

KURJER POZNANSKI

wychodzi dwa razy dziennie

A

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noakowski, gospodarczego i giełdowego dr Marjan Chelmiński, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leltgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 177

Poznań, niedziela dnia 16 kwietnia 1933

Rok XXVIII

Posiew Zmartwychwstania

„Wesoły nam dzień dziś nastal — tego dnia Chrystus zmartwychwstał. Alleluja! — Alleluja!”

Jakże inaczej było jeszcze przedwczoraj. Zapadły się wszystkie nadzieje! Załamały serca! Nad Mistrzem rozwijał się straszliwy proces. Wodzili Go od hierarchji żydowskiej do namiestnika cesarskiego, to na dwór Heroda, wyzutego nie tylko z godności królewskiej. Pospęna, a tak bliskie jeszcze wspomnienia, zaprawione gorczą własnej małości, niewiary, niemal odstępstwa. Dzisiaj roznoszą niewiasty wieści dziwne a radosne: Grób pusty! Chrystus zmartwychwstał!

Potwierdzają uczniowie, którym gorzały serca, gdy im otwierał Zwycięzca śmierci pismo w drodze do Emaus. Zwołuje się gromadka na poufne rozmowy. Płonie serce Janowe. Jeszcze wątpli i pyta Tomasz. Piotr przechodzi największy wstrząs. Lek go onegdaj zwiłoczył. Marne wzgledy ludzkie spaczyły serce. Zaparł się Panna. Nie dorósł do wielkości chwili, on gorący, zapalczywy, ofiarny, a jednak jak dzisiaj w swoim uczciwym sumieniu nikły i mizerny.

Unosi się nad nimi, wybranem gromem, wizja nowych czasów:

Wali się wszystko Imperjum rzymskie nie wytrzyma już długo szaleńczej dyktatury swoich cesarów. A ono jest ramą świata. Rękami jego pokoju.

Tu w Jeruzalem stoi świątynia wybrana, wspaniała, podziw świata i serce narodu żydowskiego. Straż pełni nad nią kolegium kapłanów o dawnej hierarchji i dyscyplinie. Koło niej ćwiczą w uczonych szkołach umysły od wieków w subtelnych dystynkcjach i sprawnych syllogizmach. Wystygło już dawno serce. Opadły skrzydła.

Jest zato potężna organizacja, zazdrośna o swoje wpływy, bezwzględna i mściwa w ich obronie, można tradycją i legendarnie bogatym świętym skarbem. Wiąże świątynia do siebie Żydów w kraju. Rozkochana w niej jest diaspora, opływająca w złoto, pewna siebie, skoligacona z cywilizacją pogan, zaprawiona duchem heleniskim. Dziwny to aljaż filozofji greckiej, ożenionej z umysłem żydowskim, predestynowanym do talmudyzmu.

Tam na dalekim zachodzie dzierzy berło władcze, cudny, słoneczny i groźny Rzym, pan świata, twórca i administrator państwa-bóstwa, organizator armji, prawodawca ludów, ziemi całej bank i odbiorca.

Tu oni, garść uczniów Chrystusowych, skupiających się na nowo — po wielkopiątkowym rozproszeniu — około wiary w Zmartwychwstanie. Jeszcze spłoszeni, jeszcze niewielcy i nieumocnieni Duchem św., ale już pełni prężyć postannictwa i zwycięstwa.

Nie ugną się! Spełnią swoją część odwiecznego problemu walki młodego świata z starym, mocnym mądrością, wszystko przewidującym doświadczeniem, nieomylnym powagą.

Za to po ich stronie świeżość, polet, prężność i zaborczość wiosenna.

Oni posiadają nowe prawdy. W nich kipi nowe życie. Oni znają drogi zakryte jeszcze dla innych.

nem w głowie i zapalem w sercu będą stawiali zręby nowego ustroju.

Stary świat zbutwieje i sam się zniszczy. Legiony, tuczone przez oligarchów, rzucą się na swoich panów.

Ciężki to będzie, cierniowy szlak i krwawy, jak ślady Mistrza, gdy dźwigał krzyż. Wylącają ich z pomiędzy siebie. Oglodzą z chleba i serca. Będą batożyć nienawiścią, szyderstwem, potwarzą, a chęć się, niby zasługą, zabijaniem nieugiętych.

A jednak: to dla nich rosną wspaniałe palmy, symbole zwycięstwa i laury chwalebne.

Sprecyzowana, rozbudowana administracja państwa ogarnie każdy szczegół życia. Wniknie w każdy jego zaulek. Szczwany celnik położy na wszystkim swoją rękę. Czujny cenzor, myśl myśli nawet ujmie w rygory.

Oni pójda mimo wszystko drogą swoich ideałów, bez chleba, bez ziemi, ale pewni nieba.

Na dziec ducha nie pójda z dzikością. Nie przywdzieją zbroi barbarzyństwa, aby nowy stworzyć czas.

Mądrze, celowo, świadomie, z pla-

w końcu nawzajem będą się pożerać. Zaprawdę zmartwychwstał Chrystus!

Prawda to była i będzie zawsze onem tajemniczym źródłem żywota i odnowienia. Czerpią z niej przez 19 stuleci narody swój byt, a duże pewność i radość odkupienia.

Płynie z niej pociecha i na obecny czas. Wszakże i dzisiaj wali się stary świat. Robi miejsce nowemu porządkowi. Nowe idzie pokolenie.

Chwilami staje ono niespokojne, zatroskane, zadumane na rozdrożu. Chytrze przemycia się ku niemu ze Wschodu hasła światoburcze: naprzód więc wytępić wszystko, co było, nienawistnie obrócić w gruzy, zatopić w potopie krwi! Potem odbudować nową erę bez Boga i Pana.

Przez Alpy niosą wichry nowe prądy, rozpalone pod słońcem Italji. Jawną się sny o nowoczesnem państwie-

bóstwie w akcesorjach chrześcijańskich. O miedzę znowu idą wici z dawnej germańskiej Walhali, mściwych bogów, zawsze łupu dusz i ziemi głodnych.

Jak mgła, nieuchwytna, przenika zewsząd sugestia mocarstwa, którego konstytucji, ani granic, ani władców nikt dobrze nie zna. W herbie nosi twórczą kielnię, chociaż raczej mieć powinno symbol wiecznego rozkładu.

Któż tedy nie zrozumie, dlaczego młode pokolenie podaje sobie od serca do serca hasło „Młodzi czuwajcie!” Młodzież czuje i rozumie, że na niej ciąży trud wywalczenia Polsce ustro-

KONKURSUM OKIEN WYSTAWOWYCH POŚWIĘCONE SĄ STRONY
6, 7 i 8

ju z polskiego ducha poczętego, własnym zdobytego genjuszem. Nie dziś się pora po dawnemu być narodów papugą.

Staje więc często młode pokolenie u czcigodnych grobów Mieszka i Chrobrego. Grunwaldu rozważa nie wyzyskane przewagi. W Ewangelji szuka hartu i wewnętrznej dyscypliny moralnej. Przez łaskę chce być w łączności z Dawcą odkupienia.

Wyzbywa się słowiańskiej, ustępnej miękkości, jednak nie kosztem prawości ducha.

Godzi się mężnie, że nie stać dla niej na zbytek i komfort. Prostą pragnie być w sposobie życia, byle Polskę wydzwignąć z bagna, i z siebie stworzyć cokol, na którym stanie piękna, wspaniała i mocna.

Niech się w to wszystko pilnie wpatruje naród. Niech zważy w sumieniu, że jego młodzież, to jego przyszłość: Od wieków wychodzi gospodarz na pole między swoją ozimną. Pieści ją duszą, niby ojciec gładzący głowę dziecka. Dumny i baczny widzi bujność, ale nie skryte mu są blizny po szronach przedwiośnia. Zasila więc, co słabe. Plewi chwasty ostrożnie, by się bez szkody to stało. Osusza nizinne mokradła. Chroni i broni przed szkodnikami i złym człowiekiem, co miota posiew kłokolu.

Niech się społeczeństwo pilnie uczy od niego!

Nie dość kołysać pochlebne, werbujące kadzilo ku młodzieży. Nie nowych przykładów brzemion, ani smagać ambicji do nowych ofiar, ale na własny wspomnień obowiązek!

Ciężka jest dzisiaj dola młodych, wiernych a nieprzejednanych. Ciężko jest wszystkim, ale im nieraz najciężej. Garną się do wiedzy. Szukają pracy. Łakną chleba.

Gdy więc wołanie się odzywa o pomoc dla niej moralną i materialną, niech się nie zamykają serca, ani sycają węże w obronie kieszeni! Biada, gdyby młodzież poczuła się samotna i opuszczoną wśród grózb, ponęty i pokus!

Rosną z dnia na dzień zastępy tych, co się znają, co wiedzą o sobie, co związani są złotem ogniem równych umiłowań, tych samych nadziei i wierzeń serdecznych.

Muszą zwierać się coraz bliżej, co-

raz bratniej, stać jeden za wszystkich, wszyscy za jednego, albowiem: „Chrystus zmartwychwstał jest — Nam na przykład dan jest!” Alleluja! Alleluja!

X. JÓZEF PRĄDZYŃSKI.

Na Zmartwychwstanie Pańskie

Zmartwychwstanie Chrystusa w swej historycznej rzeczywistości opiera się na tak silnych i niewzruszonych podstawach, że wszystkie ataki, skierowane przeciwko niemu w ciągu 19 wieków, nie tylko go nie obalają, ale nawet wstrząsają i podważają nie potrafią. Stoi ono i dzisiaj tak samo silnie i niewzruszenie, jak wówczas, gdy powstał przeciw niemu pierwszy przeciwnik, faryzeusz i kapłani żydowski.

A chodzi tu o fakt pierwszorzędną wagę, bo Zmartwychwstanie Pańskie jest fundamentem wiary chrześcijańskiej, a Chrystus w triumfie Zmartwychwstania, największego cudu, świadczącego o Jego boskim pochodzeniu, na którym opierają się nadzieje milionów, którzy weń wierzyli, wierzą i wierzyć będą.

I dziwna rzecz, tak, jak każda prawda wiary chrześcijańskiej Zmartwychwstanie nie tylko odpowiada w zupełności naturze ludzkiej, ale równocześnie jest programem, drogowskazem dla życia jednostek i narodów. Stąd, gdy biją rezurekcyjne dzwony, wydzwanianą nie inną pieśń, jeno tę, którą duch ludzki śpiewa, pieśń nieśmiertelności i tęsknoty za wiecznym, nieskończonym szczęściem. Więć w serca ludzkie, zgnane niedolą i niepewnością wlewają otuchę, radość życia i optymizm nie mający równego sobie. Bo tylko myśl, że „ciało nasze powstanie w chwalebności”, że „bywa wsiane w słabości a powstanie w potężności” (I Kr. XV, 43), zdolna jest to wielkie cmentarzysko, jakim jest ziemia, przepoić atmosferą pokoju i zadowolenia.

Zmartwychwstanie Pańskie pokrzepieniem jest nie tylko dla jednostek, ale i społeczeństwa i narodów. I jeśli myśl polska czasu niewoli karmiła się nadzieją Zmartwychwstania i odrodzenia, ideologia ta właśnie w dogmacie tryumfu Chrystusa znajdowała swą moc i uzasadnienie. I jeśli dziś wielcy myśliciele z powagą proroków, choć może wiedzeni pogańskim pesymizmem, głoszą, że Europa i Zachód znajduje się w przededniu śmierci czy upadku, to znów myśl chrześcijańska, przyjmując nawet to stwierdzenie, żyje usprawiedliwioną nadzieją, że z śmierci rodzi się życie, a z gehenny narodów powstaje nowa Wielkanoc, rezurekcja świata.

Pisał ongiś Słowacki „Na świecie jest wszystko z ducha i dla ducha, a nie dla cielesnego celu nie istnieje”. I dlatego właśnie odrodzenie jednostki i narodów dokonywa się jedynie wtedy, gdy „obumiera ciało”, a wszelki pogański kult ciała, ubóstwianie królestwa tego świata i tworzenie sobie bogów na ziemi, obniża poziom ludzkości i nie postępu, lecz cofania się jest wyrazem. Kto gwałci ustanowiony przez Boga i naturę porządek prymatu ducha nad ciałem, ten nie może przeżywać Wielkiejnocy, w jego duszy nie odezwie się nigdy potężne i radosne Alleluja, bo słoneczny poranek i gloria niedzieli Wielkanocnej zastrzeżone jedynie tym, co wielkopiętkową pasję przeżył, a więc dla ducha ciało swe ukrzyżował.

Tę właśnie myśl podejmuje i głosi Pius XI, gdy w Akcji katolickiej widzi odrodzenie świata przez urabianie ludzi na apostołów, którzy nowopogańskiemu społeczeństwu głosić będą słowem i czynem naukę Zmartwychwstalego. Zaprawdę zaprawdę mówię wam: jeśli ziarno pszeniczne, upadłoby w ziemię nie obumrze samo, zostaje; lecz jeśli obumrze, wielki owoc przynosi” (Jan XII, 24) — oto znamienne słowa Chrystusowe, do których nawiązując woła jeden z nowoczesnych katolickich uczonych: „Dajcie mi ludzi, co chcą obumrzeć jak ziarno pszeniczne, ludzi o szerokim sercu, z wyrzeczeniem się własnego interesu dla bliźnich, na wzór Jana Chrzciciela, co to umniejszał się, by Chrystus i Jego Królestwo wzrastało, a dominować będzie w świecie Alleluja, wielkanocne, alleluja pokoju i radości”. A takim powinien być każdy katolik, skoro jest członkiem mistycznego ciała, którego głową Chrystus; chrześcijanin nie jest tylko za siebie odpowiedzialny, ale obowiązany jest do apostołstwa i do troski o szerzenie królestwa Bożego. I chociaż indywidualizm w religijnym myśleniu i w religijnej świadomości

ma też pewne racje, to jednak nie wolno nigdy zamknąć się w pracy tylko dla siebie i własnego zbawienia właśnie z powodu tej mistycznej łączności wszystkich członków Kościoła, tem więcej, że przykazanie miłości bliźniego jest wprost identyczne z przykazaniem miłości Boga.

Akcja katolicka jest drogą do Wielkiej Nocy świata; tasama łaska Boża, mocą której świat został ongiś Chrystusowym stoi dziś do dyspozycji wszystkim, byle tylko zrozumieli, że każde pozyskanie duszy i każdy przy-

rost łaski w duszy największą jest wartością, a wszelkie inne wartości wtedy są prawdziwe i cenne, gdy je przeświecila znak Odkupienia.

Pełni chrześcijańskiego optymizmu z pogodą patrzymy w przyszłość i chociażby na świat i Kościół cięższe jeszcze przyszły próby, powtarzać będziemy za Apostołem: „Albowiem gdy nie mogę (gdy jestem słaby), wtedy jestem potężny” (Kor. XII, 10), niema bowiem słabości, która nie mogłaby być siłą. Chrystus zmartwychwstał i już więcej nie umrze, ale żyje w swym Kościele i gdy Jego idee i zasady podejmą chętne ręce i głowy, zwłaszcza ludzie, w których rękach spoczywa ciężar odpowiedzialności rządów, pójdzie świat ku odrodzeniu i Zmartwychwstaniu bo droga za Chrystusem to droga postępu, wstępu poprzez ból i trudy do triumfu i chwały. Taką była droga Chrystusa, taką musi być droga tak jednostki jak i społeczeństw,

X. prof. dr. ZYGMUNT KOZUBSKI.

ZMARTWYCHWSTANIE

Czekamy długo na świt, zamarliśmy prawie w czekaniu... Każdy z nas tęskni do wiosny, śni każdy o Zmartwychwstaniu...

Śmiesznie jest pisać o łzach, o dzwonach bijących pod niebo, jeśli Cię serca nie pojmą, a oczy nie spostrzegą.

Dzisiaj jest nędza i głód, świat bólem i krzywdą przecieka lecz jutro nadejdzie czas sytego, dobrego człowieka.

Spraw, niech Miłości Twej ogrom, jak słońce nad nami zaświeci. W pokój na ziemi wierzymy, któryś dał ludziom w dzień trzeci.

Życie się stanie jak cud, jak bajka szeptana z wieczora, jak szczęście o woni kadzideł na miejskich, cichych nieszporach.

Tak mi się przyszłość widuje i żywie, w dniu wielkanocnym, gdy lud wypełnia świątynie, polski lud, zdrowy i mocny...

Śmiesznie jest pisać o łzach, o dzwonach bijących pod niebo, jeśli Cię serca nie pojmą, a oczy nie spostrzegą.

STANISŁAW KROKOWSKI.

Magia wody w pomorskich obrzędach wielkanocnych

Na podłożu bogatej obrzędowości okresu wielkanocnego umieszcza lud pomorski swoje przekonania w odniesieniu do znaczenia magicznego drzewa, ognia i wody i do działania ich na pomyślność ludzką, na zdrowie i szczęście. To też już od Niedzieli kwietnianej poczynając, zabezpiecza się w gałązki „palmowe”, poświęcane w kościele i zakłada je w domach swoich, aby „zło” nie miało dostępu, umieszcza pod dach zabudowań gospodarczych, aby piorun nie uderzył, w stajni, aby inwentarz się chował, w pasiece, aby pszczoły dały dużo miodu, spożywa bazie „palm” dla profilaktyki, lub też w chorobach, miesza je do pierwszego siewu, kadzi niemi obory i stajnie, zużywa na wszelkie inne sposoby w tej wierze, że wywiera swój wpływ magiczny w decydującym momencie.

W okresie wielkanocnym uwydatnia się również w pewnym stopniu magia ognia, czy to przez spalanie „palm” i wynoszenie ich popiołu na pola, czy też przez rozniecanie ognia z pomocą poświęconych cierni, czy wrzście w wynoszeniu na pola popiołu z ognia wielkanocnych i okadzanie chorego inwentarza spalonymi „palmami”, lub cierniem.

Najsilniejszym przejawem praktyk magicznych ludu w okresie wielkanocnym to magia wody, która szczególnie na Kaszubach przejawiała się w bardzo żywej formie. Obecnie coprawda, bardzo już mało zauważyć można cech folklorystycznych na całym terytorium Pomorza, pamięć jednakże żyje jeszcze wśród ludu o dawnych tajemnych wyprawach wielkosobotnich do jezior, stawów, strumyków i rzek. — Przed laty mniej więcej 50-ciu był zwyczaj, że w Wielką Sobotę, o północy dziewczyny szły do wód bieżących, by zaczerpnąć z nich wody. A szły w milczeniu głębokim, bez towarzyszywa. z obrzędową powagą i nie oglądając się za siebie. Nabierały wody w skostniałe od zimna ręce, zmywały nią twarz usuwając tym zabiegami piegi oraz wyrzuty. — W Swarzewie nad Małym Morzem do dziś dnia pamiętają, jak przed laty czerpano wodę Wielkosobotnią, co szczególnie miało w przekonaniu ludu, pomagać na ból oczu. W Polczynie, W. Kacku, Kolibkach, Łebnie oraz sąsiednich miejscowościach powiatu morskiego przynoszono wodę ze strumyka do domu dla osób chorych, a tak była silna wiara w czarodziejską i cudowną moc tej wody, że

mimo dotkliwego chłodu, niekiedy nawet mrozu — kapano się dla zdrowia w bieżącej wodzie, utrzymując, że z pomyślnym skutkiem. Woda wielkosobotnia jest więc leczniczą, lecz oprócz tego ma jeszcze i tę właściwość, że na krótką chwilę o północy, lub wczesnym rankiem — zamienia się w wino. To samo przekonanie spotykamy dziś jeszcze u Mazurów pruskich, jednakże w pewnej mierze zacięśnione. Lud na Mazurach opowiada, że woda w naczyniach kuchennych i butelkach zamienia się w wino. Płynąca woda natomiast, zyskuje cudowną, uzdrawiającą własność, zle duchy bowiem nie mogą działać ujemnie w noc Zmartwychwstania. Mazurzy podobnie jak Pomorzanie dają w noc tę do rzek i jezior, śpiewają pobożne pieśni, najczęściej „Wstań do chwały, duchu wstań, bądź zachęcony”, cudowną napelniają dzbany i przynoszą domów.

W powiecie kartuskim wody wielkosobotniej używano do obmywania rąk, aby przedzej zagoiły się, zmywano twarz, co dodawać miało uroku i wierzone w moc cudotwórczą tej wody tak dalece i tak poważnie, że dziewczyny odnosiły nieużytą wodę do miejsca, skąd jej zaczerpnęły, do jeziora, rzeki, czy strumienia. Niekiedy też przechowywano wodę tę w szklance przez czas dłuższy, z wiarą, że nie może ona ulegać przemianom chemicznym.

W Pomierkach, pod Rożentalem (pow. lubawski) dokonują kąpeli w wodzie bieżącej, aby świerz zginął, a dziewczyny czerpią ją przed wschodem słońca, w I-sze święto Wielkanocne, aby zyskać urodę. — W Rożentalu żyje wieśniak, który opowiada, że doznał uzdrowienia po kąpeli wielkanocnej, to też obecnie jeszcze ludzie w czary wierzący udają się do bieżącej wody i zanurzają w niej trzykrotnie dla doznania ulgi w chorobach. Z przekonaniem tem i praktykami magii wodnej można więc niekiedy jeszcze współcześnie spotkać się w ich żywej, bezpośredniej formie.

Z pewną odmianą obrzędową w zakresie wielkanocnych praktyk wodnych spotykamy się w pow. toruńskim. Mężczyźni i kobiety udają się o wschodzie słońca do rzeki Drwęcy i tam myją ręce i twarz w lodowatej wodzie. Nie ocierają rąk i twarzy, muszą wyschnąć same, nie należy też rozmawiać podczas tych czynności, gdyż „czary”

nie miałyby znaczenia i nie zniknęłyby piegi i wyrzuty.

Woda zaczerpnięta w Wielką Sobotę o godz. 10 wieczorem ma wogóle moc uzdrawiającą, nawet ze studni czerpana. Można ją podać choremu, a skutek będzie niewątpliwym, albo wyzdrowieje, albo umrze; śmierć spotka go, według wiary ludu dlatego, że czary nie zadziałały. — Dziewczęta czerpią wody wielkosobotniej w celach kosmetycznych, a czynności przytem wykonywane są dość skomplikowane. Należy bowiem wrzucić grochu do rzeki i to tyle ziarn ile posiada się wyrostków skórnych. Napewno zginą! — Łatwo też usunąć „kołtun”. Trzeba jednakże i tu dużej uwagi, a mianowicie należy go obciąć w I święto, pójść z nim przed wschodem słońca do bagienka i zakopać. Przy zachowaniu wszelkich ostrożności, a mianowicie, zupełnej izolacji od sąsiadów i milczeniu — można chorobę usunąć.

Ludność protestancka w okolicach Pruszcza (pow. tucholski) opowiada, że w noc wielkosobotnią woda jest krwawa. We wsi Kruszcze lud upatruje krwawej wody w rzekach płynących na wschód.

Innym przejawem magii wodnej na Pomorzu, podobnie jak w całej Polsce, jest dyngus. Coprawda wyraża on się najczęściej chłostą różdżkami na Pomorzu jednakże obok tej formy dyngusu istnieje też dyngus przez polewanie, chociaż przejawia się daleko słabiej. Częstość obydwie formy dyngusu, t. zw. „zielonego” i „wodnego” istnieją obok siebie a lud przechodzi od jednego rodzaju do drugiego. — Taki charakter dwojaki ma dyngus na Kaszubach, gdzie „smaganie” zieloną różdżką nabiera znaczenia obrzędowego, niemal poważnego, gdyż młodzież zwłaszcza szkolna obchodzi z różgami po wsi spełniając chłostę, najczęściej symboliczną, na poważnych osobistościach danej miejscowości. Dyngus taki, czyli po kaszubsku „de’gus”, polega na lekkim uderzeniu różdżką ręki lub też nawet na składaniu różg pod nogi, zwłaszcza jeżeli osobą, której ma udzielić się dyngusu — jest kobieta. W Swarzewie do „degowania” używają niekiedy cierni. — W Bolszewie obok „smagania” różdżką jest też w zwyczaj polewanie wodą, przyczem dyngus rozpoczyna się w I święto wieczorem i kończy w II święto nabożeństwem. Gałązkami brzoźny chłostczą w pow. kartuskim czasem jałowic służą w tym celu, a chłopcy biegają od „checzy do chec” uderzając różgami swoich rówieśników i dorosłych, prosząc o wykupno. — Dziewczęta odwzajemniają się polewaniem wodą. Podczas tych praktyk dyngusowych wygłaszają rodzaj wierszowanych oracyi chcąc spowodować „wykupno” zwłaszcza u zamożniejszych gospodarzy. W pow. starogardzkim np. śpiewają:

Chodźmy tu po dyngusie,
Opowiemy o Chrystusie,
Wielki Czwartek, Wielki Piątek,
Miał Pan Jezus wielki smutek,
A po smutku wielkie rany,
Myśmy wszyscy chrześcijany,
A żydowie i katowie
Umęczeni Pana Jezusa w grobie.
Pójdę ja do gaju, nową różdżkę z maju
Cisnę państwu do nóg.
Dajcie, dajcie, co Bóg każe,
Po jajeczku i po parze.
Jakbyście nam jedno dał,
Tobym wam podziękował, i t. d.

Niekiedy życzenia dyngującej gromady nie są tak skromne. Kończą wówczas swoją owację słowami:

Choćbyście nam mendeł dali,
Bym wam bardzo dziękowali.
Albo też inaczej:

Powiedziała mi wasza świnią —
Żeście zabili jej syna.
A jak nie syna, to córeczkę —
Dajcie mi, choć szperek.
A jeśli mi nie użyczycie,
To na niebie nie nie policzycie.
I św. Piotr trzęsie kluczykami,
I wam przed nosem trząśnie drzwiami.

W innych oracjach domagają się „placka leżącego na obrusie”, „kukiełeczki i garnuszka miodu”, a jako życzenia maksymalne występuje w pow. lubawskim propozycja aby dyngującemu dano „kietbase... co się nią trzy razy opasze”. W dodatku może też być:

I garnuszek miodu
Co nie umrę z głodu.

W niektórych wioskach Pomorza, a szczególnie w powiecie działdowskim wstają w II święto, wcześniej rano, aby polać wodą śpiących. Służba folwarczna sprawia dyngus dziedzicowi polewaniem wodą z ręki, za co otrzymuje podarunki. Niekiedy dyngus kształtuje się tak, że w pierwsze święto smagają cierniem, a w drugie oblewają wodą i biją zielonymi gałązkami. Chłopcy obchodzą z życzeniami, przedewszystkiem

odnoszącymi się do wegetacji polnej, a więc:

Żeby urosło żytko,
Jak korytko,
Owies jak chłop i pies —
Len — jak oień.

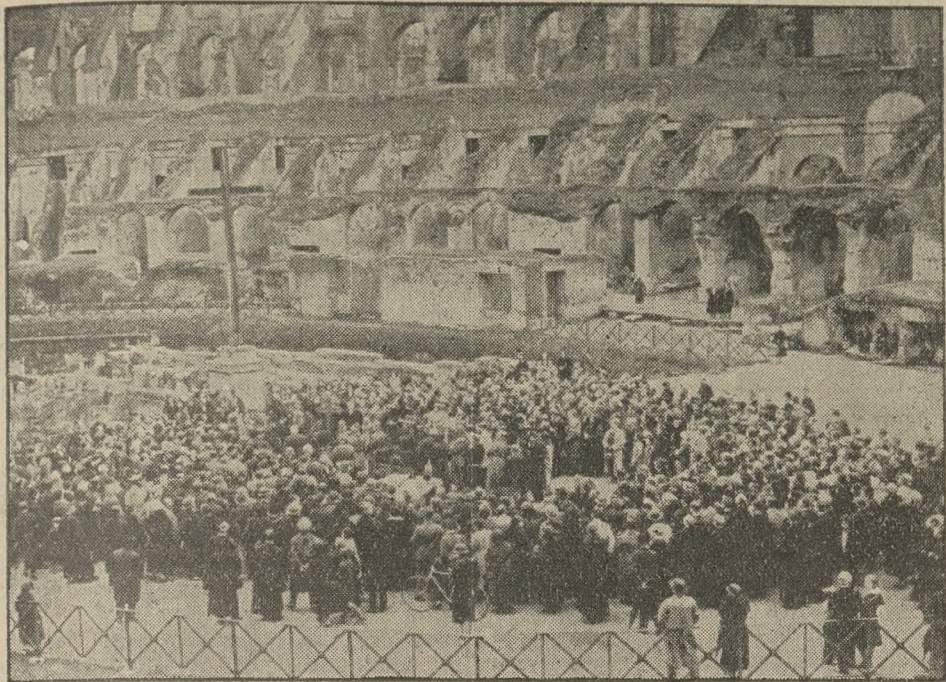
W powiecie bydgoskim podczas dyngusu oprowadzają „niedźwiedzia”, śpiewają pieśni będące zlepkiem różnych warjantów wielkanocnych, kończąc swą owację wezwaniem:

Prosimy was o szperekę
Weźcie noża a ostrego
Urtnijcie nam najgrubeżego.

Magja wody tak silnie zaznaczająca się w obrzędach wielkanocnych wyraża chęć oczyszczenia się ze złych wpływów zimowych, będących niejako

zręcznieściem wegetacji rolnej i pomysłowości ludzkiej: — Okres wielkanocny, otwierający czas wiosenny, zapowiadający bujność wegetacji, obfitość plonów, a przez to pomysłowość i zadowolenie ludzkie — najlepiej nadaje się do „oczyszczenia”, co w prymitywnych pojęciach ludu wyraża się tak dobitnie chłostą mającą odpędzić wszelkie zło postronne czyhające na człowieka, oraz uwolnić go od własnych jego nałogów i przewin przynoszących mu nieszczęście. — A przytem element wodny oczyszcza duchowo i fizycznie, lecz jako żywioł sprzyjający człowiekowi, cudowny i czarodziejski. Byleby tylko umieć i chcieć zastosować czary...

DR. B. STELMACHOWSKA.

Colosseum rzymskie, miejsce śmierci męczenników pierwszych chrześcijan, z pamiątkowym krzyżem pośrodku; tu odbyła się wielka procesja, rozpoczynająca Święty Rok

Jajko wielkanocne w zwyczajach i wierzeniach ludowych

Koloryt naszych świąt. — Jajko a Wielkanoc. — Jajko w zabobonie ludowym. — Jego chrześcijańskie znaczenie. — Wielkanoc świętem wiosny. — Związek z kultem zmarłych i z krwią. — Kolor czerwony a kult zmarłych. — Barwienie jaj na czerwono — Pisanki i legendy o ich powstaniu. — Rodzaje pisanki — Sposoby malowania jaj. — Barwniki. — Znaczenie barw. — Wzory. — Zwyczaj kraszania jaj dawniej a dzisiaj.

Powiedział niegdyś trafnie Władysław Orkan w swych „Listach ze wsi”, że wszystkie nasze święta mają swój specjalny charakter i koloryt. I słusznie — bo poszczególne nasze święta można przedstawić na obrazach i każdy łatwo odgadnie, jakie święto dany obraz przedstawia. Każde święto ma w sobie coś, bez czego nie umiemy go sobie wyobrazić. Jest nim choinka dla Bożego Narodzenia, gromnica dla święta Oczyszczenia N. M. P., gałązki zieleni dla Zielonych Świąt, gałązki wierzby dla niedziel Palmowej, wieńce z kwiatów i ziół dla święta Wniebowzięcia N. M. P. — jajko dla Wielkanocy.

Już na kilka tygodni przed świętami Wielkanocy wszystkie okna wystawowe otrzymują nową szatę „wielkanocną”, której najczęstszą ozdobą jest jajko wielkanocne o najrozmaitszych dekoracjach. Gdy rozjeżdżamy się na święta wielkanocne do domów naszych, życzymy sobie wzajemnie „smacznego jajka”. Wogóle nie możemy sobie świąt wielkanocnych wyobrazić bez jajka wielkanocnego.

Zwyczaj to stary, w niepamiętne sięgający czasy, a choć jest zawsze jeszcze żywy i na silnej opiera się tradycji, uległ już wielu zmianom w swym znaczeniu i użyciu. Używanie jajka w praktykach różnych, w zwyczajach i wierzeniach jest prawie tak dawne, jak dawny jest człowiek sam i tak powszechne, że spotykamy je niemal u wszystkich ludów świata.

W zabobonie ludowym występuje jajko już jako środek oczyszczający przeciwko złym siłom nieczystych duchów, już jako ofiara dla zmarłych, już jako symbol odrodzenia sił życiowych przyrody.

W Polsce zwyczaj z jajkiem sięgają pogańskich jeszcze czasów. Chrześcijaństwo złączyło znaczenie jajka ze swą nauką o Zmartwychwstaniu Chrystusa. Tak jak z jajka powstaje kurczę, przebijając samo skorupę jajka, tak Chrystus powstał sam z grobu, odemknąwszy sam kamień grobowy. Rzecz zrozumiała, że to tłumaczenie nie jest pierwotne, lecz sztucznie wytworzone przez chrześcijaństwo, aby

na swój sposób wytłumaczyć zwyczaj jedzenia jaj w święta Wielkanocy.

Wielkanoc jest świętem wiosny i jako taki charakterem swym wiąże się z jajkiem — symbolem odradzającej się przyrody. Poza tem mamy w zwyczajach wielkanocnych wiele śladów wskazujących na istnienie kiedyś w tym czasie u wielu ludów Europy (także Słowian), wiosennego święta umarłych. Według zdania uczonego niemieckiego M. Nilssona jest jajko jako symbol siły rozrodczej szczególnie zbliżone do krwi, która według pojęć pierwotnych była siedzibą duszy czyli życia, a przez to jajko jest związane z kultem zmarłych. Wiele mamy dowodów na to, że właśnie z tego powodu jajka składano zmarłym w ofierze. I jeszcze niedawno temu był na Rusi zwyczaj, że dzieci w dzień Wielkanocy nosiły pisanki na grób swych rodziców.

Ze zwyczajem składania jaj w ofierze zmarłym pozostaje w bezpośrednim i przyczynowym związku barwienie jaj na czerwono, który to kolor najczęściej spotykamy przy jednobarwnych pisankach. Kolor czerwony przypomina krew i przez to zbliża się do ofiar grobowych, które pierwotnie były przeważnie ofiarami krwawymi. O związku koloru czerwonego z kultem zmarłych świadczą także czerwone szaty, jakich dawniej używano przy pogrzebach, kwiaty czerwone, jakie na grobach sypano i z jakich się n. p. w Indiach składa wieniec żałobny, dalej barwienie na czerwono wnętrza trumny i t. d.

Z tego barwienia jaj na czerwono pozostaje naturalnie jeden tylko krok do tak rozpowszechnionych „pisanek”, „kraszanek”, „skrobanek” i t. d. Piękny ten zwyczaj, kiedyś w Polsce bardzo rozpowszechniony, idzie obecnie coraz bardziej w zapomnienie z zwłaszcza na zachodzie Polski.

Chrześcijańska tradycja ludowa wytłumaczyła zwyczaj barwienia jaj na Wielkanoc znowu na swój sposób. I tak mamy o pochodzeniu zwyczaju barwienia jaj cały szereg pięknych legend, związanych przeważnie z męką Chrystusa a to z tego prostego powo-

Modlitwa poranna

(Na motywach z Brzeziny).

I.

...I oto nadeszła godzina:

I oto się rozpoczyna

Dla wszelakiego stworzenia pora żniw. —

Panie trzód i niw.

Twojem będzie owocobranie

Na polach miłości — i Twojem, Panie, owoc każdego drzewa

Będzie owoc

W sadach, gdzie wiosna od woni omdlewa...

II.

...I ja przychodzę, biedny, w pokorze skulony,

Przeło, że mnie do Ciebie wezwały Twe dzwony —

Przychodzę na swoją (po zmarłych ojcach) rolę —

I słyszę w poszumie wiatrów, jak dzwony biją,

Jak w szepcie kłosów oddawna zamilkłe głosy ożyją —

I jak wzdychają, jak mocą krzepią wędną wolę...

Na Twoje wołanie

Przybyłem z modlitwą,

O Wiekuisty,

O Panie!

III.

Pasterzu trzód,

Siewco lasów i traw —

Gdy ziemia od żaru pęknie — spraw,

Bym mógł wypocząć w dłoni Twoich cieniul

I daj błogosławieństwo mojemu spojrzeniu,

Gdy spocznie na szczęśliwców bujnym łanie,

Żrenice moje moca obdarz, Panie,

Gdy poznam po znakach Twoich, że już

Śmierć się schyla nad kwieciami ogrodów i dusz!

Spraw, niechaj głos mój śpiewową muzyką zadudni —

Niech się kosiarzom zdaje, że to im dzwonią dzwony w południe!

Niech pieśń moja wpada w stesknione uszy

Jak srebrna potoków kadencja w godzinie suszy!

Spraw, kiedy brać czekającą zwątpienia ogarnie mrok,

Niech ja rozbudzi mój krok!

Spraw, i ten co się bardzo spieszy,

Gdy go pozdrowię — to niechaj przystanie, uśmiechnie się i ucieszy!

Spraw, bym we wroga złowrogiej żrenicy

Rozpoznał jeno blask Twej tajemnicy!

A jeśli teraz me skrzydła w słabości trzepocą

I nie potrafią wzbić się i wzlecieć mych spojrzeń mocą,

Zezwól niech wzleci moja pokora

W strzelisty, wytęskniony z niemocy mej, chora!

A gdy mi się ukazesz w objawieniach,

Daj mojej duszy odwagę milczenia!

Ogrodów moich róże w krasne przyzdoób rumieńce,

Gdy przyjdzie pora, by uwić wieńce.

I spraw, by prawda moja, była niby modlitewnika otwarte strony:

Niech każdy w nich znajdzie modlitwę: i odchodzący i pogardzony.

Niech myśli moje będą jako wiatr o wiosnę,

W którym już rytm niezrodzonych pieśni rośnie —

I niechaj będą jak wichry, któryby mógł

Zawrócić pątnika z śmierci czarnych dróg...

A potem, kiedy mnie praca i miłość znużą,

I kiedy mnie zlamie ból,

Zezwól: niech spoczne znużony podróżą

Na wąskiej miedzy kwitnących pól —

I, Panie, zwól,

Abym dopełnił dni swego żywota —

Wstuchany jeno w Twoich światłach granie...

Taka jest moja za Tobą tęsknota

I taka do Ciebie modlitwa, o Panie!

ARTUR MARJA SWINARSKI

du, że Wielkanoc następuje tuż po Wielkim Tygodniu, który przypomina nam mękę Zbawiciela. Jedną z takich legend opowiada np. że kiedy Marji Magdalenie, bolejącej przy pustym grobie Chrystusa, anioł powiedział że Chrystus zmartwychwstał, poszła ona do domu i tam spostrzegła, że wszystkie jaja, jakie miała w domu, zabarwiły się na czerwono. Wyszła tedy z niemi przed dom i zaczęła je rozdawać apostołom, opowiadając im o zmartwychwstaniu Chrystusa. Jajka w rękach apostołów zamieniły się w ptaki.

Inna legenda opowiada, że kiedy Chrystus niósł ciężki krzyż na Golgotę, przechodził koło Niego jakiś ubogi człowiek, który niósł w koszyku jaja do miasta na sprzedaż. Zobaczywszy Chrystusa, postawił koszyk na ziemię i pomógł Zbawicielowi nieść krzyż. Gdy później wrócił po swój koszyk,

zauważył ze zdziwieniem, że jajka zamieniły się na piękne pisanki.

Według jeszcze innej legendy Matka Boska miała okraść jajka i zanieść je Pilatowi z prośbą, aby jej uwolnił Syna. Gdy się jednak dowiedziała od Pilata, że Żydzi już umęczili Chrystusa, padła zemdlną na ziemię a jajka wypadły z koszyka i rozsypały się po całym świecie. Podobnych legend jest w Polsce znacznie więcej.

Jaja malowane mają różne nazwy, zależnie od tego, w jaki sposób je pomalowano. Sposobów takich jest kilka. Najzwyklejszym jest malowanie jajka na jeden kolor, najczęściej czerwony. Tak pomalowane jajko nazywają Ruśni „hałunkami” a u nas nazywają je „byczkami”. Inny sposób polega na tem, że jaja białe nakrapia się kolorowymi plamkami, najczęściej także czerwonymi. Takie noszą nazwę „na-

Wielka procesja do Colosseum rzymskiego na pamiątkę Świętego Roku: na zdjęciu widzimy pełną głębokiego nastroju grupę „Bractwa Szczęśliwej Śmierci”.

krapianek" lub „kropek". Celem uzyskania różnych deseni obwiązuje się niekiedy jasko nitkami w różnych kierunkach a potem gotuje lub zanurza się je tak owinięte w jakimś kolorowym roztworze. Miejsca owinięte nitkami zostają białe na kolorowym tle, tworząc różne desenie.

Jeżeli na jajkach zabarwionych na jeden kolor desenie zostały wykrobane jakimś twardym narzędziem, to takie jajka „zazwyczaj „skrobankami" lub „rysowanymi".

Najważniejszym rodzajem jaj malowanych są właściwie „kraszanki", ufarbowane w piękne wzory, czy desenie na kilka kolorów. Robi się to zwykle przy pomocy t. zw. „dziadka", „pisaka" lub „radelka". Tem narzędziem rysuje się na jajku roztopionym woskiem różne wzory, poczem jajko zanurza się w jakimś barwniku, np. żółtym. Miejsca wyrysowane woskiem zostają białe. Po wysuszeniu jajka rysuje się na tem żółtym tle znowu jakiś wzór który ma pozostać żółty, poczem tak opisane jajko kładzie się do innego barwnika, np. zielonego itd. W ten sposób osiąga się różnokolorowe desenie i wzory, których wartość artystyczną należy oczywiście od wprawy „artysty". Barw używa się w kolejności od najjaśniejszej do najciemniejszej.

Sposoby malowania jaj i narzędzia do tego używane mogą być najróżniejsze, gdyż lud często sam je sobie wymyśla. Sporządzenie pisanek następuje niekiedy już na kilka tygodni przed Wielkanocą. Technika ta szczególnie jest rozwinięta we wschodniej części Polski, mniej natomiast znana w Wielkopolsce.

Do barwienia jaj używa lud barw naturalnych, znakomicie wypróbowanych. I tak np. barwnik żółty osiąga się z kory jableśni, zwłaszcza młodej lub z łupin cebuli, gotowanych w wodzie. Barwnik zielony uzyskuje się najlepiej z oziminy, tj. młodego żyta, czerwony z buraka, czarny z kory dębu starego i t. d. Takich naturalnych środków uzyskiwania barwników różnych kolorów i o różnych odcieniach zna lud dosyć wiele.

Istnieją także barwniki kupne. Jeżeli to są barwniki roślinne, jak cynamon, kawa i t. d. to można je stosować z powodzeniem. Mniej natomiast odpowiednie są barwniki chemiczne, gdyż często przechodzą przez skorupkę jaj, czyniąc je przez to niejadalne.

Poszczególne kolory mają u ludu swoje symboliczne znaczenie. Znaczenie koloru czerwonego już wytłumaczyliśmy. Lud często uważa go za kolor żaloby, łącząc ją z Wielkim Tygodniem, lub uważa, że kolor czerwony ma przypominać krew, którą Chrystus przy mecie Swej wylał. Za kolor żaloby uchodzi także kolor fioletowy — no i czarny. Kolory jasne, jak żółty lub zielony mają oznaczać radość z powodu zmartwychwstania Chrystusa.

Wzory pisanek są najróżniejsze i można je kombinować w nieskończoność. Oczywiście są i takie, które wzorowane na motywach z przyrody, z otoczenia lub kultu chrześcijańskiego, powtarzają się. Niekiedy pisaneki naśladują ludową ornamentację regionalną i w muzeach naszych stanowią piękne pamiątki ludowej sztuki.

Ze zwyczajem kraszenia jaj związane są — szczególnie na wschodzie Polski — różne zabobony i przesady. Lud wierzy np. w to, że skorupki pisanek, dane bydłu czynią je zdrowym, rozrzucone w ogrodzie, tępią robactwo, duchy złośliwe na wodę, chronią od złych duchów.

Sporządzaniem pisanek trudnią się najczęściej dziewczęta i robią z nich dary chłopcom za to, że np. w zapusty z nimi tańczyli, albo za to, że w Wielkanoc obłali (lub nie obłali) wodą. Znana też jest specjalna gra z pisanekami, zwana grą „w bitki" a polegająca na tem, że kto swoją pisaneką przy uderzeniu innej stłucze jej skorupkę, o trzymaniu w nagrodę umówioną ilość pisanek.

Jak bardzo rozpowszechniony był kiedyś zwyczaj obdarowywania się malowanymi jajkami, o tem świadczy fakt, że na dworze ks. Sapiehy w Derżynie w XVII w. na stole wielkanocnym miało być 8760 pisanek, t. j. tyle, ile godzin jest w roku.

Dziś pisaneki w Wielkopolsce są stosunkowo mało znane. Częściowo zostały one zastąpione przez różne jaj z cukru lub czekolady. W niektórych okolicach Wielkopolski lub wogóle nie zna tego zwyczaju. A szkoda! Może kiedyś pisaneki jeszcze staną się modne jak dzisiaj są modne ozdoby z przemysłu ludowego. Byłoby dobrze, gdyby np. w szkołach na lekcjach rysunków zapoznawano młodzież z pisanekami a przede wszystkim powinno uwzględnić to w swym programie szkoły gospodarze, które kształcą nasze przyszłe gospodynie domu.

Zwyczaj święcenia potraw na Wielkanoc jest zwyczajem ściśle polskim, opartym na pięknych tradycjach narodowych i świadczącym o sławnej polskiej gościnności. Pisanki są zaw-

szę piękną — może nawet najpiękniejszą — dekoracją stołu wielkanocnego. Warto więc zwyczaj ten podtrzymać!

JAN HOROWSKI.

Jak korespondowali Święci?

„Listy" św. Grzegorza z Nazjanzu

Jedną z najczystszych i największych dusz, jakie wydało chrześcijaństwo, jest bez wątpienia św. Grzegorz z Nazjanzu, serdeczny przyjaciel św. Bazylego i jego młodszego brata św. Grzegorza z Nyssy. Ci trzej Kapadocjanie to niezwykle jasne postacie nie tylko grecko-wschodniego, ale i całego Kościoła katolickiego, to jego wielcy teologowie i wybitni pisarze w okresie rozkwitu literatury patrystycznej (325—461), który był zarazem okresem wielkich sporów dogmatycznych i wielkich soborów. Najważniejszym źródłem do poznania owych czasów i owych ludzi jest obok ich innych dzieł także obfita ich korespondencja, obejmująca 365 listów św. Bazylego, 26 listów brata jego św. Grzegorza Nyssejskiego, i 244 listy św. Grzegorza z Nazjanzu. Mając powiadomienie czytelników o wydaniu tych ostatnich w polskim przekładzie, wspomnę najpierw o tem, jak to u nas powstało zajęcie się osobą ich autora i jego dziełami.

Zainteresowanie się literaturą patrystyczną w Polsce wzrosło głównie od czasu, kiedy za przykładem wiedeńskiej Akademii Umiejętności, wydającej swym nakładem „Zbiór łacińskich pisarzy kościelnych" (dziś już 65 tomów), i berlińskiej Akademii Umiejętności, drukującej swym kosztem „Greckich pisarzy chrześcijańskich pierwszych trzech stuleci" (dotąd 35 dużych tomów), postanowiła przed 30 laty również i nasza Akad. Umiejętności w Krakowie wydawać dzieła Ojców Kościoła IV w., a w pierwszym rzędzie pisma św. Grzegorza z Nazjanzu. Zbadano już i porównano najważniejsze rękopisy jego dzieł, wydrukowano też wiele rozpraw wstępnych do tego wy-

dania. Wybitny udział w tej pracy brał również profesor, obecnie prorektor Un. Pozn., dr. Jan Sajdak, autor wielu bardzo cennych rozpraw z tej dziedziny. Nic więc dziwnego, że teraz, jako naczelny redaktor poznańskiego wydawnictwa „Pisma Ojców Kościoła w polskim tłumaczeniu", zachęcił jednego ze współpracowników tego zbioru do zajęcia się postacią św. Grzegorza i przekładu jego „Listów", które świeżo ukazały się jako 15 tom wymienionego wydawnictwa. *)

Tego pierwszego, nie tylko w języku polskim ale i we wszystkich językach nowożytnych, całkowitego tłumaczenia listów wielkiego Kapadocjanina dokonał prof. Jan Stahr, autor przekładu „Pamiętnika" św. Wincenego z Lerynu (Pisma Ojców Kościoła t. VIII). Pracę nad przekładem miał tłumaczyć niełatwo, a to głównie z powodu braku krytycznego wydania, na któremby można polegać. Musiał więc przy ustalaniu tekstu w miejscach wątpliwych kierować się kryteriami wewnętrznymi i własną intuicją. Poprawki jego, przy obecnym stanie tekstu nieuniknione, jako udane i szczególnie usprawiedliwi zapewne przyszłe krytyczne wydanie. Jeżeli chodzi o przekład, to nie zadowolił się prof. Stahr samem tylko odtworzeniem myśli, autora, ale starał się, i to pomyślnie, o wyrażenie polskimi odpowiednikami znamion stylu i języka oryginalu oraz wyrażającego się w nich trudno uchwytnego nastroju. Próba oddania właściwości kwiecistego stylu, zwanego azjańskim, w języku polskim, który nie przechodził podobnego rozwoju, udała się tłumaczowi w przeważnej części, bo przecież z natury rzeczy nie wszystkie cechy oryginału mógł przekład uchwycić.

Przekład „Listów" poprzedził prof. Stahr obszernym wstępem, który jest właściwie gruntowną rozprawą o św. Grzegorzu z Nazjanzu jako pisarzu listów. W pierwszej części wstępu p. t. „Styl listów" omawia autor najpierw powstanie zbioru listów i zasady estetyczne epistolografii, zawarte w jed-

*) Św. Grzegorz z Nazjanzu: „Listy". Z języka greckiego tłumaczył, dał wstęp i objaśnienia Jan Stahr. — Pisma Ojców Kościoła w polskim tłumaczeniu pod naczelną redakcją prof. Uniwersytetu Poznańskiego dr. Jana Sajdaka. Tom XV — Poznań 1933. Jan Jachowski. Księgarnia Uniwersytecka, Str. LII, 333. 8°.

Św. Grzegorz z Nazjanzu

Pieśń wieczorna

Chwała Ci od nas, Chryste,
o Słowo Boże, Zbawco!
Z światła światło wieczyste,
Ducha świętego Dawco!
Światło, lśniące potrójnie,
w wiary związane spójnie!

Ciemności Tyś rozprószył,
Tyś dał nam jasność białą,
by w świetle wszystko stworzyć,
by materię nieśiałą
ustalić w kształtne formy,
ująć w ład Bożej normy.

Tyś ludzką myśl oświecił
mądrością i rozsądkiem,
dając padolom ziemskim
górnych blasków odbicie,
by światłość, patrząc w światłość,
jaśniała jednolicie.

Tyś rojem skrzących światel
strop nieba przyozdobił.
Tyś kazał dniom i nocom,
by bratnim obyczajem
z miłością sobie błogą
ustępowały wzajem.

Ty nocą znoje studzisz
utrudzonego ciała,
Ty w dzień do pracy budzisz
i czynów miłych Tobie,
byśmy — od mroków stroniąc —
spieszyl się ku dniowi,
ku Dniowi, co nie zgaśnie
w ciemności czarnym grobie.

Przeto, Boże, sen lekki
zsyłaj na me powieki,
by język mój nie zastygł,
nie ciężył jako otów,
by twój Twój nie był niemy,
gdy zabrzmi pieśń aniołów.

W tę noc niech dzieńne brudy
sumienia nam nie brudzą,
a snów dziecinne złudy
niech trwogą w nas nie budzą!
Niech jeno myśl pobożna
wstępuje w nasze łóżko!

Niech dusza, bez pęt ciała,
rozmawia z Tobą, Boże,
tak z Ojcem jak i z Synem
jako też z Duchem świętym.
Któremu cześć i chwała
na wieki wieków, Amen.

Z greckiego przełożył
JÓZEF BIRKENMAJER.

nym z listów, poczem stwierdza rozdział między teorią a praktyką św. Grzegorza, gdyż listy jego „zdają się być plodem wysoce świadomego artysty, dalekiego od naturalnej prostoty", której wymagała teoria. Nie trzymał się bowiem św. Grzegorz tradycyjnej estetyki listu, lecz dbając o czystość dawnych pisarzy attyckich w języku, wybrał i stosował po mistrzowski w swych listach jeden z dwu stylów greckich, mianowicie styl azjański, ale umiarkowany, który bardziej odpowiadał charakterowi jego osobowości niż styl attycki. Mimo najwyższego, zupełnie świadomego artysty, zdolnego wyrażać i wywoływać wszystkie uczucia, ich falowanie i subtelne drgania, nie można listom św. Grzegorza odmówić bezwzględnej szczerości i prawdy. Są one naprawdę listami, wyrażającymi istotną wymianę myśli i dającymi poznać zasadnicze rysy duchowego oblicza ich autora.

Przedstawia je prof. Stahr w drugiej części wstępu p. t. „Grzegorz w swych listach" tak, jak się one odbijają w jego korespondencji na tle wypadków. Poznajemy więc z listów św. Grzegorza podziw jego dla czaru gór, gdy w pustelni górskiej przebywał, jego filozofję cierpienia, którego moralne znaczenie starał się zrozumieć, jego melancholję, zapatrywania jego na przyjaźń, pogląd na sobory oraz wiarę w Eucharystję, dalej jego działalność w Konstantynopolu i późniejsze krótkie życie w wewnętrznym skupieniu, walkę z apolinaryzmem podczas sprawowania rządów biskupich w Nazjanzie, i wreszcie ostatnie lata. Są też w jego korespondencji listy protekcyjne, weselne, do sofistów itd. Pisał je wszystkie Grzegorz z myślą o ich rozpowszechnieniu, o czym świadczą troska, z jaką je przechowywał, i staranność, z jaką wypracowywał te małe arcydzieła stylu, zasługujące na zapoznanie się z nimi, tak, że względu na formę jak i na treść, nie tylko ze strony fachowców: teologów, historyków, filologów i badaczy literatury prawniczej, lecz także najszerszych warstw inteligentnych czytelników. Liczne i dokładne indeksy ułatwiają naukowe korzystanie z tej niezwyklej korespondencji wielkiego Kapadocjanina.

Warto wreszcie zaznaczyć, że pierwsze to tłumaczenie „Listów" św. Grzegorza z Nazjanzu złożyli naczelny redaktor, tłumacz i wydawca w ofierze „Leonowi Sternbachowi, profesorowi Uniwersytetu Jagiellońskiego, najlepszemu znawcy klasycznej, późniejszej i kościelnej literatury greckiej, który przez 45 lat znoją a w plony bogatą pracę filologję polską na wyżyny dźwignął, studjom patrystycznym i bizantyńskim w Polsce dając początek."

JAN UJDA.

Bohaterski czyn ponurego roku

„Nie poddam się i bronić się będę do ostatka"

Ciężkimi chmurami pokrył r. 1793 polskie niebo. Wschodnie słupy graniczne legły w gruzach, zdeptane stopą Targowicy. Sam król Stanisław August przystąpił do „najjaśniejszej konfederacji". Światło postanowienia Sejmu Czteroletniego nie zdolało już zaważyć o dalszych dziejach Rzplitej. Rezydenci ościennych państw, Rosji — Sievers, Prus — Buchholz, wyrokowali... o „naprawie". Francuskim rezydentowi, Marie de Sainte Croix Descorches nakazano opuścić Warszawę... żeby nie przeszkadzał.

I nastał zmrok polskiej państwowości. Wielkopolska stanęła przed twardym „fait accompli". Pale graniczne zachodnie złożonej śmiertelnej niemocą Rzplitej niezdolne już były stawić żadnego oporu. Grenadjerskie buty pruskiego wojska przekraczały je bez żadnego wysiłku. Manifest Fryderyka Wilhelma II z dnia 6 stycznia 1793 r. żądał „gościnnego ze strony mieszkańców Wielkopolski przyjęcia".

Sytuacja militarna Wielkopolski była następująca:

6200 ludzi, zorganizowanych w t. zw. dywizję wielkopolską, rozrzuconych w małych garnizonach na ogromnym obszarze stało „pod naczelnym dowództwem — pisze Kazimierz Jarochoński — znanego więcej jako faworyta króla Stanisława Augusta, aniżeli jako wojownika, starego już natenczas generała Arnolda Byszewskiego, którego kwatery główna znajdowała się w mieście Pyzdrach nad Wartą, tuż w pobliżu własności jego „wsł Komorze". 9 p. piechoty Raczyńskiego zajmował

Poznań; 6 p. piechoty Brodowskiego, pod dowództwem pułkownika Szyrera, obejmował odcinek graniczny śląsko-marchijski, sztab w Wschowie; w Sierakowie nad Wartą stała chorągiew kawalerji narodowej Klemensa Kwileckiego, kasztelanica Przemęskiego.

Gościńcem od Frankfurtu nad Odrą przez Cylichowę na Wolsztyn postępowała kolumna główna wojsk okupacyjnych generała Moellendorfa — w sile 15 000 ludzi.

W takiej sytuacji strategicznej otrzymał generał Byszewski — według słów Jarochońskiego — następujący rozkaz z Warszawy:

„Za wkroczeniem żołnierza pruskiego cofać się na główne odwachy, stamtąd, bez stawiania jakiegobądź oporu, ustępować z miejsc swych garnizonów, ostatecznie zdając koncentrycznym ruchem ku Łowiczowi."

I czarna plama 1793 pozostałaby kompletna, gdyby ten rozkaz bezwzględnie wykonano. „Fatalna data nie miałaby w kronice wielkopolskiej nic lepszego do zapisania, gdyby nie jeden, niestety tylko, człowiek był się znalazł na całej przestrzeni zagrożonego kraju."

On, jeden, jak błyskawica, jak piorun rozpruł męstwem i bohaterstwem obłoki nad nieszczęsną ziemią. Na czele małego detachmentu, składającego się z blisko 60 ludzi stał on na ekspozycyjnym przyczółku obronnym gniazda Rzplitej, w Kargowie, w małym miasteczku granicznym nad gościńcem od Cylichowy do Wolsztyna. Nieustraszenie stał na straży granicznego slu-

pa, obojętny na rozkaz „zdążyć koncentrycznym ruchem ku Łowiczowi”. „Wstyd może współczesnych, wyrzut sumienia, że mu pozwolili pozostać jednym, sprawił, że nie starano się o przechowanie jego nazwiska... Urzędowy raport, ogłoszony w „Gazecie Korespondenta Warszawskiego” nie wymienia nazwiska, lecz przechowywała je od zatrąty miejscowa tradycja. Był nim niejaki Więckowski.”

O bohaterskim Więckowskiego czynie referuje w roczniku 1901 r. Tow. Przyjaciół Nauk w Poznaniu na podstawie autentycznego dokumentu naoczego świadka, Augusta Krumhama, Aleksander Kraushar, który, wskazując miejsce jego przechowywania (archiwum francuskiego M. S. Z. — Pologne — A. E. Tom 321 str. 105 Dok 13) dodaje, że „dzięki trafowi, zbutwiały dokument archiwalny przyszedł z pomocą tradycji i wskrzesił z zapomnienia bohaterski czyn”.

Oto, na podstawie tego dokumentu ten bohaterski, dla pokrzepienia i pamięci potomnym ofiarny czyn godzi się przypomnieć:

„27 stycznia 1793 r. około południa wkraczaliśmy od Cylichowy jako straż przednia bataljonu pułku Frankenberg, na którego czele stał major von Milkan do Kargowy” — pisze w liście, spoczywającym w francuskim archiwum, uczestnik wkraczających wojsk pruskich, August Krumham, do swego brata do Lipska, który to list przesłany został wraz z raportem francuskiego i a dyplomatycznego w Lipsku, P. e Parandier'a, francuskiemu ówczesnemu ministrowi republikańskiemu Lebrunowi.

Komendant załogi Kargowy zastąpił im drogę... Major Milkan usiłował mu wyperswadować, żeby nie stawiał oporu wobec tak nierównych sił... On bowiem dysponuje siłą 600 ludzi, podczas gdy jego załoga stanowi zaledwie 60 ludzi.

— Nie poddam się i bronić się będę do ostatka — odparł stanowczo kapitan Więckowski i uchwycił konia majora Milkan'a za uźdę. W tym momencie „major Milkan dobył szabli i rozpiął mu rękę. Kalisch, pruski chorąży, zadał mu dwa cięcia w kark, a żołnierz bagnetem na wskroś go przeżył. Raniony wyzionął ducha. Żołnierze zbiegli się na odwach i zaczęli

strzelać... Polacy prężyli nas ogniem z godzinę przeszło... Nasi zawiadnęli odwachem i ratuszem i wyparli Polaków na plac... Wtedy rozpoczęła się rzeź. Jeden pada pod bagnetem, inny pod kulami... Widok był przerażający... Winienem dodać, że obie strony okazały jednaką waleczność... Rąbali się bez względu na otrzymane rany... Wszyscy żołnierze co do jednego wygnęli lub dostali się do niewoli... Obdarli nawet z ubrań trzech oficerów, którzy się dostali w niewolę... Byłem świadkiem scen najstraszliwszych, jakie tylko wyobraźnia stworzyć może... Ludzie zbierali krew, inni niebezpiecznie ranni walali się w błocie (Kargowa nie miała bruku — a od dni ośmiu deszcz lał jak z cebra)... Ci, którzy jeszcze oddychali, wzywali pomocy, a żołnierze pruscy zamiast jej udzielić gromadnie po ich ciałach maszerowali (les soldats prussiens, au lieu de leur donner, marchaient sur leurs corps tumultueusement)... Zrzucono jakiegoś Polaka ze szczytu wieży... Mózg nieśczęśliwego, rozprysnąwszy się, padł na moje buty”.

A gdy później zaszedł do szpitala... „krzyki, przeraźliwe jęki i ryki... jeden Polak zaklinał mnie w swoim języku, bym przyniósł nieco wódki do obłożenia prawego policzka, którego połowa była oberwana wraz z uchem. Zmoczyłem chustkę i przyłożyłem do jego wielkiej rany... Człowiek ten żyje jeszcze...”

Taki był bój tej garstki załogi Kargowy o wolność Ojczyzny i taki musiał być walki tej wynik, bo obrony usiłowała dokonać jeno garstka. Gros siły zbrojnej „zdążyło w myśl rozkazu koncentrycznym ruchem ku Łowiczowi”.

„Miejsca, gdzie bohaterskiego a jednego żołnierza 1793 r. pochowano, nadaremno dzisiaj szukać” — woła w swych zapiskach historycznych Kazimierz Jarochoński — a nam dziś do tego dodaćby wypadało:

Niechajby ludzie dobrej woli dzisiejszego granicznego Wolsztyna, zebrałszy na wylocie drogi z Wolsztyna w stronę Kargowy stos kamieni polnych, wzniesli nad drogą jako wieczne memento najskromniejszy pomnik, by tak uczcić tego, który za swój czyn bohaterski nie ma nawet mogiły.

ANT. CHOCIESZYŃSKI.

Mędrzec i jego ucho

Było to tak:

To-Wo posiadał olbrzymią wiedzę, zdawało mu się, że niczego niema na ziemi, ani pod ziemią, ani w przestworzach, czego by nie osiągnęła jego nauka, nie odkryła jego przenikliwość, nie zbadła go rozum.

Odosobnił się od ludzi, na cóż mu oni? Zdał się sobie nad wszystkich większy i przyszedł czas, aż poczęło mu się zdawać, że nawet Bogu jest równy, więcej nawet, że przewyższa Go swoją wiedzą, bo Bóg tworzył a To-Wo... krytykował.

Wszystko mogło być lepsze, bardziej celowe.

To-Wo wiedział, co się dzieje na Marsie, opisywał bez zająknięcia faunę i florę księżycową, słowem nie było dziedzin, w której To-Wo nie czułby się, jak u siebie w domu.

Wprost niesamowita była ta wiedza.

A tymczasem świat kwitnął i pokrywał się białym całunem śniegu, opadały liście i rozwijały się z pąków odnowa, przesiewały się w klepsydrze czasu godziny, dni, lata... Z dojrzałych ludzi robili się starce, a z dzieci, ludzie dojrzały, i To-Wo się postarzał, chociaż o tem nie wiedział nawet, wymknęło mu się to spod obserwacji. Pochyliła się wyniosła postać mędrca, zaszyły mgłą oczy, niegdyś z bystrych najbystrzejsze, a ręka drzeć zaczęła trzymając bambus.

I zdarzyło się pewnego dnia letniego, że To-Wo wyszedł, by odbyć swoją codzienną przechadzkę. Szedł zagłębiony jak zawsze w rozmyśleniach, nie zwracając uwagi na otoczenie, aż nagle posłyszał czyjś przeraźliwy krzyk:

— Uciekajcie! Uciekajcie! Warjaci! jakiś ucina uszy wszystkim, których napotka. Uciekajcie!

Zapóźno było na ucieczkę. Z drugiego końca słonecznej ulicy wypadł w pół nagi człowiek z mieczem w ręce zanim To-Wo miał czas zebrać

myśl, uskoczyć, mignęła mu nad głową wizja twarzy wykrzywionej skurczem uśmiechu i błyskawica szabli.

Ból...

Szalony, obezwładniający ból, poza którym przestaje istnieć wszystko.

A potem czarna zasłona niepamięci i jakiś żal, że go znowu do życia budzą i do cierpienia.

Czyje ręce troskliwe, dobre, uważne i łóżko białe.

Przez okno wgląda słońca promień, patrzą w niego smutne, zdziwione, ośszy To-Wo.

Biała siostra pochyla się nad nim i odchodzi, zmartwiona temi oczyma martwo zapatrzonymi w próżnię.

— Ten nasz mędrzec taki dziwnie apatyczny, doktorze...

W jego wieku niebezpieczne.

— Patrzy, jakgdyby nie widział już.

— Może już poza świat. Chodźmy do niego.

To-Wo oprzytomniał już zupełnie, wyraża życzenie, pragnie, by odnaleziono ucho, jego ucho, chciałby, by ta cząstka jego ciała została pochowana należycie.

— Czy odciął ten szaleniec więcej uszu, czy też tylko on jeden padł ofiarą?

— O, tak, obciął wiele uszu, a wlaście, słysząc właśnie o wypadku czcigodnego To-Wo, przesyłał do szpitala wszystkie uszy, by zechciał pomiędzy nimi rozpoznać własne. Zbrodniarz, szaleniec umieszczony został z powrotem w domu obłąkanych, a cały kraj, wszyscy współczują gorąco wypadkowi czcigodnego To-Wo.

— Proszę je tu przynieść.

I położono na białym kocu To-Wo tace z czarnej laki, a na niej cały szereg odciętych uszu, wszystkie blade, jak z wosku urobione, z zaschniętą krwią. Niby każde inne, a przecież wszystkie jakgdyby jednakie... I oto nagle, w przyglądającego się tej dziw-

Rok Święty w Jeruzalem. Tyśiące pątników z palmami w ręku snują się po Świętych Drożach Krzyżowych, pielgrzymów do świątyni Grobu Chrystusowego.

Psalm poranny

Najpierw w rzeczę jękiem bulgotało — Nieporadnym belkotem niemowy, Potem gryka zapachniało białą I jak basem głucho zahuczało Parowem!

Zboże chłopskim przepalonem gardłem Procesyjnę ochryple zawodzi — I jak puzon odebrzmiewa słońce, Wsi spokojnej krzykliwy przechodzień.

Słyszysz: sok w jabłoniach jak śpiew

W korze dźwięczna radość się unosi, A chłop brzękiem kosy tnący trawę, Więcej kosą się modli, niż kosi.

Słyszysz: z gardeł krowich grzmi po-

Gdy stanęły przy korycie wody, I zbiegiem okrzyk się wydiera — Hymn radości — czerwony i młody.

Sygnaturki skowronków już w niebie Rozpryskują modlitwy srebrzyste I jak alarm muezzina z wieży Z płota kogut pieje uroczysto.

Nawet w zimnym kamieniu śródpolnym Obudzone krwawe serce bije — I kamienne szłocha niema bryła, Zakopana w mokry grunt po szyję.

Powstań. Otwórz usta zbyt leniwe, Padnij z krzykiem nagle na kolana, Ściety pięknie jak sosna toporem — I uwielbiaj belkoczącą wargą Razem z rzeką kamieniami, borem Pana!

WLADYSŁAW DERKACZ.

nej kolekcji mędrca, jak grom uderzyła myśl, że nie zdoła właściwie rozpoznać własnego ucha, że miał je od dzieciństwa na głowie, ale nigdy nie przyglądał mu się dokładnie. Było, spełniało swoją powinność i pozostało dla jego świadomości... krajem zupełnie nieznanym niewiadomym.

I gmerał pomiędzy uszami drżącymi palcami i uśmiechał coraz dziwniejszym, coraz więcej gorzkim uśmiechem...

— Tak, mogło być to starcze ucho, alba tamto równie może stare... Albo to, jak z pergaminu wycięte. Tak mogłoby być...

— Wasza dostojność nie może rozpoznać własnego ucha? — zadzwieczało pytanie lekarza.

A To-Wo zdawało się, że to ze zdziwieniem pyta świat cały: — Jakto To-Wo, ty, który znasz najodleglejsze planety, ty, który śmiało tłumaczysz najtajniejsze przejawy natury, ty, który wszystkich krytykujesz zawzięcie i przecyzysz Bogu samemu... nie znasz własnego ucha. Więc jakże możesz twierdzić, że twoje inne wiadomości polegają na prawdzie, jeżeli to, co było

cząstką ciebie samego, co było ponieważ samym tobą, zdołało jednak wyknąć się twojej uwadze...

O mędrce.

To-Wo spojrział w szare, badające oczy młodego lekarza i uśmiechnął się trochę drwiąco, a trochę smutnie, gdy tymczasem jego palce ujęły jakieś starcze zsiniałe ucho i trzymały je bezradnie.

— Oto, czym jest wiedza ludzka, doktorze. Zdawało mi się, że dla rozumu mego niema nic niewiadomego na ziemi i w przestrzeni, a tymczasem, przypadek poczył mnie, że nawet własnego ucha nie znam dokładnie... Ja... który... Ha! ha! ha... nawet... własnego ucha.

I śmiał się To-Wo cichym, starczym chichotem, śmiał się aż do łez.

— Wasza dostojność pozwoli, że przyjrzę się dokładnie kształtowi ucha jego dostojności i odnajdę właściwe...

To-Wo machnął ręką.

— Obojętne. Nauczkę, doktorze, której mi chciało udzielić życie, już otrzymałem i zrozumiałem...

— Wasza dostojność... — Usiłował tłumaczyć lekarz, w duchu myślał sobie, „zbzikował staruszek” ale pacjent przerwał mu w pół słowa:

— Proszę mnie już nie męczyć tą sprawą. Wyrzućcie, spalcie, pochowajcie te uszy, zabalsamujcie je, tylko mnie już nie dręczcie ich widokiem. Mam dosyć... wszystkiego mam już dosyć...

Taca z czarnej laki zniknęła wraz ze swoim niesamowitym ładunkiem, a na jej miejscu, współczująca niedoli starego mędrca siostrzyczka, położyła dwie cudne, rosą perliste róże.

Nie podziękował nawet...

Nie zauważył ich może.

Ale wreszcie padły na nie jego oczy i zasnęły się mgłą nagłego smutku.

— Róże... Gdzie to te czasy, gdy zwracałeś uwagę na róże, To-Wo? Radował cię wtedy słońca promień i życie i świat... Dawno, dawno temu, jeszcze, gdyś piasek chwytął w dziecięce rączki, i myślał, że to złoto, a matka mówiła ci cicho i słodko: — Głuptas z ciebie, To-Wo...

I otoś przeszedł przez życie nie widząc kwiatów, ni słońca, zapatrzony w własną wielkość jedynie, zbierałeś piasek w chciwe dłonie i wierzyłeś, że złoto w nich trzymasz, a oto nagle śmierć zajrzała w oczy, złożyła na twojem czołe świadomości pełne ręce i szepce ci szepce, współczując, jak matka niegdyś tobie, wielkiemu mędrcom:

„Głuptas z ciebie To-Wo...”

MARJA CZESKA-MĄCZYŃSKA.

Nowe konkursy okien wystawowych

w branżach bławatniczo - konfekcyjnych

Polska odzież u kupca Polaka!

Mam znajomego, który we wszystkim doszukuje się symbolów. Onegdaj zapytał mnie, dlaczego „Kurjer Poznański” na jedno z pierwszych miejsc wysunął grupę odzieżową w swej serii konkursów okien wystawowych. Nie odczekawszy odpowiedzi, sam jej udzielił, mówiąc:

— A, bo widzisz, wasze pismo ma coś wspólnego z tą branżą. Mianowicie macie tego samego Patrona — św. Marcina. Wam on zagłada do okien redakcyjnych. A wytwórcom konfekcji nakazał sprzedawać towar po pół ceny, jako że sam podarował połowę płaszcza ubogiemu. Dzięki św. Marciniowi kupujemy ubrania, płaszcze itd. za 50 proc. cen z przed trzech lat...

Gdy ochłoniłem ze zdumienia i uśmiełem się dosyć z fantazji mojego znajomego, zacząłem tłumaczyć mu, dlaczego „Kurjer” wybrał właśnie tę branżę, a nie inną, na tak poczesne miejsce:

Branża bławatniczo - odzieżowa zasługuje na pierwszeństwo choćby tylko z tego względu, że zatrudnia największą ilość robotników. Z 833.488 robotników, zatrudnionych w fabrykach polskich, na sam przemysł włókienniczy wypada 179.166 robotników, t. j. o 30 tysięcy więcej, niż w górnictwie, dwa i pół razy więcej, niż w hutnictwie, i trzy razy więcej, niż w przemyśle metalowym. Mowa tutaj o samym tylko przemyśle włókienniczym. A ilu robotników pracuje w innych przemysłach grupy bławatniczo - odzieżowej?

Również na liście rzemiosł grupa odzieżowa zajmuje pierwsze miejsce, gdyż na ogólną ilość 132.764 zakładów rzemieślniczych w Polsce przypada 30.707 zakładów tej właśnie grupy, przy czym na samo krawiectwo przypada 23.178 warsztatów.

Rzecz charakterystyczna: ta właśnie branża, ilościowo produkująca innym działom wytwórczości, wyprzedziła je również w spadku cen. Kryzys, który całe gospodarstwo krajowe ogarnął pod koniec 1929 roku, zaczął się we włókiennictwie już w r. 1928.

Powiększona podczas ożywienia w przemyśle włókienniczym w latach 1926-27 zdolność wytwórcza fabryk pchała do ciągłego zwiększania produkcji. Nadprodukcję w r. 1928 „wepchnięto” do handlu drogą wydłużenia terminów wekslowych i b. znacznego obniżenia cen. Na ten miesiąc doszło do ostrego przesilenia, które było jakgdyby zapowiedzią fali kryzysowej, jaka niebawem miała zalać cały kraj.

Od tego czasu sporo się zmieniło w interesującej nas branży.

Nadto byliśmy w ostatnich czasach i jesteśmy nadal świadkami pożytecznych poczyną, podjętych na gruncie przemysłu włókienniczego w celu oparcia tej gałęzi wytwórczości o krajowe surowce „Len zamiast bawełny!”, „Len i konopie zamiast juty!” — oto hasła bardzo dzisiaj popularne. Równomierne z rozwojem produkcji lnu i konopi rośnie również krajowa wytwórczość jedwabiu zarówno naturalnego, jak i sztucznego. Co do tego ostatniego, na szczególną uwagę zasługuje fakt, iż mimo kryzysu konsumpcja jedwabiu sztucznego w Polsce w r. 1932 (215 tys. t.) była znacznie wyższa, niż w r. 1931 (190 tys. tonn).

Miasto Poznań szczyci się, iż w akcji opierania przemysłu włókienniczego o surowce krajowe, danem mu było zajęć miejsce poczesne. Mianowicie, dzięki zorganizowaniu jarmarków wełny, Poznań wprowadził handel i produkcję wełny na właściwe tory.

Omawiana akcja ma ogromne znaczenie dla całej gospodarki narodowej. Wszak surowców włókienniczych w ciągu ostatnich dwunastu lat sprowadziliśmy z zagranicy aż za 4 miljardy złotych! Ograniczenie tego importu, drogą preferencji dla krajowych włókników, odbiłoby się korzystnie nie tylko na rolnictwie, ale i na całej gospodarce.

Podobnie, jak w dziedzinie surowcowej, tak i, gdy chodzi o gotowe fabrykaty, musimy przyznawać „preferencję” dla wyrobów krajowych. Dobrze wiemy, że znakomite materiały bielskie w niczem nie ustępują angielskim. Podobnie ma się rzecz i z innymi towarami, jak np. z popielinami i zefirami.

Nasz przemysł produkuje gatunki nie gorsze od angielskich i czeskich.

A byłoby tak łatwo okazać nieco patriotyzmu gospodarczego! Tembardziej, że popieranie wytwórczości krajowej jest równoznaczne nie tylko z pośrednictwem, lecz i bezpośrednim popieraniem własnej kieszeni. Towary krajowe są śmiesznie tanie. Dla przykładu stwierdzamy, że cena tkanin bielonych, stanowiących gros produkcji bawełnianej, jest o 15 proc. niższa od kosztu własnego przemysłowca! Inny przykład: ostat-

nio dokonano w Łodzi wielkich transakcyj letnimi materiałami (kretonami) po cenach, stanowiących mniej więcej 80 proc. kosztu wytworzenia...

Takiej okazji nigdy jeszcze nie było. A więc kupujmy, i to kupujmy krajowe bławaty, krajową odzież! Ale kupujmy je w chrześcijańsko-polskich firmach handlowych, które potrafią zadowolić najwybredniejszego nawet klienta.

Konkurs okien wystawowych w branży bławatniczo - konfekcyjnej przypada na okres wiosennych zakupów. Pamiętajmy zatem kupować towar polski u kupca Polaka!

Wykaz firm kupieckich

biorących udział w naszych konkursach branż bławatniczo - konfekcyjnych

Branża, obejmująca składy konfekcji męskiej i dla chłopców, futer oraz artykułów męskich

Blawat Polski S. A., bławaty-firany, Stary Rynek 87/88.
K. Bogajewski, fabryka odzieży, Stary Rynek 77.
St. Ceglowski, art. męskie, ul. Pocztowa 5.
Józef Dawid, skład futer, ul. Nowa 11.
W. Frackowiak, palta golowe, ul. 27 Grudnia 20.
„The Gentleman”, wł. St. Schaefer, artykuły męskie, ul. Nowa 1.
„The Gentleman”, wł. St. Schaefer, artykuły męskie, ul. 27 Grudnia 4.
Marjan Głogowski, konfekcja męska, St. Rynek 98/100.
Bernard Hildebrandt, fabryka odzieży zawodowej, Stary Rynek 73/74.
Stefan Jezłerny, konfekcja męska, ul. Wrocławska 38.
T. Kantecki Nast, kapelusze, czapki, Stary Rynek 53/54.
St. Koźlicki, bielizna, pl. Wolności 3.
Z. Królikiewicz, magazyn futer, ul. Podgórna 6.
W. Lewandowski i Ska, mech. fabr. odzieży męskiej, Stary Rynek 55.
„Pan”, wł. Aleksander M. Brodniewicz, ul. Fredry 1.
Adam Pietrzykowski, artykuły męskie, Wielka 8.
N. Potocki, artykuły męskie, pl. Wolności 10.
Edmund Rychter, skład sukna, futra, ul. Fr. Ratajczaka 2.
W. Stęczniewski, fabrykant rękawiczek, ul. Nowa 5.
S. Świątek, bazar, ul. Nowa 7/8.
Wacław Wiśniewski, magazyn futer, ul. Nowa 7/8.
F. Woźniak, dom handlowy, bławatniczo-konfekcyjny, ul. Rynkowa.

Branża, obejmująca składy konfekcji damskiej i kapeluszy

Blawat Polski S. A., bławaty-firany, Stary Rynek 87/88.
„Janina”, kapelusze damskie, Aleje Marcinkowskiego 19.
M. Klatkiewicz, magazyn kapeluszy damskich, ul. Szkolna 11.
M. Malinowski, konfekcja damska, Stary Rynek 57.
P. Płotka, magazyn kapeluszy damskich, ul. Gwarna 10.
Stürmer, konfekcja damska, Stary Rynek 80/82.
Władysław Reichelt, konfekcja damska, Stary Rynek 63.
St. Ruciński, magazyn odzieży damskiej, ul. Nowa 8.
Świątek dziecięcy, ul. Kraszewskiego 11.
F. Woźniak, dom handlowy, bławatniczo-konfekcyjny, ul. Rynkowa.

Branża, obejmująca składy drobnych czyli t. zw. krótkich towarów, galanterji, trykotaży, bielizny, pończoch i t. p.

Teodor Andrzejewski, artykuły kra-
wieckie, ul. Szkolna 13.
Blawat Polski S. A., bławaty-firany, Stary Rynek 87/88.
A. Celińska, bielizna damska, ul. 27 Grudnia 7.
Centrala Pończoch, właśc. Aleksandra Starczewska, ul. św. Marcin 43.
Centrala swetrów, Rymarowicz, ul. Pocztowa 1.
Stanisław Grajek, fabr. skład pasman-
terji, ul. Pocztowa 33.

Bolesław Górski, Plac Wolności 3.
Jeżycki Dom Towarowy, wł. Lubomir Smoczyński, ul. Kraszewskiego 11.
S. Kaczmarek, modne artykuły damskie, ul. 27 Grudnia 20.
Stefan Kałamajski, galanterja, Plac Wolności 6.
St. Koźlicki, bielizna, pl. Wolności 3.
Irena Mrozikiewicz, galanterja Stary Rynek 71/72.
„Pani”, Marja Mikołajska, Al. Marcinkowskiego 13.
B. Rocławski, dom pończoch, ul. Wodna 26.
H. Rymarowicz, towary drobne, ul. Półwiejska 5.
Juliusz Schreiber, skład bielizny, Stary Rynek 49.
J. Schubert, fabryka bielizny, ulica Wrocławska 3.
Stanisław Schultz, tow. krótkie, Stary Rynek 80/82.

Specjalny skład wełny, L. Bustakiewicz, towary krótkie, robótki ręczne, pończochy, ul. Pocztowa 1.

L. Szlapeczyński, bielizna damska i męska, pończochy, rękawiczki, kape-
sze damskie, towary dziane i krótkie, St. Rynek 89.

Antoni Szymański, pończochy, rękawiczki, ul. św. Marcin 1.

Władysław Trojanowski, Towary krótkie, bielizna, pończochy, Wielkie Garbary 36.

Edmund Walkowiak, towary krótkie, ul. Marsz. Focha 77.

Wawrzyniak i Mrozikiewicz, galanterja, ul. 27 Grudnia 10.

Wiza i Małuszek, magazyn art. modnych, ul. Nowa 6.

F. Woźniak, dom handlowy, bławatniczo-konfekcyjny, ul. Rynkowa.

Branża, obejmująca składy bławatów, wełny damskiej i jedwabi oraz sukna i materiałów męskich

Teodor Andrzejewski, artykuły kra-
wieckie, ul. Szkolna 13.
Blawat Polski S. A., bławaty-firany, Stary Rynek 87/88.
K. Bogajewski, fabryka odzieży, Stary Rynek 77.
Z. Bytnerowicz, bławaty, Stary Rynek nr. 52.
J. Elchstaedt, bławaty i przybory kościelne, Al. Marcinkowskiego 10.
W. Groszkiewicz, bławaty, firany, Stary Rynek 59.
F. Kaźmierski, skład bławatów, Stary Rynek 38/39.
W. Majewicz, i Ska, skład sukna, Stary Rynek 77.
W. Nadolski, bławaty, Stary Rynek 90.
St. Raczek, bławaty, Stary Rynek 92.
Władysław Schubert, bławaty-jedwabie, Stary Rynek 85.
Mieczysław Sporny, bławaty, ul. Wielka 25.
W. Szostak, skład wyrobów włókienniczych, ul. Dąbrowskiego 46.
F. Woźniak, dom handlowy, bławatniczo-konfekcyjny, ul. Rynkowa.

Głosy przedstawicieli branży bławatniczo-konfekcyjnej

Poraz pierwszy od kilku lat przerzedziły się zapasy składów

Pan Stefan Kałamajski, radca Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu, i właściciel znanego przedsiębiorstwa przy pl. Wolności, oświadcza:

Wiosny lat ostatnich były w przedsiębiorstwach tej branży, do której również należy moje przedsiębiorstwo, bardzo różne. Odczuwało się poprostu skutki kryzysu i to, co przywykliśmy nazywać — pogłębianiem się kryzysu. Z zadowoleniem konstatuję, iż w tym roku dokonał się jak gdyby przełom i nastąpiło w przedsiębiorstwach ożywienie więcej, aniżeli sezonowe. W branży włókienniczej doszło do tego, że zapasy składów zostały poważnie przerzedzone.

Konkurs Panów zasługuje ze wszech miar na pochwałę. Szczególnie zaś należy podnieść jeszcze i to, że nawet przedsiębiorstwa, posiadające już wystawy o bardzo wysokiej klasie, otrzymały jeszcze poważnego bodźca z tak poważanej strony, jak wydawnictwa „Kurjera Poznańskiego” i „Ogólnika Wielkopolskiego”. Waga te-

go bodźca jest bardzo duża. Okna wystawowe zyskały w okresie kryzysu tem większe znaczenie, im bardziej kupiec musiał ograniczać swoje wydatki na pożyteczną reklamę prasową. Z ekonomją gospodarzenia w przedsiębiorstwach poszedł natomiast w parze zdwojony wysiłek w kierunku podniesienia wyglądu okien. Okno gustownie udekorowane jest wyrazem wnętrza przedsiębiorstwa i nęci niezwykle silnie publiczność interesującą się daną branżą.

Szczycimy się dużą samostarczalnością towarów naszej branży. Jakościowo fabrykujemy niemal to samo, albo nawet to samo, co zakłady zagraniczne. Trzeba sobie jednak szczerze powiedzieć, że konkurencji zagranicznej ulegamy na jednym punkcie, mianowicie tam, gdzie chodzi o nowości mody w danym sezonie. W tych sprawach ulegamy ciągle jeszcze dyktandum Paryża, Londynu i Wiednia, lecz z uznaniem podnieść należy, że przemysł nasz jest w żywym kontakcie z centrami mody zagranicą i szybko dostosowuje wyroby swe do bieżącej mody.

Piękne okno wystawowe a estetyczny wygląd miasta

Pan Franciszek Woźniak, znany kupiec branży bławatniczej, powiada:

Akcja konkursowa Panów przypada mi ogromnie do gustu. Jest to piękny gest ze strony „Kurjera Poznańskiego”, że w ten sposób pragnie przyczynić się do ożywienia obrotów chrześcijańsko - polskiego kupiectwa. Impreza Panów przyczynia się ponadto do podniesienia estetycznego wyglądu naszego miasta, albowiem okno wystawowe kupca jest tem, co może najsilniej wrażyć się we wzrok i pamiętać każdego przechodnia. Nas kupców natomiast pobudził konkurs do szlachetnej rywalizacji w kierunku dania jak najpiękniejszych wystaw.

Wiosna tegoroczna przyniosła przełamanie lodów zastoju w przedsiębiorstwach. Mam takie wrażenie, że dno kryzysu jest już poza nami i że nie nastąpi dalsze pogorszenie sytuacji. Jesteśmy w okresie stabilizacji

pewnego poziomu gospodarczego, do którego zresztą przedsiębiorstwa już się dostosowały przez odpowiednią redukcję kosztów handlowych, obniżenie cen itd. Kupiectwo bowiem w coraz większej liczbie swę zdaje sobie sprawę, że obecny kryzys nie jest zjawiskiem przejściowym, ale łańcuchem przemian naturalnych, których nie przewydziliśmy, do których natomiast trzeba się samemu przystosować.

Z powyższego wynika to jeszcze, że nie nastąpią dalsze obniżki cen w handlu. Przeciwnie, w naszej branży znosi się na podrożenie szeregu artykułów. Pozostaje w to związku z długotrwałym strajkiem w przemyśle włókienniczym w Łodzi. Warunki pracy w tym przemyśle zmieniły się, gdyż mali fabrykanci na których rozciąga się obecnie również zbiorowa umowa

(Ciąg dalszy za obrazkami konkursowymi.)

Wyniki pierwszych konkursów

„Kurjera Poznańskiego” i „Oreodownika Wielkopolskiego”

w branżach spożywczych i drogeryjno-perfumeryjnej

Jak wiadomo, redakcje pism naszych postanowiły wydać dwa rodzaje odznaczeń dla firm, biorących udział w konkursach okien wystawowych; dyplomy dla tych firm, które zdobyły największą ilość głosów naszych czytelników oraz listy pochwalne, które komitet specjalnie w tym celu wybrały uchwalili rozdzielić między połowę ogólnej ilości firm, uczestniczących w konkursie. Przyczem brał pod uwagę wartości artystyczne wystaw, staranność i pomysłowość wykazaną przy dekoracji okien, najlepsze wyzyskanie przestrzeni wystawowej, szczególnie w oknach mniejszych. itp. inne czynniki.

Do komitetu należeli: Z ramienia zorganizowanego kupiectwa pp Edmund Bartlewicz i prezes Stowarzyszenia Kupców Chrześcijan Władysław Majewicz, dalej artysta-malarz p. Leon Prauziński, ostatecznie dwóch przedstawicieli redakcji naszych pism pp. dr. Marjan Chelmiński i red. Antoni Konieczny.

Przy obliczaniu kuponów do głosowania, decydujących o dyplomach okazało się, że największą ilość głosów uzyskały kolejno następujące firmy:

Branża składów cukierków, cuklarni, piekarni itd.

Walerja Patyk, skład cukrów i czekolady, ul. 27 Grudnia 3.

2. Fr. Tomiak mechaniczna piekarnia-cukiernia, Chwaliszewo 7/8.

3. Bracia Miethe, wł. M. Kaczmarek, cukry-czekolady, ul. Gwarna 8.

Branża składów kolonialnych, delikatesów, kawy, herbaty, wina, wódek

1. St. Milachowski, palarnia kawy, ul. Fr. Ratajczaka 40.

2. Hartwig Kantorowicz, Nast., Tow. Akc., fabryka likierów, koniaków i win, filja, ul. 27 Grudnia 5

3. M. Rotnicki, Gdański Dom Delikatesów, ul. Fr. Ratajczaka 38.

4. „Zagłoba”, wódki, Św. Marcina 64.

5. W. Kujawa i Syn, palarnia kawy „Brazylja”, ul. Fr. Ratajczaka 34.

Branża składów rzeźniczo-wędliniarskich

1. Bracia Dawidowscy, mięso, wędliny i konserwy, ul. Gwarna 17.

2. Kazimierz Wereszczak, rzeźnictwo, ul. Półwiejska 37.

Branża drogeryjno-perfumeryjna

1. Drogerja „Universum”, ul. Fr. Ratajczaka 38.

2. „Centralna Drogerja”, J. Czepczyński, Stary Rynek 8.

3. Stanisław Dyczkowski, drogerja Św. Marcina 20.

4. M. Cegielski, perfumerja, ul. 27 Grudnia 12.

Ponadto komitet uchwalił przyznać następującą ilość listów pochwalnych: dziewięć dla pierwszej z powyższych branż — piętnaście dla drugiej, trzy dla trzeciej i jedenaście dla czwartej.

Zestawienie wszystkich firm, odznaczonych listami pochwalnymi, będzie opublikowane łącznie po ukończeniu wszystkich konkursów okien wystawowych.

Fr. Tomiak, Chwaliszewo 7/8

M. Cegielski, 27 Grudnia 12

„Universum”, Fr. Ratajczaka 38

M. Rotnicki, Fr. Ratajczaka 38

Bracia Miethe, Gwarna 8

W. Kujawa i Syn, Fr. Ratajczaka 34

St. Milachowski, Fr. Ratajczaka 40

Walerja Patyk, 27 Grudnia 3

Stanisław Dyczkowski, św. Marcin 20

Hartwig Kantorowicz T. A., 27 Grudnia 5

Bracia Dawidowscy, Gwerna 17

K. Wereszczako, Półwiejska 37

I. Czepczyński, Stary Rynek 8

"Zagłoba", św. Marcin 64

o płace robotników włókienniczych, nie będą już mogli oddawać towarów poniżej cen wielkich fabryk. Już obecnie cenniki małych fabryk uległy pod-

Odrębne warunki pracy w branży konfekcji damskiej

Pan radca Mieczysław Malinowski, właściciel magazynu konfekcji damskiej przy Starym Rynku, informuje:

Konfekcja damska jest nową, bo dopiero kilkadziesiąt lat istniejącą gałęzią przemysłu i należy nietylko do najtrudniejszych, lecz również do najmniej rentujących się branż. Sprawia to nieustanna i szybka zmiana kapryśnej mody, aury, wrażliwość towaru i bardzo krótkie sezony. Dlatego też jest zrozumiała krótkotrwałość większości firm tej branży, które nie potrafiły się do powyżej wymienionych warunków dostosować. Obserwuję już od 30 lat, od czasu kiedy założyłem swoje przedsiębiorstwo, bardzo liczne upadłości i likwidacje firm tej branży.

Przed wojną aż do powstania Rzeczypospolitej Polskiej, tj. do roku 1918, sprowadzano konfekcję damską w byłej dzielnicy pruskiej przeważnie z Niemiec. Od roku 1919, w którym to roku rozpocząłem fabrykację konfekcji damskiej dla sprzedaży hurtownej i detalicznej — powstał równocześnie cały szereg przedsiębiorstw fabrycz-

wyższeniu o 10 proc. Sądzę więc, że poza artykułami posezonowymi, wychodzącymi z mody, zniżek cen w najbliższym czasie nie będziemy notować.

Wzrost cen w branży konfekcji damskiej

Wojnie celnej zawdzięczamy, że przedsiębiorstwa te się rozwinęły i wydoskonaliły do tego stopnia, że konfekcja damska nietylko uniezależniła się zupełnie od zagranicy, lecz może nawet konkurować na rynku światowym, czerpiąc oczywiście wzory (modele) u źródła mody, którym zawsze był i będzie Paryż.

Spółeczeństwo nasze tu na zachodzie przywykło już do starannych i gustownych wystaw, bo trzeba przyznać, że nasze wystawy — jakiejby nie były branży — są w Poznaniu naogół przez cały rok bez zarzutu wykonane i mogą konkurować z wystawami największych miast zagranicą, czego społeczeństwo nie zawsze zauważa.

Konkurs dekoracji okien wystawowych przyczynia się do tego, że społeczeństwo uprzytamnia sobie, ile pracy i zabiegów trzeba, by okna wystawowe były celowo i estetycznie dekorowane.

Za to należy się „Kurjerowi Poznańskiemu” i „Orędownikowi Wielkopolskiemu” podziękowanie zarówno ze strony kupiectwa jak i społeczeństwa.

znaczących listami pochwalnymi, odkładamy do chwili ukończenia całej serii naszych konkursów wiosennych, gdy w specjalnym wydaniu omówimy całokształt naszej akcji propagandowej na rzecz kupiectwa chrześcijańsko-polskiego, która znalazła tak wybitny wyraz w konkursach okien wystawowych. Poza kołem odznaczonych firm pozostały sklepy, które dopiero przy następnym konkursie w danej branży uzyskają prawdopodobnie stosowne odznaczenie. Zachęcone bowiem niezwykle powodzeniem naszej obecnej akcji, redakcje naszych pism postanowiły — na życzenie sfer kupieckich — w przyszłości ponowić urządzenie serii konkursów okien wystawowych.

Zainteresowanie pierwszymi konkursami wśród publiczności było bardzo poważne. Na mieście dyskutowano żywo nad przypuszczalnymi wynikami premijowania okien wystawowych. Duży był również udział w głosowaniu. Baczne przyglądanie się oknom wystawowym zapewne też nie pozostało bez rezultatu dla obrotów handlowych firm, biorących udział w konkursie.

Wogóle zaś konkursy nasze wywołały znaczny ruch dokoła naszych składów chrześcijańsko-polskich, natchnęły kupiectwo nową energią w kierunku zwalczania apatii we własnych szeregach i w szeregach publiczności, przypomniawszy tej publiczności obowiązek narodowy popierania tylko swoich.

W tem właśnie widzimy główną zasługę i najważniejsze uzasadnienie naszej tak pięknie rozwijającej się akcji konkursów okien wystawowych.

Komitet oceniający nowe konkursy

Dla uniknięcia wszelkich nieporozumień, zaznaczamy, że komitet pięciu, który będzie ustalał wyniki konkursów branż biawatniczo-konfekcyjnych składać się będzie z osób zupełnie niezainteresowanych w tych branżach. Tak samo będzie z dalszemi konkursami. To znaczy, że przedstawiciele zorganizowanego kupiectwa w komitecie wspomnianych będą się zmieniali, zależnie od branż, wchodzących w rachubę.

Premje konkursowe dla Czytelników naszych

Następujący Czytelnicy „Kurjera Poznańskiego” lub „Orędownika Wielkopolskiego”, którzy głosowali w pierwszych konkursach okien wystawowych, otrzymają w myśl zapowiedzianych warunków premje:

Album trójkolorowych reprodukcji 10 obrazów Prauzińskiego z motywami z powstania wielkopolskiego.

Budniak Edward
Gasiorek L.
Hańska Zofja
Kaczmarek Jan
Koperska Bogumiła
Kurczewski Jan (ze Środy)
Moździerz Konstancja
Osmólska Z.
Pribe Henryk
Rzepa Henryk
Szczaniecka (Matejki 12)
Torcz Czesław
Turno (Szopena 4)
Urbanek Zofja
Wachalski Józef
Wiatrolik dr. (z Koźmina)

Seria 12 widokówek, wykonanych techniką rotografurową.

Adamek K.
Adamska Janina
Bajerówna Wł.
Bartlewiczówna Jadwiga
Barwicka Anna
Below Stanisław
Benin Franciszek
Bilska M.
Brzeziński Zygmunt (ze Środy)

Chojnacka Pelagia
Ciemna Jadwiga
Czamańska Anna
Czmer J.

Dajerlinżanka
Danielewski J.
Dybowska Paweł
Ertmański Kazimierz

Fortuniak H.
Frankowski K.

Gliszczyńska (Wodna 1)
Gostyński Feliks
Grotowski Mieczysław
Grzelachowski A.
Grzelachowska M.

Hajduk Mieczysław
Halajda Józef
Hermann Józef
Hoffmanówna B.
Holasz Adam
Holasz Feliks

Ignasiakówna Leokadja

Jaraczniak Marjan
Jarnatowska P.
Jendykiewicz P.
Jędrzejczak Tadeusz
Jesioneł Kazimierz
Jóźwiak Teodor

Kaczmarek W.
Kajakówna Ewa
Kalicka Władysława
Kamasa Zygmunt
Kantecki L.
Kasprzakowa Walerja
Klimek A.
Kłosińska Halina
Kobielska Kazimiera
Komorowski Franciszek
Korytowski St.
Koszczyńska (Wielka 13)
Kotliński (Zamkowa 4b)
Kowalska Marja

Kozierowski Tomasz
Krojniak Józef
Krych Władysław
Krygier M.
Kurasz Anna
Laurentowska E.
Lenartowski Lech
Lewandowska (Jeżycka)
Logowa J.
Luleczkówna Marta
Lulka K.
Lulkowa Helena

Łukowski Józef
Majewicz Alfred
Majewska (Piaskowa 9)
Majewski Tadeusz
Malinowska Janina
Malinowski (Kwiatowa)
Makowska Aleksandra
Margowski Paweł
Matela Stanisław
Matysiak Zofja
Matuszewska Zofja
Mosiężny Edmund
Muszyński Zbigniew
Muzalewska H.

Napierała Antoni
Napierała Czesław
Nowak Marja

Okupniak Magdalena
Orsytynowicz M.

Papke Henryk
Pawlicki Leonard
Pioskówna Magdalena
Piotrowiczówna M.
Polski Wł.
Pomorska J.
Postalówna
Prażyńska Marja
Przybylska (Dąbrowskiego 60)

Raplor K.
Raplor Sylwester
Reiche Margarete
Roskosz Tomasz

Satorowa
Scheibe Anna
Schulz Stanisław (St. Rynek 80 82)
Schandl Edmund
Seyda Świątek
Skotnicki L.
Ślabolepszy Antoni
Smoliński Stanisław
Sobkowiak Antosia
Spychala F.
Stachowiak Antoni
Starczyński Jan
Suchanecka Helena
Sworek Władysław
Szamota Józef
Szlossorzowa Władysław
Szuldrzyńska Zofja
Szmajś Jan

Śliwińska Janina
Ślusarek Antonina

Thielowa (Śniadeckich 18)
Trinschek (Al. Hetmański)
Tylewicz P.

Urbanak N.

Warcholski Józef
Wawrzyniak Alojzy
Wiatr Maksymilian
Wiatrowa Bronisława
Wieland Marjanna
Wielinowska Paulina
Wierzbicki W. (Towarowa 21)
Wierzbicki Władysław (Czesława 17)
Wiśniewska A.
Wiśniewski (Czartoria 9)
Wiśniewski Stanisław
Włodarczykówna Zofja
Wolna Juljanna
Woźny Stanisław
Woźniakowa Felicja
Wroński Bogumił
Zandacka W.
Ziałkiewicz Zofja
Zieliński J.
Zieliński Roman
Żurkiewicz Ignacy

Osobom, mieszkającym na prowincji, wysłamy premje pocztą. Tych zaś, co mieszkają w Poznaniu, prosimy o odebranie premij po świętach w administracji pisma naszego, przyczem należy mieć jakikolwiek wykaz osobisty.

KTO
POPIERA PRZEMYSŁ ZAGRANICZNY
ODBIERA CHLEB ROBOTNIKOM
POLSKIM!

Kto chce torować drogę idei narodowej,

niechaj rozpowszechnia numer święteczny „Kurjera Poznańskiego” w kołach, które go dotąd nie czytają i nie abonują! Niech się do tego poczuwa każdy nasz Zwolennik, uważający się za żywy czynnik obozu narodowego. Na bierność nie pora.

Budzące się Chiny

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”).

Szanghaj, w marcu. Chiny budzą się, budzi się opinia chińska, a właściwie mówiąc rodzi się. Nie było jej dotychczas w tym olbrzymim kraju, gdzie pojęcie granic zacieśnia się zupełnie. Stworzyły opinie dopiero klęski, zadane przez Japończyków armjom chińskim, zdrady popełniane przez gubernatorów i generałów, zabór całych połaci kraju, a zwłaszcza marsz Japończyków na Dżehol i Pekin. Protestuje przeciw niedołęstwu i zdradzie nie tylko już prasa chińska, ale i masy, ale i „mali” ludzie. Pod naciskiem opinii musiał generał Czag-Kaj Czek, dyktator Nankinu, wyruszyć in persona na front wojenny, aby zorganizować obronę Pekinu. Gniew ludu dosięgnął gubernatora Dżeholu, gen. Tanga, który automobile ciężarowe, przeznaczone dla przewożenia amunicji na front, zużytkował dla transportu swoich skarbów i ruchomości przed nacierającym wrogiem.

Nowopowstały czynnik w Chinach — opinia — przeobraża jeszcze jako tak straszą Mandżurji, ale nie mogła przezwyciężyć utraty Dżeholu, do którego obrony przygotowywano się miesiącami, a który zdobyty został przez liczebnie słabsze korpusy japońskie.

Odruchy opinii w Chinach mają jednak kierunek i zabarwienie paradoksalne. W Europie nastawienie wojenne ujawniają zwykle wojskowi, w Chinach natomiast wojskowi są zwłaszcza pacyfistami — o ile nie chodzi o politykę wewnętrzną, zato militarystycznie nastrojeni są kupcy, bankierzy, przemysłowcy.

Paradoksalny ten fakt tłumaczy się wpływem kultury zachodniej na sfery cywilne, na kupców, bankierów, przemysłowców, którzy europeizują się pod wpływem stałego kontaktu z białymi w Kantonie. Szanghaju i innych wielkich ośrodkach miejskich. Młoda generacja chińska, wychowana w szkołach europejskich, zmodernizowana zupełnie, odczuwa dotkliwie klęskę poniesioną na północy jako klęskę narodową i pojmując już okupację japońską jako zabór ziemi ojczyzny, co znów

jest rzeczą obojętną dla wojskowych ludzi starej daty, dbających jedynie o własną kieszeń i o swoje stanowisko w obrębie własnej prowincji, której granice są dla nich granicami ojczyzny.

Najsilniejszy opór i sprzeciw zaborczości japońskiej stawia nie zagrożona przez Japonię Północ, ale — Południe. Tutaj domagają się finansistów i kupcy jak najenergiczniejszej kontrakcji, obrony Pekinu, odparcia najazdu. Wszystkie te jednak dążenia dają się tylko z trudnością obrócić w czyn, gdyż staje im na przeszkodzie rozbieżność wewnętrzna, tendencje odśrodkowe wśród sfer rządowych, brak silnej scentralizowanej władzy. Jeśli więc chodzi o skuteczną akcję wojenną przeciwjapońską, nie polega ona tyle na przygotowaniu technicznym, na uzbrojeniu, na dowództwie, ile na scharmonizowaniu wręcz przeciwnych dążeń, grup, osobistości.

Aczkolwiek w tych warunkach powodzenie obrońców Pekinu zdaje się być wątpliwe, trzeba jednak przyznać, że w Chinach narodziła się nowa siła, nowy czynnik odrodzenia kraju — opinia publiczna, której dotąd jakby nie było. Jest to pierwszy i duży plus w historii współczesnej tego kraju.

ładne dziewczyny ale jej włosy.....!

Czy tak mają mówić o Pani? Czyż nie mądrzej jest pielegnować włosy regularnie Shempural Kollontay'a, który nadaje włosom puszystość, miękkość i wonność? — Panowie bardzo zważają na pielegnowanie włosów — należy to bowiem do estetycznego wyglądu.

Kollontay's Shempural

229 1 paczka — 2 mycia głowy 40 GR.

Tg 1083

Żydz o pakcie czterech

Dr Gottlieb w „Hajncie” występuje z krytyką zachowania się MacDonalda w jego obecnych poczynaniach „pokojowych”:

„Duży alarm wszczęty w świecie przez Żydów z powodu barbarzyństwa niemieckich „pionierów kultury”, otworzył oczy wszystkim, że grozi duże niebezpieczeństwo nie tylko Żydom, lecz wszystkim sąsiadom ze strony tych cywilizowanych dzikich osłów, zdolnych do nieludzkiego bezceństwa.”

Stał się w 1918 r. gruby błąd, że marsz Fochowi nie dano wkroczyć do Berlina:

„W całej prasie światowej pisze się obecnie o tym dużym błędzie, że zwyciężone państwa koalicyjne w 1918 r. nie doprowadziły swego zwycięstwa do końca. Nie w Paryżu, lecz w Berlinie marsz Foch winien był podyktować Niemcom warunki pokoju...”

MacDonald uznał za właściwe kosztom Polski i Małej Ententy zaspołnić Hitlera, bo w ten sposób ułatwił się „pokój” w Europie, ale takie zachowanie się byłoby nagrodą za terror w Niemczech:

„Mac Donald, tego byłego socjalistę, nie obchodzi zupełnie, że jeżeli ten projekt ma się urzeczywistnić, to w ten sposób wzmożni się i zalegalizuje się krwawy terror niemiecki. Prestiż Hitlera wszak wzrośnie...”

Być może, w zachowaniu się MacDonalda tkwi chęć osłabienia Rosji sowieckiej, występującej przeciw Anglii:

„Być może, Mac Donald biedzi się tak o Niemcy z innych powodów. Być może, to jego zachowanie się ma związek z ostrym zatargiem, powstałym między Anglią i Rosją i grożącym zerwaniem nawet stosunków politycznych, a nie tylko gospodarczych. Kto wie, czy Anglia nie ma zamiaru wygrania Niemiec i podniecenia ich przeciw Rosji, gdyż między Rosją a Niemcami ostatnio zaostrzyły się stosunki...”

Prześladowania Żydów w Niemczech wywołały oddźwięk u wielu wybitnych polityków w świecie, ale MacDonald jest dotąd głuchy:

„W całym świecie żydowski krzyk bólu

przeciw prześladowaniom hitlerowskim i okrucieństwom sprawił olbrzymie wrażenie: najwybitniejsi politycy i mężowie stanu uznali za swój obowiązek odezwać się z dobrym słowem, tylko ten „ordownik pokoju” i zdeklarowany nasz „przyjaciel” nie słyszy tego wszystkiego i jego to nie obchodzi...”

Niepokojące były pierwotne informacje o przystąpieniu Francji do dyktatoratu „czterech państw”, ale dodatkowe wiadomości usuwają ten niepokój. Francja postawiła takie zastrzeżenia, które pozbawiają znaczenia ten dyktatorjat:

„Po tych warunkach, postawionych przez Francję, zdaje się, niema czego niepokoić się i mają słuszną tym razem niemieckie gazety, piszące z oburzeniem że oświadczenie francuskie naigrawa się prosto z całego tego planu, w którym nie nie pozostaje: ani możliwości „rewizji” granic, ani równouprawnienie Niemiec w zakresie uzbrojenia, a „dyktatorjat” staje się faktycznie nową filią Ligi Narodów...”

Autor podziela zdanie, że w 1918 r. stał się błąd, że nie zezwolono marsz. Fochowi kontynuować pochodu wojsk koalicyjnych do Berlina. Autor zapomina dodać, że to przecież stało się, między innymi, także na żądanie sztabu żydowskiego z J. Schiffem na czele.

Orlątko

Świąteczny numer „Orlątka”, czasopisma dla chłopców i dziewcząt polskich, przedstawia się doskonale. — Zwraca uwagę zaraz na wstępie pomysłowa i nowoczesna okładka. A sam numer zawiera obok bieżącego materiału taki „przebój”, jak nowelę

znanego i wybitnego powieściopisarza śląskiego Gustawa Morcinka, autora głośnej powieści „Wyrębany chodnik”. Znajdujemy poza tym w „Orlątku” jedną z entuzjazmem zawsze przyjmowanych gawęd Wujka Czesia, na temat pogodnego i radosnego serca, dwa wiersze Sztadyngera i t. d. Poza tym wiele w zeszycie humoru i wiosny.

Widać, że „Orlątko” rozwija się, że przybywa mu wciąż sił, pomysłowości i rozpędu. Poza tym wiele przyjemności sprawia estetyczny układ pisma.

Dużą też niewątpliwie atrakcją stanowi niewielka prenumerata tej zdrowej lektury dla młodzieży. Tylko 3 zł rocznie! Zamówić można w księgarni św. Wojciecha w Poznaniu.

Z Stronnictwa Narodowego

Koło Wilda

W lokalu p. Fiedlera plenarne zebranie odbyło się przy bardzo licznych udziałach członków. Przy zagajeniu przez prezesa p. Jeskiego przewodniczący udzielił głosu p. posłowi Wierczakowi, który miał bardzo aktualny i ciekawy referat na temat ostatniej sesji sejmowej i sytuacji politycznej w Polsce. Nad referatem wywiązała się bardzo ożywiona dyskusja. Zabierali głos pp. Jeske, Wieczorek, Kordylewski, Olszewski, Kapalczyński, Büttner (junior) i inni.

Koło Żegrze Chartowe

Miesięczne zebranie odbyło się z referatem p. Holasza. Liczne zgromadzeni członkowie z zacięciem wysłuchali wywodów prelegenta, który mówił na aktualny temat. „Nasze wojsko a obrona państwa”. W dyskusji zabierali głos pp. Fr. Tomczak, Sosnowski, Augustyniak oraz prelegent.

Życie na ss. „Polonia”

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”).

Poznańczyków, Wielkopolan, oraz z Pomorza i Górnego Śląska naliczyłem przeszło 60 uczestników!

Liczba ta, aczkolwiek jeszcze nie zadawalająca, przecież potwierdza fakt, że obywatelstwo ziem zachodnich — tego naturalnego i najbliższego zaplecza wybrzeża i portów polskich — rozumie doniosłość morskich zainteresowań w Polsce odrodzonej i nie ustępuje innym częściom rozległej Rzeczypospolitej, jeśli chodzi o partycypację w każdej imprezie morskiej, zwłaszcza z dziedziny turystycznej i propagandystycznej.

Specjalnie godnym uwypuklenia jest dziś znaczny odłam kupców z ziem zachodnich.

I trzeba Linji Gdynia-Ameryka zapisać, jako zasługę, że wiele dawniejszych usterek starannie wyeliminować umiała. Personel stewardów kabinowych i salonowych jest doborowy, a przede wszystkim uprzedzająco grzecznie, uprzejmie, uczynnie do gości nastawiony. Płynąc pod banderami francuską, niemiecką i angielską, stwierdzam to z całą stanowczością.

Podkreślają to zresztą zgodnie wszyscy. Pozwala to zapomnieć o niektórych brakach komfortu, jaki zresztą tylko najnowsze parostatki, albo raczej motorowe luksusowe statki transoceaniczne posiadają.

Kuchnia lepsza od najbardziej optymistycznych przewidywań. Jadłospisy lunchów i dinerów w układzie i formie biją te, które znane mi są z „Bremen”...

Orkiestra, kwintet pod batutą p. Grossmana z Warszawy, najdelikatniej zadawała uszy. Programy koncertów umiejętnie dobrane.

Ceny w barze, fryzjerni i wogóle — niższe od stołecznych, a w każdym razie gdyńskich, nie mówiąc już o tem, że srogie ceny monopolowych wyrobów nie obowiązują.

Agencja „Buthis”, jak dotąd orjentować się można, sprawnie i solidnie swoją nawet stopniuje. Sprawdz.

LÉKARZE ZALECAJA CZEKOLADY SUCHARD

SPECIALITA ONDOR DZIECIENNYCH PRZEL

Milka jest idealnym pokarmem dla młodzieży.

SUCHARD

Milka

MILCZYNIA CZEKOLAD

KROLOWA MILCZYNICH CZEKOLAD

Pg 9867-70,43

Zaznaczyć trzeba, że zebrania tegoż Koła stoją zawsze na wysokim poziomie i przyczyniają się wielce do rozwoju idei Obozu Narodowego.

Utworzenie zarządu pow. we Wrześni

Odbyło się zebranie delegatów Str. Narodowego, któremu przewodniczył prezes koła miejscowego p. K. Kaliszewski. Referat organizacyjny wygłosił poseł tut. okręgu p. Przanowski. Po przeprowadzonej dyskusji zebranie dokonało wyboru zarządu powiatowego. W skład tego zarządu weszli: prezes — właściciel tartaku p. K. Kaliszewski, zast. prezesa — p. Witosławski ze Strzałkowa, sekretarz — p. Sierszulski — Września, zast. sekr. p. Gizelski z Borzykowa, skarbnik — p. St. Obarski — Września, na radnych wybrano pp. Milczyńskiego — Września, Szwarcę — Sokołniki, Szubę z Kaczanowa i Matuszewskiego z Gorazdowa.

to jutro, w Lizbonie. Od g. 21.30—23.30 jest codziennie dancing. Nie brak również kina, aczkolwiek brak dla odpowiednich warunków. W salonie C odbywają się odczyty. M. i. przemawia prof. Bujwid z Krakowa — 76-letni, więc najstarszy uczestnik podróży; dalej b. marsz. Senatu prof. Szymański oraz red. nac. „Kupca”.

W sobotę wieczór zorganizowali uczestnicy samorządnie rewję, pod „gołem niebem”, na pokładzie „Polonii”: tak bardzo sprzyja nam aura.

Jutro już o 6 spożywamy śniadanie, poczem opuszczamy statek, by całą niedzielę spędzić w stolicy republiki portugalskiej.

Barometr wskazuje nieodmiennie pogodę. Zamykając na tem pierwszy feljton, z konieczności raczej kronikarski, odeśle dla „Kurjera” następny już z Casablanki.

LESZEK GUSTOWSKI.

Ostrzeżenie!

I tnie tylko jeden oryginalny i niezawodny, we wszystkich kulturalnych państwach używany preparat

DARMOL
czekoladki przeczyszczające

znany od kilkudziesięciu lat.
Prosimy więc żądać wyraźnie
„Darmol” gdyż preparat ten
bywa często podrabiany!

Tg 1031

Szkoły zawodowe

Warszawa, 15. 4. (Tel. wł.) Min. w. r. i o. p. równolegle do pracy nad reformą szkolnictwa średniego wprowadzi szereg zmian w ustroju szkół zawodowych.

Główny nacisk będzie położony na rozwój budownictwa. Szkoły zawodowe w tym kierunku będą kształciły trzy kategorie pracowników: techników i konstruktorów — w szkołach licealnych sześcioklasowych, mistrzów — w szkołach mistrzowskich i robotników kwalifikowanych na kursach budowlanych. W szkolnictwie zawodowym budowlanym wprowadzone będą nowe specjalności jak np. mistrzostwo w dziedzinie konstrukcji żelbetonowej. (w)

Dzielna lotniczka

Paryż, 15. 4. (PAT.) Marise Hilsz opuściła Hong-Kong i przyleciała do Szanghaju w piątek o 15.

1933 r.

1933 r.

BUSKO-ZDRÓJ ziemi Kieleckiej

Państwowy Zakład Zdrojowy.

Sezony letnie od 1 maja do 31 października. Kąpiele siarczano-słone i mułowe, leczenie elektrycznością i naświetlaniem, kąpiele słoneczne.

Ceny kąpiele, zabiegów leczniczych, pensjonatów i pokoiów umeblowanych umiarkowane. Dojazd: ostatnia stacja kolejowa Kielce. ng 8730

Komunikacja autobusowa Kielce-Busko-Zdrój stała, wygodna i tania.

Echa wielkiej debaty w izbie gmin

Dzienniki angielskie podkreślają, że Chamberlain najlepiej scharakteryzował obecne dążenia niemieckie

Londyn, 15. 4. (Tel. wł.) Prasa angielska dopiero dziś zajmuje się czwartkowym posiedzeniem Izby Gmin z uwagi na wczorajsze święto kościoła anglikańskiego. Specjalny nacisk kładzie się na mowę Chamberlaina, który, zdaniem niemal całej prasy, najdobitniej scharakteryzował obecne dążenia niemieckie. Pisma podkreślają ponadto ogólne zadowolenie francuskiej opinii publicznej z powodu angielskiej reakcji na wypadki w Rzeszy oraz wzburzenie, jakie debata Izby Gmin wywołała w Niem-

zech.

Omawiając nastrój w Izbie Gmin „Times” stwierdza, że istotnie Chamberlain wniknął weń najlepiej. Sednem całej debaty była sprawa rewizji granic, która, zdaniem pisma, w obecnych warunkach została na pewien czas uniemożliwiona.

W dalszym ciągu „Times” zajmują się wypadkami wewnętrznymi w Rzeszy, wizytą ministrów niemieckich w Rzymie, oraz gościną ministrów angielskich u Mussoliniego.

Prasa francuska nie ukrywa swego zadowolenia

Paryż, 15. 4. (Tel. wł.) Zdecydowana odprawa, jaka Izba Gmin dała przez usta swych przedstawicieli Niemcom, wywołała ogólne zadowolenie. Dzisiejsza prasa poranna nie kryje swej radości, stwierdzając, że w obecnych warunkach musiano dojść do oświeżenia się narodu angielskiego.

„Journal” nazwa ostatnie posiedzenie Izby Gmin wyprawieniem, a zarazem przestroga dla Niemiec. W całej debacie, zwłaszcza w mowie Chamberlaina, która doskonale odzwierciedlała nastrój panujący w Izbie.

Zdaniem „Volonté” debata wykazała, że w całej opinii świata politycznego zupełnie wyraźnie zarysowało się zmiana w ustosunkowaniu się do obecnych Niemiec. Podczas gdy jeszcze ubiegłej jesieni nie kryto się z twierdzeniem o „krzywdach niemieckich” jako rzeko-

mej pozostałości z wojny światowej, to obecnie w całej nagości wyszła prawda na jaw i Niemcy odsłoniły właściwe oblicze.

„Journal Industriel” podkreśla, że również i Rosja sowiecka ostro zareagowała na wypadki w Niemczech, zmieniając swój dotychczasowy kurs polityczny. Podobna zmiana w nastroju opinii publicznej, zdaniem pisma, zauważyć się daje i w Austrii, gdzie poznało się na dążeniach Hitlera. Z powodu tego też nadzieje „anschlusu” na pewien czas zmaleły, gdyż w obecnych warunkach zwolennicy takiego „anschlusu” nie chcieliby się narazić na samowolę Hitlera. Wreszcie podkreśla pismo ujemne wpływy, jakie wypadki w Rzeszy wywarły na opinii publicznej całego świata.

Zyczenia Wesółych Świąt

składa wszystkim swoim Klientom

P. K. O.

ng 8 733

ludniowym stoku Pirenejów, obejmującą wszystkiego 80 wiosek i niespełna 6 tys. mieszkańców. Znajduje się ona

w pewnej zależności od Francji, polegającej na płaceniu rocznej daniny, zresztą bardzo minimalnej. — red.

Szajka przemytników sacharyny

Katowice, 15. 4. (PAT.) W związku z aferą sacharynową, wykrytą w grudniu z. r. i ujawnieniem szajki Zmigroda, Szapera i współników, śląska straż graniczna przeprowadziła dalsze dochodzenia i ustaliła, że sacharynę w ilości 4 000 kg. miesięcznie dostarczano do Łodzi, Kalisza, Krakowa oraz innych miast.

W wyniku dochodzeń zatrzymano do tej pory kilku głównych odbiorców

przemycanej do Polski sacharyny. Śląska straż graniczna prowadzi dalsze energiczne śledztwo.

W toku tych dochodzeń wyszło na jaw, że aresztowany przywódca szajki przemycniczej Zmigrod, który przed kilku tygodniami zwolniony został z aresztu śledczego za kaucją 10 000 zł, ze względu na stan zdrowia, namawiał świadków do fałszywych zeznań.

Obniżenie opłat miejskich w Poznaniu

Od 1 maja ma potanieć gaz, elektryczność i woda

W tych dniach zatwierdził magistrat obniżki czynszów za mieszkania w domach miejskich. Sprawa obniżenia opłat za gaz i elektryczność nie jest jeszcze przez magistrat zdecydowana.

Jak się dowiadujemy, deputacja

miejskich zakładów użyteczności publicznej uchwaliła już zasadniczo obniżenie cen za gaz, prąd i wodę o 10%. Wniosek ten przedłożony będzie w najbliższym czasie magistratowi, a następnie radzie miejskiej. Obniżka ma wejść w życie z dniem 1 maja br. (kl)

Samochód ciężarowy wjechał do teatru

Berlin, 15. 4. (Tel. wł.) Niecodzienny wypadek wydarzył się w Saarbrücken w nocy na piątek.

Jadący w szybkim tempie ciężarowy wóz meblowy wraz z przyczepką wpadł nagle na skraj chodnika rozbijając wejście do teatru miejskiego.

Z powodu siły uderzenia zawalily się jedynie ściany na pierwszym piętrze. Przy wejściu zgnieciony został jeden z filarów, a samochód po-

ważnie uszkodzony. Jeden z robotników odniósł cięższe obrażenia, a drugiemu oberwane zostało lewe ucho. Pozostali trzej wyszli z wypadku bez szwanku.

Powodu katastrofy jeszcze dokładnie nie zdołano ustalić. Miało to być zmęczenie kierowcy wozu, który powracał z Lotaryngii. Inni powiadają, że było zepsucie się steru, wskutek czego kierowca mógł stracić panowanie nad wozem.

Prez. Roosevelt zwolennikiem inflacji?

Nowy Jork, 15. 4. (Tel. wł.) Wielka sensacja wywołały zapowiedzi kół dobrze poinformowanych o dążeniach sfer rządzących w Stanach Zjednoczonych.

Według tych doniesień Roosevelt nosi się z zamiarem energicznego przeciwdziałania obecnym prądom deflacyjnym przy pomocy środków inflacyjnych. W tym kierunku też mają pójść rozmowy i konferencje prezydenta z kierowniczymi sferami finan-

sowemi i wybitnymi członkami kongresu amerykańskiego, z których ma być utworzony specjalna komisja.

Ponadto w przyszłym tygodniu Roosevelt odbędzie naradę z jedną z komisji kongresu, celem omówienia i ustalenia programu pracy już w najbliższym czasie oraz wynalezienia środków, umożliwiających podwyższenie sumy znajdujących się w obiegu pieniędzy.

Chybione zabiegi Papena i Goeringa

Citta del Vaticano, 15. 4. — W związku z wizytami wicekancl. Papena i min. Goeringa w Watykanie rozeszły się pogłoski, że najwyższe sfery kościelne wpływają na zmianę dotychczasowego stanowiska centrum wobec rządu Hitlera.

Miarodajne koła z sekretariatu stanu kategorycznie dementują powyższe pogłoski. Watykan nie zamierza wtrącać się do spraw wewnętrzno-politycznych Rzeszy niemieckiej, co też wyraźnie oświadczone Papenowi i Goeringowi.

MacDonald o sprawie rewizji traktatów

Stwierdził oficjalnie, że o rewizji może być mowa tylko w ramach paktu Ligi Narodów

Paryż, 15. 4. (PAT.) Prasa stwierdza z zadowoleniem, że sensacyjne oświadczenie Mac Donalda, złożone w Izbie Gmin, iż rewizja traktatów może być dokonana wyłącznie w ramach paktu Ligi Narodów, jest niezaprzeczeniem zbliżeniem poglądów premiera brytyjskiego do tezy francuskiej.

Poraz pierwszy w swojej karierze ministerjalnej Mac Donald, będący

zwolennikiem rewizji traktatów, stwierdził, że tego rodzaju operacja nie może się dokonać poza Ligą Narodów i bez udziału państw mniejszych.

„Paris Soir” uważa, że oświadczenie Mac Donalda zamyka okres rozmów o projekcie paktu 4 mocarstw i szczęśliwie nawiązuje do rozpoczętych się w tych dniach pertraktacji w Waszyngtonie.

Niezwykła rewolucja w najmniejszym państwie

Barcelona, 15. 4. (PAT.) W dniach ostatnich wybuchła w Andorze bezkrwawa rewolucja, wzniecona głównie przez młodzież, która zmusiła dotychczas najwyższą władzę, t. j. radę do uchwalenia prawa o powszechnym głosowaniu w miejsce głosowania wyłącznie głów rodzin.

Na widok agresywnej postawy rewolucjonistów, rada była zmuszona uchwalić natychmiast nowe prawo, które, odczytane publicznie we wszystkich miasteczkach małej republiki, wywołało entuzjazm całej ludności.

Andora mała republika na po-

Znów pobicie Polaka

Essen, 15. 4. (PAT.) Wychodzący w Westfalii dziennik polski „Naród” donosi z Bochum, że w Dalhausen zdarzył się nowy wypadek pobicia przez hitlerowców, Polaka, nazwiskiem Józefiak. Wciągnięto go do „Domu Brunatnego”, ogłuszono, a następnie pobito do krwi. Ciało Józefiaka pokryte jest sinymi pręgami.

Wielkanoc w Watykanie

Citta del Vaticano, 15. 4. — Na pontyfikalną mszę św., którą w dzień Wielkiejnocy odprawi w bazylice św. Piotra Ojciec św. wydano ogółem 40 tysięcy kart wstępu, choć zapotrzebowanie na te karty trzykrotnie przeszło przekraczało tę liczbę. Ilość pielgrzymów przybyłych na uroczystość Wielkiego Tygodnia do Rzymu według prowizorycznych obliczeń wynosi zgórą 200 tysięcy osób.

Hitlerowska bezczelność

Metz, 15. 4. (PAT.) Grupa hitlerowców w brunatnych koszulach przybyła wczoraj samochodami z Elberfeldu udekorowanymi flagami ze swastyką hitlerowską. Hitlerowcy zatrzymali się przed stacją centralną. Wokół samochodów zaczął się gromadzić tłum, który przyjął groźną postawę w stosunku do hitlerowców.

Policja natychmiast zjawiała się na miejscu i zaprowadziła hitlerowców wraz z ich samochodami do komisariatu, gdzie spisano protokół, poczem zażądano od przybyłych natychmiastowego opuszczenia granic państwa.

Odprawy pracowników

Warszawa, 15. 4. (Tel. wł.) Min. skarbu w okólniku do izb skarbowych wyjaśnił, że odprawy, wypłacone przez pracodawców pracownikom z tytułu rozwiązania stosunku służbowego podlegają opodatkowaniu w myśl ustawy o państwowym podatku dochodowym.

Odprawa wypłacona pracownikowi za rozwiązanie stosunku służbowego wzamian za zrzeczenie się praw emerytalnych nie podlega opodatkowaniu, bowiem uważa się ją za nadzwyczajny przychód uzyskany za spieniężenie prawa majątkowego.

Odprawy wypłacone przez pracodawcę wdowom i sierotom po śmierci nie podlegają również opodatkowaniu dochodowemu. (w)

Przepowiednia pogody na niedzielę:

Pogoda nieustalona, chłodno, wietrzno, zmienne zachmurzenie i miejscami opady, wiatry zachodnie.

Tydzień propagandy zdrowia korp. „Aesculapia”

„Tydzień Propagandy służby dla zdrowia” urządzony w ub. miesiącu przez korporację Medyków „Aesculapia” w Poznaniu, rozpoczął się uroczystą inauguracją w sali Śniadeckich Coll. Medicum, na której prezes Kola Filistrów prof. dr. L. Skubiszewski wygłosił wykład p. t. „Gruźlica jako choroba i klęska społeczna”. Poza tym odbyły się z okazji tego tygodnia następujące wykłady i referaty: 3 referaty do Polskiego Radja wygłoszone przez filistrów k. c. prof. dr. L. Skubiszewskiego, prof. dr. A. Karwowskiego i dr. Bylinę; 8 wykładów dla Tow. Gimn. Sokół — Poznań, 3 wykłady we więzieniu w Poznaniu oraz po jednym dla Tow. Przemysłowców i Związku Podoficerów Rezerwy, Poznań.

Poza tym wygłoszone w towarzystwach parafialnych w paraf. Jeżyckiej: 3 wykłady, w par. św. Jana (Śródką): 2 wykłady i w par. wildeckiej: 2 wykłady oraz w końcu po jednym wykładzie w następujących parafjach: farnej, św. Marcjńskiej, św. Michała, św. Wojciecha, św. Małgorzaty (Śródką), św. Jana (Sołacz) i w par. górczyńskiej. Ogółem wygłoszone 33 referaty. Tematy wygłaszanych referatów pozostawiano do wyboru poszczególnym organizacjom. Największe powodzenie miała gruźlica, na ten też temat odbyło się aż 14 referatów, dalej idą kolejno: choroby weneryczne — 6 wykładów, ratownictwo i nagłe wypadki — 6 wykładów, o przeziębieniach, anginie i grypie — 3 wykłady, o raku — 2, alkoholizmie — 1, i na temat ogólny — 1. Większość powyższych wykładów ilustrowana była odpowiednimi przezroczami i tablicami.

Korp. „Aesculapia” podaje do wiadomości, że w ciągu całego roku, wysyła swych doświadczonych prelegentów z referatami na temat chorób społecznych, higieny ratownictwa w nagłych wypadkach i t. p., zupełnie bezinteresownie.

Zgłoszenia należy kierować pod adresem: korp. Medyków „Aesculapia”, Poznań, Coll. Medicum, ul. Fredry 10, z równoczesnym podaniem miejsca, daty i godziny, w której referat ma być wygłoszony.

— W odpowiedzi na podwyżkę cel niemieckich na jaja, rząd rumuński odrzucił podanie o pozwolenie na przywóz towarów niemieckich do Rumunii.

— Waloryzacja cel austriackich ma nastąpić według klucza 1,80 szylingów za 1 koronę złota, zamiast jak dotychczas 1,44 szylingów.

Rodzice! Wasze dzieci winny wziąć udział

w wycieczce szkolnej do Danji okrętem „Pułaski” od 4—7 czerwca b. r.

Cena — zł 115,—

Zgłoszenia w dyrekcjach szkół.

LINJA GDYNIA-AMERYKA.

ng 8701

ajkorzystniejsze źródło zakupu dla odsprzedaży:

metkalu i ołyt gum.

art. techn. gum.

Tg 1085

art. kap'elowych gum (czepków, pasków, obuwia)

fartuszków gum.

art. chirurgiczn. gum

gąbek gum. fabrykat f. Sanok S. A.

wszelkie inne gumy

tylko w składzie fabrycznym firmy:

Krain i Fesser, Oddz Wyr. Gum. Katowice.

Tel. 124, 408 i 31-96

Z RÓŻNYCH STRON POLSKI

Umczerzenie 3 000 spraw
w Najw. Tryb. Admin.

Na mocy par 115 nowej ustawy o Najw. Trybunał Administracyjny w ciągu trzech miesięcy tj. od 15 listopada roku ub. do 15 lutego r. b. winny być składane wnioski do Trybunału o poparcie skarg wniesionych w swoim czasie. Bardzo wiele osób, szczególnie mieszkańców Kresów nie wiedziało o tym przepisie i wobec tego nie zastosowało się do niego. Z tego powodu z ogólnej liczby ok. 9 000 spraw, które pozostały w N. T. A. nierozstrzygnięte, obecnie po upływie terminu 15 lutego spadło z wokandy około 3 000 spraw. Przyczyniły się do tego jeszcze te okoliczności, że wielu adwokatów nie poczuwało się do obowiązku dalszego prowadzenia sprawy przed N. Trybunałem Admin. i nie wnosiło podania popierającego skargę. Ponadto niektóre podania były wnoszone bez przepisanych opłat stempelowych, co spowodowało umarzanie spraw.

Przy cierpieniach hemoroidalnych, objawach obrzęku wątroby, obstrukcji popękaniach kiszki grubej, owróżdzeniach, parciu na moc, bólu w krzyżu ucisku w pierśsiach, niepokoju serca, zawrotach głowy, stosowanie naturalnej wody gorzkiej **Franciszka-Józefa** sprawia zawsze przyjemną ulgę, a niekiedy i zupełne wyleczenie. Zalecana przez lekarzy. Tg 1094

Górnicy przez kilka dni nie opuszczali kopalni.

W kopalni „Polska” na Górnym Śląsku robotnicy w liczbie 160 osób postanowili nie opuszczać kopalni na znak protestu przeciwko zamierzonej obniżce płac. Kopalnia „Polska” nie należy do związku pracodawców, skutkiem czego nie jest ona objęta ogólną taryfą.

Na skutek interwencji inspekcji pracy, robotnicy po kilku dniach opuścili kopalnię. Podjęte zostały bezpośrednie rokowania, które prawdopodobnie doprowadzą do uzgodnienia stanowisk i zatarg zostanie zlikwidowany.

2 MILJONY złotych
wygrasz na

27 Loterii Państwowej

KUP JUŻ LOS

w największej w Polsce kolekturze

J. WOLANOW

Warszawa, Marszałkowska 154b.

1/4 losu zł 10,— Konto P.K.O 18814

Tg 1098

Weksle p. Janty-Polczyńskiego

W Warszawie sędzia śledczy przesłuchiwał b. ministra rolnictwa Jantę-Polczyńskiego w związku z głośną aferą szwagra jego, księcia Edwarda Bielskiego. Przesłuchanie dotyczyło weksli z podpisem b. ministra rolnictwa, które zostały puszczane w obieg przez Bielskiego. Jak się okazuje, b. minister Janta-Polczyński żyrował Bielskiemu weksle na 12.000 zł. Bielski co pewnie niezas zwracał się o nowe weksle, rzekomo na prolongatę, z tem, że

stare zostały zniszczone. Jak się okazało tymczasem, weksli tamtych nie niszczył, lecz magazynował je i w pewnej chwili wypuścił wszystkie na rynek, a poza tem sfałszował dalsze weksle na sumę około 100.000 zł. Sfałszowany podpis wykonał Bielski w ten sposób że dwa złożone blankiety wekslowe przeświecał żarówką i z niezwykłą precyzją kopiował podpis autentyczny na nowym blankiecie, oprowadzając pióro po liniach liter. W ten sposób podpisy sfałszowane stanowią wierną fotografię podpisów autentycznych. Dopiero po dłuższej ekspertyzie udało się ujawnić fałsz.

B. minister Janta-Polczyński zeznał że w pewnej chwili zgłosił się do niego ks. Bielski i oświadczył, że stało się nieszczęście, że musiał wypuścić na rynek magazynowane dotychczas weksle. Polczyński, nie mając żadnej rady, musiał weksle wykupować. Gdy jednakże przedstawiono mu do zapłaty odcinek 1.000-dolarowy a Polczyński wiedział, że na taką sumę weksli nie podpisywał nabrał podejrzenia co do prawdziwości weksla. W ten sposób wydała się cała afeta.

Jak obecnie wynika ze śledztwa wszystkie zdobyte drogą oszustwa pieniądze Bielski zmarnował, a to w interesach do spółki ze synem skazanego na 4 i pół lata więzienia reagenta Majera ze Lwowa. Razem z młodym Meyerem Bielski dokonał afery na szkodę reagenta na kwotę ćwierć miliona zł. Te pieniądze wraz ze zdobytymi przez dyskontowanie fałszywych weksli, zostały roztrwonione, jak obecnie wykazuje śledztwo, przez syna reagenta Meyera, który przepuścił krocie na hulanki i huczne zabawy.

Nowość!
ciokolady nadziewane
PYSZNA
MOJA ULUBIONA
I PISTACJOWA
Fuchs
ng 9022

Naręczony i weksel, czyli żydowskie interesy.

Bezrobotny krawiec Symcha Sztajnhauser w Warszawie poznał dwie uroczsiostry Rywkę i Bajlę Brytmanównę, właścicielki sklepu przy ul. Grzybowskiej 5. W krótkim czasie między młodszą Bajlę a Symchą nawiązał się romans, który zakończył się oficjalnymi oświadczeniami. Jedyną przeszkodą w połączeniu się młodej pary był brak pieniędzy u narzeczonego. Symcha twierdził, że ma wprawdzie „b. dochodowy interes”, który z powodu braku odpowiedniego kapitału obrotowego nie daje należytych dochodów dla utrzymania rodziny. Wówczas naiwna naręczona pożyczyla na zasilenie kapitału obrotowego „interesu” 830 zł. Uradowany Symcha istotnie zaczął kapitałem „obracać” — ale w restauracjach, placąc wielkie rachunki. Kiedy Bajla zaczęła domagać się procentów od pożyczonych pieniędzy, Sztajnhauser dał jej weksel na sumę 270 zł wystawiony przez p. Birenawaję z Grodna. Po zbadaniu okazało się, że weksel, Birenawaję i interes były fikcyjne. Za tę fikcyjność sędzia śledczy osadził Sztajnhausera w więzieniu na ul. Dzielnej.

Przyszłość telewizji

Amerykański magnat filmowy, Goldwyn, który niedawno przybył do Anglii, udzielił prasie londyńskiej wywiadu na temat przyszłego rozwoju telewizji.

„Od kilku już lat — oświadczył Mr. Goldwyn — śledzę z zainteresowaniem rozwój telewizji, ale dopiero niedawno przekonałem się, że telewizja osiągnęła już znaczny stopień doskonałości. Było to wtedy gdy uirzałem film mówiony przesłany drogą powietrzną na dystans setek tysięcy kilometrów i wświetlany na małym ekranie. Czystość dźwięku i obrazu była równie doskonała jak w najlepszym kinie, a nawet dialog brzmiał lepiej dzięki brakowi wszelkich niepotrzebnych szmerów.”

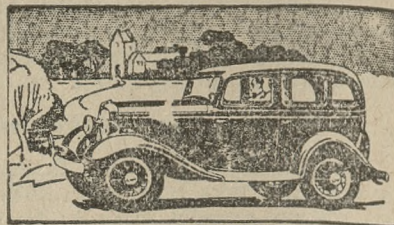
„Pokaz ten, który widziałem w New-Yorku, stał się do pewnego stopnia rewelacją dla mnie, gdyż dotychczas odnosiłem się sceptycznie do zapowiedzi przeprowadzających triumf telewizji. Obecnie jestem przekonany, że rozwój telewizji następować będzie coraz szybciej, naprzód i za parę lat każdy dom będzie posiadał swe prywatne kino. Gdy wynalazek ten będzie można eksploatować na szerszą skalę, powstanie aparat skonstruowany na wzór automatów. Co wieczór nadawać się będzie na falach eteru pięć, sześć filmów dźwiękowych, a każdy będzie mógł wybierać sobie film, jaki będzie chciał oglądać.”

Przemysł kinematograficzny przedzie silny wstrząs. Producent filmowi nie zostaną nim jednak dotknięci, gdyż nawet na filmy się nie zmniejszą. Ucierpią jedynie kinematografy, z których wiele zostanie zamkniętych. Dobre filmy, jak dobre sztuki, zawsze będą jednak przyciągały publiczność, szukającą rozrywki poza domem. Lecz z chwila gdy każdy będzie mógł oglądać u siebie w domu największe gwiazdy ekranu, przemysł filmowy będzie musiał zastosować się do tego.” C.

Światowej sławy
BSA
MOJOCYKLE
1933
na składzie ng 9035
Żadajcie bezpłatnych katalogów
B. S. A. Gen. Przedst. Warszawa, Czackiego 12
Poznań, Kazimierz Falkiewicz, Dąbrowskiego 25

Wiosna nadchodzi!
od piegów cię uchroni
KREM CAZIMI
METAMORPHOSA
ng 8850

FORD JUNIOR

„Samochód dla każdego”: Jego niska cena, a w szczególności jego oszczędność w eksploatacji czynią go wozem popularnym w całym tego słowa znaczeniu.

Jest to idealny wóz rodzinny, z dostatecznym miejscem na 4 osoby, najbardziej nowoczesne techniczne urządzenia, jak to automatyczna regulacja zapalania, synchronizowane tryby i t. p., zostały uwzględnione przy jego konstrukcji, a zastosowany materiał jest w najwyższym gatunku, jak we wszystkich wyrobach Forda.

Karoserie w dwóch typach:
TUDOR SEDAN I FORDOR SEDAN.

Upoważniony odsprzedawcą:

J. Zagórski

Poznań, ul. Ogrodowa 17

ng 9041

GILZY
Florvitan
najdoskonalsze w gatunku
Stanisława Wołoszyńskiego
Pg 9487

PODZIĘKOWANIE.

Na początku 1932 r. bawiłem w Sanatorium w Zakopanem, lecząc się na gruźlicę płuc, lecz spodziewane polepszenie nie nastąpiło. Ku mojemu zdziwieniu, dowiedziałem się, że w tym okresie czasu, jeden z moich kolegów biurowych, znajdujący się w gorszych warunkach zdrowotnych, bo leczący się nie w Zakopanem, a w Warszawie i również chory na gruźlicę płuc (z kawernami) wyleczył się całkowicie, dość szybko u przedstawiciela medycyny tybetańskiej p. Mieczysława Piastuszkiewicza (Natolińska 5). Zachęcony tym wynikiem, zwróciłem się do p. Piastuszkiewicza i po kilkumiesięcznej kuracji ziołami, wszystkie objawy choroby minęły, czuję się dobrze, analiza nie wykazuje prądków, a lekarze, którzy mnie badali, stwierdzają iż wyleczyłem się zupełnie. Jednocześnie muszę zaznaczyć, że moi znajomi, którzy wraz ze mną przebywali w Sanatorium, a nie leczyli się u p. Piastuszkiewicza, albo pomarli, albo też w ich zdrowiu nastąpiło pogorszenie.

Niniejszem poczuwam się do obowiązku podać te znamienne fakty do wiadomości publicznej i podkreślić, iż istnieją środki i sposoby leczenia, jeszcze nieznane naszej nauce, a mogące uratować życie wielu chorym.

Panu Piastuszkiewiczowi zaś temu pionierowi medycyny tybetańskiej, należy się za to jaknajwiększa wdzięczność i uznanie.

Włodzimierz Kownacki

Warszawa, ul. Kozietulskiego 1 m. 8.

19 — 15 4. 33 r.

ng 9067

508 **POLSKI FIAT** **508**
zwalcza kryzys

oszczędzając Wasz czas
pieniądze
nerwy

KARETA 7,200

ROADSTER 6,900

7—8-litr. benzyny na 100 klm.

Warszawa — Hotel Europejski

Poznań — ulica Kantaka 10

CIECHOCINEK - CIEPLICA
TANI MIESIĄC MAJ

Ceny kart sezonowych, zabiegów i utrzymania niższe.

RADOCZYNNY KĄPIELE SOLANKOWE

Kąpiele borowinowe i kwasowęglowe, Elektro- i hydroterapia, Inhalatorium — Emanatorium radowe. ng 8732

WSPANIAŁA PŁYWALNIA SOLANKOWO-TERMALNA

Kąpiele morskie, plaża, dancing, gry i zabawy na wolnym powietrzu, Najwybitniejsze zespoły muzyczne. Otwarcie sezonu 1 maja. Wygodny dojazd kolejowy. Powrotna zniżka 80%. Informacji udziela Dyrekcja Zdrojowiska.

ng 9045

ANGIELSKA SP. AKC. TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ PRUDENTIAL

TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ

„THE PRUDENTIAL”

ASSURANCE COMPANY, LTD.

„PRZEZORNOŚĆ”

SPÓŁKA AKCYJNA

PROWADZA RÓWNOCZEŚNIE
NA TERENIE CAŁEJ POLSKI
UBEZPIECZENIA

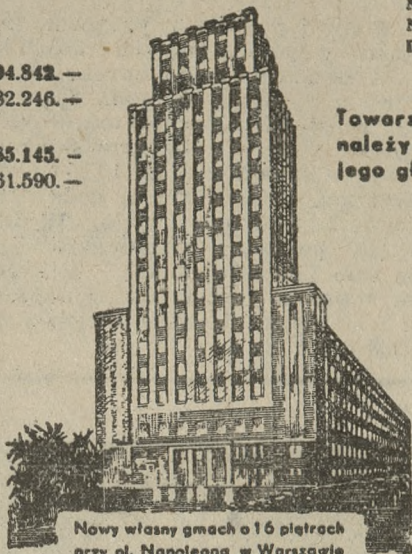
NA ŻYCIĘ I OD OGNIĄ

Aktywa „Prudential” wynoszą obecnie £ 363.694.842 —
czyli po przeliczeniu podług parytetu Zł. 11.439.082.246 —

Dochód osiągnięty w roku 1932 wyniósł £ 45.685.145. —
co stanowi podług parytetu Zł. 2.111.961.590. —

Za wszelkie zobowiązania Towarzystwa „Prudential” odpowiada całym swym majątkiem zarówno znajdującym się w granicach Rzeczypospolitej Polskiej, jak i poza temi granicami.

Czynności Dyrekcji Tow. „Prudential” na Polskę wykonywa Dyrekcja Tow. „Przezorność” w Warszawie, Plac Małachowskiego 4.

Nowy własny gmach o 16 piętrach przy pl. Napoleona w Warszawie

NA ŻYCIĘ, OD OGNIĄ, KRADZIEŻY,
NIESZCZĘŚLIWYCH WYPADKÓW, ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILN. I TRANSPORTÓW

Towarzystwo „Przezorność” założone w roku 1892 należy do koncernu Tow. „Prudential”, które jest jego głównym akcjonariuszem i reasekuratorem.

Dzięki temu stosunkowi oraz znacznym własnym rezerwom ulokowanym w papierach wartościowych i nieruchomościach w Warszawie, Katowicach i Poznaniu, Towarzystwo „Przezorność” daje całkowitą gwarancję przyjętych zobowiązań.

Oddziały Towarzystwa „Przezorność” w Warszawie, Katowicach, Łodzi, Poznaniu i Wilnie prowadzą jednocześnie zastępstwa Towarzystwa „Prudential”.

Główna: 117. Śmigiełski Szczepan, 118. Bączyk Bronisław i 119. Kaszubski Zenon — Poznań „Zuchowaci”; 120. Witkowski Telesfor, 121. Kabaciński Stanisław, 122. Juśkowiak Witold — SMP „Zmartwychwstanie”; 123. Glessman Edmund — „Warta”; 124. Scholz Gustaw — SMP św. Marcin; 125. Adamek Władysław — niestów. Poznań; 126. Kubiak Stefan — Sokół Łazarz; 127. Bernd Brnislaw — niestów. Poznań; 128. Knieć Franciszek — Z S. Poznań; 129. Światalski Franciszek — „Sokół” Toruń; 130. Wieszczyk Stanisław — „Brygada” Częstochowa; 131. Jagodziński — Z S. Września; 132. Nowak Florjan — „Sokół” Środa; 133. Jezierski, 134. Limański Zdzisław — „Sokół” Staroleka; 135. Murzynowski Zdzisław — „Sokół” Wilda; 136. Braun Romuald „Sokół” Wilda; 137. Kasprzowicz Jan — SMP Kobylepole; 138. Bartczak Jan — SMP Poznań — Łazarz; 139. Nowicki Stanisław — SMP Poznań — Łazarz; 140. Płak Szczepan — SMP Wiry; 141. Nowak Florjan — „Sokół” Pleszew; 142. Włodarczyk Edmund — SMP św. Marcin; 143. Smoczyński Bogusław — AZS Poznań; 144. Budziński Leon — niestów; 145. Kubiacyk Adam — SMP Międzybóże; 146. Lampasiak Stanisław, 147. Antkowiak Władysław — SMP Jeżyce; 148. Jaskulski Teodor — Druż. Bł. Poznań; 149. Michalski Wacław — SMP Jeżyce; 150. Staszek Leon i 151. Palacz Józef — „Sokół” Łazarz; 152. Dudziak Władysław — SMP Jeżyce; 153. Silczak Stanisław, 154. Zawieja Bolesław i 155. Iach Franciszek — „Sokół” Leszno.

BEZSENNOŚĆ WYNISZCZA ORGANIZM

a powstaje głównie wskutek zaburzeń układu nerwowego. Sztuczne środki nasenne nie działają na długo, a wywołują ośpienie i zanik wrażliwości nerwów.

Tylko ziola Magistra Wolskiego „Pasiverosa” zawierają „Kwiat Meki Pańskiej” i idealnie łagodzą zaburzenia systemu nerwowego (nerwice serca, bóle głowy, histerie) oraz sprzyjają krzepnięciu sen, identyczny ze snem naturalnym. Już po krótkim czasie stosowania cały system nerwowy powraca do stanu normalnego.

ZIOŁA ze znak. ochr. „PASIVEROSA”
Do nabycia w aptekach, drogeriach, (skład. apt.)
ng 8791 lub w wytwórni:

Magister WOLSKI, Warszawa, Złota 41.
Objaśniające broszury wysyłamy bezpłatnie.

KRONIKA GOSPODARCZA Z KRAJU

(k) Gdańszczanie domagają się rozbudowy polsko-gdańskich stosunków gospodarczych. Związek popierania polsko-gdańskich stosunków gospodarczych (Verband zur Förderung der Danzig-poleischen Wirtschaftsbeziehungen) zwrócił się do polskiego samorządu gospodarczego z prośbą o poparcie jego zamierzeń, których hasłem naczelnym jest wzmocnienie łączności gospodarczej polsko-gdańskiej zarówno w dziedzinie importu przez port gdański, jak przedewszystkiem w kierunku intensyfikacji polskiego eksportu. W łączności z tem Związek wypowiedział pogląd, że zdaniem jego istnieją realne możliwości rozbudzenia u eksporterów gdańskich większego zainteresowania polskimi artykułami wywozu, o ile nie pozostawi się ich jak dotychczas samym sobie, a rozpocznie się akcję systematyczną, opartą o polskie sfery fachowe.

(k) Finansowanie akcji budowlanej. Według danych Banku Gospodarstwa Krajowego wzniesiono w ciągu czterolecia 1928 do 1931 nowych budowli za 550 milj. zł. Na sfinansowanie tego budownictwa B. G. K. pożyczył 60 proc. Zapotrzebowanie kredytu na akcję budowlaną w bieżącym roku wynosi na zakończenie rozpoczętych domów w 23 większych miastach 40 milj. zł, a na budowę małych domów 18 milj. zł. Budownictwo małych domów na własny użytek budujących przybiera większe rozmiary. Przyjęto zasadę, że pożyczki nie powinny przekraczać 50 proc. kosztów budowy i 5000 zł na jeden mały dom. (l)

(k) Spółdzielczy Bank Wzajemnej Pomocy w Poznaniu odbył ostatnio roczne walne zebranie pod przewodnictwem prezesa rady nadzorczej, p. radcy St. Nowickiego. Sprawę z czynności rocznych spółdzielni zdawał p. dyr. Januszewski. Bank Wzajemnej Pomocy w Poznaniu istnieje już lat 46 i jest tem samem najstarszą spółdzielnią kredytową w Poznaniu. Członków liczy Bank przeszło 1600. Długów w bankach nie ma, spółdzielnia żadnych, majątek własny Banku podniósł się znowu, a z nim i rezerwy. Wkłady mają w rezerwach pokrycie do połowy, pogotowie kasowe zaś do dwóch trzecich. Potwierdziła to zresztą ostatnia rewizja Patronacka, która m. i. zaznacza, że „przezorność i ostrożność działalności władz spółdzielni odzwierciedla się przedewszystkiem w rzadko spotykanej dziś płynności kapitałów” i że „dalej pomyślny rozwój spółdzielni w takich warunkach jest najzupełniej zapewniony”. Po wysłuchaniu sprawozdania zarządu i udzieleniu władzom Spółdzielni absolutum przystąpiono do wyborów uzupełniających rady nadzorczej. Wybrano ponownie na trzy lata pp. Michała Szymańskiego, Maksymiliana Kandulskiego i ks. kan. Jęsieka, pozemem dla uzupełnienia rady p. Kazimierza Kanińskiego na 1 rok. Dywidendy uchwalono 5 proc.

XIII bieg o puchar „Kurjera Poznańskiego”

Szczegóły organizacyjne dla startujących w biegu zawodników

Bieg odbywa się, przypominamy raz jeszcze, na boisku „Sokoła” przy Drodze Dębińskiej i rozpocznie punktualnie o godz. 12.30, przyczem trasa prowadzić będzie w kierunku Dębiny, a początkową fazę i finał publiczność może doskonale obserwować.

Zawodnicy winni się zgłosić w poniedziałek na boisku najpóźniej o godz. 10, aby poddać się obowiązkowo badaniu lekarskiemu, które wobec dużej liczby startujących, pomimo zaproszenia paru lekarzy i sanitariuszów trwać będzie około dwóch godzin.

Zawodnicy wchodzą na boisko przez bramę za pawilonem „Sokoła” (prowadzącą do mieszkania p. Fliegera). Przy wejściu każdy winien podać nazwisko i numer zgłoszenia według załączonej poniżej listy. Dopiero wówczas będą do-

puszczeni do badania i otrzymają odpowiednie numery startowe.

Skład komisji sędziowskiej na całokształt zawodów jest następujący. pp.: kierownik — Marcinkowski; sekretarz Szware; sędzia główny — St. Weselik; starter — por. Lapiński; kierownik biegów — Szyć; mierzący czas — Frydrych, Ługowski, Sobczak i Suppert; celownicy — Lanżanka i por. Serwatkiwicz; inspektorzy — Kruszczyński i Lange; kierownik skoków — Muth; kierownik rzutów — Sobkiewicz; torowi — Konieczny, Kupiś, Litwin, Mallow, Nochowiński, Samoliński, Smektała, Sobczak i Stachowski; wywoływacze — B. Piotrowski i Zakrzewski; lekarze — dr. Spychała, dr. Śniegowski i sanitariusz Jakób; gospodarz — Grząślewicz.

Program konkurencyj lekkoatletycznych — Jadwiga Wajsówna próbuje pobić swój rekord światowy w dysku, a Heljasz — rekord światowy w kul oburącz

Program imprez podczas tegorocznego biegu „Kurjera Poznańskiego” przedstawia się następująco:

Godz. 11.10 — Pchnięcie kulą oburącz. Zgłoszona jest przez Heljasza próba pobicia rekordu światowego, który posiada Węgier Daranyi (28.57 mtr.) oraz Heljasza rekordu Polski (okregu poznańskiego 28.86, czyli lepszego od rekordu światowego. Ponieważ wówczas nie była zapowiedziana próba bicia rekordu światowego, wynik jako rekord światowy nie uznano. Obok Heljasza startują Tilgner (Sokół) i „Malinowski” (Warta).

O godz. 11.30 skok o tyczce — Adamczak (Warta), Klemczak (AZS) i Zakrzewski (Sokół).

Równocześnie będzie się odbywać pchnięcie kulą pań. Startują Jadwiga Wajsówna (Sokół-Pabjanice),

Jasieńska (AZS) i Kryżanka II (Warta). Na bieżni rozegra się bieg 100 mtr., w którym startują: Hałas (Sokół-Leszno), Feliński, Konieczny, Skacki i Piechocki II (AZS), Stawiński i Stryczyński (Warta) oraz Wargoś (Sokół-Leszno).

O godz. 12.10 odbędzie się rzut dyskiem pań. Zgłoszona została próba pobicia rekordu światowego Wajsówny (42.43 mtr.), rekord okregu 35.57. Startują: mistrzyni świata Jadwiga Wajsówna, Jasieńska, i Kryżanka II.

O godz. 12.20 odbędzie się sztafeta 4x100 mtr., w której startują: „AZS”, „SMP”, „Sokół” — Poznań, „Warta” i „Sokół” — Leszno.

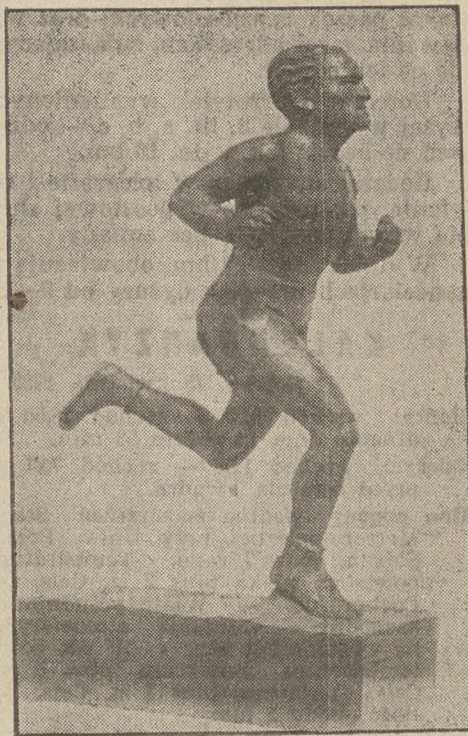
O godz. 12.30 start do biegu na przełaj o puchar wędrowny redakcji „Kurjera Poznańskiego”. O godz. 13 rozdanie nagród.

Lista zawodników XIII biegu „Kurjera Poznańskiego”

Dajemy poniżej pełną listę zawodników, wraz z ich przynależnością klubową, zgłoszonych do XIII biegu na przełaj o puchar przechodni redakcji „Kurjera Poznańskiego” według numerów, jakie będą posiadali na startach:

1. Janowski Franciszek, 2. Robiński Jan, 3. Rutkowski Henryk, 4. Grygolicz Alfred, 5. Nowakowski Bronisław, 6. Klekotta Kazimierz — wszyscy „Warta”; 7. Kluge Bogdan — SMP Boże Ciało; 8. Plotkowiak Alfons — SMP Jeżyce; 9. Walkowiak Leon — SMP Jeżyce; 10. Rogalski Stanisław i 11. Iwański Florjan — SMP św. Jan; 12. Maciejewski Stanisław — SMP Boże Ciało; 13. Cichowicz Franciszek, 14. Jakubowski Jan, 15. Potocki Stanisław, 16. Białkowski Czesław, 17. Kubacki Stanisław, 18. Hejna Czesław, 19. Leonhard Stanisław — Sokół Śródmieście; 20. Mager Edmund — Sokół Jeżyce; 21. Szumiński Julian — SMP Wilda; 22. Arning Marian — SMP św. Wojciech; 23. Lampasiak Stanisław — SMP Jeżyce; 24. Kluge Wiktor — SMP Boże Ciało; 25. Urbaś Stanisław, 26. Łukaszewicz Stefan,

27. Molski Wacław — Sokół Zabikowo; 28. Muszyński Władysław — Sokół Łazarz; 29. Ławniczak Stanisław — Sokół Winiary; 30. Bartkowiak Stefan — Sokół Kotowo; 31. Rusinek Jan, 32. Ziemiński Feliks, 33. Błotny Jan — Sokół Staroleka; 34. Sławek Stefan i 35. Sławek Władysław — Sokół Główna; 36. Kosicki Edward — Sokół Śródmieście; 37. Stróżyk Jan, 38. Kazimierz Kazimierz, 39. Tomczak Kazimierz, 40. Olszewski Zdzisław — „Warta”; 41. Bizan Mieczysław — Pleszewski K. S. z Pleszewa; 42. Kozłowski Jan — niestów z Poznania; 43. Chybiński Bronisław, i 44. Klimczak Stanisław — AZS Poznań; 45. Wierkiewicz Stefan — SMP Zabikowo; 46. Szydłowski Donat — niestów Poznań; 47. Górny Kazimierz — SMP Jeżyce; 48. Michalak Stanisław — YMCA Poznań; 49. Jagodziński Hubert — Druż. Bł. Poznań; 50. Benkowski Marian — K. S. Gimn. Gnieź Gnieźno 51. „Saklaim” — „Warta”; 52. Jurczyński Zygmunt — niestów. Poznań; 53. Tritt Jan — SMP Luboń; 54. Szczapiński Janusz — „Warta”; 55. Czapracki Czesław — K. S.

Nagroda przechodnia przewodnictwa Dzielnicy Wielkopolskiej „Sokoła” dla pierwszego druha w poniedziałkowym biegu „Kurjera Poznańskiego”, wykonana przez znanego artystę rzeźbiarza p. Wawrzyńca Kaima, który jak wiadomo, w konkursie na pomnik Serca Jezusowego w Poznaniu uzyskał zaszczytną drugą nagrodę

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Przed sesją poznańskiego sejmiku wojewódzkiego

Zmienione oblicze sejmiku — Wykaz członków sejmiku według zawodów

W dniu 26 kwietnia br. nastąpi otwarcie nowej sesji sejmiku wojewódzkiego, który z powodu przeprowadzenia w licznych powiatach wyborów, będzie miał zmienione oblicze.

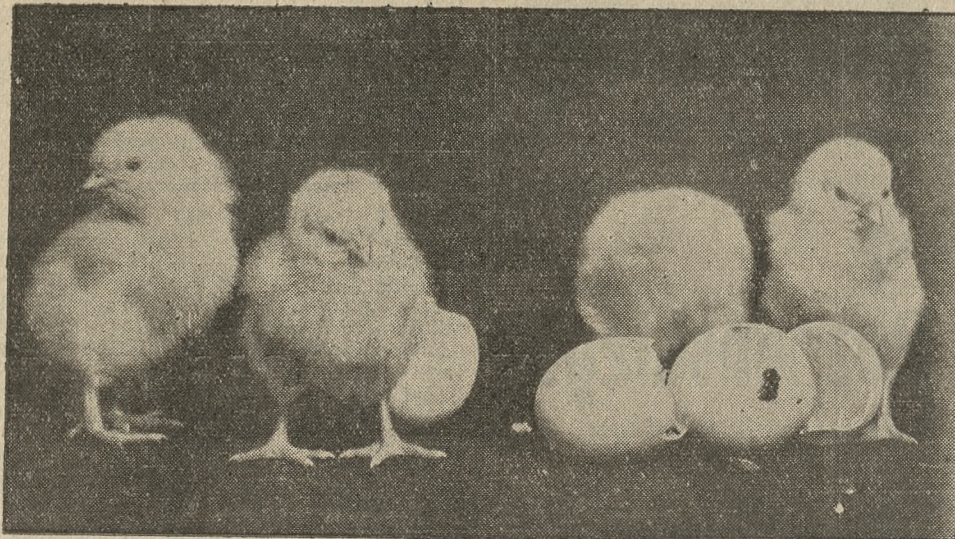
Wskutek śmierci śp. adw. Banaszka, sejmik pozostaje bez marszałka. Nie ma również wicemarszałka. Wybrany zaś nowy wydział wojewódzki dotąd nie uzyskał zatwierdzenia.

W składzie osobowym sejmiku nastąpiły również znaczne przegrupowania. M. in. starosta dr. Bereta zrezygnował, starosta śremski Krzykiewicz przeszedł w wyborach, nie przeszedł też w wyborach adw. Niedzielski (NPR) z Bydgoszczy; nie uzyskali potrzebnej ilości głosów w wyborach pp.: dr. Julj. Trzeński z Ostrowa nad Gopłem (BB) i brat jego p. Józef Trzeński, ziemianin ze Świerkowa. Doszło więc do tego, że przewodniczący wydziału wojewódzkiego dr. J. Trzeński nie jest członkiem sejmiku.

Ogółem wchodzi w skład sejmiku wojewódzkiego 85 posłów. Według ugrupowań politycznych skład sejmiku jest następujący: Stronnictwo Narodowe — 17, BB. — 25, N. P. R. — 20, P. S. L. „Piast” — 18, Ch. D. — 2, P. P. S. — 1 i dwóch bez przynależności. Według zawodów wchodzi do sejmiku: 26 rolników, 4 adwokatów, 1 nauczyciel, 9 starostów, 2 kierowników starostw, 1 budowniczy, 8 ziemian, 2 przemysłowców, 4 urzędników prywatnych, 4 robotników, 3 lekarzy, 1 burmistrz, 4 kupców, 12 sekretarzy Zjedn. Zaw. Polskiego, 2 urzędników, 1 ksiądz i 1 redaktor. Z kobiet wchodzi jako jedyna p. dr. Marja Grossmanówna (Stron. Narodowe).

Z ramienia Stronnictwa Narodowego wchodzi w skład sejmiku pp.: Franciszek Budzyński, dr. Stanisław Celichowski, Tadeusz Czapia — z Poznania, Roman Czartoryski z Konarzewa, dr. Marja Grossmanówna (Poznań), Władysław Harenda (Szadłowice p. Inowrocławiem), Władysław Kaziński (Komo-

rzewo p. Obornikami), Józef Kołodziejczak z Lubinia pod Mogilnem, Władysław Kreisner (Inowrocław), ks. dr. Kubik z Konojadu, Roman Leitgeber z Poznania, Bol. Antoni Lewandowski (Bydgoszcz), Albin Radomski (Strzelno), Seweryn Samulski z Poznania, Franciszek Sokołowski z Wronki, Stanisław Tyczyński z Kobyłina i dr. Tadeusz Zgajński z Gniezna.

Wesołego Alleluja!

wszednie wstęp kosztuje 1 zł. Najtaniej urządza się jednak każdy, kto bierze kartę abonamentową dla siebie i rodziny, gdyż opłaty te obniżono o 25 procent w stosunku do dotychczasowych. Wycieczki mają zniżki do 40 procent. (kl.)

Pocztą w czasie świąt

W dniu 16 bm. zewnętrzna służba pocztowa oraz służba doręczeń przesyłek pocztowych ustają w zupełności. Doręczaniu jednak w tym dniu podlegają jedynie paczki żywnościowe oraz a) pospieszne przesyłki listowe zwykłe i polecone bez pobrania, b) przekazy pospieszne i telegz z pieniędźmi, c) zawiadomienia o nadejściu wymienionych pod punktem b) przekazów i innych przesyłek pospiesznych oraz zawiadomienia o nadejściu paczek zwykłych z żywymi zwierzętami.

W dn. 17 bm. znosi się pocztowa służba zewnętrzną dla publiczności, jak również doręczanie przesyłek niepilnych. W dniu tym zarządzają się jednak od godz. 9 do 11 dyżury dla wydawania awizowanych przesyłek pocztowych (także paczek żywnościowych) oraz wydawania gazet adresatom, zgłaszającym się po ich odbiór.

Doręczanie przesyłek wymienionych wyżej w punkcie 3. lit. a, b, c — odbywać się będzie jak w dn. 16 bm.

Godziny urzędowe w telegrafie i telefonie, jak również w pocztowej służbie wewn. pozostają bez zmiany.

W dniach 16 i 17 bm. obowiązują w kancelariach urzędów dyżury od 9—11.

KALENDARZYK

Sobota, 15 kwietnia 1933.

Słońce: wschód 4.57 — zachód 18.50 — długość dnia 13 godzin 53 min.

Księżyc: wschód 1.02 — zachód 7.21 — przed ostatnią kwadrą.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Sobota, godz. 7 rano. Temperatura powietrza niska plus 2 st. Cels. — Pochmurno. — Wiatr południowo-zachodni. — Ciśnienie atmosferyczne wysokie 761 mm. — W ub. dobie temperatura najwyższa plus 1 st. Cels., najniższa plus 1 st. Cels. — Ilość opadu 2 mm.

Kal. rzk.: Wielka Sobota — jutro Wielkanoc.

Kal. słow.: Wacław Bł. — jutro Nosiława.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka pod Złotym Lwem, Stary Rynek 45. — Apteka Sapieżyńska, plac Sapieżyński 1. — Apteka Chwaliszewska, Chwaliszewo 76. —

Porządek nabożeństw w kościołach poznańskich

Poniżej podajemy program nabożeństw w poszczególnych kościołach:

W Katedrze rezurekcja odbędzie się w sobotę o godz. 20 — śpiewać będzie chór archikatedralny pod dyr. ks. msgr. dr. Gieburowskiego. W pierwsze święto o godz. 10.15 uroczysta suma. Nieszpory o godz. 16 w pierwsze i drugie święto. W drugie święto porządek nabożeństw będzie ten sam, co w niedzielę. W kościele św. Małgorzaty rezurekcja odprawiona zostanie w pierwsze święto o godz. 6, zaś o 9 msza św.

W Kolegji farniej w pierwsze święto uroczystą rezurekcję, jutrznię i mszę św. celebrować będzie prepozyt ks. prałat Stychel. Dalszy porządek mszy św.: o 8, 9, 10 (suma) i 12. W drugie święto nabożeństwa odprawiać się będą jak w każdą niedzielę. Nieszpory o godz. 15 w pierwsze i drugie święto.

W kościele Bożego Ciała w pierwsze święto uroczystą rezurekcję i mszę św. odprawi o godz. 5.30 ks. prałat Rankowski, który też wygłosi kazanie. Dalsze msze św. o godz. 8, 9, 10.30 — i 12. W drugie święto nabożeństwa jak w każdą niedzielę, poczem nieszpory o godz. 15.

W kościele parafialnym na Jeżycach odbędzie się w pierwsze święto o 6 rezurekcja z uroczystą mszą św. poczem druga msza św. o tym samym czasie odbędzie się w kaplicy na cmentarzu z kazaniem. Dalsze msze św. o 8.30, 10 (w kościele i na cmentarzu), o 11 (suma) i o 12.45. W drugie święto msze św. odprawiane będą począwszy od godz. 6. Nieszpory w obydwie święta o godz. 15.

W kościele parafialnym na Łazarzu w pierwsze święto rezurekcja o 5.30, o 6 jutrznia, poza tem porządek nabożeństw jak w każdą niedzielę. Nieszpory o godz. 15.

W kościele św. Wojciecha uroczysta rezurekcja z asystą o 6 z kazaniem. Dalsze msze św. o 8, 9, 10, 11 i 12.30. W drugie święto msze święte odprawiane będą począwszy od godz. 7. Nieszpory w pierwsze i drugie święto o 3.30 popoł.

W kościele Zmartwychwstania Pańskiego na Wildzie. Rezurekcja o godz. 6, poczem dalsze uroczyste msze św. o 7, 8, 9.30, 10.30 i o 11 suma. W drugie święto msze święte począwszy od godz. 6.

W parafii św. Marcina rezurekcja i jutrznia o godz. 6, poczem msze św. o 7, 8, 9, 10, 11, 12 przy grocie i 12.30 w kościele. Kazania o godz. 7.15, 9.15 i 11.15. W drugie święto msze św. odprawione zostaną kolejno o 6, 7, 8, 9, 10, 11 i 12.30. Kazania o 8.15, 9.15 i 11.15. Nieszpory w obydwie święta o godz. 16.

W kościele maltańskim św. Jana na Komandorji w pierwsze święto rezurekcja o godz. 6 — potem msza św. O godz. 8 wotywa, o 10.30 suma z kazaniem i o 16 nieszpory. Msze św. i nieszpory w drugie święto, jak zwykle w niedzielę.

W kościele parafialnym w Główniej w pierwsze święto o godzinie 6 rezurekcja, poczem msza św. oraz msze św. o 8.30 z kazaniem, o 10.15 kazanie poczem suma i o 12 ostatnia msza święta. W drugie święto msze św. o 7, 8.30, 11 i 12. Nieszpory w obydwie święta o godzinie 15.

W kościele oo. Franciszkanów w sobotę o 20 rezurekcja bardzo uroczysta. W pierwsze święto msze św. o 6.30, 8, 9, 10.45 i 12.15. W drugie święto nabożeństwa w tej samej kolejności będą odbywały się, jak w pierwsze święto. Nieszpory o godzinie 17 z kazaniem.

chowanka wynosił dotychczas 540 zł. obecnie opłaty te obniżono na 480 złotych rocznie. (kl.)

— **Zmiana opłat za wywóz śmieci.** Magistrat opracował nowy statut o opłatach za wywóz śmieci. Według nowego statutu ulegnie zmianie system obliczania opłat, które będą pobierane od ilości wywiezionych kubiów (kl.)

— **Związek Drobnych Kupców Chześcijańskich** w Poznaniu odbył w lokalu p. Beyerowej przy pl. Bernardyńskim zebranie pod przewodnictwem swego prezesa p. Leona Pluty. Omawiano szczegółowo pertraktacje ze starostwem grodzkim, mające na celu utworzenie „milicji targowej”, której zadaniem byłoby zwalczanie t. zw. dzikiego handlu. Żywa dyskusję wywołała kwestja postojowego na jarmarkach na prowincji. W niektórych miasteczkach pobierane bywa postojowe wprost niemożliwej wysokości. W tej sprawie zalecono zarządowi zwrócić się jeszcze raz z interpelacją do urzędu wojewódzkiego.

— **Przeniesienie magazynów firmy Kieński i Kolany.** Magazyny firmy Kieński i Kolany, które przez szereg lat znajdowały się na Starym Rynku w pobliżu figury św. Jana, przeniesione zostały w tych dniach do nowej siedziby. Magazyny konfekcji męskiej i dla chłopców znajdują się obecnie przy Starym Rynku nr. 93 (wejście od ul. Wronieckiej). (kl.)

Co nowego w zoologu?

Zwierzęta poznańskiego zoo'logu przetrzymują dobrze. Ubytków podczas zimy było niewiele. Mimo „ściśku” pieniężnego, dającego się szczególnie ostro we znaki administracji zoologu, udało się przysporzyć zwierzynców nowe nabytki. Droga wymiana za lamparty, kangury i owce grzywiaste otrzymał poznański zwierzyniec kilka mniejszych małp z menażerii Hagenbecka z Hamburgu. Z ptactwa przybyły nowe okazy flamingów i papug.

Ogród przed zwierzyniecem, znajdujący się w pieczy dyrekcji ogrodów miejskich, upiększono z wielką starannością. Do miłośników zwierzyńca należy zaapelować, aby ogród mieli w opiece i chronili go przed zdżzieniem. Zwiedzające zwierzyniec dzieci mają miłe miejsca do zabaw w ogrodzie. Należy tylko przypomnieć nie wszystkim zapewne znany przepis regulaminu, zabraniający regularnych meczów w piłkę nożną. Ceny za wstęp do zoologu zostały w roku bieżącym znacznie obniżone. Przedewszystkiem przez cały rok obowiązować będą zniżki do połowy (50 gr.) we wszystkie niedziele i święta. Wojsko bez szarży i dzieci płać połowę zniżonej ceny. W dni po-

„Wszystkim słuchaczom bajek Wujcia Czesia — składa za naszem pośrednictwem — życzenia zdrowych i wesołych świąt — najmłodszy jego przyjaciel.

Wszystkim Szanownym Abonentom, Czytelnikom i Współpracownikom życzymy

Wesołego Alleluja!

Wydawnictwo „Kurjera Poznańskiego”

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Wszystkim naszym Czytelnikom, Prenumeratorom, Przyjaciółom i Współpracownikom,** przesyłamy na tej drodze życzenia zdrowego i wesołego Alleluja! Redakcja.

— **Obniżenie kosztów utrzymania w zakładach wojewódzkich.** W wojewódzkich zakładach głuchoniemych i ociemniałych szkoli się większą ilość dzieci obojga płci, dotkniętych kalectwem. Koszt rocznego utrzymania poszczególnego wy-

GŁOSY CZYTELNIKÓW

Drogi niemieckiej inwazji gospodarczej

Od zarządu tow. właścicieli składów piw i fabryk wód mineralnych w Poznaniu otrzymujemy następujące uwagi:

Dzisiejsza sytuacja w branży produkcji piw na ziemiach zachodnich jest tego rodzaju, że zarówno na Pomorzu jak i w Wielkopolsce tylko po 3 browary znajdują się w ręku czysto polskim, nie licząc miniatury browarów, których roczna produkcja obraca się około 1.000 hektolitrow. Reszta browarów bądź jeszcze z okresu niewoli znajduje się w ręku niemieckim, bądź też w ostatnich czasach przeszła do rąk niemieckich, względnie żydowskich.

Naczelna ekspozytura niemieckiej „Ost-hilfe” w tej branży na ziemiach zach. jest osławione tow. akc. browarów gdańskich z p. Ziehmem jako głównym akcjonariuszem, na czele Przytem kapitały, jakimi ta instytucja rozporządza, są w większości żydowskie. Towarzystwo to wykupiło tak na Pomorzu, jak i w Wielkopolsce browary większe o kapitale polskim i z punktu je pozamykało, pozostawiając po jednej czynnej placówce w każdej z 3 dzielnic. Browarom tym kazano obecnie przystąpić do całkowitego zlikwidowania licznych placówek handlu hurtowego i obciążu piw na Pomorzu i w Wielkopolsce, przez wypuszczanie na rynek piwa butelkowego we własnym zakresie.

Rozlewnie piw w Poznaniu, zajmujące się jednocześnie wyrobem wód mineralnych, są pod względem technicznym dobrze urządzone. Żaden z browarów do obciążu we własnym zakresie nie przystępuje w Poznaniu, bo to mu się nie opłaca. Browar p. Ziehma robi to chyba dlatego, aby zniszczyć czysto polskie placówki zatrudniające w samym Poznaniu kilkadziesiąt robotników polskich i opanować swoimi kapitałami nawet i detaliczny handel tej branży, t. j. restauracje, kawiarnie i t. p. przez udzielanie im jako swoim bezpośrednim klientom pożyczek.

W tej dziedzinie społeczeństwo nasze, tak czule zresztą na wszelkie przejawy gospodarczego podboju ziem zach., nie orientując się w sytuacji, popiera niemiecką zaboborność i przyczynia się do upadku nielicznych już w tej branży placówek polskich, a pośrednio wydanie pomocy do zwiększenia środków na obecną propagandę przeciwpolską.

Tego rodzaju stosunki domagają się nie tylko uzdrowienia gospodarczego, ale również zdecydowanej postawy społeczeństwa.

Lokatorzy „Domu samotnych” w obronie własnej

Niżej podpisani lokatorzy „Domu Samotnych” przy ul. Rybaki nr 19, stwierdzają niniejszym z oburzeniem, że pewien odłam prasy poznańskiej, żerujący na niezdrówie sensacji, przesadnie i nieprawdliwie informuje ogół o rzekomych skandalicznych stosunkach, które jakoby panowały w tym domu.

Większość z nas, to ludzie pracy, niżsi urzędnicy, rzemieślnicy i wreszcie bezrobotni, borykający się z trudnościami życiowymi, zaabsorbowani całkowicie walką o byt i dalecy od wszelkich tego rodzaju wyryków.

Rewelacje rzeczonego pisma, które nas wszystkich zaskoczyły, należy przyjąć z dużą rezerwą, albowiem nic nie wskazywało na to, że aż tak „straszne rzeczy” dzieły się w spokojnym naszym domu.

Karygodnych zbrodni jednostek nie można uogólniać, tembardziej, że sami między sobą przestrzegamy dobrych obyczajów, pielęgnując jak najostrożniej czyny wykończeniowe i stawiając ich poza nawias społeczeństwa. Reszta należy do władz śledczych, których wyniku dochodzeń należy cierpliwie oczekiwać, nie przesądzać sprawy.

Informacje zaś o „orgjach”, „awanturach”, „gwałtach” itp., które rzekomo od lat są na porządku dziennym w „Domu Samotnych” — są z gruntu fałszywe.

Za podpisanych 33 lokatorów: (—) Jerzy Sobieraj. (—) Ludwik Jokiel.

— * Z Koła Rodzicielskiego przy Państwowej Szkole Handlowej i Przemysłowej Żeńskiej. Na cele kolonij wakacyjnych dla młodzieży urządzono 9 bm wieczór wokarno - muzyczny, którego program uświetniły swymi produkcjami wybitne i znane w kołach artystycznych siły. Licznie zebrani goście, z szczerem entuzjazmem darzyli oklaskami wykonawców programu. Kompozytorka, pianistka p. Wanda Mayerowa odegrała swe walce, nokturn i fantazję oraz kilka nadatków. Nadto akompaniowała z prawdziwym artystyzmem we wszystkich punktach programu. Mezzosopran p. M. Gołojewiczowej, znanej śpiewaczki opery poznańskiej, wywołał huczne oklaski. P. Klara Kaulfusówna wykonała z subtelnym odcieniem utwory Brahmsa, Hausera, Slotkowskiego. Melorecytacje p. M. Federowiczowej do utworów Chopina oczarowały słuchaczy. Zarząd Koła Rodzicielskiego przy Państwowej Szkole Handlowej i Przemysłowej Żeńskiej w Poznaniu składa ofiarnym artystom za bezinteresowny udział w wieczorze szczerze wyrazy wdzięczności i podziękowania.

KRONIKA WYPADKÓW

— * Najechany przez motocyklistę. Na ul. Towarowej motocyklista p. Fran-

Na lotnisku warszawskim zorganizowano wielkie popisy lotnicze. Dziesiątki maszyn wykonują pod chmurami karkłomne ewolucje z entuzjazmem przyjmowane przez tłum widzów. (Scena z wspaniałego filmu polskiego „Pod Twoją obronę”. Maria Bogda w otoczeniu oficerów - lotników).

ciszek Sierpiński (Św. Roch 22) najechał 15-letniego Edmunda Chojeckiego (ulica Niegołewskich 3). Poranionego chłopca opatrzone w szpitalu miejskim. (kl)

KRONIKA POLICYJNA

— * Obława na placu Sapieżyńskim. Wczoraj przeprowadziła policja obławę na placu Sapieżyńskim. W rezultacie obławy doprowadzono do policji 56 osób, które po wyegitimowaniu zwolniono. (kl)

— * Napad rabunkowy pod Ratajami. Wczoraj wieczorem, krótko po godzinie 20, na drodze między Poznaniem a Ratajami w pobliżu terenów fabryki Hoeschla, napadnięto p. Felicję Górczewską ze Staroleki (ul. Starolecka 58). Nieznany osobnik zażądał od p. Górczewskiej wydania pieniędzy. Gdy napadnięta odmówiła, bandyta pchnął ją z całej siły i powalił na ziemię. Napastnik zabrał p. Górczewskiej torebkę z zawartością złotych i inne drobne przedmioty, poczem zbiegł niepoznany w kierunku Zegrza. — Wszczęty za bandytę pościg nie dał namacznego wyniku. Również nie dał wyniku zarządzonej pościg w sprawie napadu na p. Ziętkę na drodze pomiędzy Luboniem a Dębem, dokonany przez nieznane bandytę we Wielki Czwartek wiecz. (kl)

Z Poznańskiego

— * GOSTYŃ. (Zmiana wójta.) Dotychczasowy wójt p. Okupnik zwolniony został z dniem 15 bm. z zajmowanego stanowiska. P. Okupnik zdobył sobie poważanie ludności. Stanowisko wójta obejmuje p. Wł. Prejbisz.

— * GNIEZNO. (P. Cz. K.) Onegdaj odbyło się walne zebranie. Przewodniczył p. generał Malinowski. Po wstępnych formalnościach piękny referat wygłosił delegat okręgu, b. wojewoda p. Moskalewski z Poznania. Skarbniczka p. Dybowska wygłosiła następnie sprawozdanie kasowe. Oddział gnieźnieński liczy 405 członków. Zarząd składa się z 25 osób. Do oddziału gnieźnieńskiego należą dwa koła w powiecie, a mianowicie Czarniejewo i Klecko, poza tem 4 kółka młodzieży szkolnej. W kursie sanitarno - ratowniczym brało udział 231 osób, a z ramienia L. O. P. P. 106 osób. Zarząd uzupełnił wobec ustąpienia kilku osób przez aklamację. Wybrano w ten sposób pp. Reklajtisową, Jurkowską, starostę powiatowego, ks. dziekana Zahłockiego, insp. Kusza, pp. Cichockiego i Zielińskiego. Jako delegatów na walne zebranie zarządu wybrano pp. Szczepańską i Kucharczyka. (br)

— * JANOWIEC. (O Polakach w Niemczech.) Dnia 12 bm. na salce parafjalnej wygłosiła p. Bartoszcówna odczyt n. tem „Polacy w Niemczech”. Burmistrz p. Łuczak, nawiązując do treści odczytu, nawoływał obywatelstwo do niekupowania towarów niemieckich i u Niemców.

— (Nieszczęśliwy wypadek.) Dnia 12 b. m. wydarzył się na kolei nieszczęśliwy wypadek podczas przetaczania wagonów towarowych. Kolejarz p. Siwkowski dostał się pomiędzy tarcze dwóch wagonów, które złamały mu obojczyk i strząsnęły prawą rękę. Rannego po opatrzeniu odstawiono do domu.

— (Z parafji.) Z dniem 1 maja ks. Józef Mueller został przeniesiony do parafji jarocińskiej. Ks. Mueller zaskarbił sobie wśród tuł. obywatelstwa wielkie poważanie, a przede wszystkim Stow. Młodzieży straciło w nim troskliwego patrona. (wj)

— * KOSTRZYN. (Z Ochotn. Straży Pożarnej.) Tegoroczne walne zebranie odbyło się na salce p. Rubisiowej przy udziale 48 członków. Zagaił zebranie i przewodniczył naczelnik p. Jesiek, sekretarował p. Szymanowski. Po obszernych sprawozdaniach poszczególnych członków zarządu i dyskusji udzielono zarządowi pokwitowania. Naczelnikiem

wybrano ponownie p. Jesieka, a zastępcą p. Stefana Ciszynskiego. Uchwalono poczynić starania, by tegoroczne zawody strażackie okręgu średzkiego odbyły się w lipcu lub sierpniu w Kostrzynie.

— * LESZNO. (Awantury.) W sławnym „Zameczku” (leszczyński „wesołe miasteczko”) w czasie jednej z licznych awantur, pokaleczono ciężko siekierą mieszkańca Szalate. Ciężko poranionego na głowie, rękach i nodze odstawił do szpitala św. Józefa w Lesznie. Policja wdrożyła śledztwo.

— (Zakończenie misji.) Na zakończenie misji parafjalnej poświęcono na Rynku Krzyż misyjny, który potem w uroczystej procesji zaniesiono na cmentarz koło Fary, gdzie go ustawiono. Podczas misji przystąpiło 16 000 osób do Sakramentów św.

— (Wystawa.) Piękną wystawę robót ręcznych urządziło w Sokolni żeńskie gniazdo Sokola. Ekspozycję świadczyli o wysokim bardzo poziomie prac naszych Sokolic i wymienili ich guście.

— (Przeciw sekciarzom.) Nareszcie i u nas wkroczyła władza policyjna i zakazała sekciarzom noszenia szat liturgicznych kapłanów katolickich. Stało się to z okazji pogrzebu jednej sekciarki i to właśnie w czasie uroczystego poświęcenia Krzyża misyjnego na Rynku. Zarządzenie to spotkało się z ogólnym uznaniem tutejszego społeczeństwa. Zresztą garstka sekciarska topnieje w Lesznie z dnia na dzień. (s)

Raid konny z Poznania do Gniezna o Państw. Odznakę Sportową

Ekipa śląskiego K. J. K. z Katowic w konkursie „Zespołów” Zniżki kolejowe — Przystępne ceny

Tegoroczne imprezy konne w Gnieźnie w czasie od 29 kwietnia do 4 maja włącznie obejmują jeszcze jedną atrakcję, a mianowicie: Pod protektorem gen. Zahorskiego, d-cy bryg. kaw. Poznań, odbędzie się 2-dniowy raid konny z Poznania do Gniezna, na zasadzie regulaminu o „Państwowej Odznace Sportowej”. Trasa raidu prowadzić będzie starym traktem polnej drogi przez Pobiedziska do Gniezna, skąd na drugi dzień w stronę Trzemeszna i z powrotem wprost na hippodrom gnieźnieński przy ulicy Wrzesińskiej, gdzie, po wykonaniu kilku lekkich skoków i stwierdzeniu sprawności użycowania konia, uczestnicy raidu uroczyste powitani będą przez zarząd K. T. K., który od siebie wręczy uczestnikom żetony pamiątkowe.

Panie i panowie, pragnący wziąć udział w raidzie na własnych koniach (dla nieposiadających własnych koni jest do dyspozycji pewna ilość koni wojskowych) proszeni są o zgłoszenie pisemne swego udziału do prezesa K. T. K. p. Tomasza Łyskowskiego w Poznaniu, Niegołewskich 17 (telefon 76-03) od godz. 8 do 10 i od 14 do 16) najpóźniej do dnia 20 b. m. Umieszczenie koni w Gnieźnie bezpłatne. Wpisowe wynosi 2 zł. Zbiórka uczestników do wyjazdu w dniu 27 kwietnia o godz. 6 rano w maneżu Wlkp. Klubu Jazdy Konnej — Wały Warneńczyka (były fort Grolmana) w Poznaniu. Zgłoszenia na kwatery w Gnieźnie przyjmuje sekretariat K. T. K. — Hotel Centralny, ul. Mieczysława 7.

Zainteresowanie zawodami konnymi w Gnieźnie wśród jeźdźstwa jest

— * OPALENICA. (Wypadek samochodowy.) Nieszczęśliwemu wypadkowi uległ 68-letni rolnik z Łęczycy śp. Nikodem Orwat, jadąc rowerem. Przy wjeździe do miasta, chcąc się zatrzymać i zejść z roweru przed furmanką, która właśnie wyjeżdżała z podwórza przy ul. 5 Stycznia, został pochwycony przez mijający go z tyłu samochód ciężarowy pewnej firmy z Chodzieży i rzucony o ziemię. Wskutek przerżenia i widocznie doznanych z powodu silnego upadku wewnętrznych obrażeń śp. Orwat zmarł. Śledztwo jest wdrożone.

— * RAWICZ. (Odczyty.) Koło Tow. Naucz. Szkół Wyższych zorganizowało cykl wykładów społeczno - popularnych. Jako pierwszy mówił dnia 9 bm. w auli tut. gimnazjum p. prof. Tuz na temat: „Promienie Roentgena i ich zastosowanie”.

— (Rekolekcje.) Rekolekcje wielkocenne dla młodzieży tut. Seminarjum oraz Gimnazjum prowadził ks. Władysław Staich z Krakowa. Na zakończenie rekolekcji wygłosił ks. St. referat „O wychowaniu religijnem młodzieży”.

Z Kaliskiego

— * KALISZ. (Z Ligi Morskiej i Kolonjalnej.) W ubiegły wtorek odbyło się w sali Banku Ziemi Kaliskiej walne zebranie członków kaliskiego oddziału L. M. i K. pod przewodnictwem dyr. Wichara. Ze sprawozdania ustępującego zarządu na uwagę zasuguje sprawozdanie kasowe, przedłożone zebraniem przez p. Mikunickiego, z którego dowiadujemy się, że dochód towarzystwa wynosił w roku sprawozdawczym 2235 26 zł, natomiast rozchód wyniósł 2074 31 zł; budżet na rok 1933 uchwalono podwyższyć do 3000 zł, z uwagi na konieczność rozszerzenia działalności propagandowej. — L. M. i K. pragnie urządzić kilka większych imprez, na które zamierza zaprosić orkiestry polskiej marynarki wojennej w Gdyni. — Nowy zarząd obrano przez aklamację w składzie następującym: dyr. Boguszewski, dyr. Orzeł J. Motylewski, por. Weiss, mag. Chrzanowski, Kac, Głębski, mec. Jarosz i dyr. Wicher.

Samobójstwo w Kasie Skarbowej

Z Inowrocławia donosi (w): Wczoraj, w piątek w godzinach rannych, popełnił samobójstwo asessor kasy skarbowej, Jan Kopicki.

Denat przyszedłszy, jak zwykle, do biura udał się do piwnicy i tam się powiesił. Gdy przybyli urzędnicy to zauważyli, wszelki ratunek okazał się już niemożliwy. Denat liczył 46 lat i pracował w dziale opłat stemplowych.

Samobójca zostawił list, który zabrał sędzia śledczy. Dochodzenia wskazały niewątpliwie przyczynę rozpaczliwego kroku. Wypadek wywołał w mieście duże poruszenie i jest rozmaicie komentowany.

bardzo duże. W roku bież. licznie reprezentowani będą zawodnicy cywilni, zarówno panie jak panowie. W dziedzinie sportu konnego wybija się Gnieźno na czoło wszystkich placówek sportu konnego ziem zach. W konkursie „Zespołów” w dniu 30 kwietnia udział bierze zespół jeźdźców cywilnych Śląskiego Klubu Jazdy Konnej z Katowic. Jest to pierwszy wypadek w Polsce na torze publicznym, że o palmę zwycięstwa walczyć będą w zespole czerwone fraki z najwybitniejszymi zespółami wojska naszego. Będzie to nie lada atrakcja, gdyż Śląski Klub Jazdy Konnej jest znany jako doborowa grupa sportsmenów pod względem formy i klasy jeździeckiej.

Komitet organizujący zawody konne w Gnieźnie, wychodząc ze słusznego założenia, że imprezy takie należy udostępnić szerokim warstwom społeczeństwa, pobiera bardzo umiarkowane opłaty za tego rodzaju widowiska. Miejsce trybunowe kosztuje tylko 2 złote, wstęp na boisko 1 złoty dla dorosłych, a dla młodzieży 50 groszy. Miejsce zarezerwowane w łóżach po 4 i 5 złotych, cała łoża — 5 miejsc — na cały okres konkursów 60 złotych.

Poza tem zarząd komitetu w Gnieźnie poczynił już starania u władz kolejowych o przyznanie zamiejscowym gościom ulg taryfowych na przejazd do Gniezna i z powrotem w wysokości 33 proc. ceny biletu, udzielanych już do niektórych miejsc wycieczkowych w obrębie Poznańskiej Dyrekcji Kolei Państwowych. Osobny komunikat w tej sprawie ukaże się jeszcze przed terminem zawodów w Gnieźnie.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

STAROPOLSKIE „ŻALE MATKI BOSKIEJ“

(Fragment z Pasji średniowiecznej).

Zamieszczamy urywek ze staropolskiej Pasji, która dotychczas była tylko notowana w nauce jako istniejąca, lecz w druku się nie ukazała, gdyż razem z Biblioteką Żaluskich został przez Rosjan wywieziony jej rękopis, i dopiero niedawno do Polski wrócił, odzyskany w postępowaniu rewindykacyjnym. Zawdzięczamy ten wzruszający a wysoce ciekawy dokument uprzejmości dyrektora naszej Biblioteki Uniwersyteckiej dr. Stefana Wierczyńskiego, który zajął się rękopisem Pasji i ogłosił go niedługo w wydawnictwach Poznańskiego Tow. Przyjaciół Nauk.

Dzieje Męki Pańskiej, od starodawnych czasów poczynając, były przedmiotem niezliczonych wprost opracowań literackich. Pojawiały się w formie najrozmaitszej, zależnie od celów, jakim miały służyć (kazanie, traktat, rozmyślanie nabożne, opowieść, dramat, misterium, lub utwór liryczny). Ewangelje kanoniczne były ich źródłem podstawowym, ale nie jedynym. Fantazja średniowieczna szukała czegoś więcej. Wprowadzano więc obficie żywioł apokryficzny, legendarny i anegdotyczny, obok nieodłącznych roztrząsań scholastycznych i szerokiego rozpamiętywania wszystkich, najdrobniejszych nawet, szczegółów i okropności Męki Chrystusowej. Cel był przede wszystkim moralny, budujący; jednakże autor starał się także oddziaływać na wyobraźnię czytelnika czy słuchacza, zaciekawić go i wzruszyć.

Takim to właśnie typowym utworem średniowiecznym jest Pasja staropolska, znana w nauce pod nazwą „Sprawy Chędogiej o Męce Pana Chrystusowej“. Ważny ten zabytek, zachowany w obszernym kodeksie rękopiśmiennym, należał niegdyś do Biblioteki Żaluskich; zabrany następnie przez Rosjan, wrócił w naszych czasach, na mocy rewindykacji, do kraju i jest własnością Biblioteki Narodowej w Warszawie. (Niebawem ukaze się drukiem w wydawnictwach Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk). Rękopis, będący kopią starszego oryginału, pochodzi z r. 1544, a został sporządzony przez Wawrzyńca z Łaska. Jest to kompilacja z różnych źródeł średniowiecznych, mająca charakter obszernego kazania pasyjnego, zespolonego z pobożnym rozmyślaniem o Męce Pańskiej. Wśród modlitw, medytacji, wywódów scholastycznych i żywiołu apokryficznego, znajdujemy tam również partje liryczne, mające pobudzić wiernych do litości i żalu. Do tych właśnie rozdziałów należy skarga Matki Boskiej, przeniknięta szczerością uczucia, prostotą i prawdą ogólnoludzką.

Oto kilka charakterystycznych wyjątków (podanych w pisowni nowożytnej):

A gdyż nasmętlawsza matka jego usłyszała żwitek młotów bijących, zawoławszy ledwo smętlawie, padła jest na ziemię i omdlała w mocy swojej z truchłością sierca i płaczem dusze swojej, i leżała jest na ziemi, jakoby skończyła, tako, iż nijedno znamię żywota jej nie ukazało się. Ale serce jej było wielkiej truchłości. I stały są niewiasty, płacząc męki tako Pana Jezukrystowej, jako Maryjej. Bo widzieli z jednej strony krzyżując Pana Jezusa, i widzieli przed sobą matkę jego nadszszą, leżącą, jako jedną umartą, barzo wielkiej boleści...

I czemu, Boże, oddaliłeś się ode mnie daleko w potrzebniach moich i nie dbasz na mnie truchłą? Ktoże, mój Boże, głosem wołam i wszystką myślą uciekam i skarżąc sercem wdycham... Ale acz, Ojczy Niebieski, mnie udręczonej nie chcesz wysłuchać, nad synem twym złutowanie ukazy, jegoż widzisz cierpiąc niepowinnie. Albo, mój Boże, jedno uczyń: przyjmij, prosz, matkę z synem, a tako boleść matczyną i synową ukoisz. Niecierpi, prosz, stwórzycielu, umierać syna przez matki, aby jako jedno nierozdzielone obcowanie było naju zawzdy, by też jedna śmierć była obu...

O namylszy synu, niezostawiaj mię po sobie, ale zrzadzi, abych z tobą umarła. Przez matki twej nie żądam umrzeć, wysłuchaj prosby mojej, bo przysłusz, aby syn matki wysłuchał. Wysłuchajże mię, synu mój, proszę cię a kszubienicy twego krzyża przyjmij mię! O synu, dobrotliwie prosby przyjmij matki nędznej, a przestań być matce twardy, któryżes zawzdy wszystkim był dobrotliwy! Przyjmij matkę ku śmierci ztoba. Bo ninie nie jest nic słodsze, niż z tobą umrzeć, a nic nie jest gorzciejszego, niż żywot po śmierci twojej...

O bracia milsza moja, wspomnincie, iż on jest brat wasz, z pokolenia wa-

szego narodzony! A przeto miejcie nad nim lutość! Ale acz jemu lutości ukazać nie chcecie, nade mną złutujcie się, bo syna nie mam innego. On ci jest mój oćciec, brat i oblubieniec, i żywot wszystkiej słodkości. A przeto, acz nie chcecie się złutować, mnie nie odpędzajcie!

A gdyż z krzyża na ziemię był położon, serce jej przed wielgą boleścią było jest tako umarte, ...a oblicze jej łzami wszystko było oblane; i mówiła jest, jako mówi święty Biernał: Gorze mnie, synu mój, ...iżem cię kiedy przepuszczała, chodząc do Jeruzalem, śmiernego baranka między wilki takome, którzyż za dobre skutki tobie złość uczynili i ciebie okrutnie umartwili!

Tedy Józef i Nikodem i święty Jan Ewangelista poczęli ją mazać i podług żydowskiego obyczaju związować, chcąc je pogrześć. A ujrawszy to dziewica Marja, rzekła: O Józefie, acz niżywego ale umartego ostarwie mi! Tedy Józef i inni, z miłosierdzia złutowaniem będąc poruszeni, Jezukrysta przez wielgą godzinę przy niej ostawili; a dziewica Marja, wszystkie rany obejrawszy osobnie, w miłosierdziu scałowała je, z jichże krew święta rozmaicie płynęła jest, a wtem duszę jej znowu miecz boleści przebieżał... A gdyż jej w grób chcieli położyć, dziewczica... gorzko płacząc, mówiła: Złutujcie się..., zostawcie ją jeszcze przy mnie malutko, abych jej oblicze zakute mogła bych obejrzeć! Ani mni-majcie abyć mi był mniej mił umarły, niżli gdy żyw był, jakokoli mój syn, jest umarł i Bóg mój, i stworzył mój, i miłość moją!... Alboż, chcieli syna mego w grób włożyć, mnie, matkę nędzną, pospołu z nim pogrzebieć! A tako, gdy ją oni pogrześć chcieli, ona ją ksobie ciągnęła, a tako była jest między jimi mieszka miłościwa...

Żale te i skargi treścią swoją i wyrazem przypominają inny utwór średniowieczny, mianowicie wierszowane „Żale Matki Boskiej pod krzyżem“ (z t. zw. Pieśni lysogórskich), które, dla swego nastroju rzewnego, serdecznego, szczerości i prostoty, stanowią prawdziwą perłę naszej liryki średniowiecznej. Oto parę zwrotek:

Pożaluj mię stary, młody,
Boć mi przyszły krawe gody:
Jednegociem syna miała
I tegociem ożelała

Synku miły i wybrany,
Rozdziel z matką swoją rany...
Przemów k matce bych się ucieszyła.
Bo już idziesz ode mnie, moja nadzieja miła.

Synku, bych cię nisko miała,
Nieco bych ci wspomagała:
Twoja główka krzywo wisa, toć bych ją podparła;
Krew po Tobie plynie, toć bych ją utarła.
Nie mam ani będę mieć inego,
Jedno ciebie, synu, na krzyżu rozbitego.

Dr. Stefan Wierczyński.
Poznań.

Pisma nadesłane

„Przegląd Graficzny, Wydawniczy i Pałerniczny“, Nr. 14. Treść: „Czy rysownicy litograficzni są pracownikami umysłowymi?“ — „Prace przygotowawcze do nowego traktatu handlowego z Austrią“. — Z Tow. Graficznego w Toruniu. — Prawo i sąd. — Rozmaitości. — J. Gutsche: „Prasa wielkopolska jako przedsiębiorstwo“. — Z głosów prasy o prasie. — Przemysł i handel pocztowy. — Dzwignięcie się rzemiosła. — Rozmaitości. — Adr. Red. Poznań, Aleje Marcinkowskiego 13.

„Przegląd Pedagogiczny“, Nr. 13/14. Treść: Dr. J. Sarapata: „Jeszcze o prawach nabytych“. — J. K.: „Prof. J. Piaget w Warszawie“. — S. Pilch: „Czwierćwiecze działalności prof. dr. Tadeusza Sinka na katedrze uniwersyteckiej“. — K i R.: „Z czasopism pedagogicznych“. — A. Sokółowska: „Próby uczenia się pod kierunkiem“. — Historia literatury czy historia kultury. — Komunikaty Zarządu Głównego T. N. S. W. — Sezon letni w „Jantarowej Checy“ na Helu. — Komunikat Komisji Norm. — Ankieta w sprawie reorganizacji „Przeglądu Pedagogicznego“. — Z życia T. N. S. W. — Kronika. — Dr. i t. m.: „Nowe książki“. — Bibliografia Pedagogiczna. — Adr. Red. Warszawa, Bracka 18.

ŻYCIE KULTURALNE

Poznań, 15 kwietnia.

Wszystkim naszym współpracownikom, przyjaciółom oraz czytelnikom zaszliśmy życzenia Wesołych Świąt.

NAUKA

Książka o Pomorzu w nowej szacie. Cenne dzieło prof. U. J. Wacława Sobieskiego „Walka o Pomorze“, wydane w 1928 r. przez księgarnię św. Wojciecha zostało obecnie wydane ponownie i to w języku niemieckim przez Instytut Bałtycki w Toruniu. A jako składową podano księgarnię Markerta i Pettersa w Lipsku. Wydane obecnie dzieło prof. Sobieskiego jest tłumaczeniem poprzedniej pracy polskiej. Pewne jednak ustępy zostały znacznie rozszerzone. M. in. np. prawie w dwójnasób została zwiększona księga V, omawiająca okres Polski Odrodzonej. Dołączono także obecnie indeks osób i miejscowości. oraz bibliografię, co w wydaniu polskim było pominięciem. Zasadniczy układ jest ten sam, co poprzednio. Księga I omawia położenie geograficzne, najazdy Wikingów, wprowadzenie chrześcijaństwa i wpływy polskie na Pomorze za Piastów. Księga II opisuje walki z Krzyżakami, księga III — walki z Hohenzollernami, jako margrabiami brandenburskimi i Szwedami, księga IV zajmuje się okresem niewoli pod rządami pruskimi, a księga V na kilka zresztą kartkach, okres wyzwolenia się z pod niemieckiego jarzma. Podobnie jak wydanie polskie, praca obecna ma wykład jasny, przejrzysty i nader dobitnie wykazuje nasze prawa do Pomorza. Jako składową naszej dawnej dzielnicy. Jako przeprowadzając tak: do wód, dzieło prof. Sobieskiego powinno spełnić swoje zadanie. (J. St.)

MUZYKA

Opera na koszt orkiestry. Ze Lwowa donoszą nam (lk): Przedstawienia operowe w teatrze Wielkim odbywają się przy dwóch fortepianach Orkiestry niema. Nie gra ona, gdyż kontrakt się skończył, a nowego artysty zawrzeć nie chcą. Mianowicie orkiestrze nie wypłacono zaległości za sezon ubiegły i nietylko obniżono na obecny sezon o 20 procent, lecz i tych obniżonych nie wypłacono, proponując zaliczki, tak że w lutym i w marcu orkiestra dostała mniej więcej szóstą część kontraktowych poborów. Przy rokowaniach o nowy kontrakt na dalsze dwa miesiące, zaproponowano orkiestrze, aby rzekła się zupełnie placu za marzec, kwietniową zaś przyniesiano na maj. Operę prowadzi, jak wiadomo, Towarzystwo Przyjaciół Muzyki, otrzymujące od miasta subwencję dość wysoką, lecz sezon zaczął się ze 136.000 długów z ubiegłego sezonu, w tem 65.000 zaległych gaż. Obecnie Towarzystwo ma dług 100.000, a magistrat oświadczył, że wypłaci subwencję na kwiecień, ale tylko wtedy, jeżeli opera będzie funkcjonowała normalnie. Powstało więc błędne koło. Wszyscy sprawozdawcy ogłosili oświadczenie, że zawieszają krytyki, aż przedstawienia będą się odbywały przy orkiestrze.

LITERATURA

Wieczór autorski w Bydgoszczy. Donoszą nam z Bydgoszczy (mt): Wychodzące we Wrześni regionalne „Wici Wielkopolskie“ zorganizowały u nas wieczór autorski młodej literatury wielkopolskiej. Udział wzięli pp.: W. Bak, St. Helszyński, M. Turwid, J. Znaniecki, A. M. Swinarski i A. Kawczyński. Zagaił wieczór dr. Jan Piechocki, kreśląc zarys najnowszego ruchu literackiego w regionie wielkopolskim, poczem doszli do głosu autorzy. Próba ożywienia atmosfery bydgoskiej na tym punkcie udała się jak najpomyślniej.

TEATR

Rostworowski po hebrajsku. Wydawany w Warszawie tygodnik żydowski „Opinia“ donosi, że „Niespodziankę“ Rostworowskiego przetłumaczył na hebrajskie p. Władysław Chrapusta, syn włościański z pod Tarnowa, zapalony hebraista, który pisuje hebrajskie wiersze. Przekładem zainteresował się podobno znany teatr hebrajski „Habima“, który objędzą wszystkie większe skupiska żydowskie na całym świecie. P. Chrapusta zajął się z hebrajszczyzną przypadkiem, wśród przekładów jego znajdują się utwory Konopnickiej, Sienkiewicza i Szymańskiego. Jest nauczycielem ludowym w Małopolsce zachodniej.

Szekspir w ogrodach Boboli. Z Rzymu donoszą nam (rt): W ramach „Muzycznego Maja we Florencji“, po którym propaganda turystyczna obiecuje sobie istny potok obcych walut, znajduje się także „Sen Nocny Letniej“ w inscenizacji Reinhardta, wystawiony pod gołym niebem w słynnych ogrodach Boboli. Myślano że „Sen“ będzie zainscenizowany w amfiteatrze, mieszczącym się w ogrodach, lecz Reinhardt obrał inny punkt, mianowicie plac, znajdujący się na pagórkach, które dominują nad amfiteatrem. Baletu dostarczą rzymski Teatr Reale, orkiestry Florencja, która posiada stałą orkiestrę miejską.

Z SCENY I ESTRADY

ZGON ŚPIEWAKA

Zmarł w Warszawie śp. Zygmunt Zawrocki. Bywałcy dawniejszej opery poznańskiej niejednokrotnie podziwiali jego wspaniały organ basowy, sięgający bez trudu w najwyższe regiony barytonowe, dzięki czemu w długoletniej swojej karierze miał za sobą naprzemiennie wielkie role jednego i drugiego empla. W tem był śp. Zawrocki przykładem, do czego może doprowadzić usilna praca nad techniką śpiewu, prowadzona pod znakomitem kierownictwem. Z wstępnych studiów u ekstensora włoskiego Nouvellego w Konserwatorium warszawskim, wyszedł z niedużym, ścisniętym w gardle barytonikiem o krótkiej skali, to też pierwsze lata na scenie warszawskiej przynosiły młodemu artyście niewielkie sukcesy. Wyjechał wszakże do Włoch i miał szczęście dostać się w ręce jednego ze znakomitych nauczycieli śpiewu, Augusta Brogkiego, który po świetnej i długiej karierze poświęcił się pedagogii. Rezultat był prawie niepodobny do wiary.

Po paru latach, gdy śp. Zawrocki zjawił się przejazdem w Krakowie i dał własny koncert w sali „Sokoła“, nie poznałem jego głosu. Zmienił się w organ ogromnej siły, barwę miał niezwykle piękną, sięgał bez trudności od dolnego basowego E w arji z „Zydówki“ do górnego AS barytonowego w prologu z „Pajaców“. Oddech, zdawałoby się, że niemający końca, każdy ton skali zdolny do „filowania“, wspaniałe pianissimo przy forte grzmieciem niby puzon — wszystko razem składało się na fenomen głosu i umiejętności.

Otworzył się też Zawrockiemu piękna kariera we Włoszech, potem w Rosji, gdzie śpiewaków o takich głosach czekało zawsze entuzjastyczne przyjęcie. Przyszła wszakże wojna, z nią nieuchronna coraz większa ruina teatrów, potem rewolucja położyła kres całemu przedwojnemu życiu. Gdy w jakimś roku 1921 czy 1922 Zawrocki wyjechał się wreszcie do Sowieków i wrócił do Warszawy, za pierwszym widzeniem nie poznałem dawnego znajomego i towarzysza. Był cieniem samego siebie. Przeszedł całe piekło „burżuazji“ wśród bolszewików. Miesiącami głodował wraz z rodziną, zamykał ulice, potem musiał po ulicach śpiewać „dla ludu“, pod nakazem sowieckich czynowników. Śpiewał na deszczu, na mrozie, chory na płuca, zgorączkowany... W końcu wyrwał się, unosząc z tego piekła tylko życie, i — głos. Stalowy organ Zawrockiego wszystko to przetrzymał. Gdy po kilku miesiącach go usłyszałem, wszystko było po dawnemu: i nieprawdopodobna rozpiętość skali, i dźwięk, i wytrzymałość, i potęga tonu. A przecież przeszedł już dość poważnie poza „siłę wieku“.

Gdy spotkaliśmy się po kilku latach w Poznaniu, pracował w operze, śpiewał po dawnemu, to barytonem, to basem, a także uczył śpiewu. Uczył świetnie, tak jak sam był uczony — a w dodatku wszystko mógł swoim głosem pokazać. Chwilami wyglądało to na sztuki czarnoksiężskie. Swoim tenorem śpiewał tenorem, sopranem — sporanem. Śpiewał głosem, nie fałszami, „brał“ każdy ton o który szło, a nie szedł się. Był nauczycielem tak samo zapalonym, jak śpiewakiem. Miał też wziętość i uznanie. Po tem zaczął się kryzys, uczniów ubywało, coraz cięższe było wyżyć, szwankujące zdrowie zmusiło go do opuszczenia teatru. W końcu wyjechał do Warszawy, na większy, jak myślał, rynek pracy, ale nie minęło dwóch lat, a przyszła wiadomość, że go już niema.

Zawrocki był wybitnym śpiewakiem, artystą o duszy pełnej zapалу, dobrej i szlachetnej. Niech spoczywa w pokoju. W. N.

Książki nadesłane

„Sprawozdanie Towarzystwa Czytelników Ludowych w Poznaniu za czas od 1 lipca 1931 r. do 30 czerwca 1932 r.“ Zestawił Zarząd Główny T. C. L. Ks. A. Ludwiczak. Poznań, 1933. Nakł. T. C. L.

Stanisław Janicki: „Na zakręcie historii“. Zasadnicze przyczyny gospodarczego kryzysu światowego oraz możliwości jego likwidacji w Polsce. Katowice 1933. Sp. Wyd. „Śląski Głos Poranny“.

E. Romer i T. Szumański: „Polska mapa fizyczna“. Podziałka 1:1250.000. Lwów — Warszawa Książnica-Atlas.

Stanisław Kasztelowicz: „Tragedie doby bez kształtu“. O współczesnej twórczości literackiej.

Na ostrzu języka

Autoportret

Kochany Czytelniku! Drogi Abonencie! Nieoceniony Cenzorze! — Dotychczas byliście pewni, że „Kurjer Poznański” jest nieomylny, stateczny i poważny; muszę to sprostować: otóż „Kurjer” jest przede wszystkim lekkomyślny! Zaproponował mi mianowicie, bym codziennie na jego łamach umieszczał tak zwany „mały feljeton”; niestety — tego uczynić nie mogę, bo wiem wszystko, co piszę, jest wielkie; wobec tego będę pisał wielkie feljetony — i to raz na tydzień.

Na wstępie wypada, bym się Wam przedstawił: poświęcę więc dzisiejszy feljeton swojej nieskromnej osobie. Powie ktoś: to zwyczajna autoreklama! — i będzie miał rację. Reklama jest dzwignią nie tylko handlu i przemysłu, lecz także i literatury. Nie starczy, by literat był zdolny; jeżeli chce mieć powodzenie, musi prowadzić dobrze prosperujący kabaret...

Reklamę uprawiają w Polsce nieźle. Każdy wie, że cukier krzepi, że murywane, tu najtaniej, a tam się jada, jak u matki. Reklamujemy nawet rzeczy, które reklamy nie potrzebują. Naprzykład: ukazał się swego czasu na słupach wielobarwny afisz, pięknie litografowany, reklamujący Monopol Alkoholowy. Obok niego zawisł wkrótce skromny, graficznie nieudolny, drukowany na lichym papierze plakacik, propagujący jakiś tam „tydzień trzeźwości” (no, ostatecznie: przez tydzień można, szczególnie, gdy się ten tydzień ekonomicznie rozłoży na cały rok!). I tak w zgodzie wisiały obok siebie: piękny afisz, zachęcający do picia — i jego ubogi krewny, będący nawet częściciw na utrzymaniu swego zamożnego kuzyna, bo faktem jest, że pewien procent z zysków Monopol Alkoholowy przeznaczają na walkę z alkoholem! Dziwne stosunki panują w tej rodzinie...

Rozpowszechniła się legenda, że reklamę najlepiej uprawiają Amerykanie, a jednak, jak z następującej anegdoty wynika na trzech Amerykanów tylko jeden to potrafi. Na jednej z ulic Nowego Jorku pewien cyrulik otworzył sklep i napisał na szyldzie: „Najlepszy fryzjer w Nowym Jorku”. Wkrótce jego kolega założył na tej samej ulicy drugi sklep i tak się zareklamował: „Najlepszy fryzjer w Ameryce”. Po niedługim czasie w sąsiedztwie powstał trzeci sklep tejże branży; właściciel dał skromny napis: „Najlepszy fryzjer na tej ulicy”. A więc, wracając do „autoreklamy”: — nie twierdzą, że jestem najlepszym satyrykiem i feljetonistą w Poznaniu, — nie twierdzą, że jestem najlepszym w Polsce, — jestem skromny, i uważam, że jestem najlepszym satyrykiem i feljetonistą.

A teraz trochę autobiografii. Rodziłem się... Ot, pierwsza trudność. Niektórzy z moich biografów twierdzą, że jestem tubylcem, to znaczy, Poznańczykiem, — inni, że jestem Pomorzanie. Mogą z tego po mojej śmierci wynikać nieporozumienia między historykami literatury. Przecież o Homera kłóciło się aż osiem miast. O mnie gotowe stanąć do walki aż całe

dwie dzielnice: Wielkopolska będzie twierdzić, że rodziłem się na Pomorzu — a Pomorze przysięgnie, że „wydała” mnie Wielkopolska. Korzystam z okazji i oświadczam: rodziłem się (i to niejedno tłumaczy) w... korytarzu!

Spory o moją osobę rozpoczęły się natychmiast po moim przyjeździe na świat. Przyjaciele ojca twierdzili, że jestem podobny do matki, przyjaciółki matki zaś z oburzeniem oświadczyły jednogłośnie, że jestem wykapany ojciec. Spór rozstrzygnęła ciotka Eufobia i powiedziała, że jestem podobny do kretyna. Nie zabiorę w tej sprawie głosu, niech osądzi Czytelnik sam! Złączam swoją pierwszą fotografię. Patrzcie na tę dziecięcą: jaką świetną przyszłość prorokuje ten subtelny, inteligentny uśmiech... jaka głębia w oczach... i to zadumanie na czole... jakież estetyczne, pełna swobodnego wdzięku, poza...! Rodzice byli innego zdania i pozostawili mnie jedynakiem.

Spór o mnie trwa po dzień dzisiejszy. Jestem (jak wszystkim wiadomo) i malarzem (artystą) i pisarzem. Gdy mnie napadają czarne myśli rozterki duchowej i zawodowej, wówczas malarze radzą mi, bym pisał — a pisarze, bym malował, że jedynie tą drogą stanę się bogatym i sławnym. Nie mogę się w tej materii poradzić kol. Wyspiańskiego, który był (co może nie wszystkim wiadomo) i malarzem (artystą) i pisarzem; napewno powiedziałby: „Chce pan stać się bogatym i sławnym, to pisz pan — listy do mnie!”

Inne szczegóły z mego życia Czytelnik znajdzie w każdej dobrze zredagowanej encyklopedji lub w podręcznikach literatury. Jednakże radzę nie informować się w sławnej książce adresowej, którą wydali dwaj profesorowie U. P. Nadesłałem wprawdzie odpowiedź, lecz do rubryki „Jakie są pańskie najważniejsze dzieła?” podałem (żarcik!) spis książek Sienkiewicza. — I wydrukowali...

ARTUR MARJA SWINARSKI.

S. O. S. z wychodztwa

Coraz więcej ponure nadchodzą wieści z wychodztwa polskiego. Dla braku kapłanów giną dusze polskie, zatraćając wiarę i narodowość.

Oto jeden z wielu listów, który nadeszedł niedawno do kancelarii Prymasa Dostojnego Opiekuna wychodztwa polskiego z Villa Wirmond w stanie Parana w Brazylii:

„Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus!”

„My niżej podpisani koloniści, zamieszkali na kolonii Coronel Quelroz, municypjum Guarapuava w stanie Parana, w Brazylii, pragnąc z całego serca wytrwać i przekazać dzieciom naszym zasady Św. Wiary Katolickiej, tą drogą zwracamy się do Jego Eminencji ks. Kardynała, pokornie prosząc o zaopiekowanie się nami i poparcie nas w sprawie utworzenia na naszej kolonii osobnej parafji i przydzielenia nam duszpasterza Polaka.

„Kolonia nasza zamieszkała jest prawie wyłącznie przez Polaków, t. j. przeszło 300 rodzin, oraz kilka rodzin Rusinów. Łącznie w naszym posiadaniu jest 22.800 ha ziemi. Kolonia założona została w roku 1921 i od tego czasu czynimy bezowocne starania o przydzielenie nam księdza.

„W r. 1927 wystawiliśmy z własnych funduszy kościół, zaś w roku ub. ple-

banję, sądząc, że kiedy już będziemy mieć świątynię i dom dla księdza, to i władze dopomogą nam do urzeczywistnienia naszych pragnień i zamiarów. Tymczasem dowiadujemy się, że władze kościelne postanowiły utworzyć filję parafji guarapuawskiej w miejscowości Laranjeiras odległej od naszej kolonii o 31 km. temsamem pozabawiając nas nadziei posiadania ks. na długie lata. Obecnie co pewien czas przyjeżdża do nas ksiądz z Guarapuawa odległej o 90 km. Z usług tych możemy mało korzystać, ponieważ za wyjątkiem X J. Pograby, inni nie znają języka polskiego, my zaś i nasze dzieci nie rozumiemy dostatecznie języka portugalskiego a tem mniej niemieckiego.

„Ze stanu jaki panuje obecnie w naszej kolonii korzystają rozmaici oszuści, propagując rozmaite sekty. Ostatecznie naprzykład bawili na naszej kolonii niejaki Mieczysław Prus Lityński z Przemyśla, wysłannik metodystów, szerząc ferment między kolonistami. Spora ilość kolonistów pod wpływem tygodnika „Ameryka Echo” zaczyna myśleć o sprowadzeniu księdza kościoła narodowego. Inni zaś nie znajdują oparcia w naszym kościele, zaczynają szukać tegoż u spirytystów. „Patrząc w przyszłość, trwoga o-

garnia nasze serca. Mimo tylu wysiłków i dobrych chęci, widzimy niechybny upadek naszego Kościoła Świętego. Pełni nadziei, że Jego Eminencja raczy laskawie wysłuchać próśb naszych, oczekujemy na przychylną odpowiedź, składamy hołd i polecamy się opiece Jego Eminencji.”

(—) Adam Wasiaś,
prezes komitetu budowy kościoła.

(—) Henryk Krygier,
sekretarz.

Następuje 82 podpisy kolonistów.

Sprawa systematycznego zaopatrywania wychodztwa polskiego w duszpasterstwo została nareszcie uregulowana Seminarjum Zagraniczne w Potulicach przygotowuje tych, którzy niedługo z krzyżem i polską książką w rękę pójdą ratować dusze polskie na wychodztwie. Seminarjum Zagraniczne to naprawdę dzieło Opatrzności. Tak o niem sądzi nawet sam Ojciec św., który nazywa je „drogiem swemu sercu”.

Obrażony żebrak

— Daj ci co?

— Daj! Potraktowali mnie prawie tak, jak się traktuje agenta od ubezpieczeń. (New-Yorker)

Każdemu Wolno Kochać!

(Refrain piosenki z najweselszej polskiej komedji muzycznej „Każdemu wolno kochać”, która wyświetla obecnie Kino „Słońce”)

Każdemu wolno kochać
To miłości słodkie prawo
Bo kocha się sercem
A każdy je ma.
Każdemu wolno kochać
A więc za miłości sprawą
Niech znikają troski
A radość niech trwa.
Byle serca się dobrały
Sen miłości wtedy śnić
Może śmiały i nieśmiały
Snując cudną szczęścia nć.
Każdemu wolno kochać
To otucha nas napawa
Miłość jest laskawa
I warto dla niej żyć!

Pg 9919

„Każdemu wolno kochać” i każdemu wolno pisać recenzję

„Słońce” wyświetlać będzie, od pierwszego święta poczynawszy, „Każdemu wolno kochać”. Jest to film, który szczególnie zainteresuje naszych Czytelników — ze względu na rozpisane przez nas ubieganie się o nagrodę za napisanie najtrafniejszej oceny. Warunki tych „zawodów” znajdują Czytelnicy obok. Zdjęcie powyższe jest jednym z fragmentów najlepiej charakteryzujących jego kapitalny humor... miłości z przeszkodami! Splajutowany teatr rewjowy, muzyczny komornik, itp. arcywesołe. Występują: Marjusz Maszyński, Dymisza, Warnecki, Mira Zimińska, Janina Brochwiczówna, Gniazdowski, Katuszek i t. d. Nic więcej nie piszemy, boć Czytelnicy nasi sami napiszą.

Redakcja „Kurjera Poznańskiego” oraz kino „Słońce”, które od niedzieli, 16 b. m. wyświetla najświetniejszą polską komedję muzyczną p. t.:

„KAŻDEMU WOLNO KOCHAĆ”

rozpisuje konkurs na najtrafniejszą recenzję z tego filmu na następujących warunkach:

1. Konkurs jest dostępny dla wszystkich.
2. Jury, złożone z przedstawicieli Redakcji „Kurjera Poznańskiego” i kina „Słońce” wyznaczyło następujące nagrody:

- I nagroda 50,00 zł.
- II nagroda 30,00 zł.
- III nagroda 20,00 zł.
- IV nagroda 1 passe-partout do kina „Słońce” na 2 osoby, ważne do końca sezonu.

- V nagroda 10 biletów bezpłatnych do kina „Słońce”.
- VI nagroda półroczna bezpłatna prenumerata „Kurjera Poznańskiego”.
- VII nagroda kwartalna bezpłatna prenumerata „Ilustracji Wielkopolskiej”.

oraz 25 nagród pocieszenia po 2 bilety bezpłatne do kina „Słońce”.

Skład jury będzie podany w prasie wraz z ogłoszeniem wyniku konkursu.

3. Konkurs polega na napisaniu najtrafniejszej recenzji. Zalety literackie nie będą brane pod uwagę. Chodzi bowiem o najtrafniejszy sąd o całości filmu oraz poszczególnych jego składników, słowem, o bezpośrednią i szczerą opinię o nim naj-

szerszych warstw publiczności kinowej.

4. Recenzje, pisane możliwie najczytelniej, należy nadsyłać do Redakcji pisma naszego najpóźniej do niedzieli, 23 kwietnia 1933 r. w zapieczętowanej kopercie z napisem „Recenzja filmowa”.
5. Recenzje muszą być zaopatrzone w imię i nazwisko, oraz dokładny adres autora.
6. Rozmiar recenzji winien być możliwie krótki (do 60 słów).
7. Recenzje, wyróżnione pierwszemi czterema nagrodami, będą umieszczone w piśmie naszym z podaniem nazwisk autorów (zależnie oczywiście od ich zgody).
8. Do każdej recenzji musi być dołączony odcinek zakupionego biletu wejścia do kina „Słońce” na film pt. „Każdemu wolno kochać” oraz poniższy kupon pisma naszego.
9. Nagrody wypłacać będzie Redakcja pisma naszego po ogłoszeniu wyniku konkursu.
10. Rozstrzygnięcie konkursu nastąpi w terminie do 1 maja b. r.

Projekt nowego Konkursu filmowego w „Kurjerze Poznańskim”.

KUPON „Kurjera Poznańskiego”

upoważniające do wzięcia udziału w wielkich zawodach o nagrodę za recenzję filmową.

(Wyciąć i dołączyć do koperty)

Sprawa pomnika Najśw. Serca Jezusowego w Poznaniu

W dniu 10 marca r. b. odbyło się, jak wiadomo, zebranie sprawozdawcze Ogólnego Komitetu budowy Pomnika N. Serca Jezusowego na złotej sali gmachu Drukarni i Księgarni św. Wojciecha w Poznaniu. Przewodniczył przy licznych udziałach członków, prezes Komitetu p. star. kraj. Begale, któremu na wstępie obecni zgłoszali serdeczną owację z powodu 10-lecia urzędowania.

Ogólne zebranie po wysłuchaniu sprawozdania, dyskusji i wyczerpujących wyjaśnieniach, udzieliło wydziałowi pokwitowania uchwalając następującą rezolucję:

„Zebranie ogólnego Komitetu budowy Pomnika Najśw. Serca Jez. w Poznaniu w dniu 10 marca 1933 r. wysłuchawszy sprawozdania i protokołu rewizyjnego udzieliło wydziałowi komitetu pokwitowania.

Przyjmując do wiadomości, że na wybudowany Pomnik Najśw. Serca Jez. ciąży jeszcze zaległość w kwocie 202.146,67 zł zwraca się do całego polskiego społeczeństwa w kraju i zagranicą z gorącą i usilną odezwą, aby mimo czasy trudne składowało nadal stale i w miarę sił hojnie aż do spłacenia ostatniego grosza długu, ciężącego na Wotum Wdzięczności narodu za wolność i własne niepodległe państwo.

Składane ofiary będą symbolem świadomości narodowej i wyrazem wdzięczności oraz błagalną modlitwą, aby Najśw. Serce Jezusa obdarzyło Polskę łaską, pokojem, błogosławieństwem i prawdziwą wielkością.

Na każdym katolickim i polskim sercu spoczywa obowiązek wpłacenia, chociażby grosza na rzecz długu. Dopiero wtedy stanie się Polska rzeczywistą, nieczem nie obciążoną własność a narodu.

Niechże zamożniejsi spełnią obowiązki spłaty długu za biednych w myśl św. Pawła: „Jeden drugiego brzemiona noście, a tak wypełnicie zakon Chrystusowy”. (Gal VI. 2.).

Niezamożni niech się odwdzięczają modlitwą za tych, co nie poskąpili ofiary.

1900-lecie męki i zmartwychwstania Zbawiciela naszego uczymy wspólnie wykupując drogi narodowy Pomnik Najśw. Serca Pana Jezusa z niewoli zadłużenia.

Za żywych i zmarłych ofiarodawców odprawia się co miesiąc staraniem Komitetu msza św. w kościele XX. Jezuitów. Nazwiska ich wnoszą się do Złotej Księgi.

Prezes:

L. Begale

Starosta Krajowy.

Zastępca prezesa:

X. K. Bajerowicz,

Prat J. Świątobliwości, Prezyd Kraj

Dziela Rozkrz. Wiary.

Sekretarz:

X. Józef Prądzynski.

Skarbnik:

B. Adamczewski.

A. Dehmel, A. Grandkowski, X. Profesor

Fr. Kwiatkowski, T. J. Inż. L. Michałow-

Ś. p. ks. Feliks Kozłowski

Dnia 11 bm. odprowadzono na miejsce wiecznego spoczynku zwłoki ś. p. ks. Feliksa Kozłowskiego, kanonika kolegiaty łowickiej, prefekta szkół warszawskich. W ciągu 4 lat pracy pedagogicznej ś. p. ks. kanonik Kozłowski wychował szereg pokoleń, które z wdzięcznością wspominają jego postać. Głęboką wiedzą, sercem i taktem pedagogicznym umiał pozyskiwać sobie uczniów, którzy niezwykle cenili swego przewodnika duchowego i odpłacali się mu wdzięcznością.

Nabożeństwo żałobne w kościele św. Karola Boromeusza na Powązkach celebrował kolega Zmarłego, ks. biskup Sługowski, mowę żałobną wygłosił uczeń ś. p. ks. Kozłowskiego, ks. prałat Podbielski, poczem szczątki śmiertelne zasłużonego kapłana złożono do grobu. (KAP)

Marjawici a bezbożnicy.

W organie marjawickim, wydawanym w Płocku przez przywódcę marjawitów Kowalskiego, p. t. „Głos Prawdy”, coraz częściej zjawiają się przedruki z „Wolno-myśliciela” oraz szyderstwa z dogmatów chrześcijańskich. W numerze z dn 6 b. m. znajduje się m. in. bluźniercza parodia z Modlitwy Pańskiej „Ojcze nasz”.

Nie dziwny się sekciarzom że rozpusta doprowadziła ich do jawnego bezbożnictwa, istnieją jednak przepisy kodeksu karnego, które zabraniają obrażać uczucia religijne ludności. Co na to władze administracyjne i prokuratorskie? (KAP)

T. C. L. a oświata ludu dokona cuda. Przy imieninach, zaręczynach, ślubach i jubileuszowych i innych uroczystościach używajcie tylko telegramów T. C. L.

ski, W. Miśkiewicz, Dr. N. Pajzderski.
Inż. K. Ruciński.

A. Bartkowiak, M. Brownsfordowa, W.

Bilans na 31 grudnia 1933 r.

Aktywa		Pasywa	
Kasa	133,05	Wierzyciele	194 646,67
P. K. O.	258,41	Akcepty	7 500,—
Banki	909,05	Fund. składkowy	629 010,56
Pomnik	829 356,72		
Dłużnicy	500,—		
	831 157,23		831 157,23

Zgodność powyższego bilansu z księgami oraz dowodami „Komitetu Budowy Pomn. Najśw. Serca Jezusa” w Poznaniu niniejszem potwierdzamy. Poznań, dnia 28 stycznia 1933 r.

(Pieczęć) Powiernik Spółka Rew. Powiernicza Thiel & Marciniał
(—) Marciniał

Dyplomowany i przysięgły rzeczoznawca księgowości.

Śp. Zygmunt Stabrowski

Jeszcze w poniedziałek, 10 bm., żył zwykłym trybem swego nader ruchliwego i czynnego życia. Był w Środzie i w Poznaniu na sesjach. Wieczorem zaniemógł. Nazajutrz wywieziono go, już w stanie beznadziejnym, do szpitala Przemienienia Pańskiego w Poznaniu, gdzie podczas operacji zmarł, tknięty paraliżem. Wiadomość o śmierci tej szybko rozszerzyła się wśród społeczeństwa, budząc wszędzie żal szczery: toż rozstał się z tym światem mąż niepośledniej miary i nie będzie go już ni w czynie, ni w radzie. A brak go będzie, gdyż osierocił szeregi instytucji, w których zajmował naczelne stanowiska.

Śp. Zygmunt Stabrowski należał do tych natur bujnych, dla których ruch i czyn jest prawem życia. Był w nim ten twórczy niepokój, który go parł do coraz nowych prac i przedsięwzięć. Była w nim wielka przedsiębiorczość, płynąca z najgłębszej treści jego charakteru. Ale był w nim także sąd jasny i trzeźwy, myślny rzeczywistości, które nakładały

Całka, P. Cegielska, W. Chłopowska, M. Chłapowski, O. Superjor J. Golebiowski T. J. P. Janiczak, Dr. Kapuścińska, Cz. Kędzierski, H. Kozłowska, Pułk. rez. A. Lo-ster, J. Mrówczyński Insp. Szkol. Nowakowski, T. Otmianowski, Dr. St. Salkowski, Insp. Szkol. Ed. Surdyk, Prez. St. Szczaniecki, J. Winiewicz, senjor, St. Wytykówna.

pasmo kosztliwych chat, zionących stęchłym oddechem, zgnilizny. Szerzył kulturę na swój sposób i nie szczędził kosztów na t. zw. rzeczy „nieproduktywne”, zdobiąc Czerlejnę pięknym pomnikiem powstańców. Z tej myśli społecznej wynikał udział zmarłego znacznymi stosunkowo kapitałami w przedsiębiorstwach przemysłowych, jak w „Piótnie” S. A. w Stęszewie, gdzie był także członkiem zarządu, jak w S. A. „Brzeskiauto” w Poznaniu, gdzie był wiceprezesem rady nadzorczej. Z myśli społecznej wyrosła Kasa Oszczędności w Kostrzynie, której był współzałożycielem i prezesem rady nadzorczej; tę samą godność sprawował także w kostrzyńskim „Rolniku”. Oczywiście i samorząd powiatowy nie omieszkiał korzystać z światłej współpracy tak znakomitego obywatela. Był członkiem sejmiku średzkiego i prezesem rady nadzorczej tamtejszej Powiatowej Kasy Oszczędności.

Tak tedy w trudzie, walce i pracy płynął piękny i owocny żywot śp. Zygmunta. Pozostała po nim spuścizna pokaźna, bo nie tylko wykupiony z rąk obcych szmat ziemi polskiej w najlepszej kulturze i w najwyższym stanie zagospodarowania, lecz ponadto zapisało imię, niezatarte zapisane w sercach wielu, pamięć wiernego syna Kościoła i ojczyzny, szczerego i czynnego miłośnika pracującego człowieka polskiego.

Osierocił żonę Anielę z Kwaśniewskich i córkę Wandę, małżonkę inżyniera Tadeusza Wyganowskiego z Gozdowa. Niech spoczywa w pokoju wiecznym.

PRZYJACIEL.

Pięćminutowa cisza.

Paryż, 15. 4. Z polecenia kard. Verdier, arcyb. Paryża we wszystkich kościołach archidiecezji paryskiej w Wielki piątek o godz. 15 zapanowała przez pięć minut całkowita cisza dla upamiętnienia 1900-lecia śmierci Zbawiciela. W katedrze Notre Dame w Paryżu hasłem do rozpoczęcia tej ciszy było trzykrotne uderzenie w dzwony.

Mały Kazio a święconka

Z naszej przyrody

Przylaszczki

Sezon błękitnych przylaszczek — Cze-
mu kwitną w lasach grabowych i bu-
kowych? — Mądre kwiatki — Sprzedają
je na targach i chętni nabywcy — Roz-
kwitły razem z fiołkami i niezapomi-
najką — Kwitnące forsycje — Męła
złota paków w parkach — Skąd pocho-
dzi nazwa przylaszczki?

Przylaszczki kwitną! Jesteśmy w
pełni sezonu przylaszczki! Rozkwitły
mimo soty i chłodu, mimo przymro-
zków nocnych, które dokuczały nam
jeszcze przed niewielu dniami. Kwitną
w lasach, bo tam zaciszniej, mniej do-
muje zimno.

Pnie buków, grabów, klonów, ja-
worów, wchłaniające ciepło słoneczne
za dnia, promieniują niem w nocy
Tym sposobem stało się, że mimo przy-
mrozków nocnych mogły rozkwitnąć
Pnie i konary osłaniały je przed wia-
trami, wiejącami z północy i wschodu,
a mech i liście zeszlazoczone, ścielące
się grubą na ziemi warstwą, otulały
jak pierzynką. Wyglądają z pod tej
pierzynki na świat Boży ciekawie, pa-
trząc na opone błękitną nieba, zwisają-
cą nad lasem, ich światem.

Przylaszczka lubi lasy słoneczne, a
słonecznej są o wczesnej porze wio-
sennej tylko lasy grabowe, bukowe,
gdy są jeszcze bezlistne i cień nie za-
słania kwiatom, bawiącym u nich w
gościnie, słońca i nieba. Żyją słonecz-

rozumiały, nieomal dosłyszalną mo-
wą, mową najdźwięczniejszą, najwy-
tworniejszą, jaką jest mowa kwiatów.
Były nam, — powtarzamy — nie-
spodzianką bardzo miłą. Nie spodzie-
waliśmy się, że o chłodzie i w mrozie
zakieikują i zakwitną, pogoda surowa
wypłoszyła nam już z duszy nadzieję,
że jeszcze w tygodniu wielkanocnym
widokiem swoim nas uszczęśliwią.

Zimno zaszkodziło nieco wyglądowni
subtelnej niezapominajki, świadczą o
tem poczerwienione kwiatki, jak na-
sze nosy w mrozie. Fiołki i przylaszcz-
ki nie ze swej urody nie uroniły.

Niezapominajka jest kwiatkiem,
który w literaturze ery romantyzmu
ważną odegrał rolę. I dziś mamy dla
kwiatka sympatję i budź w nas rzew-
ne i tęskne uczucie. Ileż napisano o
niej wierszyków lirycznych, jako
kwiatku, który był zadatkiem wiecz-
nej, trwającej do końca życia miłości.
Niezapominajka, podarowana przez
kochającą dziewczynę, otaczana była
szczególnym kultem, jakim się inny
kwiat nie mógł poszczycić

Sentymentalny z ery romantyzmu
poeta życzy sobie skonu: Pragnie
umrzeć wtedy, gdy wiosna wraca pro-
mienna, urocza. Pragnie tylko, aby
mu w trumnę wrzucono kwiaty polne
i w dłoń wciśnięto „niezabudki, drogie
kwiecie, które mu dała w pamiętnej
chwili ta, co jedyną ukochał w świe-
cie” ...

Przed kilku dniami okryły się kwie-
ciem forsycji krzewy, których ojczyzną
Japonja. Wystrzeliły, jakby rakietą
snopem iskier błazozłotych kwiatków.
W ogrodzie zamkowym zakwitły dwa
krzewy wspaniałe, zwieszając swe
kwiecie ponad ogrodzenie wysokie,
zwisając nad głowami przechod-
niów, zdumionych tą — pieśnią kwie-
tną zmartwychwstania, kwietnem Al-
leluja!

I parki nasze w mieście owionęła
mgła złota paków, zwiastunów tej po-
ry roku, która nam złoci szarzyznę ży-
cia.

Nazwa przylaszczki pochodzi stąd.
że kwitną często w leszczynie. U nas
rozpowszechniona jest nazwa trojanki.
EREL.

Przylaszczka

nie i pogodnie, a gdy buki, graby, le-
szczyny uwieńczą swe konary liśćmi,
gdy zaścielą cieniem i mrokiem lasy,
wówczas kwiecie przylaszczek już o-
padło, zdolaty wydać nasionka i zasiać
je dokoła.

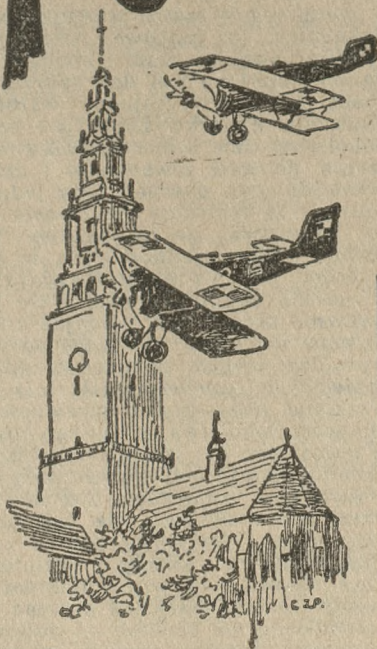
Inaczej być nie może. Czyż nie mą-
dre kwiateczki? Nie ma jeszcze o tej
porze ani badyli młodego ziela, ani
traw, przesłaniających przylaszczkom
widok słońca i zakrywających i
przerastających je. To też dostrze-
gają je czy to pszczołki, czy trzmie-
le, czy motyle, jak latające wczesne
rusatki, cytrynówki, bielunie, czy sze-
ściopie owady, łase na miód kwia-
tów, jak małe błyszczaki, żółte roz-
rózki i inne, których wielkość mierzy
się milimetrami. Przylaszczki są go-
ścińne, jak to przykazał bożek Ra-
doszcz, one pierwsze z fiołkami go-
szczą swych gości, częstując miodem
oraz pyłkiem kwietnym.

Rozkwitły latoś razem z poetyczną
niezapominajką, zapisaną tak chlub-
nie w literaturze ery romantyzmu.
Razem z fiołkami, kwiatkiem, symbo-
lizującym wiosnę, tworzą — wyraża-
jąc się botanicznie — wiosniarne trifo-
lium (trójkę). Pierwszy zakwitł za-
pewne fiolek, po nim przylaszczka,
później niezapominajka.

Sprzedawano je w bukietkach ma-
łych na targu pod ratuszem. Dla u-
wydatnienia wdzięków udekorowano
je — każdy bukietek oddzielnie — ga-
lęzeczka choinki trójramienną. Barw-
ne główki niezapominajki, przylaszcz-
ki i fiołka, objęte ramionami choinki,
obramowane zielonem igliwem, uwy-
datniały się należycie. To też chętnie
znajdowały nabywców: bukietek 10
groszy. Płacono bez handlu, co stano-
wi wyjątek chlubny na targach pod
ratuszem.

Powędrowały z łąk i lasów do na-
szych domów, nietylko jak kwiatki
jar excellence sezonowe, ale wogóle
jak symbole, rozsloneczniające nam
życie radością i szczęściem wiosny
Przemawiają do nas w sposób dziwnie

Pod Twoją Obronę

Polski film na miarę
europejską!

Każdy będzie zachwycony
potęgą i rozmachem
realizacji!

Porywająca treść! Miłość i poświę-
cenie! Imponujące popisy lotnicze!
Dziejowa chwila na Jasnej Górze!

W GŁÓWNYCH ROLACH:

Marja Bogda, Adam Brodzisz, Władysław Walter, Bogusław Samborski

250 000 mieszkańców Poznania

zapraszamy na ten wielki film
od niedzieli, 16 kwietnia rb.
do naszych kin

„APOLLO” i „METROPOLIS”

Seanse: 5, 7 i 9-ta

Seanse: 4,30, 6,30 i 8,30
Ceny miejsc od 45 gr.

Najnowsze mody

Kostjmy fantazyjne

Oprócz kostjumów angielskich bardzo
duże powodzenie mają obecnie kostjmy i
komplety fantazyjne z lekkich welen. Za-
kiety są najróżniejszej długości. Rękawy
przy zakietach są zazwyczaj dość proste

w kroju, bez bufek i zbyt fantazyjnych
wystrojów. Często natomiast stosuje się
rękawy półdługie pelerynki itp., jak wi-
dzimy na powyższych rysunkach:

1. Kostjum z ciemno niebieskiej „dja-
burah” z małą pelerynką i pasecz-

kiem. Spódnica ma fałdy tylko na przod-
zie.

2. Komplet z trzech części z jasnego
„madiana”. Zakiet prosty, luźny, bez koł-
nierza. Długa bluzka, koloru kontrastowe-
go, ma szerokie rewery, które wyłożone
są na zakiet.

3. Fantazyjny komplet wiosenny z zie-
lonej, wełnianej krepy. Bluzeczka i szalik
z barwnego jedwabiu. Spódnica ma fałdy
po bokach, tył jest gładki.

PANI HANKA.

Nowoczesny poszukiwacz skarbów

Poszukiwacz naukowiec nie szuka za-
kopanych skarbów, lecz olejów ziemnych,
sol, węgla kamiennego i kruszców. Narzę-
dziami jego są dynamit i seismograf. Za-
pomocą dynamitu wywołuje on eksplozję.
Spowodowane nią wstrząsienia, rozprze-
strzeniają się ruchem falistym, mniej lub
więcej szybko, zależnie od układu i składu
warstw ziemi, przez którą przechodzą. Seis-
mograf, ustawiony w odległości kilkunastu
kilometrów, rejestruje, przez jakiego rodza-
ju warstwy ziemi przechodzą fale, od niej-
sca, w którym nastąpiła eksplozja dyna-
mitu. W drodze doświadczeń, nauka uzy-
skała dokładne cyfry, określające czas
trwania odnośnych wstrząsów. Cyfry te
służą dzisiaj za podstawę do odkrywania
poszukiwanych skarbów ziemnych. WiP.

Olga Olgina

znakomita primadonna opery warszaw-
skiej, ulubienica publiczności poznańskiej
wystąpi gościnie w Teatrze Wielkim w
popisowej kreacji Rozalindy w operze ko-
micznej Jana Straussa „Zemsta nieto-
perza” — w niedzielę 16 bm., w ponie-
dzialek 17 bm. i we wtorek 18 bm.

Z tem co najgastowniejsze

najorginalniejsze
najmodniejsze

zapozna Szan. Panią naszą **KONKURSOWA** wiosenna wystawa świąteczna

POZNAŃ, STARY RYNEK 85

Wyłącznie dla nas zastrzeżono, nie masowo, doład w Poznaniu nie w-
dżane wzory, uczynią radość nawet najwybredniejszym wymaganiom.

ŻYCIE SOKOLE

Sokół serbo-łużycki rozwiązał się

Otrzymałmy dziś „Serbske Nowiny”, organ codzienny bratniego narodu Serbo-Łużyckiego, którego jedyną treścią jest do- niesienie o — zakazie wydawania go przez przeciąg 8 dni. W ostatnim czasie pismo to redagowane było tak, by niczem nie dra- żniło bestji pruskiej ucieleśnionej w hitle- ryzmie. Hitlerowskich wódzów uraziło chyba — doniesienie o demonstracjach an- tyhitlerowskich w Polsce i o znanym wywia- dzie Benesa, zamieszczone w jednym z o- statnich numerów.

Warunki jakie wytworzyły się na sło- wiańskich Łużycach muszą być wprost straszne. Dowodzi tego fakt, że Związek Sokółów Łużyckich widział się zmuszonym zaprzestać swej działalności, jak o tem dowodzi poniższy komunikat Przewodnic- twa, zredagowany z ostrożnością, wyzera- jącą z każdego niemal słowa:

Gdy przed 12 laty na Łużycach założono Sokolstwo, nastąpiło to w tym celu, by młodzieży Łużycką złączyć na gruncie niepo- litycznym w jedną, silną całość bez wzglę- du na stan i wyznanie. Sokolstwo postawi- ło sobie jako zadanie ozdrowić i wzmo- cnić fizycznie lud serbsko-łużycki, głównie jednak odrodzić go i uszlachetnić moral- nie.

Dla wielkiej tej idei walczył Sokół Łu- życki przez 12 lat. Walka ta nigdy nie była łatwą. Żadna inna organizacja nie spoty- kała się z takimi przeszkodami, jak So- kół Łużycki. Walczyć musiał z uprzedze- niem i niewiarą wśród ludu serbo-łu- życkiego, borykać się z niezrozumieniem i z podejrzeniami z rozmaitych stron.

Dwanaście lat Sokół Łużycki toczył nad- ludzką walkę. W ostatnich latach trudno- ści i przeszkody mnożyły się coraz to bar- dziej. W ostatnich miesiącach warunki stały się wobec ciężkiej i ważnej decy- zji. Stało się niemożliwym gromadzić mło- dzież obu wyznań pod jednym sztandarem.

Ostatnio stosunki w Niemczech zmusiły nas również do zrewidowania swego sta- nowiska. Sokolstwo Łużyckie jako zasa- dniczo lojalne i niepolityczne mogło mieć pewną nadzieję, że będzie mogło pracować dalej w służbie swego narodu, a łącznie z tem w interesie państwa. Niestety nie uda-

ło mu się usunąć niezrozumienia i niewia- ry co do organizacji sokolej i przekonać odpowiednie koła o sprawności i niewin- ności naszej pracy.

Ponieważ w takich warunkach nie jest Sokolstwu już możliwe przeprowadzać i rozwijać swój program i spełniać swe za- danie, zmuszone jest ono zaprzestać swej pracy. Na nadzwyczajnym walnym zgromadzeniu Związku Łużyckiego serbskiego Sokolstwa, dnia 9 marca 1933 r. w Budzi- szynie, delegaci towarzyszy i członkowie przewodnictwa powzięli tedy jednomyślnie uchwałę, że centralne organizacje serbskie- go Sokolstwa się rozwiązują. Towarzy- stwom, dotąd zjednoczonym w Związku, polecono, by się również rozwiązały.

Serbski Sokół pracował stale jawnie i sprawnie bez obłudy Ulegając autoryteto- wi państwowemu, nie może on już prze- prowadzać swych zamiarów, gdyż przy istniejących uprzedzeniach nie zdołałby przekonać wszystkich o sprawności i szla- chetności Sokolstwa serbskiego oraz o tem, że praca jego nie jest niebezpieczną, i nie zdołałby zdobyć pełnego zaufania władz.

Centralna organizacja Sokolstwa serbo- łużyckiego rozwiązała się pod naciskiem warunków. Wszystkim jednak członkom dziękujemy za wierną i bezinteresowną pracę ideową nad wzmocnieniem ducha naszego małego narodu, prosząc ich, by małodusznie nie uciekali od dalszej pracy narodowej. Niechaj pracują nadal w na- szych serbskich towarzystwach dla naszej nadewszystko drogiej ojczyzny, złączonej tak silnie z państwem niemieckim. Dla tego też serbo-łużycka praca kulturalno- narodowa nie może być przeszkodą, by współdziałać przy wspólnym dziele tego państwa, stosownie do starego naszego ha- sta: „Nie dla siebie, wszystko za „Łość”” Przewodnictwo Związku.

Tyle komunikat. Wierzymy, że naród serbo-łużycki, który przeżywał Geronę i 1000-letnią niewolę, przetrwa także — Hi- tlera, i że Sokolstwo Łużyckie, któremu i inne czynniki przeszkadzały w rozwoju, niezadługo zacznie znów pracować w myśl swych haseł na pożytek Słowiańszczyzny.

Złot Dzielnicy Małopolskiej

Zawody związkowe.

W czwartek, dnia 25 czerwca przed po- łudniem badania lekarskie zawodników, a po południu od godz. 15 zawody lekko- atletyczne druhen i drużyn.

W piątek przed południem o godz. 6 zawody w strzelaniu drużyn, a o godz. 7 zawody w strzelaniu druhen. Od godz. 9 zawody: 1) gimnastyczne (ćwiczenia wolne i wieloboje gimnast. sportowe) dru- hów i drużyn; 2) lekkoatletyczne dru- hów; 3) gry drużyn męskich i żeńskich. Po południu od godz. 15: 1) dalszy ciąg zawodów gimnast. drużyn; 2) dalszy ciąg zawodów lekkoatletycznych druhen i dru- hów; 3) dalszy ciąg gier drużyn męskich i żeńskich.

Sobota 17 czerwca: Przed południem od godz. 7: 1) pięciobój drużyn i trójbój dru- hen; 2) dokończenie zawodów gimnast. drużyn i druhen (konkurencje lekko- atletyczne). Po południu od godz. 15 za- wody pływackie druhen i drużyn.

Złot.

Sobota 17 czerwca od godz. 6 próby ćwi- ceń złotych. Po południu od godz. 16:

Śp. dh. Gustaw Holoubek

Ciężki cios dotknął ostatnio małopols- kie Sokolstwo wogóle, a szczególnie Dzielnice Krakowską, ubył bowiem z jej szeregów jeden z najbardziej zasłużonych bojowników na niwie sokolej, niestrudzo- ny i ofiarny pracownik ś. p. dh. Gustaw Holoubek. Zmarł on w sobotę 8 b. m.

Ś. p. dh. Holoubek od przeszło 30 lat, a zatem jeszcze przez dłuższy czas w okre- sie niewoli politycznej, pracował w szere- gach sokolich, będąc zawsze wzorem dla innych w spełnianiu swych obowiązków. Od dłuższego czasu był on naczelnikiem Okręgu Krakowskiego i na tym stanowis- ku położył ogromne zasługi, ciesząc się powszechną sympatią w szerokich kołach sokolich, dzięki nieoszacowanemu zaletom swego charakteru.

Pogrzeb zasłużonego działacza sokolego odbył się w Krakowie z kaplicy na cmen- tarz rakowickim. Kondukt prowadził ks. Gałuszkiewicz. W pogrzebie wzięły udział kompania sokolic oraz kompania sokółów z orkiestra, b. liczne delegacje sokółów i sokolic z całego okręgu z wieńcami, dele- gacja związku b. legionistów i w in. oraz kilkusetosobny tłum publiczności. — Ze stopni kaplicy pożegnali śp. Zmarłego pre- zes sokoła krakowskiego dru. Kubański imieniem gniazda krakowskiego oraz dru. Terech imieniem Związku Sokolstwa Pol- skiego. Po ośpiwaniu pieśni żałobnych przez liczne duchowieństwo, przy dźwię- kach marsza Szopena z pochylonymi nad mogiłą sztandarami Sokółów i Związku b. legionistów polskich złożono zwłoki śp. Zmarłego na wieczny spoczynek.

Ze swej strony przesyłamy zarządowi Okręgu Krakowskiego wyrazy głębokiego współczucia z powodu poniesionej tak do- kładnej straty.

ŻYCIE HARCERSKIE

W święto Zmartwychwstania

Konferencja harcerek

Nadszedł radosny dzień Zmartwych- wstania. Zajaśniało bóstwo Chrystusa- Króla po ciężkiej i bolesnej drodze krzyżowej. Świat chrześcijański ra- duje się i weseli w dzień symbolicz- nego zwycięstwa dobra, prawdy i spra- wiedliwości.

Nie brak i harcerzy polskich wśród radujących się. Przecież oni mają na szlendarze swoim wypisaną jako hasło: służbę Bogu. W dążeniu do realizowa- nia wskazań boskich na ziemi jest dla harcerzy dzień zmartwychwstania po- krzepieniem i przypomnieniem, że walka z otaczającym złem musi się skończyć triumfem sprawy dobrej.

Niech sobie w ten dzień każdy har- cerz uświadomi, że on w swoim małym zakresie jest obrońcą kultury chrześci- jańskiej; na niej wyrósł przecież na- ród, którego on jest członkiem. To też dobro narodu polskiego jest drugim, zaraz po Bogu, obowiązkiem harcer- skim, wyrażonym w hasle: służby Oj- czyźnie.

W służbie narodu polskiego ruch harcerski wyrósł, przyłożywszy ręki do odbudowania państwa polskiego. Ma też harcerstwo w swej historii trady- cję obrony kultury chrześcijańskiej, kiedy to w r. 1920 szło 6000 harcerzy na obronę Polski przed nawałą ze wschodu.

Są od pewnego czasu w Związku Harcerstwa Polskiego tendencje, by zmienić charakter nadany harcerstwu przez Małkowskiego, Grodyńskiego, ks. Lutosławskiego, Kozielskiego — charakter, wyrażający się właśnie w idei pracy dla narodu, opartej na za- sadach religii katolickiej.

Rok temu na zjeździe walnym Z. H. P. znana skądinąd większość uchwała zmianę wyrazu „Ojczyzna” na „Polska”. Poczci dla Polaka Ojczyzną jest właśnie Polska. Mieli więc projektodawcy tej uchwały na oku dobro kogoś innego niż Polaków, kogoś, kto dziś jest w Polsce, jutro w Ameryce, a pojutrze np. w Palestynie. Dla takiego oczywiście niema Ojczy- zny, a jest tylko Polska — miejsce handlu i dobrego zarobku.

Takim to elementem chciano uła- twić wstęp do harcerstwa. I oto na tym samym zjeździe uchwalono posłusznie przyjąć do Z. H. P. „obywateli polskich narodowości niepolskiej”, a więc i Żydów.

Dla podkreślenia tej tendencji do- dano do uchwały o popieraniu przez harcerzy wytwórczości polskiej — ko- mentarz, który mówi, że „polski” to nie „przynależność do narodu polskie- go”, ale „mieszkańcy na obszarze pań- stwa polskiego”; znaczy to, że mamy popierać m. innemu Żydów, mieszkają- cych w Polsce!

Jeśli mowa o nowatorskich tenden- cjach w harcerstwie dzisiejszym, to nie można pominąć znamiennej stanowi- ska opiekunów drużyn z ostatniego Zjazdu Harcerstwa Wielkopolskiego wobec Listu Pasterskiego „O chrześci- jańskie zasady życia państwowego.” Harcerstwo przecież znajduje dla sie- bie w Liście dużo wskazówek, szczegó- lną w dziedzinie wychowania. Czy o- piekunowie troskliwi widzieli w nich coś niebezpiecznego dla „wychowa- nia państwowego”?

Za tydzień odbędzie się XIII zjazd walny Z. H. P. Czego można się spo- dziwać po ludziach, którzy dawno już pracują w Z. H. P. dla celów ubocz- nych, partyjnych, dla harcerstwa wręcz szkodliwych — mówić nie trzeba.

Radosne święto Zmartwychwstania Pańskiego niech napętnia nas otuchą i wiarą, że prędzej czy później zostanie usunięte zło, rzeczy niskie, których wedle słów hm. Antoniego Olbrom- skiego tak „dużo jest w harcerstwie”.

Dla nas Wodzem jest Bóg - Zwy- cieżca.

Najwyższym naszym nakazem: służba Jemu i Ojczyźnie.

O—usz

W sprawie harcerstwa zagranicą

W dniu 3 kwietnia b. r. Komitet Wychowania Narodowego Młodzieży Polskiej Zagranicą, oraz Naczelnictwo Z. H. P. zwołało konferencję w sprawie harcer- stwa zagranicą.

Konferencję zagał Prezes Rady Orga- nizacyjnej Polaków z Zagranicy p. Marsz. Senatu Wł. Raczkiewicz.

W rezultacie dyskusji, jaka miała miejsce po referacie kierownika działu zagranicznego hm. Wołkowicza, konferen- cja przyjęła szereg wniosków, proponując m. in. by harcerstwo stało się zasadniczą formą organizacyjną młodzieży polskiej zagranicą.

Czy nurtujące dziś harcerstwo w Pol- sce prądy nie przeniosły się do harcerstwa zagranicą?

W niedzielę, 5. b. m. odbyła się Konfe- rencja Harcerska Kierowniczej Pracy przysposobienia kobiet do obrony kraju. Reprezentowane były na konferencji Cho- ragwie: białostocka, krakowska lubelska, łódzka, lwowska, mazowiecka, pomorska, śląska, wileńska i warszawska. Referen- ki wydziałów poruszyły najaktualniejsze zagadnienia, związane z rolą harcerek w obronie kraju. Uchwalono przeprowadze- nie jednorazowego przeszkolenia wszyst- kich starszych harcerek. Jednocześnie postanowiono przeprowadzić ewidencję wszystkich harcerskich instruktoerek pra- cy. Wysłuchano i przedyskutowano pro- gram prac na najbliższy okres, który prze- widuje zorganizowanie w terminie od 15 lipca do 6 sierpnia Obozu Instruktorskie- go. Obóz ten da możliwość wszystkim śro- dowiskom zdobycia własnych instrukto- rek harcerskich. W tym celu poszczegół- ne Choragwie wysła zastęp (7 harcerek), każda zaś z harcerek zdobędzie inną spe- cjalność.

VI harcerskie centralne zawody strzelec- ko-luczne w Poznaniu

W dniach 18. 19 i 20 kwietnia b. r. od- będą się w Poznaniu VI Harcerskie Cen- tralne Zawody Strzeleccko-luczne, w któ- rych udział wezmą zwycięskie zespoły strzeleckie i luczne wszystkich Chorągwi Harcerek i Harcerzy Z. H. P. w liczbie około 100 zawodników. Mistrzowskie re- prezentacje Chorągwi Poznańskiej Harce- rzy tworzą: w zawodach lucznych zespół 20-tej Poznańskiej Drużyny Harcerzy w strzelaniu z broni małokalibrowej zespół 16-tej Poznańskiej Drużyny Harcerzy z broni wojskowej ustali się reprezentację po zawodach eliminacyjnych harcerskich drużyn pozaszkolnych w Poznaniu które ukończone będą w tych dniach.

Komenda Chorągwi Poznańskiej Har- cerzy, której powierzono zorganizowanie zawodów, powołała Komitet Organizacyj- no-Wykonawczy pod przewodnictwem p. plk. dypl. Więckowskiego.

Teatr świetlny „Słońce”

W niedzielę, 16. i w poniedziałek, 17. kwie- tnia b., o godzinie 3 po południu specjalne przedstawienia

dla dzieci i młodzieży

Wielki program świeteczny! Największy film „Fox’a”. Jedyny 100% dźwiękowy, jaki dotychczas został zrealizowany w ser- cu Afryki

CONGORILLA

2 godziny niebywałej emocji i napięcia, największy film afrykański zrealizowany w ciągu dwóch lat przez najslawniejszych podróżników

MARTINA I OSY JOHNSONOW „Congorilla” — to arcyfilm, który każdy człowiek zobaczyć powinien!

Ceny biletów najniższe: cały parter 45 gr. cały balkon 80 gr. Pg 9066

„Straszny dwór”

Dzielimy się z czytelnikami nasze- go pisma oraz „ILUSTRACJI POL- SKIEJ” że w ostatniej chwili udało się nam pozyskać dla przyjaciół na- szych wydawnictw pierwsze w tym se- zonie przedstawienie operowe po ce- nach do połowy znizonych. Mianowi- cie: w czwartek 20 kwietnia rb. o godz. 8 wiecz. danem będzie w Teatrze Wiel- kim arcydzieło operowe Stanisława Moniuszki „Straszny dwór.”

Obsadę stanowić będą najlepsze si- ly naszego zespołu. Bilety już od 49 groszy do nabycia w administracji „Kurjera Poznańskiego od wtorku, tj. dnia 18. bm. od godz. 10 począwszy.

Jesteśmy pewni, że widownia Teatru Wielkiego zostanie wykupiona jeszcze tego samego dnia. Czytelnicy! Spieszcie się z nabywaniem biletu na „Straszny Dwór” z 50 proc. zniżką!

Wykrycie sekretu Stradivariusa

Znany szwedzki fabrykant skrzypiec, Otto Sand, ogłosił niedawno, iż wykrył on sekret, dzięki któremu Stradivarius osią- gał wspaniały ton swych skrzypiec. Od dwunastu już lat Sand starał się rozwiązać zagadkę, która, jak przypuszczano pierw- nie, polegała na składzie lakieru, używa- nego przez starego mistrza.

Sand nie zamierzał jednak analizować składu lakieru, lecz starał się odgadnąć go przy pomocy węchu, a następnie sprawa- dził z egiptu specjalny rodzaj żywy, iż e- ki, któremu udało mu się uzyskać taki sam lakier do skrzypiec.

Ekspert z uniwersytetu technicznego w Sztokholmie mają obecnie stwierdzić, czy skrzypce Sanda nie ustępują swym to- nem skrzypcom Stradivariusa.

Rada dzielnicowa

Rada dzielnicowa odbędzie się w tym roku 7 maja w niedzielę, na boisku So- koła przy Drodze Dembińskiej. Poprzednie- go dnia t. j. 6 maja zbiera się zarząd dziel- nicowy w lokalu przewodnictwa (ul. Wa- ly Zygmunta Augusta 10).

Program rady będzie rozesłany wszyst- kim okragom. P. i. również przewidy- je się wybór na miejsce 7 wylosowanych członków przewodnictwa. Zostali wyloso- wani dh. dh.: dr. Bochenek, dr. Celichow- ski, Fellner, Karge Bol., Libera, Maćko- wiak, dr. Meissner.

40-lecie gniazda w Śremie

W związku z naszym sprawozdaniem z tej uroczystości w nr. 141 otrzymujemy po- niższe pismo od starosty powiatowego w Śremie.

„Nieprawdą jest, jakoby starosta powia- towy śremski zakazał w dniu 12. 4. dele- gacji gniazd sokolich z poza terenu pow. śremskiego rozwinięcia sztandarów w po- chodzie, natomiast prawdą jest, że odnośne delegacje nie rozwinęły sztandarów swych na zarządzenie prezesa „Sokoła” w Śremie, który wydał je w przekonaniu, iż na udział delegacji w pochodzie z rozwiniętymi sztandarami potrzebne jest zezwolenie ur- zędu wojewódzkiego, którego nie posia- dał.

Poza tem wydał zarządzenie to z tego powodu, iż przy okazji odebrania w staro- stwie zezwolenia na pochód zapewnił od- nośnego urzędnika, że na uroczystości „So- koła” w Śremie przybędzie tylko jedna de- legacja z poza terenu powiatu, która jed- nak sztandaru nie posiada.”

Piękne białe zęby: Chlorodont

Pasta do zębów
najwyższej jakości.
Oszczędna w użyciu

nr 8 794

Major Sławiński ma stanąć przed sądem za zabójstwo

Jak donoszą z Warszawy, zabójca obywatela ziemskiego Jankowskiego, mjr. Sławiński w dalszym ciągu przebywa w więzieniu i pozostanie tam prawdopodobnie aż do rozprawy sądowej. Władze śledcze rozszerzyły akt oskarżenia również na osobę jego żony. Mjr. Sławiński oskarżony jest o zabójstwo z premedytacją.

Krytycznej nocy, jak wiadomo, mjr. Sławiński siedział w restauracji Ziemiańskiej w towarzystwie swej żony i pewnej fortancerki. Ziemiański Jankowski prosił do tańca fortancerkę, a odmówiła mu i w związku z tem wynikła awantura, w której rolę zaczepną odegrał mjr. Sławiński. Żona majora rzekomo podlegała go do strzelania i w związku z tem została postawiona w stan oskarżenia.

W ostatniej chwili zaszedł radykalny zwrot w całej sprawie. Major Sławiński ma być wydany do wojska, gdyż popełnił przestępstwo pospolite. Po wydaleniu sprawa zostanie rozpatrzona na podstawie zwykłego, powszechnego kodeksu karnego. Według obiegających pogłosek podobno sprawa ta została przekazana sądziemu śledczemu.

TEATRY

Z Teatru Wielkiego

Na nadchodzące święta Wielkanocne dyrekcja Teatru Wielkiego przygotowała następujący repertuar: w niedzielę 16 o godz. 3 popoł. po cenach znizowanych ostatni raz w sezonie operetka ciesząca się przez szereg miesięcy rekordowym powodzeniem „Targ na dziewczętą”. O godz. 8 wiecz. wznowienie klasycznej operetki Jana Straussa „Zemsta Nietoperza”, w której w popisowej roli wystąpi primadonna opery warsz. p. Olga Olgina.

W poniedziałek o godz. 3 popoł. po cenach znizowanych ostatni „przebieg” operetka egzotyczna i arcy melodyjna „Gri - Gri”, wiecz. o godz. 8 oraz dnia następnego we wtorek powtórzenie „Zemsty Nietoperza” z p. Olgą Olgina. We wszystkich tych przedstawieniach bierze udział cały zespół najlepszych sił operetkowych z pp. Leonowicz, Lubiczówną, Bratkiewiczem, Peteckim, Rychterem, Sendekim i Szpingierem na czele. Tańce i ewolucje układu primabaleriny H. Grossówny.

Z Teatru Polskiego

W niedzielę Wielkanocną odbędzie się tylko jedno przedstawienie wieczorne świetnej krotoczwili amerykańskiej „Jutro pogoda” z gościnnym występem p. J. Biesiadeckiej, która wystąpi również w poniedziałek wieczorem w zabawnej komedji wiedeńskiej „Mamusia”. Po południu w poniedziałek zawsze mile witana „Mysz kościelna” z J. Zaklicką w roli tytułowej.

W przygotowaniu włoska komedja „Wiedza radosna” z udziałem R. Niewiarowicza, artyści Teatrów Szyfmanowskich.

Z Teatru Nowego

W niedzielę i w poniedziałek tryaskająca humorem znakomita farsa Hennequina „Codziennie o 5-tej”. Nieprawdopodobny komizm sytuacji, dowcipna treść i nieustająca wesołość, oto zalety tej farsy, uznanej za bezwzględnie najlepszą w dziedzinie lekkiego repertuaru. Doskonała obsada z p. Haliną Cieszkowską (główna rola kobieca), z pp. Wieczorkowską, Sierką, Górskim, Serwińskim, Niewińskim, Butkiewiczem, Reliczem, Folańskim na czele, zapewnią tej arcywesołej farsie rekordowe powodzenie. Reżyserja w doświadczonych rękach p. C. Kadena.

W poniedziałek, drugi dzień świąt o godz. 3.15 popoł. ukaże się świetny reportaż „Azef”.

Z Komedji Muzycznej

W niedzielę i w poniedziałek, o godzinie 8 wiecz. śliczna operetka „Pełna” przemile libretto i melodyjna muzyka łączą się z doskonałą grą wszystkich wykonawców, w czarującą pełną wdzięku całość. W rolach głównych: pp. Fontanówna, Nochowicz, Z. Grabowska, Bracka, Czajkowski, Kaden, Iwański są przedmiotem gorących oklasków widzów.

W poniedziałek o godz. 3.30 popoł. rewja p. t. „Jako wielkanocne”, na którą złożą się najsławniejsze utwory rewji, granych w Komedji Muzycznej oraz szereg numerów a m. in. dowcipy i pełen humoru prolog p. t. „Jako wielkanocne”. Zewzględu na dużą ilość tańców i treść utworów widowisko jest dostępne dla młodzieży i dzieci. Rewja, w której bierze udział cały zespół, wzbudziła wielkie zainteresowanie.

Z Teatru Narodowego

Teatr Narodowy wprowadza nowy dział sztuki do swego repertuaru; począwszy od świąt wielkanocnych grane będą wodewille i różne sztuki z t. zw. komedji muzycznej. Na pierwszy ogień idą w niedzielę 17 bm. o godz. 17 i w poniedziałek o godz. 17 i 20 nieśmiertelne „Krakowiacy i górale”, która to sztuka zalicza się do żelaznego repertuaru każdego teatru muzycznego. Krakowiacy i górale na scenie Teatru Narodowego otrzymały pierwszorzędną obsadę artystyczną i piękną oprawę dekoracyjną pendzla artysty-malarza Aleksandra Makarewicza. Nad częścią muzyczną i wokalną czuwa nowozaangażowany kapelmistrz Tadeusz Kurczewski. Zainteresowanie niedzielną premierą jest olbrzymie, o czem świadczy wcześniejsza przed-

sprzedaż biletów, które są do nabycia po cenach niebywale niskich, bo od 45 groszy do 1,40 zł. w firmie A. Szrejbrowski ul. Gwarna 20, a w pierwsze i drugie święto od godz. 10 rano przy kasie Teatru Narodowego.

Dla dzieci

W niedzielę i w poniedziałek o godzinie 15 odbędzie się dwa ostatnie przedstawienia prześlizniętej bajki dla dzieci i młodzieży p. t. „Za siedmiu górami”. Interesująca treść, piękne tańce i śpiewy składają się na całość artystyczną pięknego widowiska. Bilety zostały zupełnie znizowane i są do nabycia w cenie od 30 do 99 gr. w firmie A. Szrejbrowski ul. Gwarna, a w święta od 10 rano przy kasach Teatru.

Tańce — dawniej i tańce — dziś!

Wielki Post kończy się. Zaczynamy znów tańczyć, lecz napewno już zapomnieliśmy niejedno... Jeżeli chcesz wypełnić luki, to przyjdź w Drugie Święto o godz. 7 wieczór do Instytutu Mąkowskiego (pl. Wolności 14 a). Tam odbędzie się wieczorek pod hasłem: „Jak tańczono dawniej — a jak należy tańczyć dziś”. Wodzirejem będzie Z. Mąkowski. Wstęp wolny.

SPORT

Ciężka atletyka

Mistrzostwa Polski rozpoczynają się w niedzielę o godz. 12 w hali reprezentacyjnej Targów Poznańskich. Na pierwszy ogień pójdą walki eliminacyjne w półśredniej i półciężkiej. Tego samego dnia o godzinie 15 odbędzie się dzwiganie ciężarów we wszystkich kategoriach, a o godz. 18 dalsze eliminacje w wagach od koguciej do ciężkiej. W poniedziałek o godz. 11 są półfinały, a na godz. 18 naznaczone walki finałowe. Całość zapowiada się bardzo ciekawie ze względu na udział wszystkich czołowych zawodników z całej Polski. Przedsprzedaż biletów dziś w firmie Camera, a w oba święta — przy kasie.

Piłka nożna

„ŁKS” i „Warta” lig. Łódzki Klub Sportowy przyjeżdża na pierwsze święto do Poznania w swym najsilniejszym składzie z Frymarkiewiczem w bramce, Galeckim w obronie, Janczykiem w pomocy, z doskonałymi skrzydłowcami Królem, Durką, oraz zeszłorocznym najlepszym strzelcem ligowym Herbstrechem na czele. „Warta” również stanie w komplecie. Mecz ten odbędzie się w I. święto o godz. 16 na boisku „Warty”. Przedsprzedaż biletów w sobotę od 16 do 19. Przypominamy raz jeszcze, że sprzedaż biletów jak i wejście na miejsca stojące jest od strony saperów.

O mistrzostwo klasy A Pozn. OZPN walczy w poniedziałek w Poznaniu na boisku „HCP” o godz. 11 leśczyński „Sokół” z gospodarzami. Ponadto odbędzie się mecz rezerw „Warty” z „Legią”.

Zawody Piłki Nożnej
Ł. R. S. — Warta lig.
Łódź — Poznań
niedziela I. święto
godz. 16
Boisko Warty
przedmecz godz. 14-ta.
dg 3080

Tennis

Warmiński i Tłoczyński. Mecz ten odbędzie się w niedzielę o godz. 11.30 na kortach „ZAS”.

RADJO

Wtorek, dnia 18 kwietnia 1933 r.
Poznań (335 m) godz. 11.40 (Warszawa); godz. 13.05 koncert z płyt gramof.; godz. 14.00 giełdy pien. i cen targ. Rzeźni miejskiej; godz. 14.15 kom. gospod.-roln.; godz. 16.20 odczyt dla maturzystów z Warszawy;

PROSZEK „KOGUTEK”
DLA DOROSŁYCH
USUWA NA JUPORCZYWSZY
BÓL GŁOWY.

OSTRZEŻENIE! Chcąc nabyć naszego wyrobu należy przy AKCENTOWACI wyraźnie żądać ORYGINALNYCH proszków z „KOGUTKIEM” Gaseckiego, znanych od lat trzydziestu. Komu sprawia przykrość przyjmowanie proszku, niech żąda „Kogutków” w postaci tabletek.
ng 8 769

godz. 16.40 odczyt ze Lwowa; godz. 17.00 koncert z Warszawy; godz. 17.55 26 pogadanka z cyklu „Facecje przyrodnicze” („Witaminy i konserwy”) — wygl. dr. J. Rżóska; godz. 18.00 odczyt dla maturzystów z Warszawy; godz. 18.25 tr. z Warszawy; godz. 19.30 tr. z Warszawy; godz. 20.00 koncert lekkiej muzyki; wyk.: Ork. 57 p. p. pod batutą por. A. Szałkowskiego, A. Raczkowski (tenor); godz. 21.15 interludium wokalne w wyk. p. I. Wojciechowskiej (sopr.); godz. 21.35 Kuszewicki: Koncert na kontrabas z tow. fortepianu (odegra J. Eichstaedt, członek ork. Filharm. poznań.); godz. 22.00 „Silva rerum”; godz. 22.15 sygnał czasu, kom. sport i polic.; godz. 22.30 muzyka tan. z kaw. „Esplanada”.

Warszawa (1412 m) godz. 11.40 codzienny przegląd prasy polskiej; godz. 11.50 kom. meteorologiczny; godz. 12.10 koncert z płyt; godz. 13.20 kom. P. I. M.; godz. 15.10 kom. Państw. Inst. Eksp.; godz. 15.15 kom. gospodarczy; godz. 15.25 chwila lotnicza i przeciwważowa; godz. 15.30 kom. Państw. Urzęd. Wych. Fiz. i Państw. Zw. Sport.; godz. 15.35 „Wśród książek” — omówi prof. H. Mościcki; godz. 15.50 płyty gramof.; godz. 16.20 odczyt dla maturzystów „Odrodzenie państwa polskiego”, odczyt 1 — wygl. dr. W. Lipiński; godz. 16.40 odczyt ze Lwowa; godz. 17.00 koncert popołudniowy symfoniczny; wyk.: Ork. Filharmonji Warszawskiej pod dyr. G. Fitelberga i K. Koszeliński (skrzypce); godz. 18.00 odczyt dla maturzystów (Dział „Biologia”) pt. „Cechy morfo. i biologiczne rośliny i zwierzęcia” — wygl. prof. St. Sumiński; godz. 18.20 wiadomości bieżące; godz. 18.25 odczytanie wierszy zakwalifikowanych przez jury do konkursu poetyckiego P. R.; godz. 19.10 rozmaitości; godz. 19.30 feljeton muzyczny p. t. „Narodowość w muzyce” — wygl. p. Fr. Brzeziński; godz. 19.45 prasowy dziennik radiowy; godz. 20.00 koncert Orkiestry Smyczkowej P. R. pod dyr. J. Ozmińskiego; godz. 21.10 wiadomości sportowe; godzina 21.15 dodatek do pras. dziennika radiowego; godz. 21.20 recital skrzypcowy L. Weissenberga, przy fortepianie J. Urstein; godz. 22.00 kwadrans literacki; opowiadanie G. Karskiego pt. „Walenty”; godzina 22.15 muzyka tan. z café „Italia”; godzina 22.55 kom. meteor. Gł. W. St. Met. dla kom. lotniczej i kom. polic.; godz. 23.00 muzyka taneczna z dancingu „Bodega”.

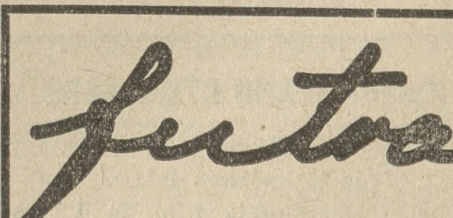
Programy zagraniczne: Davenport (1554 m) i Londyn (261 m) 21.20 muzyka kame. ralna, 22.40 muzyka taneczna; Oslo (1683 m) 20.30 koncert popularny; Motula (1348 m) i Sztokholm (435 m) 20.00 szwedzkie pieśni ludowe, 20.45 „Carmen” sporadja, 22.00 muzyka lekka; Budapeszt (550 m) 19.45 koncert symfoniczny; Wiedeń (516 m) 19.30 śpiew solowy, 20.05 pieśni Brahmsa na chór tr. z sali koncertowej; Praga (488 m) 17.50 płyty, 19.25 muzyka lekka z Mor. Ostrawy, 20.00 kabaret z Brna, 21.00 pieśni ludowe i koncert z Brna, 22.15 muzyka współczesna; Rzym (441 m) 20.45 koncert, 22.00 płyty; Bukareszt (394 m) 20.00 muzyka lekka i narodowa; Medjoian (331 m) audycja mieszana, 20.00 koncert.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: M. J. z podziękowaniem Najśw. Sercu Jezusowemu i św. Antoniemu za zdrowie z prośbą o dalszą opiekę i błogosławieństwo 5 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 182,50 zł.

Ociepłałość, zawroty głowy, złe samopoczucie są wynikiem zapaarcia stołca. Jedyny niezawodny lek **Morszyńska Woda Gorzka**. Gen. Repr. Dr. K. Wenda, Warszawa, Krak. Przedm. 45.
ng 8 771

**POLECA
PRZERABIA
PRZECHOWUJE**
WACŁAW WIŚNIEWSKI
POZNAŃ, NOWA 7 — TELEF. 17-25
dg 8 072

Tak wygląda każda tabletki Togal

Nazewnątr więc odróżnia się tabletki Togal tylko wytłoczonym znakiem ochronnym, pod względem natomiast składu chemicznego i działania leczniczego przewyższają znacznie tabletki Togal inne preparaty. Przeszło 6000 lekarzy, w tej liczbie wielu wybitnych profesorów potwierdziło z uznaniem skuteczność działania Togalu.

Tabletki Togal działają szybko przy bólach reumatycznych, podagrze, bólach nerwowych i głowy, grypie i przeziębieniu. Tabletki Togal są do nabycia we wszystkich aptekach w opakowaniu po 14 i 42 tabl.

ng 4090-95

NIE DA RADY!

Kanoldy śmietankowe
bija dobrocią wszystkie
naśladownictwa.

CO KANOLD — TO KANOLD!

Kanold — Lesino, Włkp.

Pg 9066 18,144

RUCH W TOWARZYSTWACH

— Tow. Handlarzy Targowych. Nadzwyczajne walne zebranie odbędzie się we wtorek, dnia 18 bm. o godzinie 17.30 na sali p. Jarockiej, ul. Masztalarska 8.

— Sodalicia Panien Urzędniczek. Zebranie instrukcyjne dla pp. kandydatek i aspirantek odbędzie się we wtorek dnia 18 bm. o godzinie 19.30 przy Piekarach nr. 2, parter.

Restauracja Hotel Polonia

Grunwaldzka 18

poleca bezpłatnie sań i pokoje klubowe na wszelkie uroczystości. Kuchnia wyborowa. Ceny niskie! zg 18 539

BEZ PASZPORTU

Zapisy na letnie wycieczki morskie i do Chicago przyjmuje już

„FRANCOPOL“

„PAR“, Al. Marcink. 11. tel. 44-76.

Pg 927-15,103

Teatr świetlny „SŁOŃCE“

Od niedzieli, dnia 16 kwietnia r. b. codziennie:
Najwesejsza polska farsa muzyczna

KAZDEMU WOLNO KOCHAĆ

wesołe przygody kochanków śmiałych i nieśmiałych

W rolach głównych:

Mira Zimińska — Lili Zielińska — Janina Brochwiczówna — Adolf Dymśa
Marjusz Maszyński — Czesław Skonieczny — Witold Contl — Ludwik Lawiński

Największy sukces bieżącego sezonu:

Artyści wcieli się! Najpiękniejsze piosenki! Doskonała gra artystów!
W filmie tym usłyszymy dwa największe przeboje sezonu: „Każdemu wolno kochać“
i „Chcesz to mnie bierz“ — muzyka Karasińskiego i Katuszka.

Ceny biletów niebywale niższe:

Parter: 49 gr, 75 gr, 1 zł. Balkon: 1,50 zł.

„Słońce“ dla wszystkich!!!

Pg 9918

Wszyscy do „Słońca“!!!

Jaśnie Wielmożnemu Panu Doktorowi Janowi Zytewiczowi

za uratowanie mi życia i pomyślnie przeprowadzoną kurację zapomocą najnowszymi zdobyczami naukowymi, jako też za serdeczną i nadzwyczaj troskliwą opiekę, którą mnie otaczał w czasie długotrwałej choroby, składam najserdeczniejsze „Bóg zapłać“.

zg 18 480

Stanisława Narkiewicz-Jodko.
tona Prezesa Dyrekcji Cel we Lwowie.

ng 8700

KSIEGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Dnia 14 kwietnia 1933 r.

Marjan Maczkowiak 1 m. 24 d. Katarzyna Kławe z d. Gramzianka, wdowa, 73 l. Katarzyna Burzyna z d. Krajewska, wdowa, 75 l. Szymon Wilczyński, właśc. domu 75 l. Hermann Wollheim, kupiec, 63 l. Teresa Schulzowa z d. Dratwianka, wdowa, 82 l. Aleksander Basta 1 r. 23 d. Zofia Janicka 1 m. 20 d. Zofia Napierańska 6 l. Stanisław Rakowski, robotnik, 57 l. Ignacy Berkowski, budowniczy młynów 63 l. Pelagia Wojciechowska z d. Metelska, wdowa, 74 l. Józefa Chilo-

merowa z d. Miśkiewiczówna, wdowa, 74 l. Rozalja Bartoszewska z d. Walczakówna 38 l. Ludwik Józwiak, robotnik, 61 l. Meta Hildebrandt, służąca, 28 l.

Korespondencja z Czytelnikami naszymi

— Wł. Sz. 1896. Już wyjaśnialiśmy szczegółowo. Występowanie członków uzależnione jest od postanowień statutu. W danym wypadku nie możemy ocenić, z jakim terminem wypowiedzenie jest skuteczne. Dopłaty może Pan odmówić, póki spółdzielnia nie wykaże, że konto Pana nie pokrywa tej dopłaty według zasad likwidacyjnych. W procesie można wykonać potrącenie. Dopłata z 32-33 w żadnym razie Pana nie obowiązuje. Ustawa o spółdzielniach nosi datę 29. 10. 1920 (Dz. Ustaw 1920 poz. 733). (aK)

— P. K. Tomiak, Rawicz. Może Pan utworzyć tę spółkę w formie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, co jest wygodne ze względu na odpowiedzialność ale powoduje pewne koszty wpisu i trudności przy zmianie współników (kontrakt notarialny itp.) albo też jako zwykłą wspólność, co nie powoduje żadnych kosztów, lecz ustanawia nieograniczoną odpowiedzialność wszystkich udziałowców, lub wreszcie jako spółdzielnię. Próby takie, które już robiono często, miały naogół wynik negatywny. Udziałowiec pracujący podlega tym samym świadczeniom socjalnym, co pracownik. (aK)

— Władysław, Śrem. W danym wypadku nie można żądać odrębnego zaspokojenia, zresztą jest to praktycznie nie do przeprowadzenia. Za całą sumę odpowiada nieruchomości. Jeżeli wniosek o wpis hipoteki został już postawiony do sądu. Może Pan również zgłosić się jako wierzyciel masy upadłościowej, wówczas będzie Pan mógł po zlikwidowaniu masy z hipoteki ściągnąć tylko część niewypłaconą. (aK)

— N. R. 1000. Może Pan zarzucić w procesie, że otrzymał Pan zwłokę w wypłacie, wobec czego nie jest Pan zobowiązany płacić. Najlepiej byłoby ugodzić się z przeciwnikiem co do sposobu płacenia na terminie sądowym, do protokołu. Uniknie Pan przez to nieprzyjemnych niespodzianek. (aK)

— L. Odolanów. Oczywiście może Pan domagać się od instytucji odszkodowania i to w wysokości takiej jaką otrzymałby Pan w razie uwzględnienia wniosku o wyższe przerachowanie. Niebyle Pan otrzymał, nie wiemy, gdyż nie podał Pan nam daty nabycia asygnał. (aK)

— P. Borkowicz, Owszem, w państwie pruskim była wówczas już zaprowadzona powszechna służba wojskowa. Jak rzeczeni emigranci radzili sobie z tem, nie wiemy. O powstaniu listopadowym traktują liczne obszernie dzieła, radzimy zapytać o nie w księgarniach. (K)

— P. Piechocki, Maleckiego 5. Nie możemy stwierdzić, czy taki artykuł ukazał się wówczas. (K)

— P. Sloderbach, Nie znamy sprawy. (K)

— P. Palarski, Pańskiego zapytania nie mamy. Prosimy o powtórzenie. (K)

— J. N. Zwrotu nadpłaconych kwot nie wyskarzy Pan; płacił Pan według umowy. Niepłacenie czynszu będzie prawnym powodem wypowiedzenia. (K)

— R. S. 100. Nazwa produktu i sposób fabrykacji są prawnie zastrzeżone dla wiadomej firmy. Recept ogólnych na to niema, musiałby coś nowego wynaleźć. Potrzebne są do tego gruntowne wiadomości z chemii i odpowiednie techniczne. (K)

— H. K. Dotąd odsetki hipoteczne nie zostały w ten sposób obniżone. (K)

PIĘGI PLAMY OPALENIZNE

USUWA
KREM
PRECIOŚA

ng 8927

TYLKO PARĘ KROPEL

a jednak tak wiele...

wystarczy bowiem kilka kropel „Veto“ by zabezpieczyć się przed chorobami intymnymi

„VETO“ nie piecze, nie plami ciała i bielizny.

Tanie — flakonik wystarcza do 20-krotnego użycia Wygodne — praktyczne.

Nie identyfikować z dotychczas znanymi

+ Veto chroni mężczyzn

ng 9097

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu

ng 9093

— P. Mroczkiewicz, Umowa ustna również jest ważna, zatem nie potrzebuje Pan płacić więcej. Jednak na termin w sądzie należy pójść. (K)

— S. S. Nie możemy poinformować, bo nie znamy prawa amerykańskiego. — Radzimy zapytać się w Wydziale Konsularnym Ministerstwa Spraw Zagranicznych w Warszawie. (K)

— S. G. Przysługuje Panu w myśl przepisów rozp. Prez. Rzpl. z 16. 3. 1928 tylko prawo do trzymiesięcznego wypowiedzenia. Odprawa jakakolwiek nie należy się Panu, zatem wytoczenie skargi byłoby bezskuteczne. (K)

— Poznańczyk 150. Może Pan przedstawić sprawę Inspektorowi Pracy, ulica Składowa 3, lub wytoczyć skargę sądową. (K)

— Złoto A. K. Były, lecz ze względów praktycznych wycofano je z obiegu. Dat już nie pamiętamy. (K)

Uśmiecha się dziecko

kapane **Mydłem Bebe Szofmana.**

ng 8754

— W. 100. Pańskie stanowisko prawne jest najzupełniej słuszne. Może je Pan zrealizować jedynie w ten sposób, że od najbliższego wymiaru zgłosi Pan odwołanie i przeprowadzi sprawę przez instancję. (aK)

— W. 200 K. M. Jeżeli weksel został już zaprotestowany, należy wystosować do wszystkich dłużników wekslowych nakaz zapłaty z dokumentu; formularz otrzyma Pan w składzie papieru. Po uzyskaniu nakazu zapłaty może Pan posłać go do komornika celem egzekucji, wraz z wekslem. Właściwym jest sąd grodzki miejsca zamieszkania któregośkolwiek z dłużników. „Okay“ to skrót „O. K.“, który według jednych ma oznaczać „all correct“ według innych ma pochodzić z inicjałów nazwiska niejakiego Oskara Kellera, kontrolera produkcji w zakładach fordowskich, który w ten sposób znaczył odebrane przez siebie z produkcji samochody, a kontrolował tak dokładnie, że za samochód z jego znakiem można było wziąć gwarancję dobrego funkcjonowania. (aK)

— Narodowiec z Jęży. Informacje te należy skierować do prezesa sądu apelacyjnego w Poznaniu. (aK)

— Stała czytelniczka H. P. Nie posłała stałego adresu, gdyż nadal wędruje. Nie wiemy, gdzie teraz się znajduje. (K)

— Sp. z ogr. odp. Poznań. Księga adresowa, wydana z taką zwłoką, traci praktyczną wartość, chociażby nawet wydawca miał rzetelne zamiary. W niniejszym wypadku wydawca nie wzbuja zaufania. Czy, przyjmując zamówienie, uprzedzono że to tak długo ma trwać? Radzimy żądać zwrotu pieniędzy, a ewentualnie wystąpić na drogę sądową. (K)

Święta w Teatrze Polskim
pod znakiem humoru i wesołości.
W niedzielę i poniedziałek odbędą się jedno z końcowych występów p. Biesiadkiej: 16-go w krotce „Amerykańskiej „Jutro pogoda“, zaś 17-go w przemielnej komedji wiedeńskiej „Mamusia“. W drugie święto po pol. niezawodna „Mysz kościelna“ z p. J. Zaklicką. We wtorek „Jutro pogoda“.
Pozyskany na krótki czas artysta i reżyser teatrów Szymanowskich, p. R. Nie-wiarowicz wystąpi w szaleńczej grotce-kowej komedji Fraccaroliego „Wiedza rad-dosna“, i zainscenizuje nader oryginalną komedję muzyczną Vaszary'ego „Gramy oporetkę“, złośliwą satyrę na bezsens tekstowy i muzyczny nowszej produkcji; opo-retkowej.
dg 3070

Kwas moczowy zatrąwa organizm.

Organizm zatruty kwasem moczowym ulega wczesnemu zniszczeniu. Skutkami zatrucia są: reumatyzm, podagra, artretyzm, neuralgia, migrena, zwapnienie tętnic, kamienie nerkowe, choroby kobiece i t. p. URISAL Dra Deschampa — nowy silny rozpuszczalnik kwasu moczowego i jego soli moczianów, łagodnie czyści krew, zapobiega i leczy wszystkie te choroby. Broszura gratis na żądanie. Zadać w aptekach, skład. apt. Oddz. Dr Deschampa, Warszawa, Królewska 16.
ng 9089

Właśnie teraz

w czasie zaciętej walki o byt
musisz podtrzymać i zaharto-
wać Two nerwy filiżanką

OVOMALTINE

naśniedzenie lub przedspaniem
wzmocnia nerwy, dodaje siły
i zwiększa odporność.

Probi i broszury wysła bezpłatnie.
Fabryka Chemiczna-Farmaceutyczna
Dr. A. WANDER S. A. Kraków
ng 8985

ODZYWCZE CZEKOLADY
MLECZNE
„Mleko“ „Gospodarczą“ i „Ziemiańska“
ng 8946
poleca
A. PIASECKI, S. A.

KREM • PUDER „DERNIER CRI“

Tg 1040

DROPSY

to cukierek odpo-
wiedni dla każdej
kieszeni,

tani, smaczny
i orzeźwiający,

dlatego należy
żądać wszędzie tylko

dropsy Fabryki cukierków

Poznań, św. Wojciech 28.

Tel. 31-33. ng 8995

Towar pierwszorzędnej jakości

Dziś w wielkiątek dnia 14 kwietnia 1933 r. rano, zasnął w Bogu po dłuższej chorobie w Krakowie, nasz najukochańszy syn, ś. p.

Juljan Byczek

emeryt. porucznik artylerji W. P.

przeżywszy lat 35, o czym zawiadamiają

w głębokim smutku pogrążeni

Łobżenica, Rosko, Poznań, 14. 4. 1933 r.

rodzice.

Eksportacja zwłok do kościoła parafjaln. w Łobżenicy nastąpi w drugie święto Wielkanocy, o godz. 6-ej po poł. Nazajutrz wigilje i msza św. o godz. 9,30 poczem odbędzie się pogrzeb.

dg 3082

Dnia 14 kwietnia 1933 r. o godz. 7 rano, zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., mój ukochany i drogi mąż, ojciec i dziadek, ś. p.

Szymon Wilczyński

b. właściciel Wielkiej Wólki na Pomorzu.

Pogrzeb odbędzie się we wtorek, dnia 18 b. m. o godz. 10-tej przedpołudniem z kościoła św. Marcina na cmentarz parafjalny przy ul. Bukowskiej.

W żalu nieutuleni

żona i rodzina.

zg 18568

Poznań, Wąbrzeźno, Chełmża, Morasko

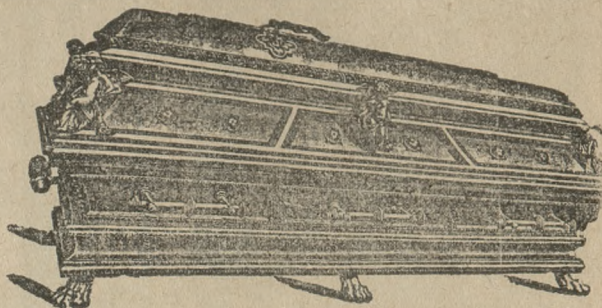
Osobnych uwiadomień nie wysyła się.

P. PŁOTKA

Kapelusze Damskie
szale, kolje, kwiaty

TELEFON 18-35 POZNAŃ UL. GWARNA 10

Pg 9 916-15,89

metalowe

(trwalsze od drewnianych)

od najskromniejszych do najwytworniejszych
(w cenie od 160,— zł do 280,— zł)

Nowość! Trumny marmurowe

(imitacja)

opatentowana wyłączność firmy od 290,— zł.

Magazyn stale bogato zaopatrzony w wszelkie trumny, do najkosztowniejszych sarkofagów.

LAMINA

wytwornia wyrobów metalowych

Poznań, ul. Wrocławska 15 (w podwórzu).

dg 2052

Przeszło

120.000 klm

przebytych

bez remontu

to sukces godny

miana najlepsze-

notujemy liczne wypadki takie poparte do-
wodami przy użyciu samochodów ciężaro-
wych i osobowych fabrykatu

CHEVROLET

Porównanie niskiej ceny tych samochodów z ich
niezwykłą i dugoletnią odpornością w użyciu daje
najlepszy obraz opłaty.

Polecamy najnowsze, rewelacyjne i ponownie
ulepszone **MODELE 1933** wzbudzające
prawdziwe uznanie wszystkich znawców.

Szczególną uwagę zwracamy na tak poszukiwane
obecnie pierwszorzędnie wykonane i komfortowe
karoserje Kabriolet.

Ceny niskie. Wczesne terminy dostaw.

BRZESKIAUTO S. A.

Poznań — ul. Dąbrowskiego 29 — telef. 63-23, 63-65

Kapna okazjone w wielkim wyborze stale na składzie.

Pg 9960-15,134

CIERPIĄCY CHORZY

znajdą pomoc

Choroby są uleczone

Choroby: serce, płuca, astma, reumatyzm, nerwy, żółciowe
kamienie, wątroby, nerki, żylaki i t. d., lecz sumiennie
po długoletniej praktyce zagranicą

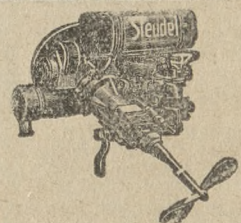
LEON SPIEGEL - Homeopatja-biochemja

Poznań, ul. Pocztowa 20, m. 3.

Chorzy bezrobotni z kartą pomocy doraźnej i domodem
osobistym, korzystają z ulg.

Każdego czwartku od 5 — 6 porady bezpłatne dla ubo-
gich z poświadczeniem. Przy listownych zapytaniach,
dołączyć znaczek.

Pg 9733 - 54 259

Stendel-Motory

przyczepne do łodzi i kajaków, nie-
doścignione w konstrukcji i wytrzy-
małości. Obsługa nadzwyczaj prosta.

Reprezentacja na Polskę

W. Gierczyński i S-ka

Poznań, św. Marcin 13.

Na ządanie wysyła się oferty.

zg 18 579

Niech każdy pamięta

że wszelkie

ARTYKUŁY MĘSKIE najtaniej kupuje
się w firmie

A. PIETRZYKOWSKI, Wielka 8.

Specjalność:

dg 3075

KAPELUSZE - CZAPKI.

Dnia 12 kwietnia 1933 r., zmarł mój długoletni
kierownik, ś. p.

Władysław Marchewka

W Zmarłym straciłem dzielnego i zaufanego
pracownika.

Cześć Jego pamięci!

W. Wawrzyniak

Dąbrowskiego 76.

zg 18 578

Dnia 14. bm., zmarł członek Towarzystwa na-
szego, ś. p.

Katarzyna Bura

Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, dnia
17. bm. o godz. 15 45 z domu żałoby, ul. Sienna 4,
na cmentarz par. Archikatedralnej.

Tow. „Pielgrzym” pod wezw. Matki Boskiej
w Poznaniu.

Wypadek 251

zg 18 582

Dnia 14 kwietnia br., zasnął w Bogu, opa-
trzona Sakramentami św., nasza najdroższa
matka, teściowa i babka, ś. p.

z Lobermajerów

Teodozja Klimecka

Pogrzeb odbędzie się w drugie święto Wielka-
nocne, dnia 17 kwietnia, o godz. 4 po poł. z domu
żałoby, ul. Młyńska 17.

W ciężkim smutku pogrążeni

dzieci i wnuki.

ng 9088

Krotoszyn, Rawicz, Inowrocław, Dołsk, Kór-
nik, Królewska Huta, dnia 14 kwietnia 1933

W pierwszą nad wyraz dla nas bolesną rocznicę zgonu
córk, żony i matuchny, ś. p.

z Teckich.

Stefanji Marchowskiej

odprawi się

msza św.

we wtorek, dnia 18 kwietnia 1933, o godz. 8.30, w kościele
św. Wojciecha.

Rodzina.

zg 18 558

W święta Wielkanocne t. zn. 16 i 17 kwietnia rb.
odbędzie się od 5-8 po południu

w „Moulin Rouge”

Kantaka 3/9

Tel. 33-69

specjalne Five o'clock Tea

z całkowitym programem

natomiast wiecz. początek punkt. o godzinie 9

Program atrakcyjny

Wstęp wolny! Pr 9 923-15,96 Wstęp wolny!

Samochód „Lancia”

karetka, 6-osobowy, 850 KM., kompletne ogumienie,
2 koła rezerwowe, przynależne narzędzia, całość
w bardzo dobrym stanie, gotowy do jazdy, tanio na
sprzedaż. Oferty pod zg 18 408 do Kurjera Pozn.

Belki, kantówki, łaty

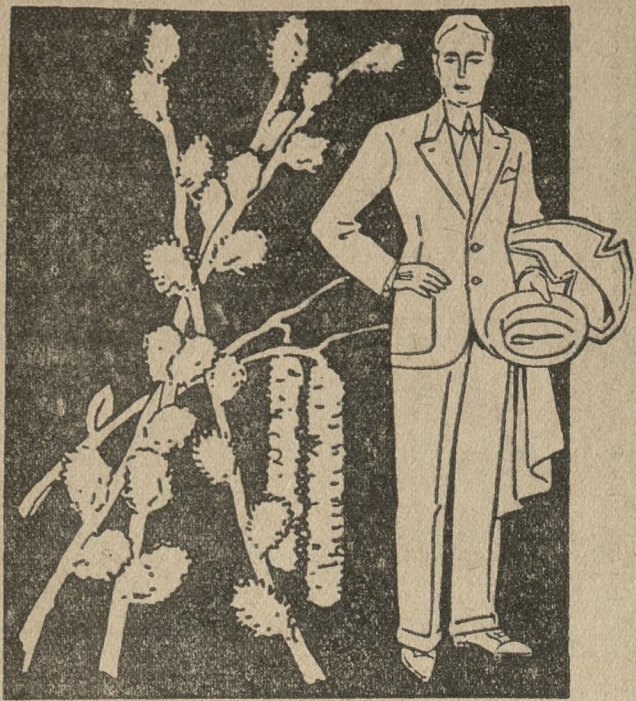
deski podłogowe i wszelki materiał stolarski po ce-
nach konkurencyjnych poleca

IGNACY KONIECZNY

Poznań, Tama Garbarska 4—5. Tel. 3327.

dg 3074

Wszystkim naszym PT. Klientom składamy na tej drodze szczerze życzenia

WESOŁYCH ŚWIĄT

i prosimy również po okresie świątecznym o nas nie zapomnieć, lecz obejrzeć przy najbliższej okazji nasze nowe zapasy, które stale uzupełniamy, przypominamy że

☛ Jak dotąd byliśmy tak i nadal JESTESMY NAJTANSI! ☛

ELEGANCKIE PŁASZCZE męskie gabardynowe, modne fasony . . . . . od zł 24⁰⁰
UBRANIA męskie, najmodniejsze desenie, kamgarn . . . . . od zł 22⁰⁰
PROCHOWCE męskie nieprzemakalne, ładne kolory . . . . . od zł 12⁰⁰
 oraz olbrzymie ilości **SPODNI** różnego gatunku, długich **GOLFOW** i **BRYCZESOW** stale na składzie od zł 2⁵⁰

TANIE ŹRÓDŁO

Edward Michaelis

Pg 9942-15,120

POZNAN, UL. WROCŁAWSKA 22 przy placu Ś-to Krzyskim — Telefon 22-14 — 16-54.

Ważne dla Poznania i okolicy!

Zaszczytnie znany w całej Polsce specjalista

M. TILLEMANN z Krakowa

wynalazca swego i prof. Dra Raskala (dyrektora szpitala św. Szczepana w Budapeszcie) nowego systemu opatentowanych bandaży, usuwających radykalnie różnego rodzaju najniebezpieczniejsze i najzastarsze

PRZEPUKLINY

(ruptury) u pań, panów i dzieci, nawet tam gdzie różne systemy bandaży i operacja nie pomogły — przyjeżdża do Poznania i będzie przyjmował osobiście w „Hotelu Britannia”, ul. Św. Marcina 44. od 30-go kwietnia do 6 maja b. z. włącznie, od godz. 9 do 5-tej po południu.

Zainteresowani zechcą bezzwłocznie przed odwiezieniem mnie w Poznaniu, żądać bezpłatnych prospektów od: M. Tillemanna, specj. i wynalazca opatent. band. Kraków, ul. Szlak 39.

Przytaczam jedno z licznych podziękowań:

Wielmożny Panie!

Dziękuję ci, mój mistrzu, jak mówi przysłowie, a mój bandaż chwalił codziennie Laskawego Pana, bo tak jest praktycznie i mądrze obmyślany i przygotowany, że nie tylko zabezpiecza mnie na przyszłość, ale i to miejsce przerwane rosło się spokojnie, jak Pan pocieszał mnie i przepowiedział.

Najserdeczniej dziękuję Wielmożnemu Panu za poświęcenie się dla mnie, przez cały czas pobytu w Krakowie, a ja milem wspomnieniem i poleceniem Pańskiej sumienia będę się zawsze odwdzięczał ile razy nadarzy się sposobność pocieszenia kogoś w podobnym wypadku jaki przeszedłem.

ng 9047

Z poważaniem

Ks. Jan Holik T. J.

Stara Wieś, p. Brzozów. O. O. Jezuici.

CHRONIĆ WASZE OGRODY
PROPARASIT
 ZNISZCZY WAM BEZAPELACYJNIE
 WSZELKIEGO RODZAJU
MSZYCE, GASIENNICE
ORAZ WSZYSTKIE INNE SZKODNIKI
POCHODZENIA ZWIERZĘCEGO
UNIVERSUM POZNAN FR. RATAJCZAKA 38 TEL. 27-49
 J. G. W. CIEPZYŃSKI

dg 3030

CHOROBY WĄTROBY — KAMIEŃ ŻÓŁCIOWY, CHOROBY PRZEMIANY MATERJI
 leczą zioła

CHOLEKINAZA

H. NIEMOJEWSKIEGO.

OBJAWY KAMIENI ŻÓŁCIOWYCH. Ból w bokach i dolku podsercowym (gdzie schodzą się żebra). Pobolewanie w wątrobie. Skłonność do obstrukcji. Język obłożony. Odbijanie gazami. Gorączka i niesmak w ustach. Wzdęcie burtanie w kiszki. Ból i zawroty głowy. PODCZAS ATAŚÓW w dolku i wątrobie silny ból, który się rozchodzi ku stronie tylnej w pasie, krzyżu i sięga do łopatek. Wzdęcie brzucha, rozsadzanie żebra, parcie na kieszke stołowa. Niekiedy wymioty żółcią, zimne poty, żółtaczka.

Blisze szczegóły kuracji w broszurze Dr. Med. T. NIEMOJEWSKIEGO

DO NABYCIA w laboratorium fizj.-chemicznym „CHOLEKINAZA”. Warszawa, ul. Nowy Świat 5, tel. 9-74-96 oraz w aptekach i składach aptecznych. Cena pudełka zł 2.60. Na prowincję wysyła pocztą. Broszury bezpłatnie.

Dr. med. T. NIEMOJEWSKI przeniósł przyjęcia chorych w Warszawie z ul. Litewskiej nr 3 na ul. Koszykową nr. 1 (róg AL. Ujazdowskiej)

nr 9 008

JAKANIE

oraz wszelkie inne zbrocenia mowy, radykalnie usuwa

ZAKŁAD LECZN. DLA JAKAŁÓW

S. ŻYŁKIEWICZA, Warszawa, ul. Chłodna 22.

Prospekty kancelarja wysyła bezpłatnie.

T. 1002

LOSY

do 1-szej klasy 27-mej Loterii Państwowej już nadeszły.

Na mocy nowego planu, jeszcze świetnie zorganizowanego, gracz stać się może przy uśmiechu Fortuny posiadaczem

2.000.000,— złotych.

Prócz wielu wysokich wygranych we wszystkich pięciu klasach, znakomity organizator wprowadził jeszcze 1,200 t. zw.: „wygranych pocieszenie na ogólną sumę:

1.500.000,— złotych

Radzimy Szanownym Graczom pośpieszyć się z nabyciem losów w mojej kolekturze, mogącej wykazać się licznymi wysokimi wygranami, gdyż pokup na losy, z powodu ich wielkich szans wygrania jest bardzo opłacalny.

Zlecenie z prowincji skutecznie pocztą odwrotnie.

STEFAN CENTOWSKI

Poznań, pl. Wolności 3. Telefon 24-94. P. K. O. 203-154.

Kolektura Państwowej Loterii Klasowej.

dg 3057/58

PRZEMYSŁ MARMUROWY I GRANITOWY

„MARMUR W KIELCACH“

Spółka z o. o.

ZARZĄD W WARSZAWIE,

UL. POWĄŻKOWSKA 6. TEL. 11-63-68. ADRES TELEGR. „MARMUR” WARSZAWA

FABRYKA I KOPALNIE W KIELCACH, UL. 3 MAJA 25. TELEFON 1.

Oddział w Poznaniu, ul. Św. Marcin 27. Telefon 30-52.

EKSPLOATACJA I OBRÓBKĄ MARMURÓW KIELECKICH

BARWINEK, BOLECHOWICE, MORAWICA, OŁOWIANKA, SZEWCZE, ZEŁEJOWA, OZNACZONYCH NA WYSTAWACH W POZNANIU, PARYŻU, RADOMIU I PRZEZ MINISTERSTWO PRZEMYSŁU I HANDLU.

Generalna reprezentacja

KOPALNIA MARMURÓW (CARRARYJSKICH (BIAŁYCH)

firmy G. M. TACCONE w CARRARZE

DOSTARCZA Z MARMURU, GRANITU, BAZALTU I PIASKOWCA:

POSADZKI	OLTARZE	NAGROBK	PLYTY DO MEBL
STOPNIE	PORTATYLE	KOMINKI	PLYTY DO ZAKŁADÓW
OKŁADZINY	MENSY	TABLICE	PLYTY DO PRZYZJERSKICH
SCIENNE	KAZALNICE	ROZDZIELCZE	PLYTY DO WAG
PARAPETY	CHROŚCIELNICE	TABLICE	UMYWALKI
KOLUMNY	KROPIELNICE	PAMIATKOWE	GALANTERIE MARMUROWA
BALUSTRADY	POMNIKI	Z NAPISAMI	SZABER MARMUROWY
			SZPAT.

WYROBY MARMUROWE DLA REKLAMY (płytki do monet, popielniczki, przyciski i in.). Marmur włoski biały „STATUARIO” dla rzeźb i celów artystycznych.

WYSYŁA PROSPEKTY, PROJEKTY, RYSUNKI, OFERTY, KOSZTORYSY I PRÓBK.

Firma wykonała w ostatnim czasie największe roboty marmurowe w Polsce:

W gmachu Banku Gospodarstwa Krajowego w Warszawie,
 W gmachu Poczty i Telegrafów w Warszawie,
 W gmachu Ministerstwa Robót Publicznych w Warszawie (bazaltowe),
 W gmachu Najwyższej Izby Kontroli w Warszawie (granitowe i piaskowcowe).

nr 9065

„KELLY“ opony Samochodowe

niedoścignionej jakości

100% olej (Pensylwański) „PENNZOIL“

Części zamienne „Chevrolet“ — Akumulatory.

F. SZCZEPAŃSKI i SYNOWIE

Poznań, ul. Wielka 17, tel 30-07. ng 8 753

Ceny bezkonkurencyjne.

Zadajcie ofert.

Spółka Osadnicza w Poznaniu Sp. Akc.

Poznań, ul. Rzeczypospolitej 1 — telefon 31-16

koncesjonowana instytucja przez Ministerstwo Reform Rolnych do przeprowadzania parcelacji nieruchomości wiejskich

ma na sprzedaż parcele budowlane

we wszystkich dzielnicach Poznania i nad Morzem Bałtyckim

już w cenie 2,— zł, 2,50 zł, 3,— zł, 4,— zł, 5,— zł, 6,— zł i wyżej za 1 m²

przy bardzo dogodnych warunkach spłaty.

P 9989-15,19

Młodociana cera

dzięki nowemu preparatowi „ALMA”. Już po pierwszym użyciu następuje widoczna poprawa cery „ALMA” usuwa gruntownie zniszczenia i wszelkie nieczystości skóry, jak przysusze, plamy wąrobiane, piegry, wagi przeprowadza zupełną regenerację twarzy, nadając skórze wygląd alabastrowo czystej, śnieżnej młodości. Pakiet kuracyjny zł 3,—. Podwójny pakiet zł 5,—. Kto nadeśle wycinek tego ogłoszenia wraz z zamówieniem w ciągu 3 dni otrzyma rabat 20%, a przy zamówieniu podwójnego pakietu 30%. Proszę o podanie, czy cera tłusta, czy sucha. Dr. Nic. Komony. Głeszyn, skrytka pocztowa 126 N. 2. Tg 1096

Siatki na płoty

Drut kolczasty
 Siatki sielone do okien
 Szpadle do kopania
 Grabie telazne
 Okucia do drzwi i okien
 Narzędzia rzemieślnicze
 Artykuły rolnicze
 Armatury garncarskie
 poleca korzystać
JAN DEIERLING
 skład telaza
 Poznań, al. Szkolna 3.
 Tel. 35-18 i 35-43.
 P. 9 940-15 119

Ceny niebywale obniżone na

opony samochodowe

pierwszorzędnych fabrykatów

Michelin
 Goodyear-Dunlop
 Goodrich

towar zawsze świeży
 dostawa niezwłoczna
 Prosimy przed kupnem
 zbadać nasze propozycje

Brzeskiauto S. A.

Poznań, ul. Dąbrowskiego 29

Tel. 63-23, 63-65

Najkorzystniejsze źródło
 zakupu wszelkiego rodzaju
 akcesoriów samochodowych.

P. 9 961-15 133

WILLE

4-6 pokoi, w Poznaniu, ku-
 pnie za gotówkę
 Oferty Kurjer Poznański
 zg 18 565

Najnowsze Płaszczesuknie Kostjomy

Bluski — Swetry
Konfekcję dziecięcą
poleca

M. MALINOWSKI

NAJWIĘKSZY SPECJ. MAGAZYN KONFEKCJI DAMSKIEJ

Poznań, Stary Rynek 57

Hurt

dg 3083

Zał. 1903

Detal

TELESFOR OTMIANOWSKI

SPECJALNY SKŁAD
NASION W POZNANIU

dz 3009

POLECA

WSZELKIE NASIONA

SZKOLNA 9

Za doreczeniem niniejszego kuponu udzielam przy zakupie gotówkowym w kwietniu 1933 r. na nasiona ogrodowe

5% Rabatu od cen detalicznych

Telesfor Otmianowski, Poznań, ulica Szkołna nr. 9

Rowery - Przybory

Wielki
wybór

Własne
warsztaty
naprawy

dg 3087

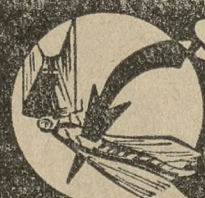
Ceny najniższe!

Poznań „**Kastor**” św. Marcin 55

Gramofony - Płyty

Intratne stanowisko życiowe

w jednym z największych, świetnie wprowadzonych zagranicznych koncernów ubezpieczeniowych uzyskują osoby poważne, ruchliwe, dobrze ustosunkowane. Poszukiwani reprezentanci i zastępcy we wszystkich miastach woj. Poznańskiego i Pomorskiego. Nadzwyczajna okazja dla spensjonowanych lub zredukowanych urzędników, właścicieli nieruchomości, kupców, przedstawicieli etc. Gruntowne wykształcenie i czynna pomoc zupełnie bezpłatnie. Zgłoszenia z podaniem nazwiska, adresu, ewtl. telefonu pod „Zmiana zawodu” do „Par” Al. Marcinkowskiego 11. Pg 9890-15,58

**ŚMIERĆ WSZYSTKIM MOŁOM
PRZECZ NASZ NIEZAWODNY ŚRODEK
„MOLINA”**

KTÓRY CHRONI FUTRA
MATERIAŁY WEŁNIANE i t.d. OD ZNISZCZENIA
DO NABYCIA WE WSZYSTKICH APTEKACH i DROGERIACH

„UNIVERSUM” POZNAŃ - FR. RATAJCZAKA 38 TEL. 27-49
J. W. CZEPczyński

dg 3032

Halo! Abonenci Kurjera Poznańskiego.

Za poł ceny oprawia:

Introligatornia Stęczniewski,
ul. Strzelecka 2 zg 18569

co dopiero ukończoną powieść: **Wielki Pandolfo** (Bibl. Kurjera Pozn.). Cena oprawy książki — cała w pióro z tytułem 1,— zł. bez tytułu 0,80 zł. Już oprawiona książkę obejrzeć można w Administracji Kurjera Poznańskiego.

Farba Polska w Poznaniu

pierwsza wielkopolska
fabryka farb drukarskich i pokostów
poleca

znane z swej dobroci wyroby:

- Farby drukarskie czarne i kolorowe
- Farby litograficzne
- Pokosty graficzne
- Pasty i preparaty szybkoschnące

zg 18340

po cenach konkurencyjnych!

Sprzedaż oraz porady fachowe w fabryce przy ul. Stromej 24. Telefon 76-59.

PRZEPROWADZKI wozami meblowymi i samochodowymi skutecznie tanio — szybko — fachowo

Magazyny na składowanie mebli i towarów.

Pg 9 638-15,110

Wapno, Cement, Gips, Trzcina sufitowa

i inne materiały budowlane ze składu lub loco budowa
na taniej we firmie Pg 9492

STEFAN PEŁCZYŃSKI, Poznań

Dworzec Towarowy, ul. Towarowa
Telefony: 76-05 i 76-56.

Książnica Poznańska

KSIEGARNIA ANTYKWARIAT, Poznań, ul. św. Marcin 79
poleca: wielki wybór książek naukowych, powieściowych, szkolnych i dzieła wyczerpane Najtańsze źródło dla bibliotek towarzyskich, prywatnych i szkolnych. dg 3076

Polecam wszelkie

artykuły tapicersko-dekoracyjne i siodlarskie

plusz, gobelin, linoleum, ceraty meblowe, samochodowe, i stołowe oraz wszelkie dodatki do mebli wyściełanych. po cenach bezkonkurencyjnych.

Michał Pieczyński

St. Rynek 44 narożnik Woźnej

dg 2909

Mech. Fabryka Odzieży Zawodowej

B. HILDEBRANDT, Poznań

Skład fabryczny: Stary Rynek nr. 73-74.

Polecamy wszelką odzież ochronną i zawodową dla Domu i Gospodarstwa — Przemysłu Handlu - Rzemiosła - Fabryk - Cukrowni - Rzeźni

W czasie trwania konkursu udzielam 5% - 10% rabatu. dg 3086

Uwaga — pp. Kapitałiści!

30 - 60.000 zł

szukam na I hipotekę rentownej fabryki chemicznej w Poznaniu wart. 150 tys. względnie poszukuję odpowiedniego **wspólnika**.
Oferty upr. do Kurj. Pozn. pod zg 18557

ODPOWIEDNIEGO STANOWISKA poszukuje

Wielkopole, wytrawny kupiec uzdolniony organizator, szybko się orientujący, absolutnie samodzielny, obeznany gruntownie z księgowością, rachunkowością, kalkulacją, sprawami ubezpieczeń i podatków. Dotychczas zajmowane stanowisko kierownicze w instytucji przemysłowo-społecznej. Łaskawe oferty do admin. Kurjera Pozn. zg 18561

KAFLE

w wielkim wyborze
poleca
po najniższych cenach

P. Szymański,

Strumykowa 38, tel. 7137
zg 18573

Magle

najnowszego wynalazku na zapęd elektryczny ręczny dostarcza M. Jankowiak Fabryka Magl. Pozna Staroleka. zg 94409

Dr. Walter

lekarz - dentysta

przeniósł praktykę z Jarocina

do Poznania

Przyjmuje od 20-go kwietnia ng 9053

przy ul. Sew. Mielżyńskiego 23-1. (Sirzechabudowlana)

Godz. przyj.: 10-1. 3-6

Tel. 1860.

Osiedliłem się w Zakopanem

Sanatorium Związku Prac. Poczt. Tel. i Tel. Rz. P. przyjmuje w chorob. wewn. spec. płuc od 3-5

Dr. med. Bronisław Łepkowski

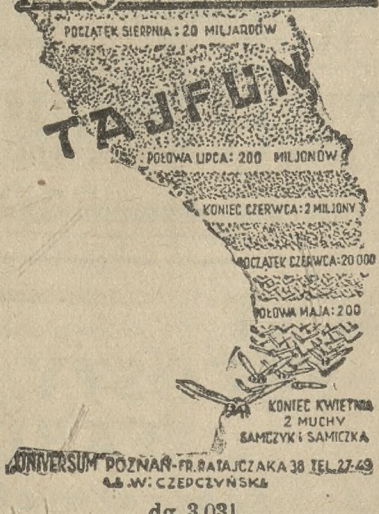
b. prymariusz sanatorium w Smukale. zg 18563

Poważne Towarzystwo Ubezpieczeń
poszukuje zdolnego

akwizytora

na okręg Gniezno, Witkowo i Września, obeznanego z działami ubezpieczeń od odpowiedzialności cywilnej, nieszczęśliwych wypadków i autocasco. Korzystne warunki. Wnioski z życiorysem i podaniem referencji przyjmuje „Par” Poznań, Al. Marcinkowskiego 11 pod 15,74 Pg 9905-5,76

Zabijaj muchy, to największa plaga ludzkości

UNIVERSUM POZNAŃ - FR. RATAJCZAKA 38 TEL. 27-49
J. W. CZEPczyński

dg 3031

Drogerja

dobrze zaprowadzona w śródmieściu Poznania z mieszkaniem, z powodu zmiany przedsiębiorstwa od zaraz do sprzedania. Dochód miesięczny do 6 tysięcy złotych. Szybkie oferty z podaniem gotówki do Kurjera Poznańskiego zg 18578.

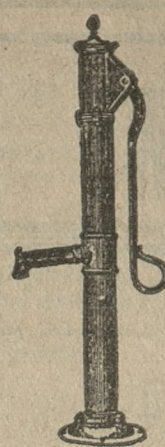

Pamiętaj o przyszłości
i
wykup książeczkę oszczędnościową
w KOMUNALNEJ KASIE OSZCZĘDNOŚCI MIASTA POZNANIA
(dawn. Bank Miasta Poznania)

która
przyjmuje wkłady od 1,— zł począwszy.
Korzystne warunki **Całkowite bezpieczeństwo**

Centrala: ul. Nowa 10.
Oddziały: ul. 27 Grudnia 19. — ul. Marszałka Focha 48/50.

ng 9 084/5

Dla will i ogrodów
wykonujemy solidnie, tanio z gwarancją
studnie wiercone abisyńskie z pompami
ssącymi i ssąco-tłoczącymi, ręcznymi
i elektrycznymi i samoczynnym włączaniem
i wyłączaniem. nr 18 584
Urządzenia wodociągowe
z zbiornikiem naciskowym w piwnicy
J. KOPCZYŃSKI i Sp.
Poznań, ul. Marsz. Focha 127
Tel. 60-42
Przedsiębiorstwo wiercenia studzien
i zakładania wodociągów.
Fabryka pomp i odlewnia żelaza.

REPARACJE
wszelkich maszyn przemysłowych i rolniczych
wykonujemy solidnie i tanio. — Części do plugów
parowych i kolejek polnych, stale na składzie.
PLUG PAROWY
Pg 9468 Fr. Tuszewski i A. Blum
Fabryka Maszyn, Grunwaldzka 21. Telef. 68-16.

... mamy niezbitą do-
wód, że trzeba było
odrazu zejść do

Woźniaka.

Przy tak wielkim wyborze nie trudno wybrać towar odpowiedni, a ceny są tak
niskie — jakich nigdzie nie spotkaliśmy!! Teraz rzucim, dlaczego wszyscy znajomi
moj kupują tylko u WOŹNIAKA. Ta firma zasługuje na pełne zaufanie!! Po usku-
tecznionem zakupie zobaczymy jeszcze

wszelkie nowości w materiałach damskich i męskich

modele płaszczy damskich i lisy, nowości w artykułach dzianych oraz
dywany, firany, i obicia meblowe. Nawet bieliznę, pończochy, rękawiczki itp.
można tu najlepiej kupić! Personel handlowy dobrze i fachowo wyszkolony, bardzo
uprzejmy i chętny do wszelkich usług. Zapamiętajmy adres:

DOM HANDLOWY F. WOŹNIAK

Poznań, ul. Rynekowa (Kramarska 16).

Warto popatrzyć na dekoracje okien wystawowych.

Kto przy zakupie w czasie od 18-go do 22-go przedłoży nam niniejsze ogło-
szenie otrzyma 5% rabatu na wszystkie towary.

P. 9 964-15 114

Konjaki
Likiery J. GLINKA

znane z najniższych cen i wysokiej jakości.
Uwaga: Największa produkcja w Wielkopolsce.

Pr 9 965-15 147

L. SZŁAPCZYŃSKI, Poznań, St. Rynek 89

poleca w wielkim wyborze i po cenach przystępnych:

Bluzki jedwabne i wełniane — Bieliznę damską, męską i dziecięcą
Pończochy — skarpety — rękawiczki dla pań, panów i dzieci
KAPELUSZE DAMSKIE — PARASOLE — TOREBKI

Zwracam uprzejmie uwagę na moje okna wystawowe oraz na wewnętrzną dekorację świąteczną.

Pr 9 932-15 118

Wszystkim moim Szanownym Odbiorcom i Kon-
sumentom składam życzenia

Zdrowych i Wesołych Świąt

Fabryka Musztardy „Perła“,

Tel. 21-52 S. Robiński Tel. 21-25
Poznań, ul. Szewska 7.

dg 3072

Szkoło
Polskie Biuro Sprzedaży Szkła s. A.
Poznań, Małe Garbary 7a. Tel. 86-23.

grodowe, okienne, dachowe, kół i t. d.
poleca

PODŁOGI
AZBESTOWO - KSYLOLITOWE

są zupełnie bez szpar, ciepłe, bez-
pieczne pod względem ognia,
grzyba i wilgoci, elastyczne, hy-
gieniczne, niewrażliwe na oliwę
i zmianę temperatury, zupełnie
wolne od pyłu kurzu i robactwa,
łatwe do czyszczenia, przyjemne
do chodzenia i przebywania, jak
również posadzki terasowe, scho-
dy ze sztucznego kamienia, na-
śladowujące zupełnie granit, słaski i
szwedzki, karat itp. wykonuje

„KSYLOLIT“

Katowice, Plac Wolności 4.
tel. 2288. ng 9090

Wspólnika

najchętniej fachowca, z go-
tówką 15—30 000 zł, do bardzo
dobrze zaprowadzonego war-
sztatu ślusarsko-mechaniczne-
go, wyposażonego w kompl.
urządzenie i maszynę, naj-
starszego na miejscu, poszu-
kuje. Oferty pod 320 do
Ekspozytury Kurjera Po-
znańskiego w Gdyni.

ng 9 070

W. Lewandowski i Ska

Poznań
Stary Rynek 55

Mech. fabryka i magazyny wykwinnej
odzieży męskiej, sukna i podszewek.

Złoty medal

Nasza wykwinna odzież męska
zajmuje przodujące stanowisko
w eleganckiego pana — — —

Wielki wybór NOWOŚCI

w materiałach szalowych fabryk

Dla większego spopularyzowania naszej wykwinnej odzieży męskiej
i dla chłopców udzielać będziemy w czasie propagandowym na nasze
ogólnie znane **najtańsze ceny 10% rabatu za gotówkę.**

Pr 9 933-15 114

Magazyn bławatów

Z. Bytnerowicz

Poznań, St. Rynek 52, narożnik ul. Wodnej

Wetny — Jedwabie — Nowości — Stołowizna

Płótna — Materiały dekoracyjne — Dywany

— Chodniki — Firany — Kołdry.

Pr 9 914/15-15 87/88

W czasie trwania konkursu okien wystawowych

10%

specjalnego rabatu w naszych magazynach!

ST. RACZYK

BŁAWATY — — Stary Rynek 92

A. RACZYK

FIRANY - BIELIZNA — Stary Rynek 94

Pr 9 934/5-15 112/113

Wszelkie materiały techniczne
Blachy - Pręty - Rury miedziane i mosiężne
Norblina, u jedynych przedstawicieli
ST. GRABIANOWSKI i SKA
dg 2 925 SP. AKC.
Poznań, Plac Wolności 14a tel. 40-10

Okna Wystawowe

wykazują
najpiękniejsze wzory
materiałów i konfekcji
damskiej w

„Bławacie Polskim” S.A.

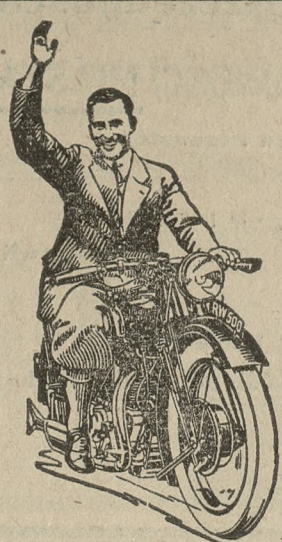
Poznań — Stary Rynek 87/88
i ulica Kramarska nr. 13/14

Materiały wełniane
Sukna i podszeewki
W. MAJEWICZ i Ska

POZNAŃ, Stary Rynek 77
naprzeciw Odwachu.

W czasie Konkursu okien,
udzielam od 16 do 22 kwie-
tnia br. za okazaniem ni-
niejszego ogłoszenia

5%
rabatu

**Motocykle Rudge
Calthorpe - Coventry**

Eagle, rewelacyjne
modele 1933, bezpośredni
import z Anglii, poleca

ANGLOMOTOR

Żydowska 29 - Tel. 11-72
Katalogi na żądanie.

Pg 9 950-15.142

**Urządnik państwowy
poszukuje
mieszkania od 2 pokoi.**

Przyjmie także administra-
cję Łask, zgłoszenia upraszam
do Kurjera Poznańskiego pod
zg 18 583

Oszczędności składaj W BANKU SPÓŁDZIELCZYM

Właścicieli Nieruchomości Sp. z n. odp.
w Poznaniu — Piekary 1
Rok zał. 1922 Rok zał. 1922

Odpowiedzialność nieograniczona wszystkich członków
spółdzielni oraz zabezpieczenie hipoteczne na nierucho-
mościach kredytobiorców gwarantują w całej pełni za ka-
pitał i odsetki.

Chcesz mieć osobne zabezpieczenie kapitału i spokój,
że kapitał i procentów nie stracisz, daj Twój pieniądz na
pierwszą hipotekę poleconą przez Bank Spółdzielczy Wła-
ścicieli Nieruchomości, a otrzymasz wyższy procent.

Bank Spółdzielczy Właścicieli Nieruchomości ulokuje
Twój kapitał na pierwszą hipotekę poczynawszy od 1.000,— zł.

Chcesz kupić lub sprzedać kamienicę, willę,
plac budowlany lub jakąkolwiek nieruchomość,
wziąć pożyczkę na 1 hipotekę,
powierzyć regulację hipotek,
administrację domu,

n 8725

przjdź do wyżej wymienionego Banku Spółdzielczego
Właścicieli Nieruchomości.

Bank Spółdzielczy Właścicieli Nieruchomości przepro-
wadzi transakcje najkorzystniej przy niskich kosztach.

Uchwała. W sprawie upadłościowej nad majątkiem
kupca Ignacego Kupczyka w Poznaniu, ul. Woźna, naroż-
nik Stary Rynek, wyznacza się termin na dzień 26 kwie-
tnia 1933. godz. 10 w gmachu tutejszego Sądu, pokój 29, ce-
lem wysłuchania zebrania wierzycieli co do zastanowienia
postępowania z powodu braku masy oraz celem odebrania
rachunku końcowego od zawiadowcy masy. Poznań dnia
5 kwietnia 1933 Sąd Grodzki. ng 8734

W sprawie postępowania układowego nad majątkiem firmy
Drogerja Centralna A. Jankowski Grodzisk, wyznaczam w celu
ustalenia listy wierzycieli po myśli art. 40 Rozp. Prezydenta
Rzpltej z dnia 23. 12. 1927 w porozumieniu ze Sądem Grodzkim
w Grodzisku termin do sprawdzenia wierzytelności na dzień 19
kwietnia od godziny 14—16 w lokalu firmy.

Lista sprawdzonych wierzytelności wyłożona będzie w Sądzie
Grodzkim w Grodzisku, pokój 9. przez 7 dni od 24 kwietnia po-
czynawszy. Postanowienie nadzorca sądowego co do wciągnięcia lub
odmowy wciągnięcia na listę wierzycieli mogą zainteresowane oso-
by zaskarżyć w ciągu 7 dni od daty wyłożenia listy w Sądzie,
który spór ostatecznie rozstrzyga.

Grodzisk, dnia 2 kwietnia 1933.

zg 18 571

Tadeusz Węclewicz, nadzorca sądowy.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811
i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 12.

Nagłówkowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde
dalsze słowo 15 groszy. 5 liczb = jedno słowo.
i. w. z. a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogło-
szenie nie może przekraczać 100 słów, w tem
5 nagłówkowych.

1 SPRZEDAŻE

Sprzedam

1/2 morgi roli z ogrodzeniem mło-
dem owocowym, drzewami oraz
z szopą na Ratajach. Zgłoszenia
Klasztorna 7 (skład).
Pg 6379/80

Willa

dwumieszkaniowa, pierwszorzędne
położenie Puszczykowskiej (przy
Warcie — blisko dworca) nowo-
czesna budowa okazuje się tanio
sprzedam. Zgłoszenia nabywców
Kurjer Poznański zg 95 191

Parcela

900 Ostroroga, okazyna sprzedaż.
Spieszne oferty Kurjer Pozn.
zg 95 192

Palarnię kawy

pojemności 15 kg zapędem elektr.
opalem gazowym bardzo dobrze
utrzymana sprzedam tanio.
Oferty do Kurjera Poznańskiego
zg 95 317

Obraz

sztych francuski Manigaud oka-
zyjnie sprzedam. Chrzastowski,
Grochowe Łaki 5. zg 95 316

Powózka

jak nową i szor sprzedam. Zgło-
szenia od wtorku. Bukowska 15,
m. 10. zg 95 292

Parcele

kupisz najtaniej od 0.50. długo-
letnie spłaty. Marcinkowski, Do-
minikańska 3. zg 95 287

Motocykl

jak nowy 250 ccm. 31 rok zgóry
ster, kompl. korzystnie do odda-
nia. Zgłoszenia Brechlin Wro-
cławska 30, 9. zg 95 286

Skrzydło czarne

Kapsa jak nowe, okazujnie Po-
znański Dom Komisowy, Domi-
nikańska 3. Pg 9953-15.137

Elegancki gabinet męski
nowoczesny, dębowy, front
orzech polerowany bardzo dobra
praca wyjątkowo tanio Poznański
Dom Komisowy, Dominikańska 3
Pg 9952-15.138

**Piękny gabinet polero-
wany orzech kaukaski**
wewnątrz mahoni styl prosty,
najlepsze wykonanie, pierwszo-
rzędny materiał okazujnie. Po-
znański Dom Komisowy, Domi-
nikańska 3. Pg 9951-15.139

Szafa Gdańska

bardzo ładna, dobrym stanie oka-
zujnie Poznański Dom Komisy-
owy, Dominikańska 3
Pg 9954-15.126

Motocykl

Motosacoch 800 ccm za bezcen.
Żydowska 29. Pg 9949 15.143

Serwis Rosenthala

obiadowy — 12 osób — tylko zł
250.— Poznański Dom Komisowy,
Dominikańska 3. Pg 99 58 15.141

Salonik Ludwika Filipa
bardzo dobrze utrzymany okazuj-
nie Poznański Dom Komisowy,
Dominikańska 3. Pg 9957-15.136

Teren

20 morg, obręb Poznania, nada-
jący się na parcelację lub ogro-
dnicztwo tanio na sprzedaż. Oferty
Kurjer Poznański zg 95 284.

Teren

5—10 morg na ogrodnictwo i pa-
celację, obręb Poznania tanio na
sprzedaż. Oferty Kurjer Poznań-
ski zg 95 285.

Gwałtu! Rety!

żebym się tylko nie spó-
nił na start Wajsony!

Meble

drobne tanio poleca. Dom Komisy-
owy, Podgórna 10 a. zg 95 282

Pianino

jadalnie, kuchnie poleca Dom Komisy-
owy, Podgórna 10 a. zg 95 281

Restauracja

kawiarnia w śródmieściu, idealny
średni lokal, stary, zaprowadzo-
ny, pewna korzystna egzystencja.
Mieszkanie do dyspozycji. Tylko
w dobre ręce. Zgłoszenia Kurjer
Poznański zg 95 329.

Parcele

idealnie położone za Bramą War-
szawską bezpośrednio przy osie-
dłach „Dom Własny” i „Praca”
wodociąg, kanalizacja i światło
na miejscu sprzedam bardzo ta-
nio. Małach, Droga Dębńska 1,
telefon 11-90. Pg 9439-9.80

Taniej jak w składach jednolitych cen

2.90 bluski damskie wełniane; no-
wosci koronkowe 3.50; 4.25; Poń-
czochy — flor 0.50; fildeose 0.90;
Bemborg 1.90; 2.25; złoty Bem-
berg 2.45; 2.75; Reformy macco
0.45; jedwabne 1.45; milonizy
2.45; skarpety niecane 0.30;
mocne 0.45; jedwabne 0.65; 0.95.
Torebki skórkowe wielkim wybo-
rze — najtaniej Jadwiga Podbiels-
ka, Wielkie Garbary 40, naprze-
ciw Wodnej. zg 95 274

Pierwszorzędny

skład kolonijalny na prowincji
sprzedam. Oferty Kurjer Pozn.
zg 95 273

Rzeźnictwo

w centrum Poznania w pełnym
biegu sprzedam. Oferty Kurjer
Poznański zg 95 272

Dom

piętrowy ogrodem dobrze rentu-
jący przedmieście Poznania z po-
wodu wyjazdu sprzedam, wpłata
według umowy. Oferty Kurjer Po-
znański zg 95 271

Szczerbie

przynoża obrączki ślubne od
Chwilkowskiego św. Marcin 40.
Ceny od 6—100 zł para. Pierścion-
ki złote od 10 zł zerańki od 8 zł.
zg 95 266

Skład

kolonijalny, delikatnie, dobrze pro-
jektujący mieszkanie, magiel ko-
rzystnie. Adres Kurjer Poznański
zg 95 264

Sypialnie

nowoczesne stylowe oraz kuchnie
taniej wyprzedaż Stolarnia, ul.
Kwiatowa 6. zg 95 254

Chevrolet

6 cyl motor bez zawo-
tu zł 2 000 gotówka. Zgłoszenia
Kurjer Poznański zg 95 255

63 morgi

ziemia pszenna, zabudowanie
murowane, inwentarzem, wpłaty
4 000, reszta amortyzacja na 41
lat. — 50 morg zabudowanie
murowane, inwentarzem, wpłaty
3 500, reszta na 35 lat amortyza-
cja. — 33 morgi, inwentarzem,
żywym i martwym 8 000 wpłaty
6 000, oraz większy wybór ma-
jatków folwarków, domów i go-
spodarstw wiejskich i mniejs-
szych. Znaczek na odpowiedź. —
M. Husiar, pośrednik. Nowe-
miasto n/Warta, ul. Poznań-
ska 16. zg 95 308

700 buracznych

pałac, piętnaście pokoi gorzelnia,
56 lak. 25 starego lasu 8 sadu, 15
parku 220 000, wpłaty 40 000.—
reszta amortyzacja po 3 proc.
Mroczkowski, Żydowska 1, wchód
Kramarska. zg 95 230

Dom

masywny 11 ubikacji, 1 1/2 morgi
ogrodu sprzedam. Poznań, Stru-
mykowska 9 m. 4. zg 95 325

Gorsety

pasy biodrowe, długie
uszczipające pod gwarancją do-
skonale fasony — lecznicze pasy brzu-
sne, gotowe i na
miarę. Ceny przy-
stępne. poleca
„Omega” Poznań.
Matejki 6. Telefon
72 76. Pg 9926-15.101

Beczki

cymkowe dwieście litrowe, nowe,
czyste tanio sprzedam. — Oferty
Kurjer Pozn. zg 95 299

Większy

skład papieru w centrum Pozna-
nia jest zaraz do sprzedania. —
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zg 95 300

Jadalnie

bardzo duża, bogato rzeźbiona,
cena przedwojenna 18 000, teraz
4 000 zł. Obejrzeć św. Wojciech 1
Spedytor Mewes. zg 95 301

Drogerja

perfumerja, jedna z najlepszych
centrum Poznania z powodu cho-
roby korzystnie do sprzedania.
Oferty Kurjer Pozn. zg 95 298

Sprzedam

motocykl nowy, bardzo mało
używany z przyczepką New-
Hudson, Piekary 3, m. 8, tele-
fon 37-64. zg 95 295

Gabinet męski zł 650,—
dębowy używany — biblioteka 2
mtr, ciężki styl — jak nowy. Po-
znański Dom Komisowy, Domi-
nikańska 3. Pg 9948-15.127

Sprzedaż — Naprawa

wiecznych piór
Skład Papieru —
wszelkich systemów
Montownia Wiecz-
nych Piór — Józef
Czoznowski — Po-
znań, Ratajczaka 2.
zg 95 074

2 240 pszennych

76 lak. 500 lasu, 470 jeziora, 20
sadu, szparagarnia, pałac siedem-
naście pokoi, centralne ogrzewa-
nie, elektryczność, ciepłarnia, in-
wentarz nadkompletne 380 000
wpłaty według umowy Mroczkow-
ski, Żydowska 1, wchód Kramar-
ska. zg 95 229

Jadalnia zł 200,—

używana, czarna bufet kredens,
stół rozciągany 6 krzesel, gobeli-
ny, Poznański Dom Komisowy,
Dominikańska 3. Pg 9946-15.128

Garnitur klubowy

gobelinowy, nowoczesny, ładna
gobelina, dobre wykonanie tanio.
Poznański Dom Komisowy, Do-
minikańska 3. Pg 9945-15.123

Skład

okrętowany z tylną ubikacją,
piwnica oddam, Langiewicza 2,
Gośliński. zg 95 293

Sypialnia dębowa

jak nowa kosztowała 2 600 dzisiaj
tylko zł 500 kompletna, Poznań-
ski Dom Komisowy, Dominikań-
ska 3. Pg 9947-15.152

Sypialnia dębowa

zł 250,—
kompletna marmurem, łustrami,
materacami, wkładkami używana
Poznański Dom Komisowy, Do-
minikańska 3. Pg 9943-15.131

Tylko

„Unicum”

we wszystkich
kuchach i droge-
riach. „Plu-
skwiol” — Uni-
cum jedynie
niszczy plu-
skwy i ich
zarodki. we
wszystkich
drogeriach
do nabycia.
Pg 9 937-15.111

Sypialnia biała zł 250,—
używana, szafa 2 mtr, dobrym
stanie Poznański Dom Komisowy,
Dominikańska 3. Pg 9944-15.130

Ceny bezkonkurencyjne!
Komoda mahoniowa, stół skład-
kowy nogi w formie liry, fa-
jans angielski porcelana polska,
saska, wiedeńska itp. obrazy,
brąz tylko Caesar Mann Po-
znań, Rzeczypospolitej 6, załoz.
w roku 1860. ng 9099

Ford

okazyjnie sprzedam. Skośna 16,
m. 8. zg 95 351

Garderobe

meška kupuje. Oferty Kurjer Po-
znański zg 95 348

Kanadyjczyk

dobry zł 100. Oferty Kurjer Pozn.
zg 95 342

Meble używane

i przedmioty domowego użytku
niżej cen licytacyjnych w obry-
mam wyborze poleca Dom Komisy-
owy, Wrocławska 68. zg 95 341

Sypialnie

jadalnie, gabinety, salony, lustra,
stoły, kuchnie, szafy, krzesła, bi-
blioteki, bufety, łezanki, kanapy
poleca Dom Komisowy, Wro-
cławska 6/8. zg 95 340

Restauracja

pierwszorzędna Jezycach prze-
dam. Oferty Kurjer Poznański
zg 95 339

Repozytorjum

kolonijalki, regaly gablotka, sto-
ły, składowe używane tanio. —
Mylina 10. zg 95 338

Okazjal

Reformy damskie 0.50; jedwabne
1.50. Pończochy Bemborga 1.65;
strzałka 2.40. Bluzki wełniane
3.25, 4.50. Berety 0.75. Kalesony
macco 1.20. Koszulem eskie 1.50;
wierzchnie 1.95. Krawaty. Skar-
petki. Bielizna. Specjalność re-
kawiczki skórkowe najtaniej.
Władysław Trojanowski, Wielkie
Garbary 36 (obok Wielkiej).
Pg 9963-54.270

Pianino

czarne, zagraniczne, płyta meta-
lowa, dobry ton okazujnie. Po-
znański Dom Komisowy, Domi-
nikańska 3. Pg 9962-15.135

Jadalnie nowoczesne

już od 500,—

ładne modele —

solidna praca

Poznański Dom Komisowy, Do-
minikańska 3. Pg 9959-15.140

Fabryka Musztardy

najnowsze urządzenie na sprze-
daz lub dzierżawę. Adres Kurjer
Poznański zg 94 640

Do pielęgnowania nóg

sól Sudoral zmiekc.

aptekarka L. Sikorskiego zmiekc-
za stwardniałą skórę. Sól Sudor-
al wysuszająca zapobiega nad-
miernemu wydzielaniu potu.
Zadać wyraźnie preparatu Sudo-
ral. Pg 9482-12.36

Parcel

wielki, wybor (ceny najniższe
Osada” 27 Grudnia 10 m. 2.
zg 95 746

Gramofony — Płyty

Mechanizmy - reparacje
ceny najniższe Fr. Balon Wro-
cławska 12. Pg 9 442-13.78

Korzystnie

kostium jasny średnia figura. —
płaszcz suknien. Przecznicia 10,
m. 1. zg 94 166

Wóz

kastowy. Focha 71. zg 94 374

Motocykle

zdz 95 173

Ariel

zdz 95 174

Motocykle

zdz 95 186

B. S. A.

zdz 95 185

Ariel

zdz 95 184

B. S. A.

zdz 95 183

Ariel

zdz 95 181

B. S. A.

zdz 95 180

Motocykle

zdz 95 179

Ariel

zdz 95 176

B. S. A.

zdz 95 175

Ariel

zdz 95 177

B. S. A.

zdz 95 178

Motocykle Ariel i B. S. A.
polecia wyłączać przedstawicieli
Kazimierz Falkiewicz Poznań
Dąbrowskiego 25 Agenci na pro-
wincji poszukiwani z dz 95 182

Parcele
różnej wielkości Górczyn-Debiec
przez tramwaj Chmielewski
Pocztowa 31 z dz 95 234

Pianino
Pocztowa 31, Prof. Poradowski.
z dz 95 235

Papę dachową
Papę izolacyjną
Smole, Lepnik
pierwszorzędnej jakości polecia
najkorzystniej Leszczyńska Hur-
townia Surowców Rudolf Laska.
Leszno skład fabryczny w Po-
znaniu ul. Spichrzowa 36, tele-
fon 15-30 z dz 93 533

Drut kolczasty
używany okazynie rozsprowadza
„Przewodnik” św. Marcina 30.
z dz 93 208

Ogródek
działkowy urządzenie kąpielie sto-
pnych. Chociszewskiego 400 zł
Zgłoszenia Kurjer Poznański
z dz 94 994

Meble
nowoczesne w dobrym wykonaniu
bardzo tanio polecia fabryka mebli
Szczyński Piaskowa 3 składni-
ca Tama Garbarska 3. Telefon
39-77 z dz 94 211

Maszyny do pisania
używane z gwarancją od zł 80.-
najnowsze zł 600 Skóra-Ska.
Aleje Marcinkowskiego 23
Pg 9717 14 96

Plaszcz
kostjumy damskie
po cenach rewelacyjnie
niskich. Ołbrzymi wy-
bór. Specjalny dział
miarowy. P. Szczawiń-
ska Ska. ul. Wodna 1.
Przyjmuje asygnaty
„Kredytu”
Pg 9488-12.86

Meble
najtaniej, najlepsze, wygodne wa-
runki. Fabryka Mebli. Poznań.
Rynek Śródecki. z dz 90 146

Losy
najszczęśliwsze, tylko w kole-
kturze Keuzjory. Poznań. Sieroca
5/6. narożnik Nowej. z dz 91 451

Domek
Luboniu na jedną rodzinę sprze-
dam. Oferty Kurjer Poznański
z dz 94 847

Sypialnia
Inksowa nowa japońska jawa.
Focha 94. dorozca. z dz 94 879

Parcele
przy Krasieńskiego. Miodkiewicz
sprzedam. Oferty Kurjer Poznań-
ski z dz 94 971

Szafę
ozdobną, szafy duże ozkone
do biura, handlu, stoły, biurka
tanie Oferty Kurjer Poznański
z dz 94 968

Plac
budowlany przy Słow-
ackiego sprzedam lub wydzier-
żawie składnie. Zgłoszenia Cies-
kowskiego 7. mieszkanie 6.
z dz 94 957

Samochód
Studebaker w dobrym stanie ko-
rzystnie sprzedam. Telefon 59-09
z dz 94 951

Wozy
furmańskie półsorki tanio sprze-
dam. Telefon 59-09 z dz 94 950

Parcele
wprost od właściciela przy Po-
znaniu 1.1.2 - 0.55 Pośrednicy
wykluczeni. Łakomy Młyńska 4
z dz 95 248

Parcele
1133 metrów przy Grunwald-
kiej narożnik Racławickiej -
sprzedam tanio Kochanowskie-
go 1 i dorożca. mieszkanie 15
z dz 95 247

600
małatków: kamienie wille par-
cele częściowo na sprzedaż wy-
dzierżawienie. Pośrednicy bez-
płatnie. Zgłoszenia właścicieli:
Wierzbice 27. z dz 95 123

Wózki

dziecięce budki odnawia repara-
cie gumy na składowie - Razer
Szweska 11. z dz 95 138

Dachówkę - felcówkę
paloną
nieprzemakalna trwała lekka.
znacznie tańsza od karpówki
nie droższa od cementowej do-
starczam natychmiast. St. Ko-
walski Poznań plac Wolności
17 telefon 29-76. dz 8 081

Parcele
we wszystkich kierunkach do
nabycia. Budowa Gwarna 11
z dz 95 142

Domek
z ogrodem na sprzedaż. Poznań.
Winiary. ul. św. Leonarda 18 c.
z dz 94 864

Plaszcz
kostjumy damskie go-
towe z własnej pracow-
ni tanio Polecam mój
pierwszorzędny oddział
miarowy Nowa 11.1.
T. Jaworska Przyjmu-
je asygnaty „Kredytu”.
z dz 95 056

Na święta
pończochy skarpety trykoty
chusteczki rekawiczki najtaniej
Maria Grabowska Wielkie Gar-
bary 59. Stopy nadabram
Pr 9 727-54 220

Restauracja
jedynym ośrodkiem wycieczko-
wym, piękna okolica, młody za-
prowadzony latem letniskowy
pobyt choroby oddam. Obiecie
urządzenia lokalowego ogrodo-
wego na własne 2 500. Wóbel.
Wronki. Dworzec. z dz 9 074

Parcele
Minkowo 1000 m od Poznania
od 0.60 - 1. - zł za m na spłaty A.
Schneider Minkowo p. Poznań
XI. z dz 94 561/2

Truskawki
rabarber szparagi wysadki pole-
ca Piliński Górczyn Szosa O.
kreńska telefon 70.06 z dz 94 257/6

Lokomobila
Garet Szmaj 6 At. po gruntownej
reparacji 2 700 E. Wódek. Ka-
mierz powiat Szamotuły.
z dz 94 252/3

Gabinet męski
jadalnia
meble. jak nowe sprzedam oka-
zynie. Nowy Dom Kom. sow.
Wozna 16. z dz 6 392

Meble używane
dobrze utrzymane. Jak jadalnie
gabinet męski, biurowe, szafy,
stoły, krzesła, lustra, łóżka,
umywalki, różne inne przedmio-
ty okazynie. Nowy Dom Kom.
sow. Wozna 16. z dz 6 393

Kolonjalka
centrum mieszkanie dobrze pro-
sperująca. Oferty Kurjer Pozn.
z dz 6 396

Platforma
60 ctr. 2 i 4 kołowe wózki. re-
sory. na 100 ctr. Żydowska 28.
z dz 6 377

1 000
i 800 mórz pieszno-żytniej ziemi
w pobliżu Poznania przy szosie.
300 zł mórza sprzedam. Józef
Staszewski. Pobjedziska. Kaz-
mierzawska 9. z dz 6 375

400
mórż solidny majątek mórż
300 zł sprzedam. Staszewski.
Pobjedziska. Kazimierzowska 9.
z dz 6 374

1 000
mórż pieszno-żytniej ziemi
w kulturze. w pobliżu Poznania
stacji. przy szosie 300 zł mórż
sprzedam. Oferty Kurjer Pozn.
z dz 6 373

Dla rzeźnika
warsztat urządzeniem stoły tar-
gowie. - Gospodarz Poznański
1-3. z dz 95 245

Parcele
sprzedam Solacz. Oferty Kurjer
Pozn. z dz 95 218

Domek
Poznań maszynowy 8 ubikacji.
ogrodem 8 000 gotówką sprzedam.
Oferty Kurjer Poznański
z dz 95 219

Sprzedam
skład przy Marcinie. na każda
branżę (orócz kolonjalki). Wska-
że Kurjer Poznański z dz 95 220

Nasiona
Buraków pastewnych
Eksportowy oryz. uznane
nie przez Pozn. Izbę
Roln. o normalnej sile
kiełkowania. Żółte zł.
18.- czerwone 21.- zł.
Przy ilościach ponad
1000 kg znacznie taniej.
Nasiona Marchwi -
Brukwi nasiona wa-
rzone i kwiatołowe przy
cenach hurtowych -
S. Tomaszewski Toruń ul. Cheł-
mińska 10. telefon 326 skrytka
pocztowa 3. dz 8 054

25 drzwi
Stolarnia Żurkiewicz. Wielkie
Garbary 11. z dz 95 205

Willa pensjonat
17 pokoi umebłowanych 6-mo-
gowym ogrodem. miejsce letnisko-
we. cena 24 000. wpłaty 10 000.
reszta 10 lat 5%. Karalus. Po-
znań. Marszałka Focha 25.
z dz 95 093

Winorośl Francusko-
amerykańska, nowość
wartościowa do hodowli na polu.
Wyborowy owoc słodki i na wi-
no. Opis hodowli oraz cennik wy-
sła Stanisław Bura. Jabłonna
kolo Warszawy. z dz 95 102/3

Meble kuchenne
meble do holu wyprzedaje Ko-
miecki. wytwórnia mebli Piasko-
wa 2. przy Tamie Garbarskiej.
z dz 94 555/6

Parcele

W Winiarach przy kościele. alica
Obornicka sprzedam. Zgłoszenia
ul. św. Stanisława 33. skład 50
lunajny z dz 95 189

Torebki damskie
od 0.85 specjalność
kolory - popielate
czerwone teki skó-
rzane od 3.65 para-
sole laski portmo-
netki - manicury
walizy. Ceny kry-
zysowe 50% niższe.
Własna pracownia. W. Czynsz
Szkolna 11. naprzeciw Szpitala
Pg 9 730-15.86

Farby, lakiery, pokosty
wszelkie przybory malarskie po-
leca po najniższych cenach Ła-
zarski Skład Farb i Lakierów.
Marsz. Focha 78. dz 2 908

Nie kupuj mebli
zanim zwiedzisz centralę mebli
Szpryngacz. Szwarcz. naprzeciw
poczty - tam najtaniej. Pg 9 448

Sprzedaje
kupuje meble, maszyny, inne rze-
czy. Dom Komisowy. Podgórna 2.
Pg 9 465-10.58

Tekturę
wszelkiego rodzaju dostarcza naj-
korzystniej „Centropap”. Po-
znań. Stary Rynek 98/100. wejście
z ul. Żydowskiej telefon 19-33.
Pg 9 467-10.30

Wille
Puszczkowie woda podatku naj-
piękniejszym położeniu blisko ko-
ścioła lasu 7 pokoi mórż sli-
cznego ozrodu eleg. urządzeniem
bez powodu wyjazdu korzystnie
zaraz sprzedam. Oferty Kurjer
Poznański z dz 93 683

Pianina Sommerfelda
Niezrównana jakość - ceny naj-
niższe. Skład fabryczny. Poznań
ulica 27 Grudnia nr. 15. Używa-
ne pianina stale na składzie.
Pg 9 471-11.40

Wrażliwa cera
wymaga zupełnie nowego i
delikatnego mydła jakim jest
Vaseline. Zadać w aptekach i
drogerjach wyraźnie mydła Vase-
lan. Pg 9 479-12.37

Antykwnaria
Antonięgo Póro. Marcinkow-
skiego 28. polecia zainteresowanie
niebylewał zniżkami cenami bez
obowiązku kupna. - Wyroby
srebrne od dwunastu groszy
gram. meble. porcelane. brzozy.
obrazy znanych mistrzów sty-
chy o 30-40% niższe cen dawniej-
szych. Pg 9 484-11.100

Samochód
światowej marki bezagapny li-
muzuja 6 osobowa okazynie na
sprzedaż. Oferty Kurjer Pozn.
z dz 94 427

Wózek
dziecięcy modny sprzedam Fa-
bryczna 21. m 15. z dz 94 517

Pawie
sprzeda Maj. Czarnuska - P.
Pleszew Wilk. z dz 9 039

Magle
najnowszy wynalazek na za-
ped elektryczny i ręczny dostar-
cza M. Jankowiak Fabryka
Magli Poznań - Staroleka.
Pg 9 893-54.240

Okucia
budowlane, meblowe
najtaniej Stanisław
Wewiór - Poznań.
św. Marcina 34. Spe-
cjalny skład okuć.
telefon 34-31.
dz 8 034/5

Wapno
dla celów budowlanych przemy-
słowych i rolniczych w wysokim
gatunku (ca 0.97%) dobrze wia-
żące i dużej wydajności ponad
3 mtr. kubiczne wapna łaskawa-
nego z 1 000 kg sprzedaje waro-
nowo po najniższych cenach
Surzemieszkie Zakłady Wap-
nienne Wapno Sp. z o. o.
Strzemieszce ul. Piłkarska 9. te-
lefon 29. Na żądanie przesyła-
my oferty i analizy. z dz 94 676

Parcele
budowlane Rataje Debiec. In-
formacje od 2-5. Grobla 27 m.
22. z dz 94 780

Piekarnia - kolonjalka
budynki maszynowe wielki spichrz
mieście. rynku 16 000 wpłaty
10-13 000. Otreba Jarocin Ki-
lińskiego 2. z dz 94 754

„Osadopol”
Rzeczypospolitej 9. najkorzyst-
niejszy zakup parcel budowlan-
nych. z dz 94 743

Poznań - place
tanie sprzedam. Górczyńska 36.
z dz 94 739

Samochód
najnowszy typ Forda mało uży-
wany bardzo tanio sprzedam -
Zgłoszenia Kurjer Pozn.
z dz 94 701

Samochód
ciężarowy dwutonowy. nowo-
czesny. kola bliźniacze. okazynie
na sprzedaż. Maloherek. Górna
Włda 116. z dz 95 075

Powózka
(samopojazd) wozy do mleka re-
klamówka i inne tano. Bartko-
wiak. Piaskowa 677. z dz 95 036

Pierze
świeże. darte. nie-
darte. puch. polecia
Stanisław Dycz-
kowski. Poznań.
Wierzbice 13.
z dz 94 820/1

Meble kuchenne
meble do holu wyprzedaje Ko-
miecki. wytwórnia mebli Piasko-
wa 2. przy Tamie Garbarskiej.
z dz 94 555/6

Skład

nabija centrum korzystnie -
sprzedam. Oferty Kurjer Pozn.
z dz 95 048

Powóz

myśliwski z para szorów oraz
kilkanaście par gąsienic poczo-
wych sprzedam Zgłoszenia Ku-
rjer Poznański z dz 95 059

Meble kuchenne

wielki wybór tano. Stalarnia.
Łakowa 4 a. z dz 87 971

Sprzedam

probierni w centrum. Zgłoszenia
Kurjer Poznański z dz 95 058

Interes

rzeźnicki czteropokołowy. war-
ształ stajnia tano sprzedam -
Dolna Włda 24. z dz 95 016

Parcele

blisko Teatru przy tramwaju
sprzedam natychmiast. Szama-
rzewskiego 23 m. 7. z dz 95 062

Parcele

przy dworcu Puszczkowska i
dworcu Ławicy tano sprze-
dam. Informacje właściciela - Paweł
Budny Niwka stacja Puszcz-
kowsko. z dz 93 121

Plaszcz damskie
Kostjumy
polecia gotowe, wykonu-
je pierwszorzędnie mia-
rowe najtaniej. najnow-
sze fasony. desenie Jó-
zef Szuster. Stary Ry-
nek nr. 76. pietro.
Przyjmuje asygnaty
„Kredytu”. z dz 95 304

Podwozie

samochodowe pod wóz mleczarski
Mostowa 23. Kuźna. z dz 95 003

Samochód

osobowy na biegu nadający re-
klamówkę. ciężarówkę Mostowa
23. z dz 95 004

Resztówka

300 mórż okoliczności budynki
dobre inwentarz kompletny ce-
na 90 000 wpłaty 45 000 Rutkow-
ski. Grobla 29. z dz 95 007

Resztówka

180 mórż okoliczności budynki
dobre inwentarz kompletny ce-
na 50 000 wpłaty 20 000. Rutkow-
ski. Grobla 29. z dz 95 008

Wózek

dziecięcy korzystnie Kwiatowa 1
m 15. z dz 95 010

Parcele

Puszczkowsko przy stacji kolej-
owej sprzedam. Informacje: tele-
fon 10-21. z dz 95 031

Lustra

meblowe szkła szlifowane najta-
niej Szlifiernia wytwórnia luster
Hroavie Wielkie Garbary 14.
z dz 94 987

Rolleiflex

sprzedam. Władzowa 7. Kiosk.
z dz 94 988

Okna

na sprzedaż. Poznańska 29 m.
1. z dz 95 167

Szafę

antykowa 25 stołów restauracy-
nych. Oferty Kurjer Pozn.
z dz 95 166

Wille

komfortowa 20 ubikacji wolna
od opłaty stempelowej sprzedam.
Oferty „Par”. Al. Marcinkow-
skiego 11 pod 54 258.
Pg 9 920 54.258

Restauracja w Gdyni

kompletnie urządzone fortepian.
z powodu objęcia większego inte-
resu oddam solidnemu fachow-
cy. Do objęcia zaraz za 2 000 zł.
Oferty pod 315 Eksportyura Ku-
rjera Poznańskiego w Gdyni
ng 9072

Motor

zmienny. 3 km. pierścieniowy.
sprzeda za bezcen „Koncern” dla
przemysłu elektrycznego i ma-
szynowego. Gdynia - Lipowa.
ng 9071

Walizy

kolorowe
okrągłe 1.50. toreb-
ki damskie paraso-
le laski. teki pas-
ki. portmonetki. ma-
nicury walizy. Ceny
kryzysowe 50%
niższe. - Własne
Czynsz Szkolna 11.
naprzeciw Szpitala. Pg 9 731-15.93

Plac

przy Sienkiewicza sprzedam. Slo-
wackiego 34 i lewo. z dz 95 161

Sprzedam

skład z pokojem i urządzeniem.
świetnie położony. Oferty Kurjer
Poznański z dz 95 1.0

Maszyna

do cholewek z rolką, słupkowa
Standfelda jak nowa tanio sprze-
dam. Górna Włda 71 m. 12.
z dz 95 140

Antyki - meble

wielki wybór. Niskie ceny. Pie-
kary 5. z dz 95 243

Zamienie

dom Gnieźne ze składem kolo-
njalnym. na podobny małym mie-
ście lub gospodarstwo wartości
25 000 Gawiłkowska. Gnieźno. Ho-
tel Dworcowy z dz 95 109

Drogerja

dobrze zaprowadzona ruchliwy.
punkt Bydgoszcz. bezkonkuren-
cji. z towarami lub bez natych-
miast korzystnie na sprzedaż.
Zgłoszenia przyjmują Misurkie-
wicz. Bydgoszcz. Zduny 8 m. 4.
z dz 95 107.

Wille

komfortowa 20 ubikacji wolna
od opłaty stempelowej sprzedam.
Oferty „Par”. Al. Marc

Kamienice
czyszczona łuska 3 składy
52 pokoi, cena 72 000, sprzedawca
właściciel. Wzrosła. Warszawa.
sk. 9 — 4

Kamienica
centrum obok placu Wolności.
dochód ca. 56 000, punktualni lo-
katorzy korzystnie na sprzedaż.
Oferty Kurjer Pozn. zdg 94 262

Dom
w Grudziądzu 6 lokatorów miesz-
kania z wygodami, dochód rocz-
ny 1200. Cena 8 000, zamieszanie na
posiadanie, dopłace gotówka. Wi-
adomość: Paluch Poznań, Kan-
taka 89. zdg 94 977

Kamienice
w Warszawie, dochód roczny
13 700, cena 150 000, zamieszanie na
majątek poznański, do 800 móg.
dobrej ziemi, dopłace gotówka. Wi-
adomość: Paluch Poznań, ul.
Kantaka 89. zdg 94 978

Kamienice
Poznań, śródmieście, z powodów
rodzinnych sprzedawca, czteropiętrowa
dochód 12 tys. zł. Dwupiętrowa do-
chód 8 000, wpiaty 40 000. Naroż-
nikowa dla inwalidów kupca, re-
miesznika, dochód 6 000, wpiaty
30 000. Dwie wille w Solcu
szczytnym ogrodem i zarazem po
6 000 dochodu, nadająca się cała
na sanatorium. Oferty Kurjer
Poznański zdg 94 976

20 000
złoty pożyczki poszukuje na I.
hipotekę na dużą wille czynszowa
obiekt 130 000. Oferty Kurjer Po-
znański zdg 94 975

Kamienice
okazała, czteropiętrowa, dochód
18 000, sprzedawca właściciel. Oferty
Kurjer Poznański zdg 95 078

Kamienica
w rynku od podatku wolna, każ-
da branza za pół ceny sprzedawca.
Karalus, Wierzbicice 39a. zdg 95 162

Willka
5 pokoi, kuchnia, zaraz wolne.
światło elektryka, ogród, od stem-
pli, podatku wolne, dzielnica Ła-
zarz. Oferty Kurjer Poznański
zdg 95 144

Zamienie
mój dom dochodowy w Gnieźnie
na również dobry majątek po-
cząwszy od 200 móg. Oferty Ku-
rjer Poznański zdg 95 119

Kamienice
w Gnieźnie dochodowa, ogród o-
wocowy, sprzedawca korzystnie Ga-
włakowa, Gniezno, Hotel Dwor-
cowy. zdg 95 111

Kamienica
z piekarni, dobrze prosperująca,
dochodowa, powiatowym mieście.
wpiaty 20 000, Gwłakowa, Gnie-
zno, Hotel Dworcowy. zdg 95 110

Kamienice
komfortowa dochód 22 000, sprze-
dam 125 000. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 94 936

Kamienice
w śródmieściu przy wpiacie do
150 tys kupie tylko od właścicie-
la. Szczegółowe oferty do Kurjera
Poznańskiego zdg 95 277

Dom
nowy 8 mieszkań dochód 5 000
sprze. 87 000, wpiaty 15 000,
reszta 10 lat Kossmann, Fredry 6
zdg 95 269

Kamienice
II piętrowa dwa składy rzeźnic-
two i piekarni, dochód 400 zł, korzystnie sprze-
dam, mieszkanie wolne. Oferty
Kurjer Poznański zdg 95 330

7 PIENIĄDZ

Dziesięć
złoty dziennego zysku przy za-
bezpieczonej pożyczce 3 000 gwa-
rantowane Współpraca możliwa
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdg 94 712/3

Hipoteki
również spłaty długu hipotecznego
pożyczki budowlane, przem-
y, otrzyma każdy. Dogodne wa-
runki Oferty Poznań skrzynka
pocztowa 208 zdg 95 043

500
lub więcej poszukuje dam wyso-
ki procent ewentualnie pokój.
Oferty Kurjer Poznański
zdg 95 060

20 000 do 30 000
złoty poszukuje na I. hipote-
kę nowej trzypiętrowej kamien-
icy lub na I hipotekę dwóch cze-
ropiętrowych kamienic w Pozna-
niu. Procent podług umowy. Ob-
iekt pierwszorzędny. Oferty Ku-
rjer Poznański zdg 95 023

Ekspedienta
charakterze wspólnika gotówka
3-5 000 do fabrycznego składu
bez długu. Zgłoszenia Kurjer Po-
znański zdg 95 001

Wspólniczka
z gotówka 3 000 zł do zaprowadze-
nia fabryki w Poznaniu. Zgło-
szenia Kurjer Poznański
zdg 94 953

15 000 —
20 000 zł ukojuje do interesu han-
dlowego lub przemysłowego, pro-
szę o propozycję. Oferty Kurjer
Poznański zdg 95 163

Hipotek
taniej wkrótce kto poszukuje lub
zamierza stare spłacić? Znaczek
dolarczy na odpowiedź! Oferty
Oredownik zdg 93 976

3 000
poszukuje lokal dobrze prosperu-
jący, wysoki procent, pewna gwa-
rancja ewent. posada kierowni-
ka. Oferty Kurjer Poznański
zdg 95 091

4 000
I hipoteke lub zastaw hipoteki
procent um. wny. Oferty Kurjer
Pozn. rz 6 395

Pożyczki
udzieli pod zastaw maszyny do
pisania Oferty Kurjer Poznań-
ski zdg 95 260

3 000 zł
pożyczki na duże gospodarstwo
poszukuje. Zgłoszenia do Kurjera
Poznańskiego zdg 94 932

Posiadam
parterowe biuro — śródmieście.
Kto przystąpi z propozycją solid-
nego interesu Szczegółowe oferty
Kurjer Poznański zdg 95 193

8 DO WYNAJĘCIA

5
pokojowe, komfortowe, słoneczne
ulica 1 maja, Grunwaldzka 19.
Gospodarz. zdg 94 746

5 pokojowe
bardzo ładne, I piętro, w śród-
mieściu 2 min od Starego Ry-
nku wprost od gospodarza do wy-
najęcia od 1.5 lub 1.6. Agenci
bez od wicel. Zgłoszenia po-
ważnych refleksjiów referencje
podanie stanowiska do Kurjera
Poznańskiego zdg 94 717

Puszczykowo
komfortowe pokoje pokojowej wili
nad lasem dla pojedynczych
osób pracujących, pokoje od-
płatne. Zgłoszenia Kurjer Po-
znański zdg 93 684

Czteropokojowe
komfortowe hallem mieszkanie —
biuro przy centrum odpowiednie
doktorowi, częściowo remont ta-
na, dzierżawa od zaraz. Oferty
Kurjer Pozn. zdg 95 193

2 pokoje
z kuchnią do wynajęcia Główna,
Aleja Baltycka 41. zdg 95 195

6
pokojowe, słoneczne, komfortowe
I przy Parku Wilsona zaraz go-
spodarz. Oferty Kurjer Poznań-
ski zdg 95 326

3 pokojowe
wolne od 1 lipca, czynsz zgóry.
Adres Kurjer Poznański
zdg 95 275

3
pokój z meblami oddam. Adres
Kurjer Poznański zdg 95 252

3 pokojowe
z przynal. elektr. Zupańskiego
miesięcznie 100 zł rok zgóry za-
raz. Oferty Kurjer Poznański
zdg 95 333

Pięciopokojowe
komfortowe IV piętro, przy
Marszałka Focha koniec maja
wolne gospodarza. Oferty Ku-
rjer Pozn. rz 6 370

300
wolnych mieszkań składów każ-
dego rodzaju. Pośredniczą bez-
płatnie. Zgłoszenia właścicieli
kamienic. Wierzbicice 27.
zdg 95 123

Emeryt
wojskowy bezwzględnie wypła-
calny szuka pokoju ewentl.
dwóch z kuchnią. Oferty Ku-
rjer Pozn. zdg 95 163

Dwa
trzy pokoje kuch. (śródmieście)
poszukuje urzędnik państwowy.
Czynsz zgóry ewentl. dam w za-
mian parcele budowlane. Zgłosze-
nia Kurjer Pozn. zdg 95 236

Pokój
kuchnie przy Wolny oddam za
pożyczkę 200 zł. Oferty Kurjer
Poznański zdg 95 232

2
lub 3 pokojowego mieszkania po-
szukuje nauczyciel. Oferty Kurjer
Poznański zdg 95 280

Mieszkania
3-4 pokojowe z łazienką w gór-
nej części miasta poszukuje star-
szy urzędnik państwowy pewny
płatnik. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 95 213

Trzy - czteropokojowe
z wygodami — możliwe śród-
mieście, poszukuje punktualny
płatnik. — Oferty Kurjer Pozn.
zdg 95 251

Emerytka
poszukuje od gospodarza dwupo-
koyowego mieszkania słoneczne-
go frontowego wycozy, nie wy-
żej II piętra, najchętniej Ła-
zarz, lub blisko centrum, czynsz
roczny zgóry. Oferty Kurjer Po-
znański zdg 95 129

SOLIDNIE TANIO

MEBLE NOWOCZESNE

WIELKI WYBÓR — PIĘKNE WZORY — DOGODNE WARUNKI
SPECJALNOŚĆ WYPRAWY

W. NOWAKOWSKI i SYNOWIE

GONA WILDA 134. ng 9 100 TRAMWAJ 4 i 8.

5 pokoi
ogródki wynajmiej właściciel —
Chelmońskiego 8, mieszcz. 8.
zdg 94 256

2 — 3
pokoje próżne z używaniem ku-
chni najchętniej kresowcom. —
Adres Kurjer Pozn. zdg 94 738

Mieszkania
trzykójki poszukuje urzędnik —
stała posada dzierżawa zgóry
ewentualnie odstapie dwupokoj-
owe. Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdg 95 052

Mieszkanie
6 pokojowe z komfortem przy ul.
Rzeczypospolitej 8 II pr. od za-
raz do oddania. Blizsze wiadomo-
ści na miejscu. Mieszkanie 6.
zdg 95 055

3
pokoje kuchnia, czynsz 2 letni.
Różana 6. zdg 95 066

Mieszkanie
5 pokojowe kuchnia przynależno-
ściami pobliżu koszar 7 pułku
Strzelców Konnych dla pp. ofice-
rów za niski czynszem do wy-
najęcia od zaraz. Wiadomość ul.
Grochowska 11. zdg 93 207

Mieszkanie
3 pokojowe kuchnia, łazienka w
wili okolic Górczyn wynajme
czynsz przystępny za wypoży-
czenie 3 000 zł procent według u-
mowy Oferty Kurjer Poznański
zdg 95 015

5
pokojowe. Patrona Jackowskiego
31. od zaraz. zdg 95 027

4 do 5
pokojowe mieszkanie pierwsze
piętro przy Parku Wilsona cen-
tralne ogrzewanie wolne. Zgło-
szenia Kurjer Poznański
zdg 95 029

Mieszkanie
trzykójkiowe komfortowe Górc-
zyn 120 miesięcznie bezdzietnym
wynajme. Adres wskaże Kurjer
Poznański zdg 95 035

Mieszkanie
trzykójkiowe przynależnościami,
ogród Gen. Sowińskiego 28. Ła-
zarz. zdg 94 936

Pokój
kuchnia czynsz zgóry Grobla 20
Zgłoszenia 1-3. gospodarz.
zdg 94 974

Mieszkanie
trzykójkiowe z ogródkiem na Ła-
zarzu. Oferty Kurjer Poznański
zdg 94 952

Pokój
kuchnia w Górczynie czynsz zgó-
ry wynajmiej właściciel Szwaicar-
ska 18. m. 20 zdg 95 039

7 pokojowe
komfortowe mieszkanie, wysoki
partier od 1 lipca od właściciela
do wynajęcia. Zgłoszenia portier
Mickiewicza 28. Pg 9223 54.267

Słoneczne
mieszkanie 3 pokoje kuchnia, ła-
zienka, 5 minut od przystanku
tramwajowego, nowa willa wy-
dzierżawi zaraz właściciel. Ulica
Urbanowska 47. zdg 95 149

Mieszkania
1-2-3 pokojowe, słoneczne przy
Warcie Debinie, korzystnie dla
pp. emerytów, inwalidów wynaj-
mie gospodarz. Loguś, Poznań
Staroleka, ul. Staroleka 92a.
zdg 95 145

4 pokojowe
III. p. Dąbrowskiego przed ry-
nkiem Zgłoszenia Kochanow-
skiego 4. m. 5 15-18.
zdg 95 070

Słoneczne
5 pokojowe, centralne I. piętro.
Wierzbicice 5 zdg 95 227

Mieszkanie
duży pokój kuchnia z meblami
odstapie. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 95 197

Trzykójkiowe
kuchnia, łazienka wynajmiej go-
spodarz na ul. św. Leonarda 1a.
Winiary rz 63 47

Czteropokojowe
wynajmiej gospodarz. Solacz, Nad
Wierzbakim 28. Od godz. 16.
zdg 95 092

5
pokojowe, komfortowe mieszkanie z
przynależnościami, centralne o-
grzewanie przy ul. Fredry 2. od
1 maja lub 1 czerwca do wynaj-
ęcia tylko dla poważnego reflek-
tanta. Informacje u gospodarza.
zdg 95 035

Pokój
kuchnie — wskaże Kurjer Pozn.
zdg 95 217

Do
wynajęcia 6 pokoi odnowione,
willa, Łaza, starszej mniejszej
rodziny od gospodarza. Zgłosze-
nia Kurjer Pozn. rz 6 336

9 SZUKA MIESZK.

Trzy
pokoje, czynsz zgóry, tylko od
gospodarza. Oferty Kurjer Po-
znański zdg 95 293

2 lub 3
pokoi tylko od gospodarza dam
zgóry. Oferty Kurjer Poznański
zdg 95 013

4-5
pokojowe centrum wprost od go-
spodarza zaraz lub później po-
trzebne. Agenci wykłuzeni. Zgło-
szenia telefoniczne 31.28.
zdg 94 519

2-3
pokojowe łazienka I lub II. pię-
tro wprost od gospodarza place
1/2 roku zgóry urzędnik Oferty
Kurjer Poznański zdg 94 880

Poszukuje
2 lub 3 pokojowego mieszkania.
Zapłace czynsz, za rok zgóry. —
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdg 94 412

Mieszkania
3 pokojowe z kuchnią i łazienką
poszukuje młode bezdzietne mał-
żeństwo zaraz wsi najpóźniej
1 lipca r. b. Oferty pod 4063 do
Biura Ogł. Kosmos. Zwierzy-
niecka 6. ng 9 033

Urzędnik
na stałej posadzie poszukuje 2-3
pokoi kuchni, dzierżawa zgóry.
Oferty z warunkami Kurjer Po-
znański zdg 95 061

Mieszkanie
4 pokojowe odstapie ul. Dąbro-
wskiego warunki dogodne. Oferty
Kurjer Poznański zdg 94 936

4 pokoi
wygodny wyższy urzędnik państw-
owy, najwyżej II piętro, nieda-
leko centrum, czynsz zgóry 2 lata.
Oferty Kurjer Poznański
zdg 94 819

Wynagrodzenie
otrzyma każdy zgłaszający wol-
ne mieszkanie do „Centrali” po-
średnictwa Wierzbicice 27
zdg 95 126

Poszukuje
dwa pokoje kuchnia wsi jedno-
pokojowe duże w centrum. —
Dzierżawa zgóry. Cena oferty
Kurjer Poznański zdg 95 321

2-3
pokojowe kuchnia jako część du-
żego mieszkania poszukuje kul-
turalny samotny wyższy urzędnik
Oferty Kurjer Poznański
zdg 95 320

Mieszkania
2-3 pokojowego poszukuje. Pół
roku zgóry. Oferty Kurjer Po-
znański zdg 95 288

Pewny płatnik
poszukuje od 1 czerwca 3 poko-
jowego mieszkania za miesięczną
dzierżawę. Zgłoszenia Kurjer Po-
znański zdg 95 276

Szukam
dwóch pokoi kuchni od gospodar-
za pół roku zgóry, pracownik
państwowy. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 95 270

Obejmę administrację domu
młodszy technik budowlany do-
świadczony energiczny za skrom-
ne mieszkanie najchętniej Łazarz
— Górczyn Łaskawe zgłoszenia
Kurjer Poznański zdg 95 337

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Zamienie
cztery pokoje wygodami Słowac-
kiego na cztery śródmieściu dru-
giego piętra. Oferty Kurjer Po-
znański zdg 95 164

2
pokoje, kuchnia Łazarz I piętro
słoneczne zamienie na równe lub
1 pokój kuchnia. Oferty Kurjer
Poznański zdg 94 898

Pięciopokojowe
Niegolewskich na 2 lub 3 zamie-
nie. Oferty Kurjer Poznański
zdg 95 071

11 POKOJE UMEBL.

Słoneczny
frontowy, parterowy Grunwaldz-
ka 5. zdg 93 997

Pokój
umeblowany. Masztalarska 3. —
mieszkanie 3. zdg 95 042

Niekrepujący
słoneczny, Dąbrowskiego 23. mie-
szkanie 7. zdg 95 005

Inteligentnemu
solidnemu panu na stanowisku
pokój meski, Mickiewicza 15.
m. 5. zdg 95 032

Dwuosobowy
frontowy elektryczność zaraz.
Dąbrowskiego 15. m. 3. narożnik
Mickiewicza. zdg 94 823

Pokój
dwuosobowy, Słowackiego 29. —
m. 9. zdg 94 970

Pokój
dwuosobowy wynajme Wy-
spiańskiego 12 m. 7. zdg 95 079

Dwuosobowy
Orzeszkowej 5 wysoki parter.
zdg 95 157

Dwuosobowy
elektryczność Siroma 26. m. 7.
zdg 94 911

Centrum
dwuosobowy Rzeczypospolitej 2.
Chudzińska. zdg 95 224

Tanio
na dwie osoby. fr. I. Marsz. Fo-
cha 83. m. 7. zdg 95 211

Centrum
przyjezdnej inteligencji niekrepu-
jący. Ratajczaka 38 mieszkanie 3
zdg 95 202

Panom
obiadami, również doby. Wroc-
ławska 13 — 11. zdg 95 244

Elegancki
jeden lub dwuosobowy śniadec-
kich 18. m. 8 zdg 95 241

Pokój
Kantaka 5. m. 12 zdg 95 143

Pokoik
elektryczność, panu. Waly Ja-
gielły 18. m. 8. zdg 95 137

Wspólny
Pocztowa Zamkowa 4b. 5
zdg 95 311

Słowackiego 37
pokój 1-2 osób wolny. Plebań-
ska. zdg 95 235

Śródmieście
dwuosobowy ładny frontowy —
Młyńska 3. m. 7. zdg 95 258

Pokój
dwuosobowy elegancki. Skarbo-
wa 4. mieszkanie 14. zdg 95 306

Pokoik
elektryczność, 15 dla trzech a 15.
Różana 4 mieszkanie 19.
zdg 95 302

Próżny
jeden lub dwa bezdzietnym cen-
trum Oferty Kurjer Poznański
zdg 95 352

Pokój
ładny, Słowackiego 35 II. m. 9.
zdg 95 346

Jedno-
dwuosobowy Mickiewicza 1. m. 4
zdg 95 345

12 SZUKA POKOJU

Student
pokoju utrzymaniem. Oferty
cena Kurjer Pozn. zdg 95 606

Pokoju
umeblowanego, niedrogiem naj-
chętniej w śródmieściu poszuku-
je pan. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 2 120

Pokoju
niekrepującego czystego szuka
student od 20. Cena Kurjer Po-
znański zdg 94 861

Niekrepującego
od 20 4 elektryczność poszukuje
student Oferty Kurjer Poznań-
ski zdg 94 973

Solidny
poszukuje pokoju słonecznego —
elektryczność Oferty Kurjer
Poznański dg 3077

Pokoju
czystego, swobodnego, cena 30. —
Oferty Kurjer Pozn. zdg 95 160

Słonecznego
pani do 15 — Oferty Kurjer Po-
znański zdg 94 913

Dwaj bracia
studenci poszukują pokoju sło-
necznego z utrzymaniem lub bez.
przy inteligentnej i porządnej ro-
dzinie w pobliżu U. P. Łaskawe
zgłoszenia Kurjer Poznański
ng 9081

Krawcowa
na szwalnię pokoju centrum. —
Oferty Kurjer Pozn. zdg 95 212

Szczeliwa — Pasy — Wszelkie artykuły techniczne — Cynę — Cynk — Ołów — Metale Norblina: blachy, rury, pręty, linki mosiężne i miedziane

Jedyni przedstawiciele **ST. GRABIANOWSKI i SKA**
SPA. AKC.
Poznań, Plac Wolności 14a tel. 40-10.

Osoba
doświadczona zaufana, kwalifikacjami dziedzin drobiu jaczarsztwa, mieczarstwa, samodzielnego korespondenta polsko-niemieckiego, a księgowości kupieckiej szuka posady Niedzielnia oferta Laska. we zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 94 288

Inteligentna
młoda Niemka wykształcenie h-cale, muzykanta z doświadczeniem szuka odpowiedniej posady także do dzieci. — Oferty Chocinice skrytka pocztowa 38 zdg 8 931

Gospodyni - kucharka
lat 30 wierna pracowita z doświadczeniem poszukuje posady na wsi lub małym mieście. Laskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 94 503

Młoda Niemka
znająca język polski i francuski oraz muzykę poszukuje posady dla dzieci najchętniej na wsi. Zgłoszenia z podaniem warunków Käte Müller Katowice ul. Stalmacha nr. 20 zdg 9 036

Książkowa - bilansistka
działa poszukuje posady Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 94 658

Inteligentna
osoba z dobrej rodziny doświadczonej w gospodarstwie domowym szuka odpowiedniej posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 95 053

Panienska
znajomością pisaną na maszynie szuka jakiegokolwiek posady. — Oferty Kurjer Poznański zdg 95 259

Pracznia
czysto pierze Górna Włda 102. m. 11 zdg 95 257

Nauczycielka - wychowawczyni
kilkoletnia praktyka szczie. — przyjmie posadę miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdg 95 334

Urzędnik gosp.
kawaler lat 41 absolwent szkoły rolniczej przyjmie posadę bez wynagrodzenia Oferty Kurjer Poznański zdg 95 331

Wprost od właściciela
parcele budowlane rolne i leśne w Kobyłepolu do nabycia na b. korzystnych warunkach. Tuż pod Poznaniem, malownicze położenie, autobus i stacja kolej. w miejscu. Szczegółowych informacji udziela właściciel osobiście od 10-12 w hallu hotelu Continental, tel. 2009 W niedzielę i święta w Kobyłepolu, tel. 1387. zdg 18 566

Uczeń drogerzystowski
pół roku nauki syn urzędnika państwa, szuka dalszej praktyki. Laskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 94 925

Bufetowy
z kaucją 4000 hipoteczną i 1200 gotówką przyjmie posadę. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 509

Kucharz
poszukuje posady z doświadczeniem na wyjazd. Oferty Kurjer Poznański zdg 95 053

Maszynistka
księżkowa język niemiecki kilka lat praktyki ewentl. kaucja. szuka posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 94 697

Inteligentna
pani znająca prowadzenie domu lub interesu szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 95 037

PARKANY — siatki
MATERIAŁY BUDOWLANE
ŻELAZO — dźwigary — PAPA
z 18 585 NAIKORZYSTNIEJ

M. MATUSZEWski i SKA Sp. z o.o.
SW. MARCIN 27 — PRZEMYSŁOWA 22

23 WOLNE MIEJSCA
Sprzedawcy
maki i kaszanki młyn parowego dobrze płatne. Odpowiedź znaczek. Oferty Kurjer Poznański zdg 95 349

Zdolnego kupca
fachowca branży materiałów kanalizacyjnych, wodociagowych z dokładną znajomością rynku korespondencji kupieckiej kawalerka poszukuje się. Szczegółowe oferty z podaniem referencji nadsyłać do Kurjera Poznańskiego zdg 95 021

Krawcowa pierwszorzędną
na płaszcz — suknie dłuższe praktyczne wyłącznie szwalniach miarowych oraz wstawianiu rękawów potrzebne — Świadectwa przynieść „Femina” Fredry. zdg 95 307

„Magazyn Mebli”
JÓZEF BARANOWSKI
Poznań, Wrocławska 19. Telefon 27-31
Wielki wybór mebli wszelkiego rodzaju od skromnych do najwykwintniejszych.
Ceny przystępne. Skóra i fachowa obsługa.
P-9 956-15 123

Bufetowa
obsługa gości zaraz kaucja 100. Wielkie Garbary 1. zdg 95 263

Za pożyczkę
z 2500 dam stała posada. Gwarancja pupilarna Oferty Kurjer Poznański zdg 95 256

Młynarz
potrzebny zaraz do motorowego młyna któryby się podjął całą maszynę w inny budynek wmontować Kaucja pożądana, mieszkanie zaraz wolne. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 504

Kasjer - buchalter
rutynowany w sprawach wekslowych i korespondencji mający pierwszorzędną referencję potrzebny na większy majątek Kaucja Odpisy świadectw do Kurjera Poznański zdg 94 752

Ceglarnia
akordowy potrzebny Oferty Kurjer Poznański zdg 95 279

Szofer
poszukiwany jako współnik gotówki 1500. Włocławek Biuro Makowskiego zdg 9056

Agentów
z minimalną gwarancją i ze zdolnościami proponującymi używania patentowanych kucharek „Domogaz” poszukuje się we wszystkich miastach Sprzedaż gotówkowa — ratałna Wysoka prowizja Zgłoszenia z podaniem referencji prosimy nadsyłać pod „Domogaz” do Huty Ludwików w Kielcach. zdg 92 791

Gospodyni
dobrze zorientowana potrzebna do wszelkich prac do samotnego pana. Odpisy świadectw fotografia pensja przesłać do Kurjera Poznański pod zg 8 055

Panna
do bufetu letniska prowadzenia księgowości za złożeniem kaucji 500 zł potrzebna Rądkowice. — Jankowo Dolne. Gniezno zdg 9064/5

Gospodyni
gotówka 1000 z potrzebna. Prowadzenie wspólnego interesu. Gwarancja zapewniona. Oferty Kurjer Poznański zdg 95 095.

Szewcy
tylko pracownicy otrzymują stałą pracę naprawy obuwia do domu Zgłoszenia piśmienne do Kurjera Poznańskiego zdg 3078/79

Kursy
stenografii pisanie maszyną, — księgowości 3, 4 i 6 miesięczne. Tyran. Zaworskiej Strzelecka 33. Słabym bez zdg 94 885

Stalą pracę
za udzielenie pożyczki 3-5000 zł daje natychmiast Wytwór. Chemiczna. Jedyna w kraju, majaca dostawy rządowe, siedziba w Poznaniu. Oferty pod „Dostawy państwowe”. Grudziądz. Skrytka pocztowa 5. zdg 95 101

Na stanowisko
kierownika w instytucji praktycznej - wychowawczym dla pań poszukuje się osoby o kwalifikacjach państwowych. Wiek około 35 lat. Zgłoszenia z podaniem warunków referencji i odpisem świadectw przysyłać do Kurjera Poznański zdg 94 570

Zawód dla kobiet
Nowy koncesjonowany państw kurs dla wyuczenia się wytworzenia gorsetów według wzorów wiedeńskich i paryskich rozpoczynają się 1 maja. Zgłoszenia do Lie Ochinsky Salon gorsetów Katowice Kościuszki 42 a tel. 1819. Tz 1 095

„Magazyn Mebli”
JÓZEF BARANOWSKI
Poznań, Wrocławska 19. Telefon 27-31
Wielki wybór mebli wszelkiego rodzaju od skromnych do najwykwintniejszych.
Ceny przystępne. Skóra i fachowa obsługa.
P-9 956-15 123

Bufetowa
obsługa gości zaraz kaucja 100. Wielkie Garbary 1. zdg 95 263

Za pożyczkę
z 2500 dam stała posada. Gwarancja pupilarna Oferty Kurjer Poznański zdg 95 256

Młynarz
potrzebny zaraz do motorowego młyna któryby się podjął całą maszynę w inny budynek wmontować Kaucja pożądana, mieszkanie zaraz wolne. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 504

Kasjer - buchalter
rutynowany w sprawach wekslowych i korespondencji mający pierwszorzędną referencję potrzebny na większy majątek Kaucja Odpisy świadectw do Kurjera Poznański zdg 94 752

Ceglarnia
akordowy potrzebny Oferty Kurjer Poznański zdg 95 279

Szofer
poszukiwany jako współnik gotówki 1500. Włocławek Biuro Makowskiego zdg 9056

Agentów
z minimalną gwarancją i ze zdolnościami proponującymi używania patentowanych kucharek „Domogaz” poszukuje się we wszystkich miastach Sprzedaż gotówkowa — ratałna Wysoka prowizja Zgłoszenia z podaniem referencji prosimy nadsyłać pod „Domogaz” do Huty Ludwików w Kielcach. zdg 92 791

Gospodyni
dobrze zorientowana potrzebna do wszelkich prac do samotnego pana. Odpisy świadectw fotografia pensja przesłać do Kurjera Poznański pod zg 8 055

Panna
do bufetu letniska prowadzenia księgowości za złożeniem kaucji 500 zł potrzebna Rądkowice. — Jankowo Dolne. Gniezno zdg 9064/5

Gospodyni
gotówka 1000 z potrzebna. Prowadzenie wspólnego interesu. Gwarancja zapewniona. Oferty Kurjer Poznański zdg 95 095.

Szewcy
tylko pracownicy otrzymują stałą pracę naprawy obuwia do domu Zgłoszenia piśmienne do Kurjera Poznańskiego zdg 3078/79

Kursy
stenografii pisanie maszyną, — księgowości 3, 4 i 6 miesięczne. Tyran. Zaworskiej Strzelecka 33. Słabym bez zdg 94 885

Stalą pracę
za udzielenie pożyczki 3-5000 zł daje natychmiast Wytwór. Chemiczna. Jedyna w kraju, majaca dostawy rządowe, siedziba w Poznaniu. Oferty pod „Dostawy państwowe”. Grudziądz. Skrytka pocztowa 5. zdg 95 101

Na stanowisko
kierownika w instytucji praktycznej - wychowawczym dla pań poszukuje się osoby o kwalifikacjach państwowych. Wiek około 35 lat. Zgłoszenia z podaniem warunków referencji i odpisem świadectw przysyłać do Kurjera Poznański zdg 94 570

Na ból głowy tylko proszek z iabką
Pg 9447

Młyn
odda zastęstwo także pasze. — Gwarancja w gotówce konie. Oferty Kurjer Poznański zdg 95 215

Młynarz
samotny, posada stała i zaufana. Gwarancja w gotówce konie. Oferty Kurjer Poznański zdg 95 16

Zarobek stały
osięgnięta inteligentny panowie i państwo oraz przedsiębiorcy urzędnicy w Poznaniu i każdej miejscowości woj. Poznańskiego Zgłoszenia Poznań ul. Gwarna 8 m. 12 — „Rubikon” od godz. 15 do 18 Na zgłoszenia piśmienne załączając znaczek pocztowy zdg 95 207

Wynalazek
bardzo aktualny poszukuje 3000 zł i współpracę Metalowy pierwszy. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 993

2 samochody

luksusowy 8-mio cylindrowy, jak nowy Studebaker. Commandor 16/80 KM, przebieł 23 000 km, oraz 2 cyl. „Tatra” sport Cabriolet z prywatnych rąk okazynie tanio sprzedam. Laskawe zgłoszenia Poznań I. skrz. pocztowa 20. Pg 2891 54.243

Magister
potrzebny na Pomorze. Zgłoszenia z podaniem referencji, uprasza się pod zdg 95 564 Kurjer Poznański.

Marszałka
zdolna eksmedientka potrzebna Lidia Kramarska 6 rz 6 394

Do
fabryki aparatów gumowych dla Ochrony Słuchu potrzebni 1. Kierownicy fabryki z kaucją i 2. fachowcy z branży gumowej. Oferty składać: Władysław Kosiński, Warszawa, Sienna 4. Tel. 738-09 zdg 95 108

Sprzedawców
na pokupny artykuł przyjmujemy, Potrzeba 40 zł. — „Samochron”, plac Bernardyński 1 a. zdg 95 136

Bufetowa
bieżla w swym zawodzie potrzebna od 1. 5. 33. Zgłoszenia z podaniem pretensji do Kurjera Poznański zdg 9 079

Książkowa (wy)
kilkoletnia praktyka — pisząca również na maszynę potrzebna od 1. 5. 33. Zgłoszenia z podaniem pretensji do Kurjera Poznański zdg 9 078

„Madeleine” Gabinet Racjonalnej Kosmetyki
D-rowej Poznańskiej ul. Fr. Ratajskiego 29 telefon 54-37. Wazkie zabiegi kosmetyczne na wysokim współczesnym poziomie — Wyjątkowych zalet specyfiki kosmetycznej „Madeleine”. Farbowanie włosów przez specjalistkę. zdg 94 854

Puder
10 MODNYCH ODCIENI
PUDEŁKO OZDOBNE
1.50 ZŁ
TATRZAŃSKI
FALKIEWICZ - POZNAŃ
Pg 9962-14.81

Humor zagraniczny

Gdy grubasek naśladowuje lekkość. — Nie ma pan pojęcia, jak ona bosko tańczyła! Jaka lekkość, co za posuwistość i gracia! Niech pan patrzy! (Die Grosse Welt Berlin). S. F.

Humor zagraniczny

Gdy grubasek naśladowuje lekkość. — Nie ma pan pojęcia, jak ona bosko tańczyła! Jaka lekkość, co za posuwistość i gracia! Niech pan patrzy! (Die Grosse Welt Berlin). S. F.

Humor zagraniczny

Gdy grubasek naśladowuje lekkość. — Nie ma pan pojęcia, jak ona bosko tańczyła! Jaka lekkość, co za posuwistość i gracia! Niech pan patrzy! (Die Grosse Welt Berlin). S. F.

Humor zagraniczny

Gdy grubasek naśladowuje lekkość. — Nie ma pan pojęcia, jak ona bosko tańczyła! Jaka lekkość, co za posuwistość i gracia! Niech pan patrzy! (Die Grosse Welt Berlin). S. F.

Humor zagraniczny

Gdy grubasek naśladowuje lekkość. — Nie ma pan pojęcia, jak ona bosko tańczyła! Jaka lekkość, co za posuwistość i gracia! Niech pan patrzy! (Die Grosse Welt Berlin). S. F.

Humor zagraniczny

Gdy grubasek naśladowuje lekkość. — Nie ma pan pojęcia, jak ona bosko tańczyła! Jaka lekkość, co za posuwistość i gracia! Niech pan patrzy! (Die Grosse Welt Berlin). S. F.

Za utrzymanie
studenta prawa przyniemy prace biurowa Oferty Kurjer Poznański zdg 95 122

Polowy
kawaler szuka posady. Francuski Łda Stróżewie p. Ostrowki. zdg 9 077

Cukiernik
dobry fachowiec szuka posady również obsługi gości Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 95 323

TEATRY
Teatr Polski: Dziś — Teatr nieczynny.
Niedziela, 16. 4. „Jutro Pogoda”
Poniedziałek 17. 4. po pol. o godz. 3.30: „Mysz k. ścielna”; wieczorem o godz. 8: „Mamusia”

Teatr Wielki (Opera): Niedziela, 16. 4. o godz. 3 po pol. — ceny niższe: „Targ na Dziewcząt”.

Niedziela, 16. 4. o godz. 8: „Zemsta Nietoperza”, gościnnie występ primadonny opery warszawskiej Olgi Olginiej.

Poniedziałek, 17. 4. o godzinie 3 ceny niższe: „Gri”.

Poniedziałek, 17. 4. o godzinie 8: „Zemsta Nietoperza” z Olgi Olginą.

Wtorek, 18. 4.: „Zemsta Nietoperza”.

Teatr Narodowy: Niedziela, 16. 4. o godz. 15: „Za siedmioma górami”.

Niedziela, 16. 4. o godz. 17: „Krakowiacy i Górale”.

Poniedziałek, 17. 4. o godz. 15: „Za siedmioma górami” (ostatni raz).

Poniedziałek, 17. 4. o godz. 17: „Krakowiacy i Górale”.

Poniedziałek, 17. 4. o godz. 20: „Krakowiacy i Górale”.

JUTRO W KINIE
Apollo: „Pod Twoją Obronę”.

Aurora: „Przygoda Subwotora” i „Za grzechy brata”.

Colosseum: „Wieża z Cayenny”.

Corso: „Pat i Patachon w Lunaparku”.

Dom Rzemieślniczy: Matka Boska z Lourdes.

Muza: „Biały Ślad” II.

Metropolis: „Pod Twoją Obronę”.

Odeon: „Moskwa bez maski”.

Orzeł: „Krwawy szlak”.

Renaissance: „Dr. Jekyll i Mr. Hyde”.

Roxy: Pat i Patachon.

Sfinks: „Puszcza” Ina-Benita.

Słońce: „Każdemu wolno kochać”.

Tęcza: „Biały Ślad” I.

Wilsona: „Czarujący Chłopiec”.

Ogrodnik
kawaler, wszechstronnie obeznany z doświadczeniem i poleceniami szuka posady. Poza tym zakład oraz odnowę wszelkie ogródki tanio. Oferty Kurjer Poznański zdg 95 086.

Pierwszorzędną
krawcowa szyje suknie płaszcze kostiumy według najnowszych wzorów paryskich szuka posady po domach Oferty Kurjer Poznański zdg 95 221

Ślusarz - szofer
25 lat. kawaler sumienny i trzeźwy, w pracy w jeździe z doświadczeniem i poleceniami szuka posady. Jankowski Murowana Goślina. Kachanowskiego 9 zdg 95 080

Młody
dyplomowany drogerzysta poszukuje posady pomocnika w drogerii. Wymagania bardzo skromne Laskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 9066

Uczeń
szkoły rolniczej, obeznany dobrze z pracą folwarczną poszukuje dalszej praktyki w majątku, możliwie za pewnym, niskim wynagrodzeniem. Laskawe zgłoszenia pod adresem: W. Kasprzak. Brudziń, poczta Janowice pow. Znin. zdg 95 121

Dyrektorka
krawcowa szuka pierwszorzędną salonach mod poszukuje posady może wyjechać. — Oferty Kurjer Poznański zdg 94 832

Bona - wychowawczyni
z długą praktyką doświadczeniem w zmianie posady do małych dzieci za skromnym wynagrodzeniem — ewentl. za utrzymaniem najchętniej na wsi. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 888

Bona
młoda z wykształceniem średnim poszukuje posady do dzieci. Posiada znajomość szycia i haftu. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdg 95 049

Przykrawacz
męsko-damski długoletnia praktyka zagranicą poszukuje posady zaraz Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 94 969

Przykrawacz
męsko-damski długoletnia praktyka zagranicą poszukuje posady zaraz Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 94 969

Przykrawacz
męsko-damski długoletnia praktyka zagranicą poszukuje posady zaraz Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 94 969

Przykrawacz
męsko-damski długoletnia praktyka zagranicą poszukuje posady zaraz Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 94 969

Przykrawacz
męsko-damski długoletnia praktyka zagranicą poszukuje posady zaraz Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 94 969

Przykrawacz
męsko-damski długoletnia praktyka zagranicą poszukuje posady zaraz Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 94 969

Przykrawacz
męsko-damski długoletnia praktyka zagranicą poszukuje posady zaraz Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 94 969

Przykrawacz
męsko-damski długoletnia praktyka zagranicą poszukuje posady zaraz Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 94 969

Przykrawacz
męsko-damski długoletnia praktyka zagranicą poszukuje posady zaraz Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 94 969

Przykrawacz
męsko-damski długoletnia praktyka zagranicą poszukuje posady zaraz Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 94 969

Przykrawacz
męsko-damski długoletnia praktyka zagranicą poszukuje posady zaraz Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 94 969

Przykrawacz
męsko-damski długoletnia praktyka zagranicą poszukuje posady zaraz Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 94 969

Przykrawacz
męsko-damski długoletnia praktyka zagranicą poszukuje posady zaraz Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 94 969

Przedpłata
na miesiąc kwiecień 1933 r. za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji zł 3.20, w agencjach w mieście zł 3.50, z odnośnikiem do domu w Poznaniu zł 3.70, z odnośnikiem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.14, kwartalnie zł 12.40, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 7.50, w innych krajach zł 9.50. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonent nie ma prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

W wydaniach wielkoformatowych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materiał poświęcony danej uroczystości. Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedzielę, święta i nocą tylko 1476, 3524 i 4072, filja Stary Rynek 25-55. — P. K. O. Poznań nr. 200 149

W wydaniach wielkoformatowych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materiał poświęcony danej uroczystości. Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedzielę, święta i nocą tylko 1476, 3524 i 4072, filja Stary Rynek 25-55. — P. K. O. Poznań nr. 200 149

W wydaniach wielkoformatowych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materiał poświęcony danej uroczystości. Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedzielę, święta i nocą tylko 1476, 3524 i 4072, filja Stary Rynek 25-55. — P. K. O. Poznań nr. 200 149